

สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย

นายภาณุวัฒน์ บุหงาแดง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม ไม่สังกัดภาควิชา/เทียบเท่า
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SOCIAL MEDIA AND COMMUNICATION: ISLAMIC PEACE IDENTITY
IN THAI SOCIETY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Communication Arts) in Communication Arts

Common Course

FACULTY OF COMMUNICATION ARTS

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพ อิสลามในสังคมไทย
โดย	นายภาณุวัฒน์ บุหงาแดง
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตินันท์ บุญภาพ คอมมอน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ปรีชาต สถาปิตานนท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรยุทธ์ สินธุ์พันธุ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตินันท์ บุญภาพ คอมมอน)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานะชญ์ อารีย์)

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาณุวัฒน์ บุหงาแดง : สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย. (SOCIAL MEDIA AND COMMUNICATION: ISLAMIC PEACE IDENTITY IN THAI SOCIETY) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ผศ. ดร.รัฐนันทน์ บุญภาพ คอมมอน

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1.) เพื่อศึกษารูปแบบ และวิธีการสื่อสารสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ และ 2.) เพื่อศึกษาลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในอิสลามที่สื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มต่างๆตามโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย จากการเก็บรวบรวม และศึกษาข้อมูลด้วยระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการวิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสื่อสาร รวมถึงลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่ปรากฏบนเฟซบุ๊ก เพจ ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารองค์กรหรือผู้ดูแลเพจต่างๆ ตามหมวดโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทยทั้ง 5 กลุ่มได้แก่ 1.) กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการระดับสูง 2.) กลุ่มผู้นำศาสนา 3.) กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม 4.) กลุ่มนักธุรกิจ และ 5.) กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์

ผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ปัจเจก หรือการระบุตัวตนทางสังคม และบทบาทการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามของแต่ละกลุ่มส่งผลให้ประเด็นของเนื้อหา รูปแบบ วิธีการสื่อสาร ตลอดจนการนิยามอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของอัตลักษณ์ที่ปรากฏทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าทุกกลุ่มล้วนหยิบนำคำสอนทางศาสนาจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของศาสดามาเป็นแนวทางสำคัญในการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งปรากฏการณ์ทั้งหมดสรุปได้ว่าภูมิทัศน์สื่อออนไลน์นั้นมีบทบาทสำคัญในการมอบพื้นที่ซึ่งเอื้อให้เกิดการประกอบสร้างภาพของศาสนาอิสลามใหม่ในแง่มุมที่แตกต่างจากการนำเสนอของสื่อมวลชน ที่มีจะนำเสนอภาพตัวแทนในด้านลบ และภาพที่เต็มไปด้วยความรุนแรง ตลอดจนการมอบความเป็นอิสระให้กลุ่มต่างๆ ได้มีบทบาทในการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ถึงตัวตนของศาสนาอิสลามที่มุ่งเน้นถึงหลักสันติภาพ อย่างเท่าเทียม และปราศจากการผูกขาดการนำเสนอเนื้อหาจากองค์กรสื่อขนาดใหญ่เหมือนที่ผ่านมา

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2562

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6084674528 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORD: Identity, Communication, Social Media, Peace, Islamic

Panuwat Bugadaeng : SOCIAL MEDIA AND COMMUNICATION: ISLAMIC PEACE IDENTITYIN THAI SOCIETY. Advisor: Asst. Prof. Thitinan Boonpap common, Ph.D.

The objective of this research is to analyze Forms and methods of communication along with studying the characteristics of Islamic peace, identity in accordance with the social structure of Muslim society in Thailand. The research has been conducted with qualitative research method, implement by using content analysis, and in-depth interview with a Facebook page administrator, including corporate executive of the group that having a role in presenting Islamic peace in Thai society Include (1) Politicians And high level government officials (2) Religious leaders (3) Social activists (4) Business groups and (5) Muslim bloggers

The result showed that the forms and method of communication each group is different according the role in presenting Islamic peace and how they figure Social identification, Nevertheless, all of Islamic peace content, appearances show that Demonstrating the introduction of religious knowledge from the Quran and the behavior (hadith) from prophet Muhammad (PBUH) are the keys to presenting the identity of Islamic peace. In summary, all the phenomena illustrate that social media is a significant factor to give the space that encouraging the reconstruct of an Islam representation in dissimilar approaches from the mainstream media that frequently presents images of violence and terrorism.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature

Academic Year: 2019

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

"อัลฮัมดุลิลลาฮ์" มวลการสรรเสริญเป็นของพระองค์ผู้ทรงเมตตา กรุณาในความสำเร็จทางการศึกษา และนำเสนออิสลามแห่งศาสนาอิสลามสู่สังคม สิ่งเหล่านี้จะมีอาจสำเร็จได้หากไร้ซึ่งทางนำจากพระองค์ และการมอบโอกาส และอุปสรรคในการทดสอบความพยายามในการนำเสนอศาสนาของพระองค์อันเป็นมรรคอันเที่ยงตรงนี้

ขอขอบพระคุณคุณครู ฐิตินัน บัญญาพ คอมมอน อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยชี้แนะ ให้คำปรึกษา อดทน และสละเวลาในส่วนอื่นๆช่วยเหลือข้าพเจ้ามาตลอดกว่า 3 ปี ขอขอบพระคุณ อาจารย์จิรยุทธ์ สินธุ์พันธ์ ประธานสอภวิทยานิพนธ์ที่มีความเข้าใจในเนื้อหาของข้าพเจ้าอย่างละเอียด ชี้แนะแนวทางในการนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้องนับเป็นความเมตตาที่มากล้น และอาจารย์ มาโนชญ์ อารีย์ กรรมการนอคมหาวิทยาลัย ที่ใส่ใจ และให้มุมมองที่แปลกใหม่ในการศึกษา "สันติภาพอิสลาม" เพื่อเป็นอีกหนทางทางหนึ่งในการนำเสนออิสลามผ่านผลงานวิชาการต่อไป

ข้อมูลที่สังเคราะห์มาทั้งหมดนี้ยังได้รับความกรุณาจากบุคคลหลากหลายท่าน ที่สละเวลาให้สัมภาษณ์ พูดคุย และนำเสนอถึงประเด็นต่างๆเกี่ยวกับสันติภาพของศาสนาอิสลาม ทำให้ข้าพเจ้าได้รับทั้งข้อมูล แนวคิด และแรงบันดาลใจทั้งในการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนการเป็น "มุสลิม" ที่เผยแพร่อิสลามของศาสนาอิสลาม ขอสดุดีและความพยายาม และความไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคของพวกท่านในการทำงาน ศาสนามา ณ ที่นี้อีกครั้ง

สุดท้ายนี้จะขอขอบคุณกำลังใจอันมหาศาลที่คอยเติมเต็ม และผลักดันให้ทุกอย่างสำเร็จลุล่วงจากครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อนๆที่น่ารักทุกคนที่สร้างรอยยิ้มเสมอมา และขอบคุณ มัดหมี่ ที่อยู่เคียงข้าง ให้กำลังใจ และเคารพในการตัดสินใจของข้าพเจ้ามาโดยตลอด

หากมีสิ่งใดผิดพลาด หรือข้าพเจ้าล่วงเกินทางกิริยา วาจา และใจ ขออภัยมา ณ ที่นี้ และสุดท้ายนี้ขอ "อัลลอฮ์ทรงตอบแทน" คุณงามความดีที่ท่านทั้งหลายช่วยเหลือเกื้อกูลข้าพเจ้าตลอดมา และขอความสันติสุขจงมีแก่ทุกท่าน

ภาณุวัฒน์ บุหงาแดง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญรูปภาพ.....	ฐ
บทที่ 1	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	5
1.3 วัตถุประสงค์	5
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์ในงานวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2	9
2.1 แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media).....	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง (User-Generated Content).....	23
2.3 แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity).....	28
2.4 แนวคิดอิสลามกับสันติภาพ และโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย.....	37
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
บทที่ 3	55
3.1 แหล่งข้อมูล.....	55

3.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล	59
3.3 การวิเคราะห์ผลในการวิจัย	61
3.4 การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล	62
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	63
3.6 การนำเสนอข้อมูล.....	64
3.7 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ.....	64
บทที่ 4	66
<u>ส่วนที่ 1</u> วิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์	67
4.1 กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง	67
4.2 กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร).....	74
4.3 กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล).....	83
4.4 กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม.....	95
4.5 กลุ่มนักธุรกิจ	112
4.6 กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger).....	122
<u>ส่วนที่ 2.1</u> การวิเคราะห์ถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในแต่ละกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์.....	129
1) อัตลักษณ์ในชื่อสมาชิก หรือชื่อเฟซบุ๊กเพจ.....	130
2) อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน (Avatar) หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture)	134
3) อัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านเนื้อหา และบทความ.....	140
4) อัตลักษณ์ผ่านภาพประกอบเรื่องราว.....	173
<u>ส่วนที่ 2.2</u> อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก	187
บทที่ 5	214
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	214

5.1.1 รูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม	214
5.1.2 ลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์	220
5.1.3 บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม	226
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	234
5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย	246
5.4 ข้อจำกัดในงานวิจัย	248
บรรณานุกรม	249
ภาคผนวก	257
ประวัติผู้เขียน	260

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะเฉพาะของเว็บบล็อกและเว็บไซต์	19
ตารางที่ 2 เนื้อหาและประเภทของเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเองตามแพลตฟอร์มต่างๆ	26
ตารางที่ 3 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มนักการเมือง ข้าราชการชั้นสูง	57
ตารางที่ 4 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มผู้นำศาสนา ระดับองค์กร	57
ตารางที่ 5 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มผู้นำศาสนา ระดับบุคคล	58
ตารางที่ 6 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม	58
ตารางที่ 7 ตารางแสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มนักธุรกิจ	59
ตารางที่ 8 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)	59
ตารางที่ 9 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลจากหมวดหมู่โครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย	60
ตารางที่ 10 แสดงประเด็นที่สัมภาษณ์ในตามหมวดหมู่โครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย	62
ตารางที่ 11 รูปแบบการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "ประชาชาติ – People’s Nation"	67
ตารางที่ 12 รูปแบบการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"	68
ตารางที่ 13 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม เพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"	69
ตารางที่ 14 วิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "ประชาชาติ – People’s Nation"	70
ตารางที่ 15 วิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"	71
ตารางที่ 16 วิธีการสื่อสารประเด็นทางศาสนาอิสลามเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"	72
ตารางที่ 17 รูปแบบการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"	75
ตารางที่ 18 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"	76

ตารางที่ 19	รูปแบบการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย เพลง "สำนักจุฬาราชมนตรี"	77
ตารางที่ 20	วิธีการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ เพลง "สำนักจุฬาราชมนตรี"	79
ตารางที่ 21	วิธีการสื่อสารในประเด็นความเป็นอิสลาม เพลง "สำนักจุฬาราชมนตรี"	80
ตารางที่ 22	วิธีการสื่อสารในประเด็นสังคมไทย เพลง "สำนักจุฬาราชมนตรี"	82
ตารางที่ 23	รูปแบบการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับหลักการ และมารยาทอิสลาม เพลง "alisuasaming.org"	84
ตารางที่ 24	รูปแบบการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับหลักการ และมารยาทอิสลาม เพลง "สวรรค์ในบ้าน"	85
ตารางที่ 25	รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เพลง "สวรรค์ในบ้าน"	86
ตารางที่ 26	รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เพลง "alisuasaming.org"	86
ตารางที่ 27	รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เพลง "Banjong Binkason" ..	87
ตารางที่ 28	รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เพลง "Banjong Binkason" ..	88
ตารางที่ 29	รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการขัดเกลาจิตใจวิญญาณ เพลง "สวรรค์ในบ้าน"	89
ตารางที่ 30	รูปแบบการสื่อสารประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม เพลง "alisuasaming.org"	90
ตารางที่ 31	แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารในประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพลง "Wartani"	96
ตารางที่ 32	รูปแบบการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพของ เพลง "สมาพันธ์นิสิต นักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"	97
ตารางที่ 33	รูปแบบการสื่อสารในประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง "Wartani"	99
ตารางที่ 34	รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคมของ เพลง "สมาพันธ์นิสิต นักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"	100
ตารางที่ 35	รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง "มูลนิธิศรัทธาชน เพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า"	101
ตารางที่ 36	รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง "สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี"	102

ตารางที่ 37 รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน”.....	104
ตารางที่ 38 วิธีการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพลง “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)”	107
ตารางที่ 39 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “Wartani”	108
ตารางที่ 40 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)”	109
ตารางที่ 41 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง "มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า"	110
ตารางที่ 42 แสดงผลการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี”	110
ตารางที่ 43 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน”	111
ตารางที่ 44 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”	113
ตารางที่ 45 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลามอัศศิดดีก จำกัด”.....	113
ตารางที่ 46 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”	114
ตารางที่ 47 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลามอัศศิดดีก จำกัด”.....	115
ตารางที่ 48 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”	117
ตารางที่ 49 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลามอัศศิดดีก จำกัด”	118
ตารางที่ 50 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”	119

ตารางที่ 51 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลาม
อัศคีตติก จำกัด” 120

ตารางที่ 52 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "SUB / อิสลาม
/ โลฟส์ไตร์ล" 122

ตารางที่ 53 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "บันทึกผู้ศรัทธา"
..... 123

ตารางที่ 54 รูปแบบการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม 124

ตารางที่ 55 รูปแบบการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง "บันทึกผู้ศรัทธา" .. 125

ตารางที่ 56 วิธีการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "SUB / อิสลาม /
โลฟส์ไตร์ล" 126

ตารางที่ 57 วิธีการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "บันทึก ผู้ศรัทธา". 127

ตารางที่ 58 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม เพลง "SUB /
อิสลาม / โลฟส์ไตร์ล" 128

ตารางที่ 59 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม เพลง "บันทึก ผู้
ศรัทธา" 128

ตารางที่ 60 อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) ของกลุ่มที่มีบทบาทใน
การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ 135

ตารางที่ 61 อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) ของกลุ่มที่มีบทบาทใน
การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ 136

ตารางที่ 62 อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน (Avatar) หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) ของกลุ่มที่มี
บทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ 137

ตารางที่ 63 แสดงผลสรุปรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม 214

ตารางที่ 64 แสดงผลสรุปรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม 214

ตารางที่ 65 แสดงผลสรุปรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม 216

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1	การจัดกลุ่มและแบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์	14
ภาพที่ 2	รูปแบบการสื่อสารประเด็นความเป็นอิสลาม เเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"	69
ภาพที่ 3	การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเด็นทางการเมืองเพจ "ประชาชาติ – People’s Nation"	71
ภาพที่ 4	วิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมืองของเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"	72
ภาพที่ 5	วิธีการสื่อสารประเด็นทางศาสนาอิสลามเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon" ..	73
ภาพที่ 6	รูปแบบการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เเพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"	75
ภาพที่ 7	รูปแบบการสื่อสารในประเด็นความเป็นอิสลาม เเพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"	77
ภาพที่ 8	รูปแบบการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย เเพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"	78
ภาพที่ 9	วิธีการสื่อสารในประเด็นที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” ..	80
ภาพที่ 10	วิธีการสื่อสารในประเด็นความเป็นอิสลาม เเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”	81
ภาพที่ 11	วิธีการสื่อสารในประเด็นสังคมไทย เเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”	83
ภาพที่ 12	รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เเพจ "Banjong Binkason"	88
ภาพที่ 13	รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เเพจ "Banjong Binkason"	89
ภาพที่ 14	ตัวอย่างรูปแบบการสื่อสารในประเด็นการขัดเกลาจิตใจ เเพจ “สวรรค์ในบ้าน”	90
ภาพที่ 15	ตัวอย่างวิดีโอการสื่อสารในประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม เเพจ "alisuasaming.org"	91
ภาพที่ 16	ตัวอย่างวิธีการสื่อสารผ่านวิดีโอแพรวภาพสด เเพจ "alisuasaming.org"	92
ภาพที่ 17	ตัวอย่างวิธีการสื่อสารผ่านวิดีโอบรรยาย เเพจ "alisuasaming.org"	93
ภาพที่ 18	ตัวอย่างวิธีการสื่อสารของเพจ "Banking Binkason"	94
ภาพที่ 19	ตัวอย่างวิธีการสื่อสารของเพจ "สวรรค์ในบ้าน"	94

ภาพที่ 20 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพลง "Wartani"	96
ภาพที่ 21 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพลง "สมาพันธ์นิสิตนักศึกษา มุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"	97
ภาพที่ 22 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง "Wartani"....	99
ภาพที่ 23 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง "สมาพันธ์นิสิต นักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"	100
ภาพที่ 24 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “มูลนิธิศรัทธา ชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า”	102
ภาพที่ 25 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “สภาเครือข่าย ช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี”	103
ภาพที่ 26 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพลง “โครงการ อบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน	104
ภาพที่ 27 วิธีการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพลง “Wartani”	106
ภาพที่ 28 แสดงถึงรูปการสื่อสารในประเด็นการสื่อสารหลักการเงินแห่งอิสลาม.....	116
ภาพที่ 29 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลาม มานะฮ์ Amanah Islamic Cooperative TH”	117
ภาพที่ 30 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลาม อัศศิดดีก”	118
ภาพที่ 31 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลาม มานะฮ์ Amanah Islamic Cooperative TH”	120
ภาพที่ 32 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพลง “สหกรณ์อิสลาม อัศศิดดีก จำกัด”	121
ภาพที่ 33 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"	123
ภาพที่ 34. รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "บันทึกผู้ศรัทธา"	124

ภาพที่ 35 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger).....	125
ภาพที่ 36 แสดงการนำประเด็นสังคมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง	142
ภาพที่ 37 การดูอาอ และขอพรแก่พระมหากษัตริย์	143
ภาพที่ 38 การแสดงออกถึงความเป็นสากลของกลุ่มผู้นำศาสนา	144
ภาพที่ 39 ศาสตร์ความรู้ และหลักคำสอนอิสลาม	145
ภาพที่ 40 บทความการสื่อสารอัตลักษณ์ไทย – มลายู	146
ภาพที่ 41 บทความเกี่ยวกับความยุติธรรมกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง.....	147
ภาพที่ 42 แสดงถึงการนำเสนอปรากฏการณ์เหตุระเบิดในประเทศศรีลังกา”	148
ภาพที่ 43 บทความแห่งความยุติธรรมของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล).....	149
ภาพที่ 44 บทความแห่งความยุติธรรมกลุ่มผู้นำศาสนาในระดับบุคคล.....	150
ภาพที่ 45 การละหมาดฮายัต การแสดงออกถึงสันติภาพผ่านอัตลักษณ์อิสลาม	151
ภาพที่ 46 การเรียกร้องสันติภาพผ่านกระบวนการทางกฎหมาย	151
ภาพที่ 47 บทความและเนื้อหาความยุติธรรมในกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม.....	152
ภาพที่ 48 ความยุติธรรมในกลุ่มนักธุรกิจ.....	153
ภาพที่ 49 การให้ความรู้เรื่องเงินฝากเงินฝากมุขารอกะฮฺ (Partnership).....	153
ภาพที่ 50 การให้ความรู้เรื่องเงินฝากกวาตีอะฮฺ (Safekeeping of a Deposit).....	154
ภาพที่ 51 การให้ความรู้เรื่องเงินฝากการลงทุนมูฏอโรบะฮฺ (Investment).....	154
ภาพที่ 52 การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง	156
ภาพที่ 53 การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง	157
ภาพที่ 54 เนื้อหา และบทความในประเด็นความเชื่อมโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์.....	158
ภาพที่ 55 ประเด็นคำสอนอิสลาม กับการสร้างสันติภาพในสังคม	159
ภาพที่ 56 บทความจรรยาบรรณมารยาทอิสลามในมิติของมารยาทในครอบครัว	160
ภาพที่ 57 บทความมารยาทอิสลาม	161

ภาพที่ 58 เนื้อหา และบทความของการขัดเกลาลัทธิวิญญาณ	162
ภาพที่ 59 บทความแห่งการขัดเกลาลัทธิวิญญาณ	163
ภาพที่ 60 แสดงเนื้อหา และบทความในประเด็นการเผยแพร่สัจธรรมอิสลาม	164
ภาพที่ 61 การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม	165
ภาพที่ 62 เนื้อหา และบทความในด้านความเชื่อความศรัทธาของศาสนาอิสลาม	166
ภาพที่ 63 เนื้อหา และบทความการสร้างแรงบันดาลใจ.....	167
ภาพที่ 64 เนื้อหา และบทความการสร้างแรงบันดาลใจ.....	168
ภาพที่ 65 เนื้อหา และบทความการตักเตือนกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์	169
ภาพที่ 66 เนื้อหา และบทความในการช่วยเหลือสังคมในประเทศ	170
ภาพที่ 67 เนื้อหา และบทความในการช่วยเหลือสังคมต่างประเทศ	171
ภาพที่ 68 เนื้อหา และบทความในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั่วไป	172
ภาพที่ 69 การแต่งกายตามธรรมเนียม (Traditional).....	174
ภาพที่ 70 การแต่งกายตามธรรมเนียมของสตรีมุสลิม.....	174
ภาพที่ 71 อัตลักษณ์อิสลามผ่านการไว้หนวด และเครา.....	175
ภาพที่ 72 อัตลักษณ์ทางกายภาพ เครื่องแต่งกายที่บ่งบอกถึงบทบาทขององค์กร.....	175
ภาพที่ 73 การแต่งกายในชุดครองศีลของผู้ชาย และผู้หญิง.....	176
ภาพที่ 74 เครื่องแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลามมลายู	177
ภาพที่ 75 สัญลักษณ์จันทร์เสี้ยว.....	177
ภาพที่ 76 สัญลักษณ์ตะเกียง	178
ภาพที่ 77 สัญลักษณ์อาคาร “กะอับะฮ์”	178
ภาพที่ 78 สัญลักษณ์มือบนมือล่าง	179
ภาพที่ 79 สัญลักษณ์การขออ้อ (ขอพร).....	180
ภาพที่ 80 “ละหมาดฮายัต” การแสดงเชิงสัญลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม.....	180
ภาพที่ 81 ตัวอักษรภาษาอาหรับ.....	181

ภาพที่ 82 สีเขียว ในอัตลักษณ์ภาพประกอบเรื่องราว	182
ภาพที่ 83 สีขาว ในอัตลักษณ์ภาพประกอบเรื่องราว	182
ภาพที่ 84 การจัดวางองค์ประกอบการสร้างอิทธิพลทางความคิด	183
ภาพที่ 85 การจัดวางองค์ประกอบการสร้างอิทธิพลทางความคิด	184
ภาพที่ 86 การจัดวางองค์ประกอบ การช่วยเหลือสังคม	184
ภาพที่ 87 การจัดวางองค์ประกอบ การสร้างแรงบันดาลใจ	185
ภาพที่ 88 การจัดวางพื้นหลังเน้นถึงการขัดเกลาจิตวิญญาณ	186
ภาพที่ 89 การจัดวางพื้นหลังคำสอนศาสนาอิสลามกับสังคม	186
ภาพที่ 90 การจัดวางพื้นหลังประเด็นการสร้างบันดาลใจ	187
ภาพที่ 91 กระบวนการประกอบสร้างความหมายทางสังคมเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม	236
ภาพที่ 92 โครงสร้างของบทบาทสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารอัตลักษณ์อิสลาม	239

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทและหน้าที่ของสถาบันสื่อมวลชนที่เห็นได้ชัดเจนและสำคัญที่สุดก็คือหน้าที่ของหน่วยงานที่สื่อสาร เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ให้กับสมาชิกในสังคมได้รับทราบถึงปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลก แต่ในขณะเดียวกันการสร้างภาพตัวแทน (Media Representation) ให้แก่สังคมก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงผลพวงจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเช่นกัน ซึ่งหากวิเคราะห์ดูแล้วจะพบว่าการสร้างภาพตัวแทนนั้นได้แฝงตัวเข้ามาในทุกๆการนำเสนอ หรือการเผยแพร่ข่าวสารของสื่อมวลชน ภายใต้ข้อจำกัดในด้านต่างๆ ที่ทำให้ในบางครั้งสถาบันสื่อมวลชนจำเป็นต้องคัดเลือกข้อมูลบางมุม บางมิติในการนำเสนอ และเมื่อถูกนำเสนอซ้ำก็จะตอกย้ำให้เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์เหล่านั้นโดดเด่นจนกลายเป็นภาพตัวแทนความจริงในสังคม

ภาพตัวแทนจากสื่อ (Media Representation) มักจะเกิดขึ้นจากการประกอบสร้าง (Construct) ความจริงมากกว่าการสะท้อนความจริง (Reflection) ของสื่อมวลชน ผ่านระบบสัญลักษณ์ (Sign) ต่างๆในการสร้างความหมาย และถูกผลิตซ้ำผ่านการนำเสนอหลากหลายรูปแบบของสื่อมวลชน เช่น การนำเสนอข่าว สื่อโฆษณา ภาพยนตร์ ตลอดจนรายการวิทยุ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดการประกอบสร้างภาพตัวแทนจากสถาบันสื่อมวลชนสู่สมาชิกในสังคม และยิ่งไปกว่านั้นภาพตัวแทนที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมายังก่อให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ (Identity Construction) ผ่านการผลิตซ้ำของเนื้อหาที่ถูกนำเสนอในรูปแบบต่างๆดังที่กล่าวไว้ข้างต้นอีกด้วย จะเห็นได้ว่าในบริบทของสื่อมวลชนนั้นมีการประกอบสร้างอัตลักษณ์ และคุณลักษณะต่างๆจากปรากฏการณ์หรือกลุ่มคนหนึ่งผ่านการผลิตซ้ำภาพตัวแทนเหล่านั้นจนกลายเป็นภาพที่โดดเด่น ถ่ายทอดความเป็นตัวตน (Self) หรืออัตลักษณ์ของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง ภายใต้คุณสมบัติของสื่อมวลชนที่มีลักษณะของการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้อัตลักษณ์ที่ประกอบสร้าง (Construct) ผ่านบริบทของสื่อมวลชนอยู่ฝ่ายเดียว ไม่ว่าอัตลักษณ์นั้นจะถูกสร้างในด้านบวก (Positive) หรือในด้านลบ (Negative) ก็ตาม

ศาสนาอิสลามถือเป็นกลุ่มหนึ่งที่บ่อยครั้งมักถูกสื่อมวลชนนำเสนอด้วยภาพในด้านลบ และความรุนแรงเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากเหตุการณ์ความรุนแรงต่างๆ มักถูกนำเสนอและเกิดขึ้นจากฝีมือของกลุ่มผู้นับถือศาสนาอิสลามอย่างเหมารวม (Stereotype) ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ความไม่สงบในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ปรากฏการณ์อาหรับสปริง (Arab Spring) เหตุการณ์ก่อการร้ายต่างๆ ในกลุ่มประเทศยุโรป ของกลุ่มไอซิส (ISIS) และอีกหลายพื้นที่ ตลอดจนเหตุความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เนื้อหาข่าวสารดังกล่าวนั้นถูกนำเสนอซ้ำๆ จนกลายเป็นการประกอบสร้างภาพตัวแทนในสังคม ทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนนั้นคือการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น หรือประสบการณ์ให้กับประชาชนในสังคม จนกลายเป็นการปลูกฝังค่านิยม ความเชื่อ ทศนคติ ผ่านสัญญาณต่างๆ ที่ถูกรับรู้โดยสมาชิกในสังคมจนพัฒนาขึ้นมาเป็นภาพตัวแทนของความจริง ตามการนำเสนอ และชักจูงด้วยความตั้งใจและไม่ตั้งใจของสื่อมวลชนเอง

การนำเสนอภาพตัวแทนของศาสนาอิสลามที่ประกอบด้วยความรุนแรงและการก่อการร้ายผ่านสื่อมวลชนนั้นย่อมมีผลชักจูงความคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติของผู้รับสารไปในทิศทางลบได้ รวมทั้งการนำเสนอข่าวลักษณะนี้ยังอาจสร้างความเป็นอื่นให้แก่ศาสนาอิสลามและผู้นับถือศาสนาอิสลาม ส่งผลให้เกิดความไม่เข้าใจหรือความเกลียดชังระหว่างชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามกับกลุ่มคนต่างๆ ที่เห็นได้จากเหตุการณ์ความรุนแรง การปะทะทางอารมณ์ การประท้วงความขัดแย้งผ่านเหตุการณ์ต่างๆ ตลอดจนนโยบายในบางประเทศ ที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การที่หลายประเทศในยุโรปแสดงเจตนาไม่ต้อนรับกลุ่มผู้ลี้ภัยจากกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ผลสำรวจของ Chatham House ที่สำรวจประชากรชาวยุโรปใน 10 ประเทศพบว่าแต่ละประเทศเฉลี่ย 55% คิดว่าควรหยุดรับผู้อพยพชาวมุสลิม (Momentum, 2017) หรือนโยบายการห้ามพลเมืองจากประเทศมุสลิม 6 ประเทศเดินทางเข้าประเทศสหรัฐอเมริกาของประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ (Voicetv, 2017) เป็นต้น เหตุการณ์เหล่านี้สามารถวิเคราะห์และเชื่อมโยงถึงบทบาทในการประกอบสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามของสื่อมวลชนได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามความตระหนักและกังวลใจ ถึงปัญหาดังกล่าวที่ได้รับอิทธิพลมากจากบทบาทของสื่อมวลชนในการประกอบสร้างภาพตัวแทนไม่ได้จำกัดแค่ในแวดวงทางสังคมเท่านั้น แต่ในส่วนทางวิชาการเองก็ตระหนักและทำการศึกษาถึงปรากฏการณ์นี้เช่นกัน ดังที่ Ahmed และ Matthes (2017) พบว่าอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อมวลชนนั้นถูกประกอบสร้างผ่านความเป็นผู้ก่อการร้าย ผู้อพยพ และลัทธิแห่งสงคราม และมักจะถูกรวบรวมของมุมมองในด้านลบและการศึกษาของ Asmal (2008) พบว่าสื่อมวลชนนั้นยังคงผลิตซ้ำแนวคิดดังกล่าว และเพิกเฉยต่อการทำตัวเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างสังคมตะวันตกและชาวมุสลิม

ทั้งหมดนี้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ณ ตอนนี้ได้ก่อให้เกิดการเข้าใจผิดต่อศาสนาอิสลาม และมีแนวโน้มที่จะขยายวงกว้าง ตลอดจนความขัดแย้งที่ดูเหมือนว่าจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ ภาพของความเป็นอิสลาม (Islamness) ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนนั้นเต็มไปด้วยความก้าวร้าว รุนแรง และการกระทำอันไร้เหตุผล แต่หากพิจารณาจากมุมมองของนักวิชาการด้านศาสนาอิสลามแล้ว ล้วนยืนยันกันเป็นเสียงเดียวกันว่าการกระทำในลักษณะที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อมวลชนนั้นเป็นสิ่งที่ผิด และย้อนแย้งต่อหลักการของศาสนาอิสลามโดยสิ้นเชิง ซึ่งในข้อเท็จจริงนั้นแก่นแท้ของศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่มุ่งเน้นให้สังคมนั้นเกิดสันติภาพทั้งในนามธรรม และรูปธรรม เป็นสำคัญ โดยแม้แต่คำว่า “อิสลาม” ในภาษาอาหรับก็ยังมีความหมายว่า “สันติภาพ” หรือคำว่า “มุสลิม” เองก็มีความหมายว่า “ผู้ใฝ่หาสันติ” เช่นกัน รวมถึงหลักคำสอนที่อธิบายไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่านศาสนทูต เองก็มีรายละเอียดของการสร้างและสื่อสารภาพของศาสนาอิสลาม ที่เป็นศาสนาแห่งสันติ ความยุติธรรม และความสงบสุขอีกด้วย

แก่นแท้ของศาสนาอิสลามคือสันติภาพในทุกมิติที่เกี่ยวข้องกับทั้งจิตใจผู้ศรัทธา ตลอดจนการปฏิบัติต่อสังคม การให้ความสำคัญกับความยุติธรรม และความเมตตาซึ่งกันละกันเป็นสิ่งที่ศาสนาอิสลามอธิบาย และยืนยันมาเสมอ พร้อมทั้งย้ำว่าการสร้างสัมพันธ์อันดีมีควรจำกัดแค่กับชาวมุสลิมเท่านั้น แต่ควรกระทำกับทุกคนในสังคม เพื่อเป้าหมายแห่งสันติภาพตามหลักการศาสนาต่อไป ด้วยเหตุนี้อัตลักษณ์อิสลามที่โดดเด่นในมุมมองจากหลักการศาสนาอิสลามเองคืออัตลักษณ์แห่งสันติภาพ ที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างกับอัตลักษณ์ หรือภาพตัวแทนสื่อมวลชนพยายามประกอบสร้างโดยสิ้นเชิง อย่างไรก็ตามการรับรู้ถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามนั้นเองก็มีข้อจำกัดในด้านต่างๆในการสื่อสาร ในการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจให้สังคมเกิดการรับรู้ถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลาม หากมิได้เกิดจากการรับรู้ผ่านประสบการณ์ตรง หรือเคยมีความสัมพันธ์กับผู้นับถือศาสนาอิสลามในมิติทางสังคมต่างๆ อาทิ การค้าขาย เพื่อนร่วมอาชีพ หรือคนในชุมชนเดียวกัน เป็นต้น ก็เป็นการยากที่จะสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในลักษณะดังกล่าวให้มีเสียงที่เทียบเท่าสื่อมวลชน ทั้งนี้ก็เนื่องจากในปัจจุบันนั้นสื่อมวลชน (Mass Media) ถือได้ว่าเป็นระบบ หรือเครื่องมือที่มีอิทธิพลในการสื่อสาร และสร้างอัตลักษณ์มากที่สุด

อย่างไรก็ตามอัตลักษณ์นั้นแม้ว่าจะถูกประกอบสร้างขึ้นมาได้ย่อมถูกรื้อสร้าง (Deconstruct) และถูกสร้างขึ้นมาใหม่ (Reconstruct) ได้เช่นกัน ในยุคที่การสื่อสารถูกยกระดับขึ้นสู่ชั้นสูง การเข้าถึงข้อมูลอันไร้ขีดจำกัดก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการแทนที่ของสื่อใหม่ (New Media Disruption) หรือการมาถึงของสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน บริบทสังคมหรือพฤติกรรมของผู้รับสารก็เปลี่ยนแปลงตามการเคลื่อนไหวของกระแสดังกล่าว ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ถือเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ผู้รับสารกลายเป็นผู้ส่งสาร หรือผลิต

เนื้อหาได้ด้วยตนเอง (User-Generated Content) โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสื่อมวลชนอีกต่อไป ไม่เพียงเท่านั้นสื่อสังคมออนไลน์ยังเข้ามามีบทบาทในการสื่อสาร และการสร้างอัตลักษณ์ผ่านรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ เช่น เว็บบล็อก (Blog) หรือโปรไฟล์ (Profile) บนแพลตฟอร์มต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเอื้อให้ผู้ใช้สามารถสร้างตัวตน และสื่อสารอัตลักษณ์ในลักษณะที่แตกต่างจากตัวตนที่ปรากฏอยู่ในสังคมทางกายภาพ (Physical Appearance) เปรียบเสมือนตัวตนที่สอง (Second Self) นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังถือเป็นภูมิทัศน์ใหม่ (Media Landscape) ในการสร้าง และสื่อสารอัตลักษณ์ใหม่ (Reconstruct) ด้วยพลังในการสร้างสรรค์ และสื่อสารของผู้ใช้งานเอง

ดังนั้นสื่อสังคมออนไลน์ในฐานะที่เป็นสื่อรูปแบบใหม่จึงกลายเป็นอีกหนึ่งภูมิทัศน์สื่อ (Media Landscape) ที่มอบโอกาสและพื้นที่ที่สำคัญต่อการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนั้นเป็นพื้นที่ที่เปิดกว้าง และมอบความเท่าเทียมให้กับผู้ใช้งานทุกคน อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงบริบทของผู้ใช้งานจากเดิมในสื่อมวลชนผู้ใช้งานจะเป็นเพียงผู้บริโภค ในทางกลับกันสื่อสังคมออนไลน์นั้นผู้ใช้งานกลับกลายเป็นผู้เผยแพร่ นำเสนอเนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ทั้งหน่วยงาน องค์กรหรือกลุ่มต่างๆ มีความเสมอภาคในการรับ และส่งเนื้อหาบนโลกแห่งออนไลน์ มากไปกว่านั้นในบริบทของสื่อสังคมออนไลน์เองก็ยังมีพื้นที่ หรือแพลตฟอร์ม (Platform) ที่หลากหลาย มีลักษณะและระบบการทำงาน การผลิตเนื้อหาที่สื่อสารแตกต่างกัน เช่น ยูทูบ (Youtube) มีลักษณะเด่นในมิติของการสื่อสารผ่านสื่อวิดีโอ หรืออินสตาแกรม (Instagram) ก็มีจุดเด่นในการสื่อสารผ่านภาพ (Image) และรูปถ่าย (Photo) เป็นต้น สิ่งเหล่านี้สามารถบ่งบอกได้ถึงความหลากหลายในการนำเสนอตัวตน (Self) และอัตลักษณ์ของผู้ใช้งานที่หลากหลายตามแต่ละช่องทางได้เป็นอย่างดี สื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่จำกัดผู้ใช้งานในการนำเสนอหรือเผยแพร่อัตลักษณ์นั้นเอื้อให้การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์มีความหลากหลาย และเป็นพลวัตตามแต่ละช่องทาง ดังนั้นสื่อสังคมออนไลน์จึงถือเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สร้างและสื่อสารออกไป เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับแก่นแท้ของศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง และไม่ได้ถูกบิดเบือน ตลอดจนเพื่อให้เข้าใจถึงบริบท และความรู้ความเข้าใจในเชิงวิชาการต่อไป

นอกจากบทบาทในแต่ละช่องทาง หรือแพลตฟอร์มต่างๆ จะสำคัญต่อการสื่อสารอัตลักษณ์สันติภาพแห่งอิสลามแล้ว บทบาทตามโครงสร้างทางสังคมเองก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เนื่องจากสังคมบนโลกออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นระบบคอมพิวเตอร์เว็บ (Web) หรือแอปพลิเคชัน (Application) ก็ถือได้ว่าเป็นระบบสังคมอยู่ทั้งหมด ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการเก็บและส่งต่อความรู้สึกของมนุษย์ที่มีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ทางสังคม เพียงแค่เป็นบริบทการมีปฏิสัมพันธ์มาบนสื่อสังคมออนไลน์แทน ซึ่งโครงสร้างของสังคมมุสลิมในประเทศไทยนั้นต่างก็มีหน้าที่ และบทบาทที่รับผิดชอบ

ต่อสังคมแตกต่างกัน เช่น กลุ่มนักการเมืองที่มีบทบาทในการกำหนดทิศทางนโยบาย รัฐสวัสดิการ และอื่นๆที่เอื้อหนุนช่วยเหลือหรือดูแลทั้งชาวมุสลิม หรือผู้รับถือศาสนาอื่นๆ ให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยด้วยความสันติ สงบสุข ตามครรลองของศาสนาอิสลามและกฎหมายภายในประเทศไทย ผู้นำศาสนา หรือนักวิชาการเองก็มีบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการของศาสนาอิสลาม การสร้างความเข้าใจกันระหว่างชาวมุสลิม และผู้ที่ไม่ใช่ชาวมุสลิมเพื่อลดช่องว่างของอคติ เกี่ยวกับความรุนแรงซึ่งกันและกัน ตลอดจนกลุ่มนักธุรกิจเองก็มีบทบาทในแง่ของการกำกับดูแล และคอยช่วยเหลือในด้านเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน โอกาสและอาชีพต่างๆในเชิงพาณิชย์ให้กับผู้นับถือศาสนาอิสลามตามหลักการของศาสนาอิสลาม เป็นต้น บทบาทเหล่านี้มีความโดดเด่นและชัดเจนเฉพาะแต่ละกลุ่มอัตลักษณ์ที่ถูกสื่อสารนั้นก็มีความเหมือนและความต่างอย่างสมเหตุสมผลซึ่งก่อให้เกิดความหลากหลายของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามตามแต่ละองค์กร หรือหน่วยงานเช่นกัน ดังนั้นงานวิจัยเรื่องสื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทยจึงมีจุดมุ่งหมายหลักไปในการศึกษากลุ่มหน่วยงาน องค์กร และกลุ่มต่างๆที่มีบทบาทในการสร้าง หรือผลิตเนื้อหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นมีการสื่อสารผ่านรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอย่างไร ตลอดจนอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์จะมีลักษณะและเป็นไปในทิศทางใดบ้าง โดยมีคำถามวิจัยดังนี้

1.2 ปัญหาวิจัย

1.2.1 กลุ่มผู้มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามมีรูปแบบ และวิธีการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์อย่างไรบ้าง

1.2.2 อัตลักษณ์แห่งสันติภาพในอิสลามที่สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์มีลักษณะอย่างไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษารูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามกลุ่มโครงสร้างมุสลิมประเทศไทย

1.3.2 เพื่อศึกษาลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในอิสลามที่สื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์โดยหน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้องตามโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 งานวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย” เน้นการศึกษาจากแหล่งข้อมูลตัวอย่างรวม 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 1 – 5 पेจ (Page) โดยเป็นกลุ่มที่คัดเลือกมาจากโครงสร้างสังคมมุสลิมไทย (สมพร หลงจิ, 2017) และตรงตามแนว

ทางการคัดเลือกที่ผู้วิจัยได้กำหนดและระบุไว้ในส่วนของระเบียบวิธีวิจัย เป็นการนำกลุ่มโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย มาปรับใช้ในบริบทของสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่

- 1.4.1.1 นักการเมือง และข้าราชการระดับสูง
- 1.4.1.2 ผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร และระดับบุคคล)
- 1.4.1.3 กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม (Socio Political)
- 1.4.1.4 กลุ่มธุรกิจ
- 1.4.1.5 กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

1.4.2 งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม และลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยในที่นี้เน้นศึกษาเฟซบุ๊กเพจเป็นสำคัญ

1.4.3 การศึกษาครั้งนี้ทำการศึกษาเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม ถึงวันที่ 11 สิงหาคม 2562 อันเป็นช่วงเวลาที่กองกำลังประชาธิปไตยซีเรีย (SDF) และรัฐบาลทำเนียบขาวสหรัฐอเมริกา ร่วมกันประกาศชัยชนะเหนือกลุ่มไอเอส ณ เมืองบากูช ประเทศซีเรีย ชัยชนะดังกล่าวส่งผลให้ภาพของความโหดร้าย และความรุนแรงของศาสนาอิสลามลดระดับลง แม้ว่ากลุ่มไอเอสยังคงมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ในการเผยแพร่ความคิดอันสุดโต่ง และสร้างภาพความเลวร้ายให้แก่ศาสนาอิสลามบนโลกออนไลน์ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นช่วงเวลาที่กลุ่ม หรือบุคคลต่างๆ ได้มีโอกาสในการฟื้นฟู และนำเสนอภาพของศาสนาอิสลามในมุมที่ถูกต้องกับหลักการทางศาสนาได้ ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้จึงเลือกศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับกลุ่มคนที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพบนสื่อสังคมออนไลน์

1.5 นิยามศัพท์ในงานวิจัย

1.5.1 อัตลักษณ์ หมายถึง วิธีการประกอบสร้าง และแสดงออกต่อสังคมว่าเราเป็นใคร แตกต่างผู้อื่นอย่างไร อีกทั้งยังเป็นการถูกผู้อื่นกำหนดถึงตัวตนผ่านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บรรทัดฐานทางสังคม ในบริบทที่แตกต่างกัน สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งค้นหาอัตลักษณ์อิสลามในบริบทสื่อสังคมออนไลน์เป็นสำคัญ โดยมุ่งศึกษาลักษณะของอัตลักษณ์ปัจเจก (Individual Identity) ที่แต่ละกลุ่มทราบถึงคุณลักษณะตนเองในแง่มุมต่างๆ ศึกษาอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ในการระบุตัวตนที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มผ่านกิจกรรม หรือปรากฏการณ์ต่างๆ ตลอดจนแสดงถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรม (Cultural Identity) อันเป็นภาพรวมของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในอิสลาม อันเป็นบรรทัดฐานร่วมกันของทุกกลุ่มในการศึกษาครั้งนี้

1.5.2 สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง ช่องทางการสื่อสารแบบสองทางที่เอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถเผยแพร่และสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามได้ โดยในที่นี้เน้นศึกษาในช่องทาง “เฟซบุ๊ก”

1.5.3 อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม หมายถึง องค์ความรู้ และหลักคำสอนหลักของศาสนาอิสลามที่สะท้อนถึงศาสนาแห่งสันติภาพ ผ่านคำสอนต่างๆ เช่น หลักศรัทธา หลักปฏิบัติ รวมถึงจริยวัตรของศาสนาดำ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้วิเคราะห์ และค้นหาอัตลักษณ์ผ่านการสื่อสารของหน่วยงาน องค์กร กลุ่ม หรือบุคคลที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

1.5.4 เนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง หมายถึง การสร้างสรรค์ ผลิตและเผยแพร่เนื้อหาของหน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อดึงดูดความสนใจ และสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ด้วยกัน

1.5.5 รูปแบบการสื่อสาร หมายถึง ลักษณะต่างๆที่หน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มต่างๆที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ โดยจะเน้นศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา (Content) เชิงคุณภาพ ตามแต่ละประเภทของการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ บล็อก (Blog) รูปภาพ และวิดีโอ

1.5.6 โครงสร้างสังคมมุสลิมบนสื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง กลุ่มคนที่มีบทบาทในด้านต่างของสังคมศาสนาอิสลามในประเทศไทย มาปรับใช้บนสื่อสังคมออนไลน์ โดยแบ่งออกเป็นกลุ่มคน 5 ประเภท ได้แก่ นักการเมืองและข้าราชการระดับสูง ผู้นำศาสนา กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม (Socio Political) กลุ่มธุรกิจ และกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงบทบาทของหน่วยงาน องค์กร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่มีส่วนสำคัญในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม และลักษณะการสื่อสารของหน่วยงานดังกล่าว

1.6.2 ช่วยให้เห็นถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ และตระหนักถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่ถูกนำเสนอผ่านผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์

1.6.3 เป็นองค์ความรู้และแนวทางต่อนิสิต นักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจเกี่ยวกับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ในสังคมไทยต่อไป

1.6.4 องค์ความรู้ในมิติต่างๆที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์เป็นกรณีศึกษา ตัวอย่าง เพื่อการเรียนการสอนต่อไป

1.6.5 เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นประโยชน์ในการทำความเข้าใจในบริบทสื่อสังคมออนไลน์ และกระแสสังคมที่เกิดและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ และแนวทางในการศึกษาทำการวิจัย อันประกอบไปด้วยแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องได้แก่

- 2.1 แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)
- 2.2 แนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง (User Generated Content)
- 2.3 แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity)
- 2.4 แนวคิดอิสลามกับสันติภาพ และโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1. แนวคิดสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

หากกล่าวถึงภูมิทัศน์ของสื่อสังคมออนไลน์แล้วนั้น ย่อมปฏิเสธไม่ได้ว่า “สื่อสังคมออนไลน์” นั้นเข้ามาบดบังทาบอย่างมากมายในระบบ และลักษณะของการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ซึ่งการศึกษาปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นจำเป็นต้องรู้ถึงภูมิหลัง ที่มา และองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์สำคัญเป็นลำดับแรก เพราะในการศึกษารั้วนี้ “สื่อสังคมออนไลน์” เปรียบเสมือนพื้นที่ขอบเขตของข้อมูลในการศึกษา สำหรับนิยามของสื่อสังคมออนไลน์นั้นยังไม่มีคำนิยามอย่างเป็นทางการ แต่แนวโน้มของคำนิยามนั้นจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของกลุ่มผู้ใช้งาน (User) บนสื่อสังคมออนไลน์ที่โต้ตอบและสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันเป็นหลัก โดย Kietzmann และคณะ (2011) ให้คำนิยามไว้ว่า “สื่อสังคมออนไลน์ตั้งอยู่บนระบบเทคโนโลยีของโทรศัพท์มือถือ และเครือข่ายเว็บไซต์ในการสร้างแพลตฟอร์มการโต้ตอบขั้นสูง ผ่านช่องทางทั้งในระดับบุคคล และกลุ่มชุมชนบนโลกออนไลน์ที่ได้ร่วมกันสร้าง เผยแพร่ อภิปราย และแก้ไขรายละเอียดต่างๆโดยผู้ใช้งานเอง

เช่นเดียวกันกับ Safko (2012) ได้ให้คำนิยามในลักษณะเดียวกันโดยระบุว่าสื่อสังคมออนไลน์นั้นอ้างถึงกิจกรรม การปฏิบัติ ตลอดจนพฤติกรรม ในหมู่ของกลุ่มผู้ใช้งานบนโลกออนไลน์ผ่านการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้ และความคิดเห็นต่างๆ ผ่านรูปแบบของการสื่อสารสองทาง ในขณะที่ Xiang และ Gretzel (2010) ได้เริ่มนิยามในมุมมองจากฝั่งผู้ใช้งานมากขึ้น จึงทำให้สามารถทำความเข้าใจ

ตลอดจนอธิบายได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์นั้นเป็นแอปพลิเคชันมีระบบการใช้งานผ่านอินเทอร์เน็ตและมีปฏิสัมพันธ์ผ่านทางเนื้อหา ข้อมูล ตลอดจนสาระสำคัญที่ผู้บริโภคเป็นผู้สร้างไว้ ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะมีทิศทางของการศึกษาใน กิจกรรม พฤติกรรมการสื่อสารของกลุ่มของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นสำคัญ

กระนั้น Baym และ boyd (2012) ได้เสริมว่า หากจะศึกษาเปรียบเทียบกับรูปแบบของสื่อเดิมนั้น กุญแจสำคัญที่จะอธิบายได้ถึงลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์คือขนาดของมันที่ไม่สามารถหาข้อจำกัดได้ นอกจากนี้คำอธิบายของ Kenton (2019) ยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะสำคัญของสื่อสังคมออนไลน์เช่นกันโดยได้อธิบายไว้ว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการแบ่งปันความคิดของคุณเปรียบเสมือนเครือข่ายชุมชนบนพื้นที่อินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังช่วยให้ผู้ใช้งานสามารถสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล เช่น รูปภาพ วิดีโอผ่านทางซอฟต์แวร์บนเว็บไซต์หรือผ่านทางแอปพลิเคชัน ซึ่งหากนำคำนิยามดังกล่าวมาประกอบและพิจารณาถึงบริบทในงานศึกษาค้นคว้านี้จะพบว่าการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถพบเห็นผ่านลักษณะต่างๆ เช่น รูปภาพ หรือวิดีโอได้ด้วยเช่นกัน

ดังนั้นความสามารถของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์จึงไม่ใช่วัตถุประสงค์หลักของการนิยามความหมายสื่อสังคมออนไลน์ แต่กลับเป็นการที่สื่อออนไลน์สามารถหลายข้อจำกัดของสื่อมวลชนหรือสื่อเก่าได้ด้วยการเข้าถึงอย่างไร้ขีดจำกัด และการสร้าง เผยแพร่ รูป วิดีโอ เสียง และแสดงความคิดเห็นของผู้ใช้งานได้อย่างอิสระอีกด้วย ซึ่งหากนำคำนิยามข้างต้นมาวิเคราะห์และเทียบเคียงกับงานวิจัยชิ้นนี้จะแสดงให้เห็นได้ถึงพลังของผู้ใช้งาน (User) ที่มีมากพอในการสื่อสาร และริ่สร้างอัตลักษณ์ของศาสนาอิสลามขึ้นมาได้ใหม่ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์และเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ใช้งานทุกรายในการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ได้ด้วยตนเอง

ด้วยเหตุนี้จากคำนิยามของนักวิชาการข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปสาระสำคัญในค่านิยมของสื่อสังคมออนไลน์ที่สัมพันธ์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามได้ว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบสองทางที่เอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถเผยแพร่ข้อมูล สร้างชุมชน มีปฏิสัมพันธ์กับสารและผู้ใช้งาน ตลอดจนเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสลามระหว่างผู้ใช้งานกันได้

2.1.1 ความเป็นมาของสื่อสังคมออนไลน์

ความสำคัญและความหมายของสื่อสังคมออนไลน์นั้น สามารถวิเคราะห์โดยเริ่มได้จากคำนิยามของ O'Reilly (2005) ที่ให้ความหมายไว้ว่าสื่อสังคมออนไลน์คือ “Web 2.0” ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากความสามารถของกลุ่มผู้ใช้งานที่ร่วมกันเพิ่มศักยภาพ และยกระดับ

ความสามารถให้กับแพลตฟอร์มต่างๆ เช่น Google, Amazon, Wikipedia และ Craigslist เป็นต้น เหล่านี้ O'Reilly เรียกมันว่า “เครือข่ายที่สามารถเชื่อมต่อผู้ใช้ให้เข้าถึงกัน (O'Reilly และ Battelle, 2009)

นอกจากนี้ O'Reilly ยังเสริมอีกว่า สาเหตุสำคัญที่มีการพัฒนาของเว็บ 2.0 ก็เพื่อแสดงถึงความจำเป็นที่ต้องกำหนดกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจใหม่หลังจากวิกฤตการณ์ “ดอท คอม (Dot Com)” หรือภาวะ เศรษฐกิจฟองสบู่ไอที ที่ทำให้บริษัทเกี่ยวกับระบบอินเทอร์เน็ตจำนวนมากต้องเผชิญกับหายนะและปิดตัวลงไปพอสมควร ซึ่งการมาถึงของปรากฏการณ์เว็บ 2.0 ได้กลายเป็นการกลับมาของเว็บไซต์ที่ได้รับการพัฒนามาแล้วเพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นในระบบอุตสาหกรรมนี้อีกครั้งหลังเกิดวิกฤตการณ์ดังกล่าว ดังนั้น Mandiberg (2012) จึงได้ระบุว่าแนวคิดของสื่อสังคมออนไลน์นั้นมีส่วนเกี่ยวข้องที่พัฒนา หรือสัมพันธ์กับแนวคิดที่หลากหลายคือ

2.1.1.1 User-Generated Content (UGC) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นเพื่อให้ ความหมายที่ครอบคลุมเนื้อหาและการสร้างสรรค์ที่ถูกรผลิตขึ้นมาโดยผู้ใช้งานโลกออนไลน์ (Bruns, 2016) เนื่องจากการพัฒนาของโลกอินเทอร์เน็ตที่เข้าสู่ยุค “Web 2.0” ที่เปลี่ยนจากการสื่อสารแบบทางเดียว (One -Way -Communication) เป็นการสื่อสารแบบสองทาง (Two way Communication) จึงเอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถผลิตสร้างสรรค์เนื้อหาต่างๆ ได้ ด้วยตนเอง และกลายเป็นสื่อใหม่ที่ได้รับความนิยมอย่างสูง (P. Anderson, 2007) ซึ่งเกณฑ์ที่จะสามารถบ่งบอกได้ว่าเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันจะถูกเรียกว่าเป็น UGC (User generated Content) ได้แก่

2.1.1.1.1 เว็บไซต์นั้นจะต้องเปิดเป็นสาธารณะ (Publicly) หรือเป็น สาธารณชนทางอินเทอร์เน็ต กล่าวคือสามารถให้ผู้ใช้ (User) สามารถมีปฏิสัมพันธ์ร่วมได้

2.1.1.1.2 เว็บไซต์นั้นจะต้องสะท้อน (Reflect) ให้เห็นหรือนำเสนอถึงการ สร้างสรรค์ที่มาจากผู้ใช้ (User)

2.1.1.1.3 เว็บไซต์จะต้องได้รับการผลิตและสร้างสรรค์ (Created) เนื้อหา นอกเหนือจากการผลิตจากกลุ่มมืออาชีพ

ซึ่งแนวคิด User generated Content นั้นจะเป็นส่วนสำคัญในการศึกษาอัตลักษณ์ แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป เนื่องจากคุณสมบัติดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นที่เอื้อให้ ผู้ใช้งานสามารถสร้าง ผลิตเนื้อหาที่สร้างสรรค์เผยแพร่ให้ผู้อื่นได้รับและมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน และกันได้เอง โดยรายละเอียดผู้วิจัยจะยกนำมาเป็นอธิบายและขยายความในหัวข้อแนวคิดหลักต่อไป

2.1.1.2 Convergence Culture (H. Jenkins, 2006) เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ “ยุคใหม่” ที่สื่อเก่าและสื่อใหม่เกิดการปะทะกัน และหลอมรวมเข้าด้วยกัน Jenkins เชื่อว่าการหลอมรวมสื่อใหม่และเก่าเข้ากันนั้นเป็นไปตามกระบวนการทางวัฒนธรรมที่ซึ่งเป็นการหลอมรวมกันระหว่าง “บริโภาค” และ “การสร้างสื่อ” เข้าด้วยกัน ทั้งนี้หากนำมาวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงที่เกี่ยวกับการศึกษาครั้งนั้น จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นไม่ได้เป็นการผูกขาดการนำเสนอเนื้อหาของความเป็นอิสลาม จากกลุ่มองค์กร หรือบริษัทเป็นผู้ผลิต (Producer) หน้าเดิมอีกต่อไป แต่เป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างสรรค์ และสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่มาจากผู้ใช้งานอีกด้วย กล่าวโดยสรุปสำหรับแนวคิดนี้คือ การหลอมรวมของเนื้อหาของสื่อจากหลากหลายแขนง โดยอาศัยการสนับสนุนและร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมสื่อไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อสารโทรคมนาคม กลุ่มองค์กรบริการอินเทอร์เน็ต และบริการโทรศัพท์ ตลอดจนการบริการด้านสื่อสารมวลชน หลอมรวมเข้ากับกลุ่ม “ผู้บริโภาค”

2.1.1.3 The People Formerly Known as the Audience (Rosen, 2012) เป็นแนวคิดที่อธิบายถึงสภาวะการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มคนที่อยู่ส่วนปลายของระบบการสื่อสารทางเดียว หรือผู้รับสารที่ก่อนหน้านี้ทำได้เพียงแค่รับสารผ่านการออกอากาศในช่องทางต่างๆ ของเพียงไม่กี่บริษัทที่ผูกขาดการนำเสนอและเผยแพร่เนื้อหา มาเป็นกลุ่มผู้ที่สามารถกำหนด เผยแพร่ หรือสร้างสรรค์เนื้อหาได้ด้วยตนเอง ภายใต้อินเทอร์เน็ต โดย Rosen อธิบายเพิ่มเติมว่าการมาซึ่งแพลตฟอร์มออนไลน์นั้นสามารถทำให้กลุ่มคนผู้ที่เคยเป็นเพียงปลายระบบของการสื่อสารทางเดียว สามารถผลิต และสร้างสรรค์เนื้อหาได้อย่างเท่าเทียม และยังสามารถสร้างการสร้างความเสมอภาคกันระหว่างองค์กรด้านสื่อ และกลุ่มผู้รับสารที่สามารถกลายมาเป็นผู้ผลิตเนื้อหาได้ด้วยเช่นกัน โดย Rosen ได้ยกตัวอย่างสถานการณ์ที่ได้เปลี่ยนไปดังนี้

2.1.1.3.1 สถานการณ์ของสื่อหนังสือพิมพ์ เมื่อก่อนได้เป็นต้นทางของการสื่อสาร และผูกขาดการนำเสนอข่าว แต่ปัจจุบันการมีอยู่ของ เว็บบล็อก (Blog) ทำให้กลุ่มผู้รับสารสามารถเลือกที่จะรับข้อมูลข่าวสารจากบล็อกต่างๆ ได้

2.1.1.3.2 สถานการณ์ของการเผยแพร่กระเสีงทางวิทยุ กลุ่มบริษัทใหญ่ จากที่เคยผูกขาดและเป็นฝ่ายเดียวที่นำเสนอมาตลอด แต่การมาถึงของพ็อดคาสต์ (Podcasting) ที่ผลิตและสร้างเนื้อหาขึ้นจากบุคคลทั่วไป สามารถเป็นทางเลือกอีกทางให้กับผู้รับสารด้วยเช่นกัน

2.1.1.3.3 สถานการณ์ของการผลิต และเผยแพร่รายการโทรทัศน์ ที่การมาถึงของระบบอินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์ที่สามารถทำให้คุณการเป็นผู้ผลิตรายการผ่านช่องทางออนไลน์ได้ จากเมื่อก่อนที่เราไม่สามารถ หรือไม่มีช่องทางในการเผยแพร่ความคิดสร้างสรรค์ของเรา เนื่องจากการผูกขาดของบริษัทสื่อ

จะเห็นได้ว่าแนวคิดนี้บ่งบอกได้ถึงความสำคัญที่สอดคล้องกับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ได้เป็นอย่างดี การไร้ซึ่งความผูกขาดขององค์กรสื่อที่มีทุนในการผลิตสูง เป็นตัวแปรที่สำคัญในการศึกษาปรากฏการณ์ครั้งนี้ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการสื่อสาร และรูปแบบการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามด้วยผู้ใช้งานทั่วหน้าไปบนสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างชัดเจน

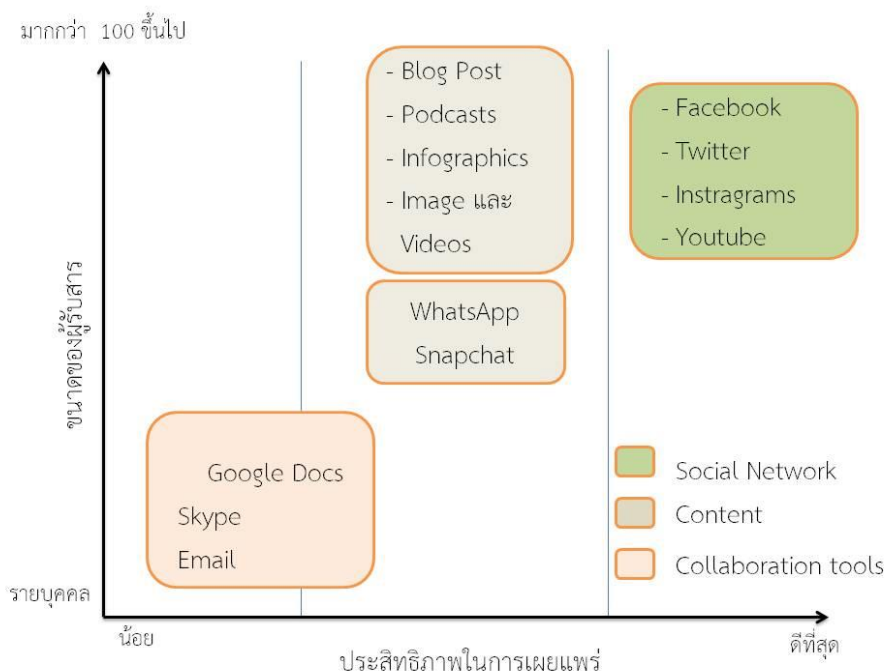
2.1.1.4 Process-Oriented “Peer-Production” (Benkler, 1998) ที่อธิบายถึงโครงสร้างและรูปแบบใหม่ของการผลิตทางปัญญา ตลอดจนเศรษฐกิจ ซึ่งได้จากพลังของการสร้างสรรค์ผลงานของบุคคลทั่วไปจำนวนมากทางอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบของการผลิตหรือเผยแพร่ข้อมูลต่างๆที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบพาณิชย์หรือไม่แสวงหากำไร โดยเป็นการอาศัยอาสาสมัครของผู้ที่มีความสามารถหลากหลาย ที่มุ่งจะสร้างผลงานทางปัญญาและเผยแพร่ เช่น ระบบปฏิบัติการลินุกซ์ (Linux) ที่เปิดให้บริการและใช้งานซอฟต์แวร์โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ หรือเว็บไซต์ “แอสลชดอต (Slashdot.org)” ซึ่งเป็นเว็บไซต์นำเสนอข่าวสารด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และวิทยาศาสตร์ที่เปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมได้โดยการส่งข่าวสาร หรือบทความต่างๆเข้ามาในเว็บไซต์ได้อย่างเสรี และ วิกิพีเดีย (Wikipedia) เว็บไซต์สารานุกรมที่มีเนื้อหาหลากหลายภาษา ซึ่งทุกคนสามารถเข้าถึงในการเพิ่มเติมหรือแก้ไขเนื้อหาได้แทบทุกบทความ

สาระสำคัญของแนวคิดนี้ก็เป็นอีกหนึ่งแนวคิดที่สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของผู้ใช้งาน ในการสร้างสรรค์ผลิตทางปัญญา ในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ตลอดจนความเป็นอิสระในการชี้แจง ปรับแก้อธิบายข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสลามผ่านหลากหลายช่องทาง เช่น การปรับแก้ข้อมูลที่เป็นความเข้าใจอันคลาดเคลื่อน ในประเด็นต่างๆเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และนำเสนอข่าวสาร ในมุมมองของผู้นับถือศาสนาอิสลามเอง ซึ่งแนวคิดข้างต้นนั้นสามารถเข้ามาเป็นตัวช่วย หรือทางเลือกที่สำคัญในการประกอบสร้างความเป็นอิสลามในแง่มุมที่แตกต่างออกไป

2.1.2 ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์

ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์นั้น Xiang และ Gretzel (2010) อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ ถึงการครอบคลุมความหลากหลายของแอปพลิเคชันในเชิงเทคนิคที่เอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถโพสต์ (Post) แท็ก (Tag) หรือ สร้างบล็อก (Blog) บนสื่อสังคมออนไลน์ได้ ซึ่งเกณฑ์ในการ

แบ่งประเภทขึ้นอยู่กับตัวแปรหลักได้แก่ 1) ขนาดหรือจำนวนของผู้รับสารในการเข้าถึง และ 2) ความสามารถในการกระจายข้อมูลสู่ผู้รับสาร โดยประเภทของสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท (Mollett และคณะ 2017) ตามตารางภาพดังนี้

ภาพที่ 1 การจัดกลุ่มและแบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์

จากแผนภาพในแกน Y นั้นแสดงถึงขีดความสามารถที่ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละ ประเภทได้ ในขณะที่แกน X นั้นแสดงถึงความยากง่ายของผู้บริโภคในการใช้งานร่วมกัน

2.1.2.1 เนื้อหา (Content) คือประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความสามารถในการผลิตเนื้อหา และเผยแพร่ หรือกระจายเนื้อหาเหล่านั้นได้ด้วยตนเองเช่นกัน อาทิ บล็อก (Blog- post) พอดคาสท์ (Podcast) แผนภูมิภาพ (Infographics) หรือ ข้อมูลภาพ (Data Visualization) รูปภาพ และวิดีโอ เป็นต้น รูปแบบการสื่อสาร และเผยแพร่ทั้งหมดนี้ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาแพลตฟอร์มอื่นๆบนสื่อสังคมออนไลน์ในการเผยแพร่เพื่อดึงดูดผู้ใช้งานหรือผู้ชม ดังนั้นเนื้อหาต่างๆจึงอยู่ตำแหน่งกึ่งกลางของแผนภาพด้วยความสามารถในการแชร์หรือเผยแพร่ต่อที่ไม่ยาก และไม่ยุ่งเกินไปของผู้ใช้งาน

2.1.2.2 เครือข่ายสังคม (Social Network) คือแพลตฟอร์มที่ช่วยให้ผู้ใช้งานเผยแพร่หรือกระจายเนื้อหา ออกไปบนโลกออนไลน์ในวงกว้าง กล่าวคือผู้ใช้งานบนโลกออนไลน์นั้นสามารถเข้าถึงเนื้อหาต่างๆผ่านแพลตฟอร์มนี้ได้อย่างไร้ขีดจำกัด เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือ อินสตาแกรม (Instagram) เป็นต้น ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้เน้นศึกษาแพลตฟอร์ม “เครือข่ายสังคม” เป็นหลักเนื่องจากเป็นแพลตฟอร์มที่มีพื้นที่รองรับการเข้าถึงของทั้งผู้รับสาร และผู้ที่

ต้องการจะสื่อสารได้อย่างไรขีดจำกัด ดังนั้นอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารผ่านแพลตฟอร์มประเภทนี้จึงมีการถ่ายโอนข้อมูล และการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามเป็นจำนวนมาก และข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในส่วนของเครือข่ายสังคม จะสามารถทำให้ผู้วิจัยเข้าใจ และวิธีการและลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ได้มากขึ้น

2.1.2.3 เครื่องมือขนาดย่อม (Collaboration Tools) หรือแพลตฟอร์มประเภทเก่าที่มีการเปิดใช้งานมาแล้วอย่างยาวนาน มีหน้าที่ช่วยเหลือในการกระจายเนื้อหาในวงแคบซึ่งต่างจากแพลตฟอร์มเครือข่ายสังคมในด้านของจำนวนผู้เข้าถึงที่จำกัด กระนั้นสาระสำคัญในส่วนนี้คือเครื่องมือขนาดย่อม นั้นเอื้อในการสร้างปฏิสัมพันธ์หรือกระจายเนื้อหาของผู้ใช้ในลักษณะบุคคลต่อบุคคล (Person to Person) มากกว่า หนึ่งคนต่อหลายคน (Person to many) เช่น สไกป์ (Skype) กูเกิ้ลด็อก (Google Doc) เป็นต้น มักเหมาะสำหรับผู้ใช้งานที่ต้องการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับบนความเป็นส่วนตัว

กล่าวโดยสรุปถึงแนวคิดการแบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงต้นนั้นผู้สรุปได้ว่าประเภทสื่อสังคมออนไลน์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท 1) เนื้อหา คือแพลตฟอร์มที่สามารถสร้างเนื้อหา และกระจายเผยแพร่ได้ด้วยตนเอง 2) เครือข่ายสังคม เป็นแพลตฟอร์มที่เปรียบเสมือนสื่อกลางในการกระจายเนื้อหา ของผู้ใช้งานสู่สังคมออนไลน์ในวงกว้าง และมีผู้ใช้งานสามารถรับข้อมูล ดังกล่าวได้โดยไม่มีขีดจำกัด 3) เครื่องมือขนาดย่อม คือแพลตฟอร์มเก่าหรือแพลตฟอร์มที่มีความสามารถใจการกระจายเนื้อหาในวงแคบผ่านลักษณะในรูปแบบบุคคลต่อบุคคล อาทิ (Email) สไกป์ (Skype) เป็นต้น

2.1.3 บทบาทและหน้าที่ของสื่อสังคมออนไลน์

จากรายละเอียดหลายอย่างที่กล่าวมาในช่วงต้นเกี่ยวกับองค์ประกอบ หรือประเภทของสื่อออนไลน์แต่ละประเภทยัง สามารถสรุปได้แง่มุมและมิติใหม่ของการรับส่ง สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น ลักษณะเชิงอำนาจของกลุ่มอุตสาหกรรมสื่อตลอดจนนักประชาสัมพันธ์ถูกจำกัดลงจากการนำเสนอเนื้อหา และการเผยแพร่ข้อมูลที่ถูกผลิตมาจากบุคคลหรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง เช่น รูปภาพ วิดีโอ หรือบล็อกต่างๆ ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมอันมีประสิทธิภาพของสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบัน และเป็นโอกาสอันดีในการศึกษาถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบต่างๆ

อย่างไรก็ตามการทราบถึงบทบาท และหน้าที่ของสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นส่วนสำคัญ สำหรับความเข้าใจถึงรูปแบบและลักษณะการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่ออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ (Kietzmann และคณะ, 2011) จึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับพื้นฐานเชิงหน้าที่ บทบาทต่างๆ และลักษณะการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการทำงาน ตลอดจนพฤติกรรมของผู้ใช้งาน ซึ่งโครงสร้างเหล่านี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงระบบ และลักษณะ

ของผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในรูปแบบ บทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน โดยจากการทำงานในด้านต่างๆของสื่อสังคมออนไลน์ และความหมายแต่ละหน้าที่ของสื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้

2.1.3.1 อัตลักษณ์ (Identity) แสดงถึงการกำหนดและการเปิดเผยตัวตนของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งในที่นี้หมายรวมถึงข้อมูลต่างๆของผู้ใช้งาน อาทิ ชื่อ อายุ เพศ อาชีพ หรือที่อยู่ เป็นต้น โดย (Kaplan และ Haenlein, 2010) ได้อธิบายว่า การนำเสนออัตลักษณ์ของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถเป็นได้ทั้งการเปิดเผยอัตลักษณ์ในลักษณะที่จงใจ และไม่จงใจ กล่าวคือพวกเขาสามารถสร้าง “เปิดเผย” หรือ “ปกปิด” บางสิ่งที่ผู้ใช้งานต้องการ และไม่ต้องการนำเสนอได้ ดังนั้นสื่อสังคมออนไลน์จึงมีการกำหนดลักษณะการสื่อสารที่แตกต่างกัน หลายคนที่มีปฏิสัมพันธ์บนโลกออนไลน์ โดยใช้ชื่อจริงของพวกเขา และในขณะเดียวกันก็มีกลุ่มผู้ใช้งานอีกกลุ่มที่สร้างชื่อขึ้นมาใช้บนโลกออนไลน์ด้วยเช่นกัน ในปัจจุบันช่องทางหรือแพลตฟอร์มอันมากมายบนสื่อสังคมออนไลน์ ได้มีการอำนวยความสะดวกในเรื่องของการสร้างข้อมูลส่วนตัวให้กับผู้ใช้งานได้ เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม หรือทวิตเตอร์ เป็นต้น

บทบาทดังกล่าวของสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่องานวิจัยชิ้นนี้อย่างมีนัยยะสำคัญในด้านของการกำหนด และสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามของผู้ใช้งานได้อย่างอิสระ ตลอดจนแสดงออกถึงความเป็นตัวตนของหน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มของตัวเองอันเป็นที่ประจักษ์ ในส่วนนี้จะชี้ให้เห็นถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในมิติที่หลากหลายตามแต่ละบทบาทของสังคมมุสลิมที่สื่อสารความเป็นอิสลามในประเทศไทย

2.1.3.2 การสนทนา (Conversations) แสดงถึงการสื่อสารกับผู้ใช้งานรายอื่นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ในหลายๆแพลตฟอร์มมีการออกแบบให้เกิดความสะดวกผ่านระบบการสื่อสารทั้งในระดับบุคคลจนถึงกลุ่มชุมชนออนไลน์ เช่น การทวิตข้อความ (Tweeting) โพสต์ (Post) หรือเขียนบล็อก (Bloggng) เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อพบปะกับกลุ่มคนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ตลอดจนสร้างชุมชนที่มีความสนใจในประเด็นเดียวกัน นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นช่องทางที่ทำให้สาร (Message) ของพวกเขาเป็นจุดสนใจเพื่อให้ง่ายต่อการขับเคลื่อนประเด็นต่างๆ ทั้งในแง่ของ การเมือง เศรษฐกิจ สิทธิมนุษยชน ฯลฯ (Beirut, 2009)

2.1.3.3 การเผยแพร่ (Sharing) เป็นการแสดงให้เห็นถึงการแลกเปลี่ยน ข้อมูลหรือเนื้อหาของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งคำว่า “สังคม” นั้นก็สามารถอธิบายได้ถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลได้เช่นกัน โดยธรรมชาติของมนุษย์ในหลายๆกรณีของการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางสังคมนั้นจะมีเรื่องของ “วัตถุ” เป็นสื่อกลางในกลางแลกเปลี่ยนประเด็นดังกล่าว

(Zengstrom, 2005) ดังนั้นสื่อสังคมออนไลน์ที่ห้อมล้อมไปด้วยผู้ใช้งานจำนวนมากที่เชื่อมต่อเข้าถึงกันจะมีปฏิสัมพันธ์ในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยน ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ เพลง ลิงค์ ฯลฯ ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้การแลกเปลี่ยน หรือเผยแพร่ หรือเนื้อหาใดๆก็ตามจะต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์หรือการทำงานของแต่ละแพลตฟอร์มบนสื่อสังคมออนไลน์ ตัวอย่างเช่น การเผยแพร่รูปภาพผ่าน อินสตาแกรม (Instagram) พินเทอเรสต์ (Pinterest) หรือฟลิคเกอร์ (Flickr) การเผยแพร่เพลงเผยแพร่ผ่าน ซาวนด์คลาวด์ (Soundcloud) ยูทูบ (Youtube) เป็นต้น

2.1.3.4 การแสดงตน (Presence) เป็นบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในด้านการแสดงตัวตน หรือที่รู้จักกันในลักษณะของการ เช็กอิน (Check in) ในสถานที่ต่างๆ แสดงถึงพัฒนาการในขั้นสูงของเทคโนโลยีที่แสดงผลผ่านรูปแบบการสื่อสาร กล่าวคือ “การแสดงตน” จะเอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถเปิดเผย หรือแสดงตัวตนในโลกทางกายภาพผ่านภูมิทัศน์สื่อสังคมออนไลน์ได้ไม่ว่าเราจะใช้งานอยู่แห่งใดก็ตาม นอกจากนี้การแสดงตนบนสื่อสังคมออนไลน์ นั้นยังสามารถอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือในด้านอื่นๆได้อีกด้วยเช่น การคมนาคมที่ใช้งานควบคู่กับเทคโนโลยี GPS (Global Positioning System) ในการประเมินและวิเคราะห์ระยะเส้นทาง หรือสภาพการจราจร เป็นต้น

2.1.3.5 ความสัมพันธ์ (Relationships) แสดงถึงการเชื่อมโยงกับผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์รายอื่น โดยในที่นี้จะหมายรวมถึงผู้ใช้งานตั้งแต่สองคนขึ้นไป และมีปฏิสัมพันธ์กันมากกว่าการสนทนาร่วมกัน ซึ่งหมายถึงรวมกันการพบปะกันทางสังคม แลกเปลี่ยนเรื่องที่สนใจ เช่น เฟซบุ๊ก ที่มีคุณลักษณะในการสร้างกลุ่มตามความสนใจ เพื่อพบปะกับสังคมที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน อย่างไรก็ตามลักษณะที่แตกต่างกันของแพลตฟอร์ม จะเป็นตัวกำหนดลักษณะความสำคัญระหว่างผู้ใช้งาน เช่น บล็อก (Blog) เป็นการแลกเปลี่ยนแสดงถึงความสัมพันธ์ของเนื้อหาในการเขียนบทความ หรือประเด็น เรื่องราวต่างๆ พ็อดคาสท์ (Podcast) เป็นการเผยแพร่แลกเปลี่ยนเนื้อหาในรูปแบบของเสียง โดยมีการแบ่งหมวดหมู่ และประเภทตามที่ผู้ใช้งานสนใจ

ทุกๆแพลตฟอร์มบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นเปรียบเสมือนศูนย์กลางในการดำรงอยู่ และสร้างปฏิสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ เช่น เฟซบุ๊ก ที่เอื้อให้ผู้ใช้งานพัฒนาความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สามารถสร้างความสัมพันธ์ใหม่กับผู้ใช้งานคนอื่นได้โดยปราศจากเงื่อนไขการควบคุม ทั้งนี้ด้วยขนาดของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ขยายใหญ่ขึ้นประกอบกับรูปแบบของความสัมพันธ์ ไม่ว่าจะผ่านแพลตฟอร์มใดก็ตามบ่มส่งผลให้เกิดระดับของความสัมพันธ์และนำมาซึ่งปรากฏการณ์ของกลุ่มผู้นำ (Influencer) บนสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นหากจะมองกลับมาที่งานวิจัยในครั้งนี้ จะสามารถพบถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของหน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในลักษณะ ที่เหมือนและแตกต่างกัน ตลอดจนรูปแบบการสื่อสารที่มีแนวโน้มจะแตกต่างกันออกไปตามบทบาทของแต่ละกลุ่มอีกด้วย

2.1.3.6 ชื่อเสียง (Reputation) เป็นส่วนที่แสดงถึงสถานะของผู้ใช้งานรายอื่นรวมถึงตนเองบนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งความหมายของ “ชื่อเสียง” นั้นแตกต่างกันออกไป โดยส่วนใหญ่แล้วจะกินความถึงลักษณะของความไว้วางใจ ฟังพอใจในตัวสาร (Message) ที่สร้างสรรค์ และเผยแพร่ออกไป แม้เทคโนโลยีในปัจจุบันจะยังไม่สามารถกำหนดเกณฑ์ได้อย่างเป็นทางการ แต่ชื่อเสียงบนสื่อสังคมออนไลน์เองก็ไม่ได้หมายรวมถึงบุคคลหรือผู้ใช้เพียงเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงเนื้อหาต่างๆ เช่น รูปภาพ บล็อก เสียง รวมถึงวิดีโอ เป็นต้น เช่น เฟซบุ๊ก ที่ชื่อเสียงจะได้มาจากการให้คะแนนของผู้ใช้งานรายอื่นผ่านการกด “ถูกใจ” (Like) เป็นต้น ซึ่งชื่อเสียงเปรียบเสมือนเกณฑ์ในการวัดประสิทธิผลของการสื่อสารออกไป ดังนั้นการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามจึงสามารถแสดงประสิทธิผลมากเพียงใดจึงขึ้นอยู่กับชื่อเสียงเป็นสำคัญ

2.1.3.7 กลุ่ม (Group) ในที่นี้แสดงถึงฟังก์ชันที่ผู้ใช้งานสามารถสร้างกลุ่มในระดับต่างๆได้ ยิ่งเครือข่ายสังคมมีขนาดใหญ่เพียงใด กลุ่มเพื่อน หรือกลุ่มผู้ติดตามจะมีขนาดใหญ่ขึ้นมากเท่านั้น โดย Dunbar (1992) นักทฤษฎีกลุ่มมานุษยวิทยาอธิบายผ่านงานวิจัยของตนว่า มนุษย์มีขีดจำกัดทางความรู้และความสัมพันธ์ทางสังคม และปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างเสถียรภาพได้ประมาณ 150 คน โดยเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มบนสื่อสังคมออนไลน์แบ่งได้ 2 ประเภทคือ

2.1.3.7.1 การแบ่งกลุ่มที่ผู้ใช้งานสามารถเรียงลำดับหรือจัดการรายชื่อกลุ่มเพื่อน หรือผู้ติดตามไว้ได้ด้วยตนเอง โดยในส่วนนี้ที่มักใช้กับกลุ่มที่มีผู้ใช้งานไม่เยอะมาก เช่น การแบ่งกลุ่มผ่านแอปพลิเคชัน ไลน์ (Line) เป็นต้น

2.1.3.7.2 การแบ่งกลุ่มที่สามารถเปิดเป็นสาธารณะหรือปิดเป็นส่วนส่วนตัว และยังมีผู้ทำหน้าที่ดูแลจัดการตอบอนุมัติผู้ที่เข้าร่วมกลุ่มและเชิญผู้ใช้คนอื่นเข้ากลุ่มได้ ส่วนนี้มักใช้กับกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นต้น

ซึ่งหากมองในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้แล้วนั้น การแบ่งกลุ่มที่สามารถเปิดหรือปิดให้เป็นส่วนตัวได้ จะมีความสอดคล้องกับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามมากกว่า เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เปิดสาธารณะ และมีขนาดที่ใหญ่ การเข้าถึงรับส่งข้อมูลย่อมมีการกระจายเป็นวงกว้าง และจะเป็นผลดีต่อการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในภูมิภาคอิสลามในภูมิภาคที่ไร้ซึ่งพรมแดนและขอบเขตอีกต่อไป

ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาและสรุปแนวคิดนี้มาเพื่อทำความเข้าใจถึงระบบหน้าที่ในการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ในการเป็นส่วนสำคัญที่จะเอื้อ และช่วยทำความเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของสื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของกลุ่มต่างๆต่อไป

2.1.4 แนวคิดเกี่ยวกับบล็อก (Blog) และคำนิยาม

มีการนิยามความหมายของบล็อกไว้มากมาย ซึ่งคำนิยามส่วนใหญ่นั้นจะขึ้นอยู่กับผู้เขียน (Blogger) หรือผู้ใช้งานเป็นหลัก กล่าวคือกลุ่มคนเหล่านี้เป็นกลุ่มคนที่รับรู้ และเข้าใจถึงคุณลักษณะของบล็อกได้เป็นอย่างดี จากคำนิยามจากเว็บไซต์ Oxforddictionaries.com มีส่วนช่วยในการกำหนดกรอบของคำนิยามเป็นอย่างมาก โดยระบุไว้ว่าบล็อกคือ เว็บไซต์ที่มีการปรับปรุงเว็บไซต์หรือเว็บเพจ (Web Page) เป็นประจำ จากบุคคลหรือกลุ่มคนขนาดเล็ก โดยทุกๆการนำเสนอข้อความจะเป็นลักษณะรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

จากคำนิยามข้างต้นสิ่งที่ทำให้บล็อกแตกต่างไปจากเว็บไซต์ทั่วไปตรงที่มีการปรับปรุงอย่าง “สม่ำเสมอ” แต่เว็บไซต์โดยทั่วไปนั้นลักษณะที่สำคัญของมันคือทำให้ข้อมูลอันคงที่ แม้ว่าเนื้อหา นั้นจะเปลี่ยนไปเพียงใดก็ตาม ทั้งนี้อาจจะวิเคราะห์ได้ว่าบทบาทของเว็บไซต์นั้นคือชุมชนออนไลน์ (Online Community) ถือกำเนิดหรือจัดตั้งโดยหน่วยงานรัฐบาลเพื่อรับเรื่องราวทุกข์จากประชาชน หรือกลุ่มคนที่อาจจะมิจุดประสงค์เพื่อการธุรกิจ เช่น เว็บไซต์ Amazon เป็นต้น ซึ่งลักษณะเฉพาะของบล็อกและเว็บไซต์แบ่งได้ดังนี้

เว็บบล็อก (Blog)	เว็บไซต์ (Website)
1. มีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ	1. คงที่ และมั่นคง
2. มีการโต้ตอบ และสร้างกลุ่มชุมชน	2. เป็นระบบการสื่อสารแบบทางเดียว
3. มีลักษณะของบทความที่สอดแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนลงไป	3. การนำเสนอแลกเปลี่ยนข่าวสารอย่างเป็นระบบ
4. เผยแพร่เนื้อหาอย่างยืดหยุ่น และไม่ใช่วางการ	4. เผยแพร่เนื้อหาในทุกๆประเด็นอย่างเป็นทางการ
5. นำเสนอข่าวสารและเนื้อหาที่สร้างสรรค์เองได้อย่างง่ายดาย	5. ทุกๆการเพิ่มรายละเอียดและเนื้อหาจะต้องผ่านการคัดกรอง และสร้างสรรค์ผ่านระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์อันหลากหลายขั้นตอน
6. ใช้ต้นทุนในการผลิต และเผยแพร่ต่ำ	6. ใช้ต้นทุนในการผลิตและเผยแพร่ มหาศาล

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะเฉพาะของเว็บบล็อกและเว็บไซต์

งานศึกษาในครั้งนี้การแยกประเภทของบล็อกที่สร้างสรรค์โดยผู้ใช้งานทั่วไปนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการสื่อสารโดยกลุ่มผู้ใช้งานทั่วไป ที่มีกำลังและความสามารถผ่านระบบเทคโนโลยีที่เอื้อให้เกิดการผลิต ตลอดจนสร้างสรรค์เนื้อหาในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

นอกจากนี้ Bruns และ Jacobs (2006) ได้เสริมถึงลักษณะทางสังคมของบล็อกว่าเป็นการสื่อสารแบบรอบด้านที่อนุญาตให้ผู้ใช้งานมีปฏิสัมพันธ์ และร่วมกันสร้างผลผลิต แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกันในประเด็นที่สนใจได้ อีกทั้งผู้วิจัยจึงสรุปได้ถึงนิยามของบล็อกไว้ว่าเป็นแพลตฟอร์มการสื่อสารแบบสองทางผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ มีการปรับปรุงอัปเดตเนื้อหาเสมอพร้อมกันนี้แพลตฟอร์มดังกล่าวยังไม่ได้มีลักษณะแบบเป็นทางการและเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้

2.1.4.1 ประเภทของบล็อก (Blog)

รูปแบบ หรือประเภทของบล็อกนั้น Demer (2014) ได้แบ่งประเภทที่สำคัญๆที่มีอิทธิพล จากการผลิตเนื้อหาของผู้สร้างสรรค์ เพื่อดึงดูดผู้ใช้งานบล็อกของพวกเขาต่อไป ซึ่งแต่ละประเภทย่อมมีข้อดีข้อเสียที่แตกต่างกัน และเติมเต็มความต้องการของผู้รับสารตามแต่ละประเภทดังนี้

2.1.4.1.1 บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking)

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อของผู้รับสารได้เปลี่ยนไปตามกาลเวลา เช่นเดียวกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการบ้านการเมือง ในสื่อสังคมออนไลน์นั้นย่อมแตกต่างกัน สำหรับเว็บบล็อกที่นำเสนอเกี่ยวกับข่าวสารนั้น Scott (2011) เรียกมันว่า “Newsjacking” หรือการนำเสนอข่าวสารที่นำเอาความคิดเห็นของผู้เขียนบล็อกใส่ลงไปในเนื้อหาข่าวสารที่เป็นประเด็นอยู่ในขณะนั้น เหล่านี้ย่อมมีข้อดีต่อผู้รับสารในการเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองอย่างเป็นกันเอง สามารถดึงดูดผู้รับสารได้ด้วยการเล่าเรื่องราวที่เรียบง่าย จนอาจจะกลายเป็นผู้นำทางความคิดของผู้รับสารได้เช่นกัน ทั้งนี้ข้อเสียของมันก็ชัดเจนเช่นกัน การนำเสนอข่าวในลักษณะนี้ผ่านบล็อกนั้นย่อมเป็นการนำเสนอข่าวที่เอนเอียง และสามารถชักจูงให้ผู้รับสารมีความคิดเห็น และทัศนคติตามที่ผู้นำเสนอต้องการ หากมองในมุมที่เกี่ยวเนื่องกับการศึกษาครั้งนี้ย่อมวิเคราะห์ได้ว่าการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นผ่านรูปแบบของบล็อกในวิธีของ “Newsjacking” สามารถสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่แตกต่างกับในสื่อมวลชนได้ด้วยเช่นกันด้วยการโพสต์ (Post) และเผยแพร่ (Share) เนื้อหาข่าวสารผ่านมุมมองและความคิดของผู้ใช้งาน

2.1.4.1.2 บล็อกการแนะนำ (Instructional Post)

เป็นลักษณะของบล็อกที่มีบทบาทในการให้คำแนะนำ มอบความรู้เบื้องต้น ตลอดจนความรู้ที่ครอบคลุมในด้านต่างๆ หากมองตามงานวิจัยชิ้นนี้จะเกี่ยวข้องกับการให้ความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักการทางศาสนา โดยผู้รับสารสามารถเข้าใจถึงเนื้อหาได้อย่างละเอียด แม้แต่เรื่องที่จะเข้าใจยากก็ตาม ผ่านทั้งการนำเสนอด้วยภาษา และรูปแบบการนำเสนอที่เรียบง่าย โดยผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เช่น นักวิชาการทางศาสนา นักธุรกิจ หรือนักการเมือง พร้อมกันนี้ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยอาจจะมีรูปแบบของสื่อการสอน เช่น รูป หรือวิดีโอพร้อมกันอีกด้วย

2.1.4.1.3 บล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight)

การทำงานของบล็อกในลักษณะนี้จะสร้างความเป็นตัวตน หรืออัตลักษณ์เฉพาะ และนำเสนอความเป็นตัวตนในลักษณะนั้นๆผ่านบล็อก การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรื่องราว และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผ่านการนำเสนอเรื่องราวที่เป็นประเด็นในขณะนั้น และสื่อสารในลักษณะของการให้ความคิดเห็นของตนลงไป หากมองในวิจัยนี้จะเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ต่างๆที่เชื่อมโยง และมีบริบทที่เกี่ยวข้องศาสนาอิสลาม เช่น การนำเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสลาม การละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น หรือการแลกเปลี่ยนในรูปแบบอื่นๆ ที่แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกร่วมกัน

2.1.4.1.4 บล็อกสรุปเรื่องราว (The Cheat Sheet Post)

เป็นรูปแบบของบล็อกที่สามารถให้ความรู้ ความเข้าใจในข้อมูล เรื่องที่มีรายละเอียดซับซ้อน ยากต่อความเข้าใจของผู้รับสาร แต่การนำเสนอในลักษณะนี้พยายามที่จะสรุปข้อมูลที่มหาศาล และเข้าใจยากอย่างกระชับ และง่ายขึ้น เช่น การนำเสนอในเชิงคอลัมน์ หรือสก็๊ปสั้นๆ หรือคอลัมน์จัดอันดับ (Ranking) เป็นต้น

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและเผยแพร่รูปภาพและวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์

รูปภาพ และวิดีโอ ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสัมพันธ์ทางสังคมและกำหนดวิถีชีวิตของความเป็นจริงดังที่ Popova (2013) ได้อธิบายไว้ว่า “ภาพถ่ายคือความพยายามในการควบคุมกรอบของชีวิตให้ดูสมบูรณ์แบบที่สุดเพื่อนำเสนอของผู้อื่นและแม้แต่กับตัวเราเอง” ปัจจุบันปัจจัยและเนื้อหาที่สำคัญที่ทำให้ผู้ใช้งานมีปฏิสัมพันธ์ และติดต่อสื่อสารกันบนสื่อสังคมออนไลน์คือรูปภาพ และวิดีโอ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษารูปแบบการสื่อสารในด้านนี้ ในช่วงเวลาที่เทคโนโลยีต่างๆพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว จึงก่อให้เกิด รูปภาพ และวิดีโอใหม่ๆขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องมืออีกชิ้นที่สำคัญสำหรับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์

เช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพื่อนำมาใช้เป็นตัวแปรสำหรับการสื่อสารต่อไปโดยสามารถแบ่งรายละเอียดได้ดังนี้

2.1.5.1 ภาพถ่ายบุคคลอื่น และถ่ายตนเอง (Selfies) เป็นลักษณะของภาพถ่ายธรรมดาทั่วไป ที่ปรับเปลี่ยนแพลตฟอร์มในการนำเสนอจากเดิมที่เป็นภาพพิมพ์ (Printing) มาเป็นดิจิทัล (Digital) ที่รับส่งผ่านได้ง่ายยิ่งขึ้น สามารถพบเห็นได้บนสื่อสังคมออนไลน์ในทุกๆแพลตฟอร์มที่รองรับการอัปโหลดรูปภาพ ซึ่งรูปถ่ายในลักษณะนี้จะโดดเด่นสะดุดตา และดึงดูดอารมณ์ความสนใจของผู้ชมได้ในทันที นอกจากนี้งานวิจัยของ Bakshy และคณะ (2015) ยังพบว่ารูปถ่ายของบุคคลที่ยิ้มและสบายตานั้นจะมีแนวโน้มของการเกิดปฏิสัมพันธ์มากขึ้น และร้อยละ 32 มีแนวโน้มได้รับความคิดเห็น ตลอดจนการมีปฏิสัมพันธ์ในมิติต่างๆจากผู้ใช้งานรายอื่นได้เช่นกัน

2.1.5.2 อัลบั้มภาพออนไลน์ และภาพตกแต่ง (Album Picture) อัลบั้มภาพสามารถแบ่งปันและเผยแพร่ลงบนสื่อสังคมออนไลน์ได้เป็นจำนวนมากในครั้งเดียว ซึ่งรูปแบบที่พบเห็นได้บ่อยก็คือรูปภาพที่จัดลำดับอย่างตั้งใจ พร้อมกับการกำหนดและการเล่าเรื่อง (Story Telling) ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในส่วนนี้ เพราะสามารถสร้างปฏิสัมพันธ์ อธิบายและนำเสนอบางประเด็นที่มีความซับซ้อนของเนื้อหา และข้อมูลให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น ตลอดจนกระตุ้นอารมณ์ร่วมให้กับผู้รับสารได้เป็นอย่างดี

2.1.5.3 สำนวนภาพ (Quotes) และบัตรรูปภาพ (Image cards) เป็นลักษณะของการสื่อความหมายผ่านทั้งข้อความ และภาพ ซึ่งสำนวนภาพมีนั้นมีอิทธิพลบนสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านการผสมผสานระหว่างภาพพื้นหลังที่สวยงามกับประโยคไพเราะจากภาพยนตร์ เพลง หรือคำวลี ฯลฯ ที่ส่งผลกับจิตใจในทั้งในแง่บวกและลบ

2.1.6 ประเภทของวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์

2.1.6.1 วิดีโอขนาดเล็ก (Gifs และ Vines¹) “Gifs” มาจากคำว่า (Graphics Interchange Format) เป็นภาพหรือแฟ้มภาพที่ทำซ้ำเหตุการณ์ๆหนึ่ง ที่เป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย

¹ “Vine” เป็นวิดีโอสั้นเพียง 6 วินาที ที่ใช้ในการแบ่งปันบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีที่มาจากการใช้งานในด้านวิทยาศาสตร์และการสื่อสารเชิงวิชาการในระดับเล็กๆ ภายหลังเป็นที่นิยมนำมาใช้อย่างแพร่หลายผ่าน ทวิตเตอร์ (Twitter) ในรูปแบบของวิดีโอสั้นที่สร้างความสนุกสนานระหว่างผู้ใช้งานด้วยกัน

ในการใช้เป็นข้อความตอบกลับหรือแสดงความคิดเห็นในการสนทนาบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นตัวแทนของความรู้สึกรู้สึกของผู้ใช้ ณ ตอนนั้น หรือเรื่องราวที่กำลังสนทนา

2.1.6.2 วิดีโอแพร่ภาพสด (Live streaming) วิดีโอการแพร่ภาพสดเป็นที่นิยมอย่างมากในแพลตฟอร์มขนาดใหญ่บนสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟซบุ๊ก (Facebook), อินสตาแกรม (Instagram) และทวิตเตอร์ (Twitter) สร้างการมีส่วนร่วมในระดับสูงเป็นอย่างมากเนื่องจากไม่มีการจำกัดจำนวนผู้รับชม อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและมีปฏิสัมพันธ์ในเวลาเดียวกันได้อีกด้วย นอกจากนี้การแพร่ภาพสดมักเป็นที่นิยมมากขึ้นในมหาวิทยาลัยหรืองานประชุมแบบเปิด เพื่อให้การปฏิสัมพันธ์พร้อมทั้งมอบความรู้กับผู้รับชมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ควบคู่กันไป

2.1.6.3 วิดีโอบรรยาย (Video interviews) ในส่วนนี้มักถูกใช้ในงบประมาณที่ต่ำ วิดีโอบรรยายสามารถดำเนินการผลิตได้โดยง่ายเพียงแค่กล้องวิดีโอและไมโครโฟนก็สามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้วีดีโอบรรยายยังมอบอิสระในการค้นหาหัวข้อที่แปลกใหม่ เพื่อยังประโยชน์สูงสุดให้กับผู้รับสารได้

2.1.6.4 วิดีโอบันทึกดิจิทัล (Stock footage Sequencing) วิดีโอประเภทนี้เรามักจะพบเห็นบ่อยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นวิดีโอที่ไม่มีใครตัดต่อที่ถ่ายทอดเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ เช่น อุบัติเหตุในพื้นที่ต่างๆ เหตุการณ์ความรุนแรง หรือแม้แต่ภาพหรือวิดีโอที่ไม่สามารถนำเสนอผ่านสื่อมวลชนได้อย่างตรงไปตรงมา

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง (User-Generated Content)

ในแนวคิดข้างต้นที่อธิบายถึงปรากฏการณ์ และให้ความเข้าใจต่อคำจำกัดความในคุณลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ ที่เปรียบเสมือนสื่อกลางที่มีส่วนร่วม และสร้างประสบการณ์ร่วมของผู้ใช้งานทุกคนไม่ว่าจะเป็น การกดถูกใจ (Like) ผ่านเฟซบุ๊ก (Facebook) การแชร์เรื่องราวตลอดจนการเผยแพร่รูปภาพ ผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ ที่รองรับคุณลักษณะนั้นๆ เป็นต้น ซึ่งหนึ่งในแนวคิดที่เป็นส่วนที่สำคัญของพัฒนาการสื่อสังคมออนไลน์ดังที่ได้เกริ่นไว้ข้างต้นก็คือ เนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง (User-Generated Content) ซึ่งมีผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ รวมไปถึงผู้ใช้งานเอง พฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารได้เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ด้วยข้อมูลอันมหาศาลบนโลกออนไลน์ที่ถูกผลิตโดยผู้ใช้งานที่ไม่ใช่เพียงแค่ความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขา แต่ยังหมายรวมถึงต้นทุนทางความคิดอย่าง สังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ อีกด้วย (Hinton และ Hjorth, 2013)

แนวคิดนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญ ที่สะท้อนถึงการทำงาน และหน้าของกลุ่มต่างๆที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามภายใต้แนวคิดดังกล่าว ทั้งในการผลิต และสร้างสรรค์เนื้อหาด้วยตนเองที่มีความเหมือน และแตกต่างกันออกไปตามบทบาท และหน้าที่เฉพาะในแต่ละกลุ่ม ซึ่งแนวคิดนี้แม้ว่าจะจะเป็นกลุ่มองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นมาใหม่ ความเข้าใจอย่างลุ่มลึกจากนักวิชาการยังมีไม่มากก็ตาม แต่ก็มีการศึกษาทำความเข้าใจ และเล็งเห็นถึงความสำคัญของปรากฏการณ์นี้ไว้พอสมควร โดย (Hinton และ Hjorth, 2013) ได้อธิบายว่า “แนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเองนั้นเป็นมากกว่าการให้บริการของเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Network) แต่มันเปรียบเสมือนพื้นที่ในการผลิตเนื้อหา การสร้างมูลค่าจากความสนใจ ตลอดจนการกระจายเนื้อหาต่างๆผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของผู้ใช้งาน ด้วยกันเอง โดย M. Anderson และ Magruder (2012) ได้ย้ำเกี่ยวกับแนวคิดนี้ว่า “เป็นความเท่าเทียมกันของการนำเสนอข้อมูลของผู้ใช้งาน และการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการสื่อสารจากบุคคลหนึ่งไปยังหลายบุคคล (One to many) เป็นการสื่อสารแบบหลายคนสู่หลายคน (Many to many) อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนแปลงบริบทของผู้ใช้จากเดิมผู้บริโภคให้กลายมาเป็นผู้เผยแพร่แนะนำเสนอเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ตผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ส่วนคำนิยามที่ได้รับการอ้างอิงมากที่สุดคือคำนิยามจาก องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Development, 2007) หรือ (OECD) ที่ให้คำนิยามแนวคิดนี้ไว้ว่าเป็น “เนื้อหาที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชนผ่านทางอินเทอร์เน็ต สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างสรรค์เนื้อหาของผู้ใช้งาน ที่ไม่ได้ถูกสร้างด้วยระบบและขั้นตอนของกลุ่มมืออาชีพ”

กระนั้นการครอบคลุมของคำนิยามแนวคิดนี้ก็มีขอบเขตเช่นกัน Smock และคณะ (2011) ได้อธิบายเสริมว่าแม้ข้อมูลบนโลกออนไลน์แทบทั้งหมดนั้นจะเกิดจากการสร้างเนื้อหาของผู้ใช้เอง แต่ก็ได้เกิดขึ้นด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการเผยแพร่ ให้คนอื่นได้รับรู้หรือสนใจไปเสียทุกอย่าง บนแพลตฟอร์มโลกออนไลน์นั้นยังคงลักษณะของปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนสองคน (One to One) รวมอยู่ด้วย ซึ่งความสัมพันธ์เหล่านี้อาจจะไม่เกิดประโยชน์กับคนอื่น อีกทั้งยังเป็นเพียงแค่การสานต่อหรือสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อเนื่องจากโลกแห่งความเป็นจริง อย่างไรก็ตาม Wyrwoll (2014) ก็สรุปถึงแนวคิดว่าเกี่ยวกับเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเองคือเนื้อหาที่เผยแพร่บนแพลตฟอร์มออนไลน์ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะที่เอื้อให้ผู้ใช้ใช้งานร่วมสร้างเนื้อหาโดยไม่จำเป็นต้องมีทักษะด้านการเขียนโปรแกรมหรืออื่นๆ ในการเผยแพร่เนื้อหาลงบนสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังเสริมต่อจากคำนิยามของ Smock และคณะ (2011) ด้วยว่า ในกรณีที่ผู้รับสารกำหนด และจำกัดในการเข้าถึง การสื่อสารในลักษณะนี้จะเรียกว่า “การสื่อสารแบบส่วนตัว (Private-Communication)” ซึ่งไม่ใช่รูปแบบของแนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง อาทิ อีเมล (E-mail) หรือข้อความโต้ตอบแบบทันที (Instant Messaging) เป็นต้น ซึ่งในการศึกษารั้งนี้การวิเคราะห์และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะตามแนวคิดในข้างต้นเพื่อให้ทราบและเข้าใจถึงบทบาทของ

ผู้ใช้งานในการสร้างสรรค์ และสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ

จากคำนิยามของนักวิชาการในข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปว่าแนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง (User-Generated Content) ivaว่า “เนื้อหาที่ผู้ใช้งานสร้างสรรค์ขึ้นมาและเผยแพร่เป็นสาธารณะผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อดึงดูดความสนใจและสร้างปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยผู้ใช้งานสามารถเป็นได้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคได้ในเวลาเดียวกัน” โดยแนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อการศึกษาของผู้วิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างมากเนื่องจากการผลิตเนื้อหาที่เกิดขึ้นจากผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นจะก่อให้เกิดอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่แตกต่างออกไปตามแต่ละกลุ่มคนที่มีบทบาทในการสื่อสารสร้างสรรค์ และเผยแพร่ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าวมากยิ่งขึ้น OECD (2007) จึงได้กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของแนวคิดเนื้อหาที่สร้างโดยผู้บริโภคไว้หลักๆ 3 คุณลักษณะ ดังนี้

2.2.1 การเผยแพร่ โดยทั่วไปแนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเองสามารถสร้างสรรค์ได้โดยผู้ใช้งานทั่วไปซึ่งเนื้อหาเหล่านั้นไม่ว่าจะถูกรังสรรค์ออกมาในลักษณะใดก็ตาม จะต้องถูกเผยแพร่นำเสนอบนแพลตฟอร์มต่างๆ ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

2.2.2 ความคิดและพยายามสร้างสรรค์ ความคิดสร้างสรรค์จะต้องถูกนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงานซึ่งผู้ใช้งานนั้นต้องแสดงถึงอัตลักษณ์ของตนลงไปในผลงาน กล่าวคือเนื้อหาที่ถูกเผยแพร่บนสื่อสังคมออนไลน์จะต้องมีส่วนที่มาจากความคิดของผู้ใช้ เช่น หากผู้ใช้งานอัปโหลดรูปภาพ วิดีโอ หรืออื่นๆที่เป็นการแสดงออกถึงความเป็นตัวตน หรือความคิดของเขา เหล่านั้นคือเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง

2.2.3 การสร้างสรรค์จากบุคคลทั่วไป แนวคิดนี้โดยทั่วไปแล้วนั้นหมายความถึงการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ บนสื่อสังคมออนไลน์หรือกล่าวคือเป็นผลผลิตจากผู้ที่ไม่ได้มาจากมืออาชีพ บ่อยครั้งที่อยู่นอกเหนือบริบทของการตลาดหรือระบบพาณิชย์ เนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเองนั้นไม่ได้คาดหวังในเรื่องของกำไรหรือค่าตอบแทน แต่จะเป็นในเรื่องของการได้เชื่อมต่อสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ตลอดจนการมีชื่อเสียงบนโลกออนไลน์แทน

2.2.4 ประเภทของเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง เนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างขึ้นจำนวนมากจำเป็นต้องอาศัยช่องทางต่างๆ บนสื่อสังคมออนไลน์ในการกระจายเนื้อหาพร้อมกับให้ผู้รับสารสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ บ่อยครั้งที่การสร้างเนื้อหาของผู้ใช้งานมักจะเชื่อมโยงและถูกจัดประเภทของสารที่ตรงกับช่องทางในการนำเสนอเนื้อหาของตัวเอง เพื่อให้ผลผลิต ความสร้างสรรค์ของผู้ใช้งานนั้นถูกขับเคลื่อนและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งประเภทของเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเองมีดังนี้

ประเภทของเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง	ช่องทางกระจายหลัก
รูปภาพ (Picture)	Instagram, Pinterest, Photobucket, Flickr
เครือข่ายสังคม (Social Networking)	Twitter, FourSquare, Facebook, LinkedIn
ความคิดเห็นแบ่งปันข้อมูลสินค้าและ บริการ (Reviews for Products and Services)	Rotten Tomatoes, Amazon, Pantip
สารานุกรมและเว็บไซต์อ้างอิง (Encyclopedia and Reference Sites)	Wikimedia Commons, Wikinews, Wikipedia,
วิดีโอ (Video)	Youtube, Vimeo, Metacafe, Veoh, MySpace
ข่าวสารจากประชาชน (Comments on News Articles)	Oknation, CitizenThaiPBS, Pantip, Twitter, I
ช่องทางระดมเงินทุน (Crowdfunding)	Asiola, Dreamaker, MeeFund, เทใจ ดอทคอม
การแบ่งปัน (Sharing Platform)	Grab, Airbnb, Couchsurfing
ธุรกรรมการเงิน (Social Payment)	Shopee, Venmo, Square
สนทนา ถาม-ตอบ (Discussion / Question and Answer)	Pantip, Sanook, Ask.fm, Answerbag, YahooAnswer
เว็บบล็อก (Blog)	Twitter, Wordpress, Bloggang, Dek-D

ตารางที่ 2 เนื้อหาและประเภทของเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเองตามแพลตฟอร์มต่างๆ

2.2.4.1 รูปภาพ (Picture) ผู้ใช้งานมักจะสร้างสรรค์ภาพด้วยกล้องดิจิทัล

อาจจะมีการปรับแต่งหรือไม่ปรับแต่งรูปภาพก็ได้ เทคโนโลยีต่างๆที่มีบทบาทและเอื้อต่อผู้ใช้งานในการสร้างสรรค์มากขึ้น ส่งผลให้ภูมิทัศน์ของภาพถ่ายเปลี่ยนไป เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันจำนวนมากอย่าง Flickr, Free Image Hosting, หรือ Photobucket มีรูปภาพหรือรูปถ่ายมากกว่า 400 ล้านรูปจากผู้ใช้งาน 4 ล้านรายชื่อ หรือกล่าวคือรูปภาพในเว็บไซต์กว่า 80% นั้นถูกสร้างสรรค์จากผู้ใช้

2.2.4.2 เครือข่ายสังคม (Social Network) คือช่องทางที่อนุญาตให้

ผู้ใช้งานแต่ละคนสามารถสร้างตัวตน ระบุรายชื่ออื่นๆทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักได้เพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผ่านการสนทนา เขียนข้อความ ตลอดจนแบ่งปันภาพหรือคลิปวิดีโอ (Boyd และ Ellison, 2007) เช่น Facebook, LinkedIn, Google+ เป็นต้น

2.2.4.3 ความคิดเห็นแบ่งปันข้อมูลสินค้าและบริการ (Reviews for Products and Services) เป็นช่องทางที่เอื้อให้ผู้ใช้งานแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการต่างๆ เพื่อเป็นการประกอบตัดสินใจของผู้ที่กำลังหาข้อมูล ในที่นี้ยังหมายรวมถึงการให้คะแนน (Rating) ด้วย ซึ่งความคิดเห็นของผู้ใช้งานด้วยกันเองนั้น ยังมีอำนาจเหนือกว่าการประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาของบริษัทในแง่ของภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือกว่าอีกด้วย

2.2.4.4 สารานุกรมและเว็บไซต์อ้างอิง (Encyclopedia and Reference Sites) เว็บไซต์ที่อนุญาตให้ผู้ใช้งานเพิ่มเติมหรือแก้ไขเนื้อหา บทความ สารานุกรมใหม่ได้ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้พัฒนาเว็บไซต์กับผู้ใช้งาน เพื่อให้เกิดสังคมแห่งความรู้แบบสองทาง

2.2.4.5 วิดีโอ (Video) ลักษณะที่ผู้ใช้งานสามารถผลิต หรือแก้ไขวิดีโอ เพื่อเผยแพร่ลงบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นจะมีอยู่ 3 ลักษณะด้วยกันคือ

2.2.4.5.1 วิดีโอถ่ายเอง (Homemade) ได้แก่ วิดีโอที่ถ่ายสนุกสนานกันเอง หรือสารคดีสั้นๆ

2.2.4.5.2 การผสมผสานกับวิดีโอที่ผลิตมาก่อนหน้านี้ อาทิ ตัวอย่างภาพยนตร์ที่เรียบเรียงโดยผู้ใช้เอง

2.2.4.5.3 การผสมผสานระหว่างเนื้อหาที่ผลิตเองเข้ากับเนื้อหาที่มีอยู่ก่อนหน้าแล้ว เช่น ผู้ใช้งานนำเพลงมาร้องใหม่ด้วยแบบฉบับของตนเอง เป็นต้น

2.2.4.6 ข่าวสารจากประชาชน (Comments on News Articles) เป็นรูปแบบที่อนุญาตให้ผู้ใช้งานสามารถรายงานข่าว เขียนข่าว ตลอดจนเผยแพร่ได้ด้วยตนเอง ผ่านการเขียนบล็อก (Blog) หรือถ่ายภาพ ตลอดจนวิดีโอจากเหตุการณ์นั้นๆ เช่น Oknation, Slashdot, CitizenThaiPBS และ Instapaper เป็นต้น

2.2.4.7 ช่องทางระดมเงินทุน (Crowd funding) รูปแบบการระดมทุนจากผู้ใช้งานกันเองผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสนับสนุนความคิดสร้างสรรค์หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นได้จริง เพราะถ้าความคิดหรือรูปแบบของสินค้าหรือการบริการเหล่านั้นน่าสนใจและเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ก็ไม่จำเป็นต้องกู้เงินผ่านธนาคารอีกต่อไป เช่น Asiola, Dreamaker, MeeFund, เทใจต่อทคอม เป็นต้น

2.2.4.8 การแบ่งปัน (Sharing Platform) รูปแบบของแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ที่คอยช่วยเหลือผู้ใช้งานด้วยกัน แต่รูปแบบนี้จะแตกต่างออกไปเนื่องจากเป็นการช่วยเหลือในโลกแห่งความเป็นจริง เช่น การช่วยเหลือในด้านการเดินทาง อย่างบริการ แกร็บ (Grab) หรือ การช่วยเหลือในด้านที่พักอาศัย อย่าง Airbnb กระทั่งมีการช่วยเหลือด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอย่าง Simplify เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงจากการใช้บริการของกลุ่มองค์กรมาเป็นช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้ใช้งานเอง

2.2.4.9 ธุรกิจการเงิน (Social Payment) เป็นรูปแบบของการทำธุรกรรมการเงินระหว่างผู้ใช้งาน แบบไม่มีค่าธรรมเนียม ข้อดีของ Social Payment นั้นสามารถช่วยให้ผู้ใช้งานจ่ายเงินให้คนอื่นได้ง่ายขึ้น เช่น เป็นลักษณะการชำระเงินแบบ Peer-to-Peer (P2P) หรือบริการต่างๆ ได้แก่ PayPal, Venmo และ Square Cash ที่เอื้อให้ผู้ใช้งานเรียกเก็บเงินกับ "เพื่อน" ผ่านการบริการและสามารถระบุบุคคลหรือจำนวนเงินที่จ่ายจากบุคคลนั้นได้

2.2.4.10 สนทนา ถาม-ตอบ (Discussion / Question and Answer) ผู้ใช้สามารถตั้งคำถามและทุกคนสามารถตอบคำถามได้ คำตอบสามารถให้คะแนนโดยผู้ใช้อื่นๆได้ เพื่อเป็นการยืนยันหรือเห็นด้วยว่าคำตอบเหล่านั้นดีที่สุดในตัวอย่างสำหรับแพลตฟอร์มคำถามและคำตอบคือ Pantip, Sanook, Ask.fm, Answerbag, YahooAnswer

2.2.4.11 เว็บไซต์บล็อก (Blog) เป็นการปรับปรุงเว็บไซต์หรือเว็บเพจเป็นประจำ จากบุคคลหรือกลุ่มคนขนาดเล็ก โดยการโพสต์ (Post) หรือเขียนข้อความในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ รวมไปถึงรูปแบบการสนทนา นอกจากนี้บล็อกยังสามารถแยกแยะได้ด้วยระดับของความเป็นมืออาชีพของเนื้อหาที่ผลิตระหว่างบล็อกระดับมืออาชีพหรือส่วนตัว โดยมีรูปแบบที่หลากหลายตั้งแต่สมุดบันทึกส่วนตัวไปจนถึงระดับนักข่าวมืออาชีพและองค์กร เช่น Twitter, Wordpress, Bloggang, Dek-D เป็นต้น

การนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ การผลิต และสร้างเนื้อหาด้วยผู้ใช้งานเองในรูปแบบต่างๆ นั้นย่อมแสดงศักยภาพมากที่สุดภายใต้แพลตฟอร์มที่รองรับรูปแบบการสื่อสารเหล่านั้น เช่นเดียวกับกับรูปแบบการสื่อสารที่ต่างช่องทางย่อมส่งผลให้เกิดอัตลักษณ์หรือตัวตนที่ต่างกัน ทั้งนี้การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามก็เป็นไปได้ที่จะมีลักษณะของอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละแพลตฟอร์ม ดังนั้นแนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง (User-Generated Content) จึงเป็นแนวคิดช่วยให้เข้าใจถึงบทบาทต่างๆของหน่วยงาน องค์กรหรือกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในภูมิภาคที่สื่อสารสังคมออนไลน์ (Social Media)

2.3 แนวคิดอัตลักษณ์ (Identity)

หากจะเข้าใจถึงแนวคิดอัตลักษณ์อย่างตรงไปตรงมาแล้วนั้น เรามักจะเริ่มต้นจากการเข้าใจหลักการและนิยามของวัฒนธรรมก่อนเสมอ ซึ่งสามารถเข้าใจอย่างสั้นๆได้ว่า “วิถีชีวิตของคนกลุ่มๆหนึ่ง” Kidd และคณะ (2012) ซึ่งรูปแบบการดำเนินชีวิต ระบบ รวมถึงระเบียบทางสังคมที่สร้างและผลิตขึ้นมานั้นถือเป็นส่วนสำคัญในการของดำรงชีวิต ซึ่งจะหมายรวมถึง ขนบธรรมเนียม ทักษะ ความเชื่อ จารีตประเพณี พิธีกรรมต่างๆของแต่ละสังคม ทั้งนี้หากวัฒนธรรมคือวิถี และรูปแบบการปฏิบัติตนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มแล้ว คำว่า “อัตลักษณ์” ก็จะเกี่ยวข้องกับรูปแบบและวิถีคิด

เกี่ยวกับตัวตนของเรา บุคคลอื่นๆ และสิ่งที่คนอื่นนึกถึงเรา ซึ่งอัตลักษณ์จะหมายรวมถึง การกำหนด (Fix) หรือ ปรากฏ (Figure) เปิดเผยตนว่าเราเป็นใคร โดยสามารถแสดงออกได้ผ่านทางระบบ วัฒนธรรม (Kidd และคณะ, 2012) แม้ว่าวัฒนธรรมและอัตลักษณ์จะถูกเชื่อมโยงถึงกันบ่อยครั้ง แต่ไม่ควรมองว่ามีคุณลักษณะเหมือนกันทุกประการ ด้วยเหตุนี้ นักสังคมวิทยาส่วนใหญ่จึงแบ่งแนวคิดทั้งสองไว้โดยให้ “วัฒนธรรม” นั้นเป็นภาพใหญ่หรือมหภาค และให้ “อัตลักษณ์” เป็นรูปแบบ ความหมายระดับจุลภาคหรือบุคคล

หากวิเคราะห์จากคำนิยามของ Hogg และคณะ (2004) ที่บอกว่าอัตลักษณ์เป็นกระบวนการ คิดของมนุษย์ในการค้นหาคำตอบว่าพวกเขาคือใคร เป็นคนประเภทไหน และมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้อื่น อย่างไร ผนวกกับคำนิยามของ O'Brien และ Deng (1997) ได้อธิบายไว้ว่า “อัตลักษณ์” เปรียบเสมือนวิธีการที่บุคคลหรือกลุ่มกำหนดตัวเองและถูกผู้อื่นกำหนดบนพื้นฐานของเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม นั้นสามารถเชื่อมโยงถึงอัตลักษณ์ของอิสลามในงานวิจัยครั้งนี้ได้ ในลักษณะของการสื่อสารเพื่อกำหนด ถึงตัวตนของการสื่อสารความเป็นสันติภาพในบริบทของศาสนา อิสลาม ด้วยผู้นับถือศาสนาอิสลามเองภายใต้หลักคำสอน และหลักการที่ผู้นับถือนั้นยึดมั่นถือมั่นกัน มาอย่างเป็นระบบ

จากคำนิยามของ R. Jenkins (1996) ที่กล่าวถึงอัตลักษณ์ไว้ว่า เป็นความรู้ ความเข้าใจและการ ตกลงร่วมกันของคนในสังคมว่า เราคือใคร และคนอื่นคือใคร เพราะฉะนั้นการมีตัวตนทางสังคมจึงไม่มี ความสำคัญมากไปกว่าความหมาย ทั้งนี้ก็เนื่องจากอัตลักษณ์ทางสังคมนั้นสามารถต่อรองกันได้ว่าจะ ยอมรับหรือไม่ยอมรับร่วมกันของคนในสังคม นั่นก็หมายความว่าอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามภายใต้ พื้นที่ใหม่ ซึ่งก็คือโลกออนไลน์นั้นเราสามารถสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ และความเข้าใจร่วมกันของผู้ใช้งาน ในสื่อสังคมออนไลน์ว่าหลักการสันติภาพในแบบฉบับของศาสนาอิสลาม รวมถึงความเป็นอิสลาม มีตัวตน อย่างไร ตลอดจนถึงความหมายที่แตกต่างกันในพื้นที่ของสื่อเก่าอย่าง สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อมวลชนได้ ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ Jenkins ยังเสริมอีกว่าอัตลักษณ์นั้นมีความสำคัญมากกับสังคมและการดำเนิน ชีวิตของคนในสังคม เป็นไปไม่ได้ที่สังคมๆหนึ่งจะไร้ซึ่งอัตลักษณ์ เพราะพื้นฐานของมนุษย์นั้นจะต้องค้นหา และทราบคำตอบว่าเราคือใคร

พัฒนาการและองค์ความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์นั้นมีการศึกษากันมาอย่างยาวนาน กระนั้น ความสำคัญของแนวคิดอัตลักษณ์จากกลุ่มนักสังคมวิทยาสมัยใหม่นั้นจะช่วยให้เราเห็นว่ามนุษย์นั้นมีความกระตือรือร้นและไม่ยอมตกเป็นเหยื่อให้วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด ซึ่งทำให้เราสามารถเห็นข้อแตกต่างและรายละเอียดของอัตลักษณ์ได้ 3 รูปแบบ ดังนี้ (Kidd และคณะ, 2012)

1. **อัตลักษณ์เฉพาะบุคคล (Individual Identity)** คือ การแสดงออกอย่างชอบธรรมต่อสังคมถึงความเป็นตัวของตัวเอง

2. **อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity)** นักสังคมวิทยาหลายท่านให้ความหมายว่าเป็นความรู้สึกร่วมกันของคนในสังคม ในการมีบางสิ่งบางอย่างเหมือนกันกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม

3. **อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity)** คือ ความรู้สึกของการมีจริยธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละกลุ่มวัฒนธรรม ก่อให้เกิดจริยธรรมและวัฒนธรรมของที่สังคมที่แตกต่างกันไป

จากองค์ประกอบ และความแตกต่างในรายละเอียดของอัตลักษณ์ในข้างต้นนั้นสอดคล้องถึงความ เป็นอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในงานศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม กล่าวคือ อัตลักษณ์เฉพาะบุคคล (Individual Identity) จะสามารถสะท้อนได้ถึงการสื่อสารความเป็นสันติภาพของศาสนาอิสลามในระดับเฉพาะบุคคลที่มีการเปิดเผย (Figure) และกำหนด (Fix) ที่แตกต่างกันแต่ทั้งหมดนั้นก็ยังคงอยู่ภายใต้กรอบของศาสนาที่มีการตกลงร่วมกัน อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) การแสดงออกถึงหลักการสันติภาพอิสลาม ในขอบเขตทางสังคม การเข้าใจและการตกลงร่วมกันของคนในสังคมและส่งผ่านให้คนในสังคมอื่นๆ เข้าใจว่าเราเป็นใคร มีความแตกต่างและมีความเหมือนในด้านใด เช่น อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในแต่ละกลุ่มโครงสร้างมุสลิมในประเทศไทย ย่อมมีการกำหนด และสื่อสารถึงหลักการสันติภาพที่เหมือน และแตกต่างกัน แต่กระนั้นทั้งหมดก็ถูกกำหนด และครอบคลุมด้วยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity) จากการที่กลุ่มคนต่างๆภายในศาสนาอิสลามนั้นแสดงออกถึงอัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน การศึกษาครั้งนี้จึงมีการแบ่งกลุ่มต่างๆ เพื่อศึกษาถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่แตกต่างกันต่อไป

2.3.1 กระบวนทัศน์หลักของอัตลักษณ์

ความซับซ้อนและความแตกต่างของนักวิชาการในการนิยามความหมายของอัตลักษณ์ มีความโดดเด่นในมุมมองที่แตกต่างกันไปตามแต่กระบวนทัศน์และศาสตร์ของแต่ละสาขาตลอดจนบริบทของงานวิจัยที่แตกต่างกัน ซึ่งหากแบ่งตามแต่ละกระบวนทัศน์แล้ว Hall (1997) ได้จำกัดแนวคิดพื้นฐานของการศึกษาอัตลักษณ์ออกเป็น 3 บริบทด้วยกันคือ

2.3.1.1 **อัตลักษณ์ในบริบทของยุคเรืองปัญญา (Enlightenment Subject)** ซึ่งอัตลักษณ์นั้นขึ้นอยู่กับมนุษย์เป็นจุดศูนย์กลาง กอปรกับความสามารถในการให้เหตุผล จิตสำนึก และการกระทำ ดังนั้นในยุคนี้แนวคิดอัตลักษณ์จะให้ความสำคัญกับ “ปัจเจกชน” เป็นหลัก

2.3.1.2 **อัตลักษณ์ในบริบทของสังคมวิทยา (Sociological Subject)** การศึกษาของกระบวนทัศน์นี้สะท้อนให้เห็นถึงความซับซ้อนที่เพิ่มมากขึ้นกับการพัฒนาของโลกสมัยใหม่ และตระหนักว่า “อัตลักษณ์” นั้นไม่ได้เข้มแข็งและอยู่ได้ด้วยตัวของมันเอง แต่ถูกหล่อเลี้ยงผ่าน

ค่านิยม สัญญา และวัฒนธรรมอื่นๆ ที่มนุษย์อาศัยอยู่ โดย Mead และ Cooley (อ้างใน Hall, 1997) เป็นบุคคลสำคัญที่อธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้ว่า อัตลักษณ์นั้นถือกำเนิดขึ้นจาก “ปฏิสัมพันธ์” ระหว่างตัวเองและบริบทสังคม โดยการนำอัตลักษณ์ของแต่ละปัจเจกเข้ามาแลกเปลี่ยนผ่านระบบทางวัฒนธรรมและสังคมซึ่งกันและกัน ทั้งนี้อัตลักษณ์ในมุมมองของนักสังคมวิทยาเปรียบเหมือนสะพานที่ก้าวข้ามช่องว่างระหว่าง “ภายใน” และ “ภายนอก” โลกส่วนตัวของมนุษย์ได้อีกด้วย

2.3.1.3 อัตลักษณ์ในบริบทยุคสมัย (Post-Modern Subject) อัตลักษณ์ในกระบวนทัศน์นี้กล่าวอย่างสรุปได้ว่าเป็นอัตลักษณ์ที่ไม่ตายตัวหรือคงทนถาวร โครงสร้างหรือตัวแปรต่างๆ เปลี่ยนไปตามความสัมพันธ์ของระบบทางวัฒนธรรมที่เรานำเสนอ (Hall, 1987) แต่ละกรณีหรือบริบทจะมีการนำเสนออัตลักษณ์ที่แตกต่างกัน ในกระบวนทัศน์นี้ “อัตลักษณ์” ไม่มีความเป็นปัจเจกอีกต่อไป

จากกระบวนทัศน์ทั้ง 3 ในข้างต้น Stuart Hall (1990) ได้สรุปว่าอัตลักษณ์เป็นเรื่องที่ซับซ้อนคับแคบ และจำกัดอยู่ระดับบุคคล ไม่ได้รับการยอมรับมากนักในช่วงศตวรรษที่ 18 หรือ (Enlightenment Subject) โดยนักวิชาการในยุคนี้ได้สรุปและอธิบายอัตลักษณ์ของมนุษย์อย่างตรงไปตรงมาว่า มนุษย์ทุกคนมีอัตลักษณ์ทางธรรมชาติ (Natural identity) หรือเรียกว่า อัตลักษณ์ที่แท้จริง (True Identity) ร่วมกันตอนเกิด แต่เมื่อเราโตขึ้น อัตลักษณ์จะถูกสร้างและเปลี่ยนไปตามแต่ละบริบททางสังคม ซึ่งแนวคิดในลักษณะนี้ยังคงมีให้เห็นในปัจจุบัน ผ่านวาทกรรมของการ “ค้นหาตัวเอง” หรือ “การค้นหาตัวตนที่แท้จริง” ส่งผลให้มนุษย์นั้นมองอัตลักษณ์เสมือนวัตถุที่เราสามารถเป็นเจ้าของหรือค้นพบมันได้

อย่างไรก็ตาม Hall ได้สรุปว่าช่วงเวลาเร็วกว่าปีที่ผ่านมา มุมมองเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของนักสังคมวิทยาได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) หรือการมาถึงของกระบวนทัศน์ใหม่ๆ อย่างกลุ่มแนวคิดทางจิตวิทยาของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) กระทั่งกลุ่มสำนักคิดมาร์กซิกต์ (Marxist) ได้เข้ามามีบทบาทอย่างมากกับมุมมองที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์ซึ่ง Hall และนักทฤษฎีคนอื่นๆ เห็นพ้องต้องกันว่าอัตลักษณ์นั้นมีความยืดหยุ่นและมีมิติที่หลากหลาย ส่งผลให้ปัจจุบันเราถูกกำหนดให้คิดว่าอัตลักษณ์นั้นไม่ใช่เพียงแค่ “การระบุตัวตน” หรือ “การค้นหาตัวตน” เหมือนเช่นในอดีต เราสามารถเลือกที่จะนำเสนอตัวตนในด้านใดด้านหนึ่งของเราผ่านสถานการณ์หรือบริบท ณ ตอนนั้นได้ซึ่ง Hall เรียกปรากฏการณ์เหล่านี้ว่า “ตัวตนที่หลากหลาย” (Multiple Identities) ผู้คนได้แสดงออกถึงอัตลักษณ์ที่แตกต่างตลอดช่วงชีวิตของเขา และค้นหาอัตลักษณ์ใหม่ที่จะนำเสนอต่อสังคมต่อไป

นอกจากนี้ หากนำคำอธิบายจาก Hall มาพิจารณาถึงกระบวนการสื่อสารอัตลักษณ์ในปัจจุบันนั้น จะเห็นได้ว่ามักจะขึ้นอยู่กับบริบท หรือช่องทางการสื่อสารใดช่องทางหนึ่ง จากงานวิจัยของ Andersen (2017) เกี่ยวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย (Minorities Group) ในประเทศซาอุดีอาระเบีย ผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ที่สื่อสารออกมานั้น ไม่ได้แสดงออกถึงความเป็นประชาชนชาวซาอุดีอาระเบียเลยแม้แต่น้อย นอกจากนี้อัตลักษณ์ที่แสดงออกมานั้นถูกสื่อสารอยู่ภายใต้ความน่าสงสัย ความอยุติธรรม และความทรามานทำให้เกิดความโกรธและความเศร้า ของการตกเป็นกลุ่มชายขอบและถูกต่อต้านจากทางรัฐอีกด้วย จึงสามารถสรุปได้ว่าบริบททางสังคมหรือสื่อที่แตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มหรือบุคคล ที่แตกต่างกันออกไป

จากนิยามข้างต้นแสดงให้เห็นว่าอัตลักษณ์คือสิ่งที่แสดงออกเชิงประจักษ์ถึงตัวตนของเราได้ดีที่สุด กระนั้นอัตลักษณ์ไม่ได้มีส่วนสำคัญเพียงแค่กระบวนการทราบถึงตัวตนของเราหรือคนกลุ่มอื่นๆเท่านั้น แต่อัตลักษณ์ยังหมายรวมถึงการสร้างตัวตนของตนเองขึ้นมา (Identity Construction) และช่วยให้เราจัดระเบียบ ความคิด ความเชื่อ ทักษะ และคุณค่าของสิ่งต่างๆที่เราสร้างขึ้นมาได้อีกด้วย ซึ่ง Holmes (1997) ย้ำว่าการสร้างอัตลักษณ์ในปัจจุบันจะเกิดขึ้นผ่านการเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร ครรลองหรือบรรทัดฐานของสังคม ตลอดจนสัญญาณต่างๆ ที่เปรียบเสมือนวัตถุทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มต่างๆ ซึ่งเราสามารถเข้าใจได้ถึงกาหนดและสร้างอัตลักษณ์ของมนุษย์ในปัจจุบันที่ผู้คนส่วนใหญ่อยู่ภายใต้กรอบของ เชื้อชาติ จริยธรรม ศาสนา ชนชั้น อย่างเคร่งครัด ด้วยเหตุนี้ อัตลักษณ์ที่มนุษย์ได้รับก็มีผลมาจากอิทธิพลของกรอบที่กล่าวไว้ข้างต้น เป็นสำคัญ เช่นเดียวกับกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในงานศึกษาคั้งนี้แม้ว่าหลักคำสอนของศาสนาอิสลามนั้นมีลักษณะที่ตายตัว (Monolithic) อยู่ในแก่นแท้ของหลักการแห่งสันติภาพ แต่ความยืดหยุ่น และความเป็นพลวัตนั้นจะแสดงออกผ่านบทบาทของกลุ่มต่างๆ ที่มีหน้าที่ หรือการระบุตัวเองในลักษณะไหน และในบทบาทนั้นมีการสื่อสาร ระบุถึงความเป็นสันติภาพตามหลักการของศาสนาอิสลามในลักษณะใด มีความเหมือนและแตกต่างกันกลุ่มอื่นๆ อย่างไร เช่น กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการมุสลิมชั้นสูง มีหน้าที่ หรือบทบาทในการสื่อสาร อัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามที่เอื้อหนุน และช่วยเหลือผู้นับถือศาสนาอิสลาม ในมิติของการเมือง ส่วนกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม เองก็มีบทบาทในการสื่อสาร และช่วยเหลือกลุ่มคนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ความยุติธรรม ให้มีความเท่าเทียม และหลุดออกจากปัญหานั้นๆ ภายใต้การดำเนินการตามหลักการแห่งสันติภาพของศาสนาอิสลาม

2.3.2 ประเภทของอัตลักษณ์

ท้ายที่สุด Holmes (1997) เชื่อว่าสิ่งที่มีอิทธิพลและก่อให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์ในปัจจุบันมากที่สุดก็คือระบบที่มาจากสื่อ (Media) แขนงต่างๆ ที่เปรียบเสมือนแหล่งทรัพยากรที่ใช้สำหรับสร้าง และสื่อสาร อัตลักษณ์ของมนุษย์ในปัจจุบันผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ นิตยสาร วิทยุ เพลง และรูปแบบอื่นๆ อีกมากมายตามแต่ละวิถีชีวิตของปัจเจก ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่ถือเป็นภูมิทัศน์สื่อใหม่ที่แหล่งทรัพยากรต่างๆ ยังไม่ถูกหยิบยกขึ้นมาศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ผู้ใช้งานทุกคนร่วมกันสร้าง และสร้างสรรค์เนื้อหาต่างๆ โดยไม่ได้ถูกกำหนดด้วยกลุ่มคนใดกลุ่มหนึ่ง จึงเป็นเรื่องที่ทำนายสำหรับการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง จากงานของเชอูชวัญ ภูษณงค์ (2549) พบการแบ่งอัตลักษณ์ออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual Identity)
2. อัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity)
3. อัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity)
4. อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity)
5. อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity)

ทั้งนี้ประเภทของอัตลักษณ์ในข้างต้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจะอยู่ในส่วนของอัตลักษณ์บุคคลอัตลักษณ์ร่วม และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม เป็นหลัก เนื่องจากอัตลักษณ์ทั้ง 3 ประเภทนั้นเนื้อหาและสาระสำคัญที่ครอบคลุมกับการศึกษาคั้งนี้ อีกทั้งยังสามารถนำมาอธิบายปรากฏการณ์ของการประกอบสร้างอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้น และดำรงอยู่ในบริบทของสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มคนที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามโดยสรุปออกมาได้ดังนี้

2.3.2.1 อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคล (Individual Identity)

อัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลเกี่ยวข้องกับคำถามเชิงปรัชญาของเรา ซึ่งคำถามเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นคำถามที่เคยเกิดขึ้นกับเราทั้งสิ้น เช่น เราเป็นใคร เราเกิดและตายเมื่อไร โดยนักปรัชญาชื่อดังในยุคทวนิยม (Enlightenment) อย่าง Locke และ Hume ได้ค้นหาและให้คำตอบที่สำคัญเกี่ยวกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคล ซึ่งหมายถึงลักษณะ และคุณสมบัติเฉพาะตัวที่เกิดจากการที่บุคคลได้สร้างอัตลักษณ์ของเขาได้ทั้งจากตัวเอง ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของอำนาจในสังคมนั้นๆ หรือที่นักสังคมวิทยานิยามไว้ว่า “มโนทัศน์ของตนเอง” (Self-Concept)

“มโนทัศน์ของตนเอง” เป็นแนวคิดที่ครอบคลุมเกี่ยวกับการรับรู้และเข้าใจตนเอง ในทางร่างกาย อารมณ์ จิตวิญญาณ และในแง่มุมอื่นๆ ในการกำหนดและเข้าใจถึงตนเอง (Mackinnon, 2015) เช่นเดียวกับ Baumeister (1999) เองก็ได้อธิบาย มโนทัศน์ของตนเองไว้ว่าเป็นความเชื่อของปัจเจกบุคคลเกี่ยวกับตนเอง รวมถึงการทราบคุณลักษณะของตัวเองในแง่มุมต่างๆ” ซึ่งการศึกษามโนทัศน์ของตนเองนั้นสามารถแบ่งออกเป็นสองกลุ่มกระบวนทัศน์สำคัญคือ “จิตวิทยา” ซึ่งมุ่งเน้นในการศึกษาไปที่ตัวบุคคลกับผลกระทบจากมโนทัศน์ของตนเอง และ “สังคมวิทยา” ที่มุ่งเน้นในการศึกษาถึงบริบทสภาพแวดล้อมของสังคมที่มีผลต่อมโนทัศน์ของตนเอง โดยการศึกษาในครั้งนี้การศึกษามุ่งเน้นไปในเชิงสังคมวิทยาเป็นหลัก เนื่องจากสภาพแวดล้อมในการวิจัยครั้งนี้อย่างสื่อสังคมออนไลน์นั้นถือเป็นพื้นที่ในการสื่อสารใหม่ อีกทั้งยังเป็นพื้นที่เสรีในการแบ่งปันความคิด และสร้างปฏิสัมพันธ์ ที่แตกต่างจากภูมิทัศน์สื่ออื่นๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ของปัจเจกบุคคลในด้านใดด้านหนึ่งเช่นกัน

แม้ว่าอัตลักษณ์ปัจเจกนั้นคือการสื่อสาร และแสดงออกที่แตกต่างและเป็นเฉพาะของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามทุกๆ ความแตกต่างก็จะมีคุณลักษณะของอัตลักษณ์ปัจเจกที่เหมือนกัน ปัจเจกบุคคลสามารถเลือกแสดงในส่วนที่ดีและไม่ดีของตนเองได้ ปรับเปลี่ยนได้ตามแต่ละบริบทหรือตามกาลเวลาได้เช่นกัน เพราะฉะนั้นอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามตามโครงสร้างของสังคมมุสลิมในประเทศไทยนั้นย่อมมีความเหมือน และความแตกต่างในระดับปัจเจกบุคคลเช่นเดียวกัน

2.3.2.2 อัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity)

อัตลักษณ์ร่วมตั้งอยู่บนพื้นฐานของความหมาย หรือสัญญาะร่วมกันของกันของบุคคลในกลุ่ม ที่มีความสนใจร่วมกัน และมีประสบการณ์ร่วมกัน Taylor & Whittier 1992 อ้างใน (Stekelenburg, 2013) ซึ่ง Klandermans และ de Weerd (2000) ได้นิยามอัตลักษณ์ร่วมไว้ว่าเป็นการระบุตัวตนทางสังคม (Social Identification) เป็นรูปแบบการเชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ของกลุ่มและสังคม ที่เอื้อให้ปัจเจกบุคคลมีพื้นที่ในการแสดงนำเสนออัตลักษณ์ของตน อีกทั้งยังเสริมอีกว่าอัตลักษณ์ร่วมสามารถศึกษา และวิเคราะห์ได้จากปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น สัญลักษณ์ต่างๆ ของกลุ่ม พิธีกรรม ความเชื่อ หรือค่านิยมของปัจเจกบุคคลในแต่ละกลุ่มหรือสังคม หากวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงกับงานวิจัยชิ้นนี้จะสามารถเห็นได้จากหลักการปฏิบัติของศาสนาอิสลามที่ทั่วทุกมุมโลกมีการแสดงออกที่เหมือนกัน เช่น การละหมาด การถือศีลอด หรือการบริจาคทาน ซึ่งสามารถอธิบายเสริมได้จากสิ่งที่ Snow (2001) ได้นิยามอัตลักษณ์ร่วมไว้ในตำแหน่งพื้นที่ของการเชื่อมโยง และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอย่างชัดเจน ดังนั้นสาระสำคัญคือการสร้างความรู้สึกร่วมของคนในกลุ่มหรือสังคมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันผ่านประสบการณ์ หรืออุดมการณ์ภายในกลุ่มร่วมกัน ด้วยเหตุนี้การแสดงผลออกผ่านการปฏิบัติศาสนกิจของศาสนาอิสลามที่นอกจากจะแสดงให้เห็นถึง

ลักษณะร่วมกันแล้วนั้น ยังสร้างให้เกิดความเป็นเอกภาพร่วมกัน (Unity) ของชาวมุสลิมผ่านประเพณี หรือพิธีกรรมต่างๆตามศาสนาด้วยเช่นกัน หากจะถอดความหมายอัตลักษณ์ร่วมกันของความเป็นอิสลามนั้น Melucci (1996) มีความเห็นว่า อัตลักษณ์เกิดจากระบวนการที่สร้างปฏิสัมพันธ์ 3 ส่วน เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่ม และดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มคือ

1.) ความหมายขององค์ความรู้ (Cognitive Definitions) การกำหนดกรอบความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมายของกลุ่ม และสภาพแวดล้อมในการดำเนินการ

2.) ความสัมพันธ์ที่แข็งแกร่ง (Active Relationship) การกระตุ้นความสัมพันธ์ ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของปัจเจกภายในกลุ่ม

3.) การแลกเปลี่ยนความรู้สึก (Emotional Investments) การรับรู้อารมณ์ระหว่างกันของบุคคล หรือสมาชิกในกลุ่ม เพื่อความเข้าใจตลอดจนสามารถสร้างและก่อให้เกิดอัตลักษณ์ร่วมซึ่งกันและกันได้

2.3.2.3 อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Cultural Identity)

แนวคิดอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมนั้นกินความได้ถึงมิติอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) และอัตลักษณ์ปัจเจกบุคคล (Individual Identity) และวิธีที่บุคคลรับรู้ถึงอัตลักษณ์ปัจเจกบุคคลตนซึ่งกันและกัน Ibrahim (1999) อธิบายว่าแก่นหลักของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมถูกยึดไว้ด้วยอัตลักษณ์เดิมของบุคคล เช่น เชื้อชาติ เพศ อายุ ศาสนา และประเทศชาติ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อวัฒนธรรม อีกทั้งผลกระทบจะเกิดขึ้นแตกต่างกันตามแต่ละมิติ รวมถึงประสบการณ์ชีวิตของแต่ละบุคคล พร้อมกันนี้เขายังเสนอว่าอัตลักษณ์ภายในวัฒนธรรมนั้นหลากหลายตามแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละบุคคล แต่ในความต่างต่างนี้ก็ยังคงแสดงอัตลักษณ์ในภาพใหญ่ที่สมาชิกในสังคมยึดโยงร่วมกัน ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ได้แบ่งบทบาทของแต่ละกลุ่มที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามออกจากกัน อย่างไรก็ตามในแต่ละกลุ่มนั้นก็ยังมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ยึดโยงถึงกันนั่นก็คือหลักการแห่งสันติภาพของศาสนาอิสลาม

จากคำอธิบายในข้างต้นนั้น Serai (2018) ได้เสริมว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมจะประกอบด้วยทัศนคติ ความเชื่อ พฤติกรรม และชุดความคิดที่ถือเป็นบรรทัดฐานร่วมกันของสมาชิกในวัฒนธรรมประกอบรวมเป็น ชาติพันธุ์ เชื้อชาติ รวมไปถึงสัญชาติ ทั้งหมดนี้เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ Serai (2018) ยังเสริมอีกว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมทำหน้าที่เปรียบเสมือนกรอบทางความคิดสำหรับการสร้างความหมายของโลก และเหตุการณ์ปัจจุบัน หากนำมาวิเคราะห์ถึงบริบทของศาสนาอิสลามในงานวิจัยชิ้นนี้แล้วนั้น อัตลักษณ์แห่งสันติภาพ

อิสลามไม่ได้เป็นเพียงอัตลักษณ์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิดเท่านั้น แต่ยังประกอบรวมไปกับทิศทางของเชื้อชาติ เพศ สถานะทางเศรษฐกิจ-สังคม ของแต่ละบริบททางสังคมอีกด้วยนอกจากความเป็นชาติ (Nation State) แล้วนั้น อัตลักษณ์ทางสังคม และปัจเจกบุคคลยังช่วยสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพ อิสลามหลากหลาย ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์ก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่สามารถแสดงออกถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพ อิสลามได้อย่างหลากหลายและแตกต่างอีกด้วย

2.3.3 แนวคิดอัตลักษณ์บนสื่อสังคมออนไลน์

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ให้ความสำคัญการนำเสนอข้อมูลเนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นภูมิทัศน์สื่อใหม่นั้นนอกจากจะมอบบทบาทในการสร้าง และสื่อสารแบ่งปันความคิดได้ แล้วนั้น อีกหนึ่งบทบาทที่สำคัญคือการสร้างอัตลักษณ์ให้กับผู้ใช้งาน แบบไร้ซึ่งการเปิดเผยตัวตน โดยเฉพาะรูปแบบการปฏิสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ช่องข้อความโต้ตอบกลับ (Comment) หรือบล็อก (Blog) ที่ผู้ใช้งานสามารถสร้างตัวตนใหม่ขึ้นมาได้ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่สามารถอธิบายได้ถึงก้าวเข้าสู่ยุคของการละทิ้งอัตลักษณ์ที่ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพ (Physical Appearance)

ด้วยเหตุนี้ Dery (1993) ได้อธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์นี้ว่าผู้ใช้งานบนโลกออนไลน์สามารถเป็นใครก็ได้ สร้างตัวตนขึ้นมาใหม่ได้ โดยไม่ต้องกังวลว่าบุคคลอื่นอธิบายถึงคุณลักษณะทางกายภาพ เพราะพวกเขาไม่สามารถเห็นรูปร่างหรือลักษณะ ทางกายภาพ ตลอดจนไม่ได้ยินเสียงคุณ นอกจากตัวอักษรข้อความ (Text) ที่ส่งออกไป ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เป็น “ตัวตนที่สอง (Second Self)” ของผู้ใช้งานทุกคน ซึ่งพวกเขาไม่ได้กลายเป็นแค่ผู้ที่สามารถสร้างเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้เท่านั้น แต่ยังสร้างตัวตนและอัตลักษณ์ใหม่ๆผ่านปฏิสัมพันธ์บนสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่ง Dery (1993) จึงได้สรุปเกี่ยวกับการไร้ซึ่งลักษณะทางกายภาพบนอินเทอร์เน็ตไว้ในมิติของเทคโนโลยีที่เอื้อให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ต่างๆจากผู้ใช้งานจะอยู่เหนือกฎเกณฑ์ด้านกายภาพและการประกอบสร้างทางวัฒนธรรมเช่น ถูกนำเสนอเช่น เพศสภาพ เชื้อชาติ และอื่นๆ บนโลกออนไลน์นั้น

ทุกๆประเภทของอัตลักษณ์มีประสิทธิภาพ หลากหลายและเป็นพลวัต เราสามารถเปลี่ยนอัตลักษณ์ของเราจากช่วงเวลาหนึ่งไปอีกช่วงเวลาหนึ่งได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ณ ตอนนั้น ซึ่งความแตกต่างของอัตลักษณ์บนโลกออนไลน์และโลกแห่งความจริงมีอยู่ 2 ประการเป็นสำคัญโดยสามารถสรุปได้ว่าอัตลักษณ์บนโลกออนไลน์บางครั้งไม่ใช่ความจริงหรือตัวตนที่แท้จริงแม้ว่ามันจะมีความหมายและความสำคัญกับผู้คนบนโลกออนไลน์เป็นอย่างมาก อีกหนึ่งประการหนึ่งคือการที่เรามีอัตลักษณ์บนโลกออนไลน์ที่แตกต่างอย่างชัดเจนจากโลกแห่งความเป็นจริงหรือแยกออกเป็นส่วนหนึ่งของตัวตนหรือ “ตัวตนที่สอง (Second Self)”

2.4 แนวคิดอิสลามกับสันติภาพ และโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย

ศาสนาถือเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคม ที่ให้ความสำคัญกับทุกสรรพสิ่งที่มีชีวิต โดยทั่วไปแล้วศาสนาเป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปว่าเป็นความศรัทธา และความเชื่อในพลังเหนือธรรมชาติ หรือความถูกต้องอันสูงสุดระหว่างมนุษย์และธรรมชาติรอบตัว นอกจากนี้ศาสนายังถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการควบคุมสังคม ที่มีบทบาทมาตลอดทุกยุคทุกสมัย นักวิชาการได้ให้คำนิยามที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทที่ศึกษาตามแต่สาขาวิชาซึ่ง Emile Durkheim เคยให้คำนิยามเกี่ยวกับศาสนาไว้ว่าเป็นระบบที่หลอมรวมความเชื่อและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่นับถือ เชื่อถือ และบูชา กล่าวคือเป็นความศรัทธาและการปฏิบัติที่หลอมรวมเป็นคุณธรรมเพียงหนึ่งเดียวที่ยึดให้บุคคลที่อยู่ภายใต้ความเชื่อรูปแบบเดียวกันปฏิบัติและยึดมั่นในสิ่งเดียวกัน

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่ผู้วิจัยเลือกนำมาศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้เนื่องจากเป็นศาสนาที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และน่าสนใจ ซึ่งคำว่า “อิสลาม” มาจากคำว่าอัลสละมะ แปลว่าความสันติ ความนอบน้อม การยอมจำนนต่อพระเจ้าเป็นเจ้าอย่างไร้ข้อกังขา นอกจากนี้ศาสนาอิสลามนั้นถูกจัดให้เป็นศาสนา “เอกเทวนิยม” (Mono Theism) หรือศาสนาที่นับถือพระเจ้าหรือสิ่งยึดเหนี่ยวเพียงสิ่งเดียว ซึ่งก็คือ “อัลลอฮ์” (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2524) ดังนั้นผู้ที่มีความเชื่อ ศรัทธาและปฏิบัติตามคุณธรรมศาสนาอิสลามข้างต้น ผู้นั้นจึงถือว่าเป็นชาว “มุสลิม” ซึ่งจะนับจากความเชื่อ และความศรัทธา สอดคล้องตามคำนิยามที่ Durkheim เสนอไว้ข้างต้น

ในขณะเดียวกันคำว่า “มุสลิม” ดังที่อธิบายสั้นๆไว้ข้างต้นว่าเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามครรลองและคุณธรรมสูงสุดของศาสนาอิสลามคือการศรัทธาต่อพระเจ้าเพียงองค์เดียวแล้วนั้น ก็สามารถขยายความหมายได้ถึงคำนามใช้เรียกผู้นับศาสนาอิสลาม โดยผู้ที่ถูกเรียกว่าชาวมุสลิมนั้นไม่ได้หมายความตามลักษณะทางภูมิศาสตร์หรือชนชาติใดชนชาติหนึ่งเป็นสำคัญ แต่เป็นของปัจเจกผู้ศรัทธาในหลักการศาสนาอิสลาม โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของคำว่า “มุสลิม” ไว้ตามคำอธิบายข้างต้นเพื่อความเข้าใจร่วมกัน โดยทั้งสองคำล้วนมาจากรากศัพท์เดียวกันคือ “ชะลิมะ” อันมีความหมายที่ครอบคลุมไปถึงพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของปัจเจกคนหนึ่งตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งคำสอนเกี่ยวกับศาสนาก็จะมีระเบียบ ความเชื่อข้อปฏิบัติครอบคลุมตลอดช่วงชีวิต (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2525) ดังนั้นศาสนาอิสลามจึงเปรียบเหมือนระบอบการดำเนินชีวิต (Way of Life) ที่เป็นทางนำของมนุษย์ ตลอดช่วงชีวิตทั้งในแง่ของการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ กฎหมาย และหลักการใช้ชีวิตของบรรดาผู้ศรัทธา

2.4.1 องค์ประกอบของศาสนาอิสลาม

ทุกๆศาสนานั้นล้วนมีโครงสร้างและระบบที่มีกลไกในการให้คำสอน สร้างอุดมการณ์ ความเชื่อ ตลอดจนประเพณีต่างๆ เฉกเช่นศาสนาอิสลาม เสาวนีย์ จิตต์หมวด อ่างใน (ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์, 2522) ได้เสนอองค์ประกอบของศาสนาไว้คือ

2.4.1.1 จะต้องมีศาสดา ในศาสนาอิสลาม มุฮัมหมัด (ศ็อลฯ)² ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับ โองการคำสอนต่างๆ จากพระเจ้า (อัลลอฮ์) มาเผยแพร่ และประกาศให้มวลมนุษยด้วยหลักคำสอนที่ยึดมั่นถือมั่นในพระเจ้าองค์เดียวติดต่อกันเป็นเวลา 23 ปี พระโองการเหล่านี้ถูกรวบรวมและ พัฒนาการมาเป็นคัมภีร์อัลกุรอาน ที่ชาวมุสลิมยึดมั่นถือมั่นในทุกวันนี้

2.4.1.2 ต้องมีคำสอน หรือคัมภีร์ ในศาสนาอิสลามคัมภีร์ “อัลกุรอาน” ที่พระเจ้า ได้ประทานลงมาให้กับศาสดามุฮัมหมัด (ศ็อลฯ) เพื่อใช้เป็นหลักธรรมบัญญัติในการดำรงชีวิตต่อชาวมุสลิมทั่วโลก เปรียบดังคู่มือในการดำรงชีวิตของมนุษย์จากทางนำของพระเจ้า

2.4.1.3 สวาก หรือผู้สืบทอด ในศาสนาอิสลามนั้นไม่มีนักบวช ทุกคนล้วนปฏิบัติ ในศีล หรือข้อปฏิบัติ ศรัทธาเหมือนกัน ดังนั้นในศาสนาอิสลามถือว่ามุสลิมทุกคนเป็นผู้สืบทอด ศาสนา ทุกคนทั้งชายหรือหญิงนั้นล้วนต้องศึกษาทั้งด้านความรู้ความศรัทธา และการปฏิบัติที่ ถูกต้อง เพื่อดำรงและรักษาศาสนาอิสลามตามแบบฉบับที่ศาสดามุฮัมหมัด เผยแพร่ต่อไป ฉะนั้นกลุ่ม คนที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นไปได้ทุกคน ทุก อาชีพ ทุกหน่วยงาน

2.4.1.4 พิธีกรรม สิ่งที่แสดงให้เห็นโดยทั่วไปของลักษณะพิธีกรรมศาสนาอิสลามคือ การละหมาด การถือศีลอด การบริจาคทาน และการเดินทางไปประกอบพิธี “ฮัจญ์” ณ เมืองเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย (ปัจจุบัน) ซึ่งถือเป็นข้อบังคับพื้นฐานที่สำคัญของศาสนาอิสลาม

2.4.1.5 ศาสนสถาน ในศาสนาอิสลามเป็นสถานที่ที่ชาวมุสลิมร่วมมาประกอบ ศาสนกิจร่วมกันเรียกว่า “มัสยิด” ซึ่งมาจากคำกริยาอาหรับ แปลว่า “ชะงูชะตะ” แปลว่า กราบไหว้ (เสาวนีย์ จิตต์หมวด, 2525) หากเป็นความหมายในเชิงคำนามแล้วนั้น “มัสยิด” แปลได้ว่า “บ้านของ พระเจ้า” ซึ่งเป็นสถานที่ที่ใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจ (ละหมาด) เพื่อพระเจ้า

² เป็นคำย่อมาจาก “ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วาซัลลิม” ซึ่งแปลว่า “ขอความโปรดปรานแด่อัลลอฮ์และความสันติสุขจงมีแด่ท่าน” เป็นคำสร้อยที่ใช้เรียกหลังนามของท่านศาสดามุฮัมหมัดโดยเฉพาะ

ดังนั้นอิสลามจึงถือได้ว่าเป็นศาสนาหากวิเคราะห์ตามโครงสร้างและองค์ประกอบในข้างต้น ที่รวบรวมชาวมุสลิมให้มีครรลองชีวิต และความเป็นปึกแผ่นเดียวกับทั่วทั้งโลก โดยไม่แบ่งแยกดินแดนของประเทศต่างๆ ในทุกๆพื้นที่ของโลกตั้งแต่หน่วยสังคมที่เล็กที่สุดอย่างครอบครัว ตลอดจนหน่วยมหากาพย์อย่างสังคม

2.4.2 แนวคิดอิสลามกับสันติภาพ

“สันติภาพ” ได้รับการพิจารณาว่าเป็นความต้องการและเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในโลกสมัยใหม่นักวิชาการหลากหลายแขนงวิชาได้กำหนดความหมายของคำว่า “สันติภาพ” ไว้ว่าเป็นเป็นสถานะของความสงบ ปลอดภัยมีเสถียรภาพ และความปรองดองกันของคนในสังคมที่ปราศจากการสงคราม รวมถึงการเป็นปฏิปักษ์ต่อกัน (Abu-Nimer, 2003) แม้ว่าในแวดวงวิชาการนานาชาติ เพิ่งจะมีการตกลงในเชิงความหมาย และผลักดันแนวคิดนี้ในช่วงศตวรรษที่ 12 แต่ในศาสนาอิสลามนั้นคำว่า “สันติภาพ” ถูกพัฒนาและเป็นอัตลักษณ์สำคัญของศาสนาอิสลามที่อยู่กับสังคมมุสลิมมาอย่างยาวนานตั้งแต่การถือกำเนิดของศาสนาเมื่อกว่า 1400 ปีที่ผ่านมา

แต่เดิมนั้นรากศัพท์ของคำว่า “อิสลาม” มาจากภาษาอาหรับ (Arabic) คำว่า “สลิมา” แปลว่า “สันติภาพ” กล่าวคือเป็นศาสนาที่ดำรงและสร้างสภาพแวดล้อมอันสงบสุข ช่วยเหลือ เชื้อเพลิงและเคารพซึ่งกันและกัน ตลอดจนออกห่างจากสิ่งอันตรายและความผิดในบาปต่างๆ นอกจากนี้การอยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพในกรอบของศาสนาอิสลามยังหมายรวมถึงการยอมจำนน (Summiting) ต่ออัลลอฮ์ (พระเจ้า) ร่วมกันของผู้ศรัทธาทุกคนเพื่อขัดเกลาจิตใจอันสงบสุข และมีมิตรไมตรี พร้อมผลักดันสังคมสู่สันติภาพร่วมกันอย่างเท่าเทียม และปลอดภัยตามคำสอนของพระเจ้า โดย Asghar (2005) ได้ให้แง่มุมที่น่าสนใจไว้ว่า 1 ใน 99³ พระนามของอัลลอฮ์นั้นมีคำว่า “อัลสะลาม” แปลว่า สันติ ดังนั้นการที่มุสลิมปฏิบัติรับใช้ตามคำสอนของอัลลอฮ์ ก็เท่ากับว่าพวกเขาก็กำลังปฏิบัติเพื่อนำมาซึ่งความสันติสุขแก่ส่วนรวมเช่นกัน ดังที่ในคัมภีร์อัลกุรอานได้ระบุว่า “อัลลอฮ์นั้นคือผู้ทรงสร้าง ความสันติ ค้ำครองการศรัทธา และปกป้องรักษาความปลอดภัย” (อัลกุรอาน 59:23) ทั้งหมดจึงสรุปได้ว่าอิสลามจึงไม่เพียงแต่เป็นการนอบน้อมต่ออัลลอฮ์ แต่ยังเป็นการยึดมั่น และมอบสันติภาพเพื่อความสันติสุข ไม่ใช่แค่ยังประโยชน์แก่บุคคล แต่ยังหมายรวมถึงสังคมที่ดำรงเอาไว้ซึ่งความปลอดภัย เป็นสิ่งสำคัญที่สุดของความเป็นอิสลาม ซึ่งในการศึกษาภายใต้ภูมิทัศน์ของสื่อสังคมออนไลน์ ที่เป็นพื้นที่สื่อใหม่ที่เอื้อให้ใช้งานทุกคนสามารถแสดงออกและสื่อสารได้ในวงกว้าง จะมีลักษณะการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่มีความเหมือนและแตกต่างระหว่างกลุ่มที่มี

³ นอกจากพระนาม “อัลลอฮ์” แล้วนั้นยังอีก 99 พระนามที่สามารถบ่งบอกถึงคุณลักษณะต่างๆของอัลลอฮ์ได้อย่างครอบคลุม ที่ผู้ศรัทธาสามารถให้เรียกแทนกันได้

บทบาทต่างๆ ตลอดจนสร้างความหมายของศาสนาอิสลามที่แตกต่างกับสื่อมวลชนอย่างไร นอกจากนี้ Abu Nimer (2003) ยังได้เสริมด้วยว่าอิสลามนั้นเป็นศาสนาที่เพียบพร้อมไปด้วยแนวคิดด้านความสงบ และสันติภาพร่วมกัน มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทั้งในคัมภีร์อัลกุรอาน จริยวัตรของท่านศาสดารวมถึงธรรมเนียมปฏิบัติของชาวมุสลิมในอดีตที่ผ่านมา พร้อมกันนี้อิสลามยังได้ห้ามทุกๆ การงานหรือกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง ความรุนแรง และนำมาซึ่งการทำลายสันติภาพ โดย ซัยยิดนุสตาอานันท์ (2546) ได้วิเคราะห์ และอธิบายถึงความรุนแรงในศาสนาอิสลามถือเป็นสิ่งที่ผิดศีลธรรม และขัดต่อหลักการสันติภาพในอิสลาม แต่หากเกิดความจำเป็นที่ต้องใช้นั้นจำเป็นต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กำหนดไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของศาสดาและสถานการณ์นั้นถือเป็นการป้องกันสันติภาพจากความรุนแรงทุกเผชิญเพียงเท่านั้น โดยแนวทางการต่อสู้เพื่อสันติภาพในมิติของอิสลามนั้นมีความผูกพันกับคุณค่าและอุดมการณ์ของการมีชีวิต ด้วยเหตุนี้การที่เป็นมุสลิมผู้เดินทางตามวิถีของศาสนาอิสลามที่แท้จริงนั้นจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการกระทำที่รุนแรง และนำมาซึ่งการทำลายความสงบ สันติภาพ

2.4.2.1 จุดมุ่งหมายแห่งสันติภาพ

การพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายแห่งสันติภาพในมิติของอิสลามนั้นจำเป็นต้องศึกษาจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของศาสดาเป็นสำคัญ ซึ่งในคัมภีร์อัลกุรอานนั้นได้อธิบายถึงเป้าประสงค์ไว้ว่า “มุสลิมทุกคนเป็นพี่น้องกันและหากมีความขัดแย้งเกิดขึ้นพวกเขาก็จะสร้างสันติภาพและแก้ไขให้ถูกต้อง” (49:10) จากข้อความข้างต้นนี้สามารถอธิบายได้ถึงจุดมุ่งหมายแห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามที่มอบบทบาทให้แก่มุสลิมทุกคนในการสร้างสันติภาพความสงบสุข มิตรภาพ ดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม และคุณธรรมแก่สังคมที่หมายรวมถึงผู้ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามด้วยเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จุดมุ่งหมายแห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามไม่ได้มีขอบเขตแค่เฉพาะบรรดาผู้นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่กลับรวมถึงสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม มอบความสงบสันติ และความเป็นธรรมให้แก่ทุกฝ่าย อีกทั้งยังส่งเสริมการใช้ชีวิตแบบพอเพียง (Moderate) เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียม (Equality) กันของสมาชิกในสังคมทุกคน และแน่นอนการกล่าวเรียกผู้อื่นด้วยคำพูดที่เหยียดหยามไม่ว่าจะเป็น ศักดิ์ศรี สีผิว เชื้อชาติ วงศ์ตระกูล ชั้นวรรณะ ย่อมก่อให้เกิดความไม่สงบและสันติภาพซึ่งกันและกันแล้ว ซ้ำยังเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ และขัดต่อหลักการของศาสนาอิสลามอีกด้วย ซึ่งในการศึกษาอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ครั้งนี้ บริบทของสื่อสังคมออนไลน์เองก็มอบบทบาทให้กับผู้ใช้งานทุกรายในการสื่อสาร ตลอดจนนำเสนอเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม และเผยแพร่ถึงความสันติ ทั้งนี้สันติภาพในศาสนาอิสลามมีรายละเอียดเนื้อหาปลีกย่อยอีกมากมาย แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาและแบ่งออกเป็น 2 มิติสำคัญเพื่อให้เข้าใจถึงอัตลักษณ์

ของสันติภาพในศาสนาอิสลามซึ่งจะจำแนกออกเป็นในประเด็นสันติภาพในระดับปัจเจก (Individual Direction) และระดับสังคม (Social Direction) (Aydin, 2008)

2.4.2.2 สันติภาพในระดับปัจเจก (Individual Direction)

เป้าหมายสูงสุดของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามคือการแสวงหาหนทางแห่งการพ้นทุกข์ ความสงบ และความปลอดภัยทางจิตวิญญาณทั้งในโลกนี้ (This Life) และในโลกหน้า (Next Life)⁴ กล่าวคือการเป็นมุสลิมนั้นคือการค้นหาความสันติ และเติมเต็มความสงบภายในจิตใจ หนึ่งสิ่งที่เปรียบเสมือนสัญลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามคือการกำหนดให้ “อิสลาม” เป็นคำทักทายสำหรับผู้รับถือศาสนาอิสลามทั่วทุกมุมโลก โดยใช้คำว่า “*อัลลามุอะลัยกุม วะเราะฮฺมะตุลลอฮฺ*” ความหมายว่า ขอความสันติสุข ความโปรดปรานจากอัลลอฮฺจงประสบพบแต่ท่าน จากคำกล่าวในข้างต้นนี้บ่งบอกได้ถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพที่สำคัญของศาสนาอิสลามที่แสดงออกผ่านการสื่อสารในเชิงการอวยพร การมอบความสันติ และความปลอดภัย อีกทั้งยังเป็นการแสดงเจตจำนงถึงความ เป็นเอกภาพของมนุษยชาติอีกด้วย ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นถึงศาสนาอิสลามคือการเติมเต็มความสงบภายในจิตใจ การปฏิบัติศาสนกิจตามหลักการปฏิบัติ 5 ประการย่อมมีผลต่อจิตวิญญาณเป็นอย่างมาก ซึ่งสามารถวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามดังนี้

การกล่าวปฏิญาณตนต่อพระเจ้า (Shahadat) คำกล่าวที่ “*ไม่มีพระเจ้าอื่นใด นอกจากพระองค์ (อัลลอฮฺ) และมุฮัมมัดคือศาสนทูตของพระองค์*” เป็นคำกล่าวที่จะช่วยต่อต้านความอยุติธรรมในจิตใจ กล่าวคือการกล่าวปฏิญาณตนอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ผู้ศรัทธายึดมั่นถือมั่นในหนทางแห่งอิสลาม และไม่ฝืนหลังต่อพระเจ้า

การละหมาด (Prayer) นอกจากจะเป็นการปฏิบัติเพื่อแสดงเคารพต่อพระเจ้าแล้วยังเปรียบเสมือนการส่งจิตวิญญาณของมนุษย์สู่อาณาจักรแห่งจิตวิญญาณ (Spiritual Realm.) และมอบความสงบแก่จิตใจให้ผู้ที่ละหมาด นอกจากนี้สาระสำคัญที่สุดของการละหมาดที่สัมพันธ์กับสันติภาพคือการละหมาดช่วยให้ผู้ศรัทธาลดอัตตาตน อ่อนน้อมเมื่อต้องอธิฐานต่อพระเจ้า Iqbal และคณะ (1995)

การบริจาคทาน (Zakat) ส่งเสริมให้ผู้ศรัทธานั้นตระหนักถึงความต้องการและความผูกพันระหว่างผู้คนในสังคมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางต่างๆ เช่นความอยุติธรรมและความยากจน ด้วยเหตุนี้ศาสนาอิสลามจึงปฏิเสธการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งในสังคมประสบกับความ

⁴ พื้นฐานความเชื่อของศาสนาอิสลามเกี่ยวกับชีวิตและความตายถูกแบ่งออกเป็นชีวิตในโลกนี้ “*ดุนยา*” เป็นโลกแห่งการทดสอบ มีการเกิด แก่ เจ็บ และตาย ส่วนโลกหน้าคือวันที่มนุษยชาติจะถูกให้ฟื้นคืนชีพเพื่อตัดสินตอบแทนบุญญาที่ได้กระทำ ที่เรียกเช่นนี้เพราะไม่มีวันอื่นอีกหลังจากนั้น และเป็นวันที่ชาวสวรรค์จะได้เข้าไปพำนักในสวนสวรรค์ของพวกเขาตลอดกาล และชาวนรกจะได้เข้าไปพำนักในนรกตลอดกาล

ยากลำบากทั้งการเงิน และสุขภาพ แม้ว่าเขาจะไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามก็ตาม เพราะศาสนาอิสลามถือว่าหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้คนในสังคมไม่ว่าจะในเรื่องใดก็ตามถือเป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือ อ้างอิงจากคำพูดของท่านศาสดาที่พูดว่า “*ไม่ใช่ผู้ศรัทธาต่อฉัน ถ้าในยามคับขันเขาหลับในสภาพที่อ้อมหน้า ในขณะที่เพื่อนบ้าน⁵ของเขากำลังหิวโหย*” ดังนั้นการมอบสันติภาพ และความเสมอภาคของศาสนาอิสลามนั้นไม่จำกัดแค่ผู้รับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงทั้งผู้นับถือศาสนาอื่นๆ อีกด้วย

การถือศีลอด (Fasting) ผู้ที่ถือศีลอดมิใช่เพียงแค่การอดอาหาร น้ำเพียงเท่านั้น ผู้ศรัทธาจำเป็นต้องอดกลั้นระงับอารมณ์ สงบเสงี่ยมเจียมวาจา พัฒนาจิตใจให้บริสุทธิ์ตั้งเทเวทูต (Angel) ในขณะเดียวกันก็เป็นการเสียสละ และเอาใจใส่ต่อผู้อื่นเช่นกัน กล่าวคือการถือศีลอดก็เป็นอีกหนทางในการรับรู้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ที่ขัดสนใจ ยากจนอดมื้อกินมื้อ ไม่ว่าผู้ศรัทธานั้นจะมีฐานะร่ำรวยเพียงใดก็ตาม ย่อมต้องทดสอบความอดกลั้นอดทนทั้งทางจิตวิญญาณ (Soul) และทางด้านร่างกาย (Physical) เช่นกัน สิ่งนี้แสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียม (Equality) ของชาวมุสลิมทุกคน อันนำไปสู่สันติภาพ และเป็นอัตลักษณ์ที่สำคัญของศาสนาอิสลาม

การประกอบพิธีฮัจญ์ (Hajj) เป็นหนึ่งในบทบัญญัติที่อยู่เหนือระบบทางสังคมในมิติของการสร้างสันติภาพในภาคปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของอิสลามได้อย่างชัดเจน ผู้ใดที่มีความพร้อมทั้งทรัพย์สินและร่างกาย เมื่อมีความพร้อมในด้านต่างๆ แล้วนั้นการเปียดเบียนสิ่งมีชีวิตต่างๆ ถือเป็นสิ่งที่ต้องห้าม รวมถึงการกระทำอันไม่เป็นที่พอใจต่อผู้อื่น ไม่ว่าจะการกระทำนั้นจะเป็นในลักษณะของกาย หรือวาจาก็ตาม ด้วยเหตุนี้การประกอบพิธีฮัจญ์จะช่วยทำให้ผู้ศรัทธานั้นจะนำสันติภาพมาสู่บรรดาสิ่งรอบข้างของเขาไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ หรือธรรมชาติก็ตาม เป้าประสงค์ของการประกอบพิธีฮัจญ์นั้นยังแฝงไปด้วยการสร้างสันติภาพ ความเป็นภราดรภาพซึ่งกันและกันทุกเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ฐานะ ชนชั้น หรือโลกแห่งวัตถุนิยมถูกปลดเปลื้องออกไปเหลือเพียงแค่ผ้าหนึ่งผืนกับจิตศรัทธาที่มุ่งมั่นปฏิบัติต่อพระเจ้าเหมือนกัน

หลักการสันติภาพในระดับปัจเจกนั้นแสดงให้เห็นถึงการขัดเกลาจิตใจ และมีลักษณะเฉพาะที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ส่วนบุคคล (Individual Identity) โดยในการศึกษาคั้งนี้ผู้ที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์สันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละหมวดหมู่นั้นมีลักษณะของอัตลักษณ์ในด้านไหนมาก หรือน้อย และส่งผลต่ออัตลักษณ์แห่งสันติภาพ ตลอดจนจะทำให้เราเข้าใจถึงบทบาทของแต่ละหน่วยงาน องค์กร กลุ่มหรือบุคคลที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์

⁵ คำว่าเพื่อนบ้านในที่นี้หมายรวมถึงผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามและไม่ได้เป็นมุสลิม

2.4.2.3 สันติภาพในระดับสังคม (Social Direction)

จะเห็นได้ว่าอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามนั้นหยั่งรากลึกอยู่ในจิตใจ และเผยออกจากการกระทำที่เป็นทั้งต่อจิตวิญญาณตนเอง ตลอดจนการกระทำที่เป็นการเกื้อกูลต่อสังคมไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงผู้ที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามเช่นกัน อัตลักษณ์แห่งสันติภาพในศาสนาอิสลามก็แสดงให้เห็นในระดับสังคม (Social Direction) หรือในระดับมหภาค (Macro) ด้วยเช่นกัน ซึ่งในระดับนี้จะมีความสำคัญต่อการศึกษาคำนี้เป็นอย่างมากเนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่สื่อที่กว้างใหญ่ มีกลุ่มทางสังคมมากมาย ซึ่งจะ เป็นลักษณะอันเป็นตัวแทนของการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพ โดยสามารถอธิบายได้ในแง่ของการ สร้างสังคมที่สงบ และปลอดภัย รวมถึงความสมานฉันท์ของคนในสังคม ซึ่ง Yazir (อ้างใน Aydin, 2008) ได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับบทบาทในการแสดงออก และสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในอิสลามไว้ น่าสนใจโดยได้อธิบายไว้ว่าเป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมอย่างสันติ และแสดงออกถึงอัตลักษณ์ อิสลามต่อผู้อื่นในสังคมอย่างเป็นมิตรไมตรี มิใช่การรุกรานหรือการสร้างความสัมพันธ์เพียงเพื่อ ผลประโยชน์ หรือการแลกเปลี่ยน ตลอดจนเป็นหุ้นส่วนเพื่อผลประโยชน์ในอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่อัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามที่อธิบายไว้ข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นถึงการแสดงออกที่เริ่ม จากปัจเจก ที่แสดงออกถึงจิตวิญญาณแห่งสันติภาพ การขัดเกลาจิตใจให้มีความสงบ และมองสังคม อย่างเท่าเทียม และเป็นพี่น้องกัน ส่งผ่านมาในระดับสังคม ซึ่งในระบบทางสังคมนั้นศาสนาอิสลามก็มี รูปแบบในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของอิสลามไว้หลากหลายรูปแบบดังนี้

การแสดงออกถึงสันติภาพในเชิงสัญลักษณ์

จากสัญลักษณ์ในมิติของบุคคลที่นำเสนอมาข้างต้นนั้นแสดงออกเชิง สัญลักษณ์เกี่ยวกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามอย่างชัดเจน รูปแบบของการทักทายกัน ระหว่างผู้ศรัทธา หลักปฏิบัติ 5 ประการของศาสนาที่ขัดเกลาจิตใจ และแสดงออกถึงความเป็น สันติภาพในมิติของศาสนาอิสลามเชิงประจักษ์ จากการปฏิบัติของบุคคล ทั้งหมดนี้ล้วนส่งเสริม และสร้างความสมานฉันท์แห่งสันติภาพในมิติของศาสนาอิสลามให้บังเกิดทั่วทุกมุมโลก แต่ในระดับ สังคม (Social Direction) นั้นการแสดงออกถึงสันติภาพในเชิงสัญลักษณ์ก็สามารถพบเห็นได้จากกลุ่ม ประเทศมุสลิมที่ตั้งชื่อเมือง หรือแม้กระทั่งชื่อมัสยิดที่แสดงออกถึงสันติภาพ ความสงบ และปลอดภัย ด้วยเช่นกันโดยใช้คำว่า “ดาร์อุสลาม” หรือ “ดาร์อุละห์มาน” อาทิ ประเทศบรูไนดารุสลาม หรือเคดาห์ดาร์อุละห์มาน เมืองหลวงของประเทศทรานซาเนีย เป็นต้น เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการ สื่อสารที่แสดงถึงสันติภาพที่อยู่คู่กับศาสนาอิสลามในเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะที่ แสวงหาสันติภาพ และความสงบสุขตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะแสดงให้เห็น

เห็นถึงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ และความเป็นอิสลามที่แตกต่างออกไป โดยจะเป็นสัญลักษณ์ที่นำเสนอภาพลักษณะของศิลปะที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลาม หรือสัญลักษณ์ที่แสดงออกผ่านทางท่าจากการปฏิบัติศาสนกิจที่แสดงถึงความเป็นสงบสุข และสันติภาพ

ความเมตตาและการให้อภัย (Mercy and Forgiveness)

การเห็นอกเห็นใจ รวมไปถึงความเมตตาเป็นพันธกิจหลักของผู้นับถือศาสนาอิสลามทุกคนที่พึงมีและปฏิบัติตาม ในฐานะตัวแทนของพระเจ้า (อัลลอฮ์) ในการมอบความเมตตา และการให้อภัยแก่มนุษย์ชาติบนโลกใบนี้ ดังหนึ่งใน 99 พระนามของอัลลอฮ์ “*อรรเราะฮีม*” ที่แปลว่า “ผู้ทรงเมตตา” และ “*อัลฮือฟฟารุ*” ผู้ทรงให้อภัย คัมภีร์อันกุรอานได้อธิบายไว้ว่า “*หากเขาปฏิบัติต่อผู้คนที่อยู่รอบตัวเขาอย่างรุนแรงและหยาบคาย ความสามัคคีของพวกเขาที่จะพังทลายลง*” (อัลกุรอาน, 3:159) ดังนั้นความเมตตาและการให้อภัย เป็นหนึ่งในหลักจริยธรรมที่กำหนดไว้ของศาสนาอิสลาม ตามแบบฉบับจริยวัตรของท่านศาสดา ที่ไม่แสดงให้เห็นถึงความรุนแรง เย่อหยิ่ง หรือเป็นศัตรูกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตลอดช่วงเวลาเทศนาธรรม ยิ่งไปกว่านั้นศาสนาอิสลามยังส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิด (Idea) ซึ่งกันและกัน เพื่อเพิ่มพูนความสามัคคี และการร่วมมือกัน โดยมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงความเกลียดชัง ความรุนแรง หรือความไม่เข้าใจ มาเป็นความสงบสุขภายในสังคมได้ แม้ว่าการศึกษาคำนี้จะอยู่ในภูมิภาคของสื่อสังคมออนไลน์ รูปแบบของการสื่อสารจะแตกต่างกัน แต่แก่นแท้ของความเมตตาที่เป็นอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามนั้นสามารถพบเห็นถึงความเหมือนและความต่างของแต่ละกลุ่มที่พบปะกันได้เช่นกัน

“*พื้นฐานที่มุสลิมทุกคนควรมีนั่นคือการให้อภัย*” (อัลกุรอาน 42:37; 3:134) ถือเป็นบทบัญญัติในคัมภีร์ที่อธิบายถึงบทบาทของผู้ที่เป็นมุสลิมต่อการให้อภัย และเมตตาได้เป็นอย่างดี แม้ว่าเขาเหล่านั้นมีสิทธิ์ที่จะตอบโต้ต่อการกระทำที่รุนแรงและชั่วร้าย ด้วยความรุนแรงก็ตาม แต่กระนั้นศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญกับการอภัยแม้ว่าเหตุการณ์จะรุนแรงแค่ไหนก็ตามโดยปรากฏบนคัมภีร์อัลกุรอานว่า “*การตอบแทนการกระทำที่ชั่วร้ายนั้นสามารถเป็นเพียงความชั่วร้ายเท่านั้น แต่ผู้ใดที่ให้อภัยและคืนดีกันรางวัลของเขานั้นมาจากพระเจ้า แน่แน่นอนเขาไม่รักผู้กระทำผิด*” (อัลกุรอาน, 42:40; และ 42:43) ทั้งหมดนี้ศาสนาอิสลามได้ให้คำอธิบายไว้ว่าแต่ละคนนั้นมีเส้นทางชีวิต (Destiny) ที่พระเจ้าทรงกำหนดมาแล้ว และทุกคนต้องได้รับผลของการกระทำนั้นๆอย่างยุติธรรม ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ศรัทธาทุกคนที่จะไม่ตอบโต้ หรือโต้แย้งการกระทำหรือความคิดที่ขัดต่อหลักการศาสนา แต่ควรที่จะเมตตา ให้อภัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสังคมต่อไป

ความเท่าเทียม (Equality)

อ้างอิงจากคำพูดของศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา) ได้เคยกล่าวไว้ว่า “มนุษย์ทุกคนนั้นต่างเท่าเทียมกัน ลักษณะภายนอกไม่ว่าจะเป็นทางภาษา เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ความมั่งคั่งหรือยากจน มิใช่สัญลักษณ์ที่บ่งบอกว่าใครผู้ใดเหนือกว่าใคร” และในคัมภีร์อัลกุรอานได้อธิบายถึงการสร้างและการแบ่งมนุษย์ให้มีหลากหลาย เพื่อที่จะได้เรียนรู้ ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม ศาสนาอิสลามเองก็ปฏิเสธการดูถูก กดทับกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่งเพื่อแสดงออกว่ากลุ่มคนของเขาเหนือกว่า แต่ได้ยกย่องกลุ่มคนหรือบุคคลที่สร้างความสันติสุข และยังคงคุณค่า หรือประโยชน์แก่สังคม ด้วยเหตุนี้การสื่อสารเพื่อสร้างความสันติสุข และยังคงประโยชน์ต่อสังคมบนสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มต่างๆ ที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ย่อมส่งผลอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมบนสื่อสังคมออนไลน์ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อในอิสลามที่ถูกต้องอีกด้วย ศาสนาอิสลามให้เกียรติชีวิตของมนุษย์ทุกชีวิต ไม่ว่าเขาเหล่านั้นจะมีสีผิว ภาษา หรือศาสนาอะไรก็ตาม ทุกชีวิตล้วนมีคุณค่า และเกียรติสูงสุด และเป็นสิ่งมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบที่สุุดจากบรรดาสรรพสิ่งที่พระเจ้าได้สร้างขึ้นมา ดังนั้นมนุษย์ทุกคนล้วนเคารพในสิ่งที่พระเจ้าสร้างขึ้นมา ไม่ใช่เฉพาะเพียงกับมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น การเคารพและอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นคุณธรรมสำคัญที่ผู้ศรัทธายึดถือ และออกห่างจากความเกลียดชังกับความคิด ทัศนคติที่เป็นการดูถูกมนุษย์ชาติ

ความยุติธรรม (Justice)

ในศาสนาอิสลามทุกสิ่งมีชีวิตล้วนมีสิทธิในการใช้ชีวิตอย่างมีเกียรติ และเท่าเทียม โองการต่างๆ มากมายในอัลกุรอานกล่าวถึงสันติภาพ และความยุติธรรมทั้งในระดับครอบครัว ท้องถิ่นหรือชุมชน ตลอดจนประชาคมระหว่างประเทศ และสนับสนุนให้ใช้กระบวนการสันติวิธีด้วยการเจรจา และขับเคลื่อนสังคมให้สิทธิต่างๆ แก่ทุกคนที่ถูกกดขี่ และปฏิเสธการรุกราน หรือละเมิดสิทธิส่วนบุคคลต่อกัน และต้องดำรงซึ่งความยุติธรรมในการทำดีกับทุกสิ่งไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิตอะไรก็ตาม ความยุติธรรมเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมมุสลิม ศาสนาอิสลามเชื่อว่าความยุติธรรมนั้นจะสามารถยกชูผู้ที่อ่อนแอ หรือกลุ่มสังคมที่อ่อนแอไม่ว่าจะด้านใดก็ตามให้ได้รับความเป็นธรรม และออกห่างจากการถูกกดขี่โดยใช้หลักการของความเมตตา (Mercy) ดังนั้นอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในมิติของความยุติธรรมตามศาสนาอิสลามหากวิเคราะห์แล้วนั้นจะมีความเชื่อมโยงอยู่กับทุกกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ในการสื่อสาร ขับเคลื่อนสังคม และให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มิใช่เฉพาะกับผู้ที่มีนบถอิสลามเพียงกลุ่มเดียว ดังนั้นอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในมิติความยุติธรรมจึงเป็นประเด็นแสดงให้เห็นถึงหลักการแห่งความเท่าเทียมของศาสนาอิสลาม และไร้ซึ่งการกดขี่ตามที่กลุ่มหัวรุนแรงต่างๆ ใช้กลวิธีเหล่านี้บนสื่อสังคมออนไลน์

นอกจากปัญหาความขัดแย้งและความรุนแรงจะส่งผลต่อความยุติธรรมแล้ว นั้น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ หรือการเงินเองศาสนาก็ำชัดถึงความเป็นธรรมเกี่ยวกับการทำธุรกิจ หรือเศรษฐกิจร่วมกัน คัมภีร์อัลกุรอานได้กล่าวว่า “*โอ้กลุ่มชนของฉัน (มวลมนุษย) พวกท่านจงให้ความสมบูรณ์ไว้ซึ่งการดวงตาซึ่ง โดยเที่ยงธรรมและอย่าเกิดความบกพร่องแก่มนุษย์ซึ่งสิ่งต่างๆ ของพวกเขา อย่าก่อกวนและเป็นผู้บ่อนทำลายแผ่นดิน*” (อัลกุรอาน, 11:85) ซึ่งใจความข้างต้นได้อธิบายถึงสาระสำคัญของความยุติธรรมในเรื่องของการเงิน การลงทุนได้เป็นอย่างดี การเอารัดเอาเปรียบทางด้านเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นในระดับบุคคล หรือในระดับประชาคมระหว่างประเทศ นอกจากจะสร้างความขัดแย้ง และไม่ยุติธรรมแล้วนั้น ยังก่อให้เกิดการคุกคามสันติภาพแก่กัน ในงานศึกษาชิ้นนี้ความยุติธรรมเรื่องเศรษฐกิจนั้นก็สอดคล้องกับกลุ่มนักธุรกิจที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์อิสลามเช่นกันว่าบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์นั้นหลักการเงิน ของอิสลามที่ตั้งอยู่บนหลักการแห่งความเท่าเทียมนั้นจะมีรูปแบบ และลักษณะการสื่อสารอัตลักษณ์ออกมาในอย่างไร ซึ่งในทฤษฎีของศาสนาอิสลามนั้นการทำการค้า หรือการลงทุนในด้านต่างๆนั้นจะต้องไม่มีการยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ยไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตาม เพราะถือว่าดอกเบี้ยนั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ และไม่มีความยุติธรรมเป็นอย่างมาก การทำธุรกิจ หรือเศรษฐกิจที่จะให้ผลกำไรจะต้องควบคู่กับความยั่งยืน (Sustainable) ความพอเพียง (Sufficient) และใช้ทรัพยากรของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งแบ่งปันส่วนอื่นด้วยความเป็นมิตรไมตรี และแบ่งสิ่งเหล่านั้นอย่างเท่าเทียม

สังคมแห่งพหุวัฒนธรรม (Multicultural)

หลักการ หรือพื้นฐานของการอยู่ร่วมในสังคมเป็นไปด้วยความหลากหลายทางเชื้อชาติ ภาษา กระทั่งวัฒนธรรมนั้น อิมรอน มะลูลิม (2540) ได้อธิบายจากคำแถลงการณ์ของศาสตราจารย์ฮัมหมัด (ศ็อลลา) ไว้ว่า “*มวลมนุษยชาติทั้งหลายนี้มีจุดเริ่มต้น หรือสืบเชื้อสายมาจากบุคคลเดียวกันนั่นคือ “อาดัม” ไม่มีกลุ่มชนใดที่จะมีเกียรติและประเสริฐไปกว่ากลุ่มคนอื่น นอกจากพวกเขาจะมีความยำเกรงมากกว่ากัน*” จากข้อความข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้ถึงหลักการอยู่ร่วมกันของมุสลิมและกลุ่มชนต่างศาสนา รวมถึงต่างวัฒนธรรมได้ว่า หลักการของความเป็นสันติภาพ ความสงบ และมิตรภาพซึ่งกันและกัน คือการร่วมมือร่วมใจของกลุ่มสังคมต่างๆ ที่สร้างมาเข้าใจกันโดยปราศจากข้อจำกัดทางด้าน ภาษา เพศ เชื้อชาติ รวมไปถึงศาสนา ไม่ว่าจะเพศใด ฐานะอย่างไรล้วนมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันทั้งสิ้น นอกจากนี้ศาสตราจารย์ฮัมหมัด (ศ็อลลา) ยังได้ยังได้เทศนาว่าเสริมในส่วนนี้ไว้อีกว่า “*แท้จริงอัลลอฮ์ไม่ทรงพิจารณาถึงรูปร่างหน้าตาของท่าน แต่พระองค์จะทรงพิจารณาที่หัวใจของท่าน*” ซึ่งคำกล่าวนี้สามารถวิเคราะห์ได้ถึงการสร้างสันติร่วมกันไม่ว่าจะเป็นกลุ่มใดก็ตาม ลักษณะภายนอกไม่สำคัญต่อพระเจ้า นอกเสียจากหัวใจอันบริสุทธิ์ผู้รักความสงบ และความสันติให้เกียรติซึ่งกันและกัน ความเสมอภาคและอยู่ร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจเป็นบทบาทบัญญัติด้านสิทธิ

มนุษย์ชน และการอยู่ร่วมกันแบบพหุวัฒนธรรมกันมานานกว่า 1400 ปี ดังนั้นยิ่งสังคมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และเข้าใจซึ่งกันและกันมากเพียงใด ก็ยังสามารถลดปัจจัยแห่งความความขัดแย้ง และนำสันติภาพมาสู่สังคมได้ ซึ่งบนสื่อสังคมออนไลน์นั้น ความหลากหลายในมิติต่าง ๆ นั้นมีมากมาย ผู้ใช้งานนั้นสามารถสร้างอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากโลกแห่งความเป็นจริงได้ ดังนั้นหลักการสื่อสารที่เต็มไปด้วยอัตลักษณ์แห่งสันติภาพ และให้เกียรติซึ่งกันและกันจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก กลุ่มบทบาทต่าง ๆ นั้นมีหน้าที่ในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพที่แตกต่างกัน แต่ทุกกลุ่มนั้นจำเป็นต้องมีคุณลักษณะของการสื่อสารที่สร้างสันติสุข และเป็นมิตรร่วมกัน กลุ่มสังคมที่หลากหลายบนสื่อสังคมออนไลน์อย่างสันติ

2.4.3 โครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย

ดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นว่างานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในขอบเขตและบริบทของประเทศไทย ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติได้ดำเนินการสำรวจสถานะทางสังคมของประชากรไทย กรมการศาสนา (2558) พบว่า ประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามมีจำนวนประมาณร้อยละ 4.2 หรือประมาณ 2 ล้าน 5 แสนคน ซึ่งในจำนวนดังกล่าวนี้ สมพร หลงจิ (2560) ได้แบ่งบทบาทและโครงสร้างของชาวมุสลิมในสังคมไทย 5 กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มนั้นมีบทบาทและความสำคัญที่แตกต่างกันออกไป เนื่องด้วยศาสนาอิสลามไม่มีวรรณะนักบวช ทุกๆกลุ่มต่างก็มีความสำคัญและการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่มีความเหมือน และแตกต่างกันออกไปตามแต่ละหน้าที่ รวมถึงการกำหนดตัวเองออกไปให้ผู้อื่นทราบในลักษณะที่ต่างกัน โดยในที่นี้ผู้วิจัยได้นำหลักเกณฑ์การแบ่งโครงสร้างของกลุ่มต่างๆมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภูมิทัศน์สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้ และเพื่อตอบคำถามวิจัยได้อย่างมีประโยชน์มากที่สุดบริบทโดยแบ่งได้ดังนี้ดังนี้

2.4.3.1 กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการระดับสูง เป็นกลุ่มผู้ที่มีอำนาจหรืออิทธิพลทางความคิดต่อประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามในเชิงของการกำหนดทิศทางการนโยบายรัฐสวัสดิการ และอื่นๆ ที่เอื้อหนุนช่วยเหลือหรือดูแลชาวมุสลิมให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยตามครรลองของศาสนาและกฎหมายภายในประเทศไทยพร้อมกัน ทั้งในระดับท้องถิ่นตลอดจนระดับนานาชาติ เช่น พรรคเพื่อสันติ หรือพรรคประชาชาติ เป็นต้น

2.4.3.2. กลุ่มผู้นำศาสนา ถือว่าเป็นกลุ่มที่ประชาชนชาวมุสลิมให้ความเชื่อถือเป็นอย่างมาก โดยเป็นทั้งกลุ่มผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในด้านความรู้วิชาการด้านศาสนาสูง รวมถึงเป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจหลากหลายอย่าง เช่น การนำละหมาด การนำขอพรเนื่องในโอกาสงานสำคัญทาง

ศาสนาตามวาระโอกาสสำคัญต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะของผู้นำศาสนาออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1.) ระดับองค์กร (Organization) เป็นองค์กรที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางศาสนาตามนิตินัย หรือกล่าวคือเป็นผู้นำศาสนาตามองค์กรตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540 โดยมีหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการกิจการสำคัญๆทางศาสนาอิสลามในประเทศไทย ได้แก่ “จุฬาราชมนตรี” ถือเป็นผู้นำกิจการด้านศาสนาอิสลามสูงสุดประจำประเทศไทย และที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานรัฐ และรัฐบาล ตลอดจนเป็นผู้ให้คำชี้ขาดเกี่ยวกับประเด็น หรือปัญหาทางศาสนาที่เป็นที่ถกเถียง หรือที่เกิดความสับสนแก่สังคมมุสลิมในประเทศไทย

2.) ระดับบุคคล (Individual) เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ และมีความรู้ทางศาสนา และบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ การบรรยายตามงานสำคัญต่างๆทางศาสนาอิสลามทั้งระดับท้องถิ่นตามมัสยิดต่างๆ หรืองานสำคัญระดับชาติ ซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำทางศาสนาที่แตกต่างออกไป หรือบทบาทในเชิงพฤตินัย กล่าวคือมีบทบาทและอิทธิพลทางความคิดต่อชาวมุสลิมสูง ในแง่ของคุณค่าทางจิตวิญญาณ การโน้มน้าวให้มีจิตใจที่มุ่งสู่หนทางธรรมะของศาสนา ประพฤติปฏิบัติตัวตามครรลองของศาสนา เช่น อาจารย์ อาลี เสือสมิง อาจารย์ บรรจง บินกาซัน อาจารย์ ดร. อณิส อมาตยกุล เป็นต้น

2.4.4.3 กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม (Socio Political) เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในส่วนของการเรียกร้อง เคลื่อนไหว และช่วยเหลือชาวมุสลิมในมิติต่างๆ เช่น ทางกฎหมาย เด็กกำพร้า สิทธิสตรี เป็นต้น เป็นกลุ่มที่มีลักษณะการเคลื่อนไหวทางสังคม ไม่มีอิทธิพลทางความคิด หรืออำนาจในการกำหนดนโยบายมากนัก โดยจำแนกองค์กรได้เป็น 2 ประเภทคือ องค์กรที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล หรือหมายถึงองค์กรที่จัดตั้งขึ้นหรือจดทะเบียนทางกฎหมาย หรือในลักษณะของความเป็นสมาคม เช่น มูลนิธิสันติชน สมาคมสตรีไทยมุสลิม มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อเด็กกำพร้าและการศึกษา ฯลฯ เป็นต้น และ องค์กรที่ไม่ได้จดทะเบียนนิติบุคคล หรือหมายถึงหน่วยงานหรือองค์กรที่ไม่ได้ผ่านการรับรองและลงทะเบียน โดยมีการทำงาน หรือดำเนินกิจการภายใต้ชื่อของกลุ่ม ชมรม สภา เช่น กลุ่มสตรีแห่งทางนำ เครือข่ายทำงานสี่อรุ่นใหม่ (Wartani) สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย ฯลฯ เป็นต้น

2.4.4.4 กลุ่มธุรกิจ บทบาทส่วนใหญ่ของกลุ่มธุรกิจนั้นจะมุ่งเน้นไปเรื่องของการกำกับดูแล และคอยช่วยเหลือในด้านเศรษฐกิจ การเงิน การลงทุน และโอกาสต่างๆในเชิงพาณิชย์ให้กับชาวมุสลิม เนื่องจากกฎหมาย หรือคำสอนของศาสนาอิสลามนั้นครอบคลุมถึงเรื่องของการเงิน ความมั่นคงของทางทรัพย์สิน (Islamic Finance) จำต้องดำเนินไปตามหลักการของศาสนาเป็นสำคัญ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งดอกระบาย (interest) หรือภาษาอาหรับเรียกว่า “ริบา” หมายถึง การกินเลย ส่วนเพิ่ม ในการทำธุรกรรม ที่จะทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมในการทำธุรกรรมแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งซึ่งดอกระบาย ถือเป็นบาปใหญ่ประเภทหนึ่ง

2.4.4.5. กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) เป็นกลุ่มประชาชนผู้นับถือศาสนาอิสลามทั่วไป ไม่ได้มีตำแหน่งทางสังคม หรือมีอิทธิพลในด้านใดด้านหนึ่ง แต่ภายใต้บริบทสื่อสังคมออนไลน์กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ มีบทบาทในการสื่อสาร หรือเผยแพร่ความเป็นอิสลาม ที่สอดคล้องกับความทันสมัยของโลก การแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิต (Lifestyle) ที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ด้วยกับกรอบของแนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างเอง (User Generated Content) ที่เอื้อให้ผู้ใช้งานมีพื้นที่ในการสร้างสรรค์ ผลิตเนื้อหาผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงยึดโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทยนำมาประยุกต์ใช้และศึกษาในบริบทของสื่อสังคมออนไลน์ ตามที่ Mandiberg (2009) ได้สรุปในเรื่องของบริบทบนสื่อสังคมออนไลน์ที่ดำรงไปภายใต้พื้นฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจยิ่งว่าผู้มีบทบาทตามโครงสร้างมุสลิมในประเทศไทย จะมีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด และเป็นประโยชน์อย่างมากกับการหาข้อสรุปในงานวิจัยชิ้นนี้ต่อไป

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทความเรื่อง “Islamic identity formation among young Muslims: the case of Denmark, Sweden and the United States” โดย Garbi Schmidt ใน Journal of Muslim minority affair, Volume 24, 2004 ที่มุ่งทำการศึกษาในแง่มุมของการสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านวัยรุ่นชาวมุสลิม 3 ประเทศ ได้แก่ เดนมาร์ก สวีเดน และสหรัฐอเมริกา และพบว่าอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นทั้ง 3 ประเทศดังกล่าวนี้ถูกประกอบและสร้างอย่างต่อเนื่องมาจากบริบทของสังคมนั้นๆ ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรอย่าง 1) สุนทรียภาพในแง่ต่างๆ 2) ความสมัครใจที่จะเปิดรับอัตลักษณ์ของบริบทนั้นๆ 3) กระบวนการ “Transnationalism” โดยอาศัยเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่เข้ามาส่วนในการติดต่อสัมพันธ์และสร้างอัตลักษณ์ และ 4) จริยธรรมหรือบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งกระบวนการ “Transnationalism” เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดซึ่งเปรียบเสมือนสื่อกลางในการรับส่งอัตลักษณ์ผ่านเครื่องมือสื่อสารใหม่ๆของกลุ่มวัยรุ่นชาวมุสลิมทั้ง 3 ประเทศ แต่กระนั้นกรอบของการแลกเปลี่ยนและสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างนั้นก็ถูกตีกรอบด้วยบริบทและกฎเกณฑ์ของความเป็นอิสลามเช่นกัน

บทความเรื่อง “*Social media as third spaces? Exploring Muslim identity and connection in Tumblr*” โดย Rosemary Pennington ใน SAGE Journal Volume 80, 2018 หน้า 620-636 ซึ่ง Pennington มองว่าโลกออนไลน์นั้นเปรียบเสมือนพื้นที่ที่สาม (Third Place) เต็มไปด้วยศักยภาพแห่งความเป็นเสรีในการรับส่งติดต่อปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไร้ซึ่งระบบครอบงำ (Hegemony) และกฎเกณฑ์ทางสังคม ซึ่ง Pennington หมายรวมไปถึงมิติของ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม โดยบทความนี้มุ่งศึกษาไปที่ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ชาวมุสลิมบนแพลตฟอร์มอย่าง Tumblr (ทัมเบลอร์) รวมกว่า 188 บัญชีรายชื่อที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในประเทศมุสลิม พบว่า Tumblr หรือแพลตฟอร์มอื่นๆบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นเอื้อให้เขามีพื้นที่ในการแสดงอัตลักษณ์ของความเป็นอิสลามได้ โดยไร้ซึ่งกรอบทางกฎหมาย และกฎเกณฑ์จากสังคมที่คอยวางกรอบและจำกัดการแสดงออกของพวกเขาในลักษณะต่างๆ

บทความเรื่อง “*Media representation of Muslims and Islam from 2000 to 2015: A meta-analysis*” โดย Saifuddin Ahmed และ Jorge Matthes ใน SAGE Journal Volume 79, 2017 หน้า 219-244 เป็นบทความที่อธิบายเกี่ยวกับบทบาทของสื่อกระแสหลักต่อการประกอบสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามและชาวมุสลิม และจากการศึกษานั้นก็ได้พบว่าอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อกระแสหลักนั้นถูกประกอบสร้างผ่านความเป็นผู้ก่อการร้าย ผู้อพยพและสงคราม มากไปกว่านั้นการศึกษาในครั้งนี้ยังพบว่าชาวมุสลิมมักจะถูกวางกรอบของมุมมองในเชิงลบ ในขณะที่ศาสนานิกายอิสลามก็มักจะถูกเชื่อมโยงกับศาสนาแห่งความรุนแรง ทั้งนี้ Saifuddin Ahmed และ Jorge Matthes เองก็เสนอไว้ว่างานวิจัยชิ้นนี้นั้นมีข้อจำกัดในด้านขอบเขตการศึกษา โดยเป็นการศึกษาแค่ในบริบทของสื่อมวลชน ขาดการเปรียบเทียบและศึกษาถึงอัตลักษณ์ของอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นสำคัญ

บทความเรื่อง “*Media Portrayals of Minorities: Muslims in British Newspaper Headlines, 2001–2012*” โดย Erik Bleich, Hannah Stonebraker, Hasher Nisar และ Rana Abdelhamid ใน Journal of Ethnic and Migration Studies, Volume 41, 2015, หน้า 942-962 เป็นบทความที่ทำการศึกษาและประเมินเกี่ยวกับภาพของชาวมุสลิมในประเทศอังกฤษที่ถูกประกอบสร้างบนสื่อสิ่งพิมพ์ระหว่างปี 2001-2012 โดยมุ่งเน้นไปที่การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะภาษาในการพาดหัวข่าวตามแต่ละประเภทของหนังสือพิมพ์กับกลุ่มชาวยิว และชาวคริสต์ ผลการศึกษาพบว่า การพาดหัวข่าวและการนำเสนอภาพชาวมุสลิมในประเทศอังกฤษนั้นมีภาพในแง่ลบมากกว่าชาวยิวและคริสต์ และยังถูกตีกรอบให้เป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อย (Minorities Group) ผ่านการพาดหัวข่าวของสื่อสิ่งพิมพ์ทุกๆประเภทของประเทศอังกฤษ

งานวิจัยเรื่อง “อิสลาม สื่อ และความรุนแรง: ปฏิสัมพันธ์บนเส้นทางการสร้างภาพลักษณ์ ความรุนแรง” โดย ธัญรัศม์ สละหมัด ใน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรม- ศาสตร์, 2549, เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาถึงที่มาและการดำรงอยู่ของภาพความ รุนแรงกับศาสนาอิสลามผ่านสื่อมวลชน โดยผลการศึกษาพบว่าที่มาแห่งความรุนแรงของศาสนา อิสลามนั้นเกิดจากการรับรู้และเรียนรู้เกี่ยวกับความขัดแย้งทางประวัติศาสตร์ของศาสนาอิสลามและ ศาสนาคริสต์ ส่วนการดำรงอยู่ของภาพความรุนแรงนั้นเป็นผลมาจากการรับรู้วัฒนธรรมจากฝั่ง ตะวันตก การนำเสนอข่าวต่างประเทศที่ได้รับอิทธิพลและการแปลข่าวจากสำนักข่าวต่างประเทศ อีกทั้งมุมมองของนักข่าวยังถูกตีกรอบจากผู้มีความรู้หรือนักวิชาการในอดีตที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับ ศาสนาอิสลามที่ไม่ครบถ้วน จึงก่อให้เกิดการผลิตซ้ำและการประมวลผลภาพของศาสนาอิสลามใน ลักษณะของกลุ่มความรุนแรงต่อไป

บทความเรื่อง “EUENS – THE RISE OF A NEW IDENTITY DRIVEN BY SOCIAL MEDIA” โดย Domagoj Bebić, Dijana Eraković และ Milica Vučković ใน MEDIA STUDIES 2017, issue 8 หน้า 23-38 ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นสาระสำคัญอยู่ 2 ประเด็นคือ 1) ศึกษา เกี่ยวกับอัตลักษณ์เฉพาะที่เกิดขึ้นจากปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับสหภาพยุโรป เช่น การพัฒนาระบบขนส่ง ตลอดจนนโยบายใหม่ๆเกี่ยวกับสหภาพยุโรป 2) สถานะและบทบาทของ สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างอัตลักษณ์สหภาพยุโรปใหม่ที่เรียกว่า “EUens (European Union citizens)” ผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นหลังปรากฏการณ์ต่างๆเกี่ยวกับสหภาพยุโรปนั้นพบ ปัญหาที่ส่งผลและเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์ใหม่ของสหภาพยุโรป เช่น ชนชั้น ทักษะคิด ด้านการเมืองที่แตกต่างกันชัดเจนมากขึ้น เป็นต้น และการศึกษาที่ยังค้นพบอีกด้วยว่าสื่อสังคมออนไลน์ นั้นมีส่วนสำคัญและมีศักยภาพในการขับเคลื่อนอัตลักษณ์ (EUens) ต่อไป

บทความเรื่อง “Media and Identity in the Margins: The Garifuna Response to Social Media” โดย Jared Johnson และ Clark Callahan ใน The Journal of Social Media in Society Volume 4, 2015 เป็นการศึกษาถึงเพื่อทำความเข้าใจถึงสื่อสังคมออนไลน์มีผลหรือ ส่งผลกระทบต่ออัตลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นเมือง โดยทำการศึกษากลุ่มชนพื้นเมือง “Garifuna” ว่ามีอัตลักษณ์ในบริบทสื่อสังคมออนไลน์อย่างไร โดยผลการศึกษาพบว่าในบริบทสื่อสังคมออนไลน์นั้น สามารถแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์อันสำคัญที่สุดของชนพื้นเมือง “Garifuna” 3 ประการได้คือ 1) สีดำ 2) Hispanic ⁶ 3) และความเป็นอเมริกัน โดยผลการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของสื่อ สังคมออนไลน์มีผลต่อการสร้างและนำเสนออัตลักษณ์ของชนกลุ่มน้อย (Minorities) ได้เป็นอย่างดี

⁶ กลุ่มชนพื้นเมืองที่ได้รับวัฒนธรรมจากประเทศสเปนในช่วงล่าอาณานิคม

งานวิจัยเรื่อง “*Racial Identities on Social Media: Projecting Racial Identities on Facebook, Instagram, and Twitter*” โดย Nolan Brinkman ใน วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์บัณฑิต Minnesota State University, 2018 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการระบุ การเปิดเผยหรือปกปิดอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติบนสื่อสังคมออนไลน์ของนักศึกษาแทบจะวันตกตอนกลางของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผ่าน รูปถ่าย ข้อความที่สื่อสาร รวมไปถึงลักษณะการเปิดเผยหรือปกปิดอัตลักษณ์ของตนเองเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นบนสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ทางเชื้อชาตินั้นไม่ได้ถูกนำเสนอโดยเจตนาของผู้ใช้งาน และการมีปฏิสัมพันธ์ของพวกเขาไม่ได้มีความพยายามซ่อนหรือเลือกที่จะเปิดเผยอัตลักษณ์บางส่วนแต่อย่างใด นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า กลุ่มที่ไม่ใช่ชาวคอเคเซียน (Caucasian) หรือผิวขาวนั้นมีการใช้ภาพถ่าย และการมีปฏิสัมพันธ์ผ่านข้อความเพื่อสื่อถึงอัตลักษณ์ทางเชื้อชาติมากกว่าชาวคอเคเซียน อีกทั้งพวกเขายังคาดหวังว่าอัตลักษณ์ทางเชื้อชาตินั้นจะถูกถ่ายทอดและนำเสนอผ่านรูปถ่ายและการสื่อสาร สนทนาเป็นลายลักษณ์อักษร

งานวิจัยเรื่อง “*Saudi, Shia, Saudi Shia? Online identity construction among Saudi Shia activists*” โดย Silje Marie Andersen ใน Master degree Thesis Department of International Environment and Development Studies, Norwegian University of Life Sciences, 2017 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อย (Minorities Group) ในประเทศซาอุดีอาระเบีย ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาของกลุ่มนักเคลื่อนไหวบนแพลตฟอร์มสื่อสังคมออนไลน์อย่างทวิตเตอร์ โดยมุ่งศึกษาถึงข้อความ (Tweeting) ที่สื่อสารออกไปว่ามีลักษณะอย่างไร และแสดงถึงอัตลักษณ์ของตนบนสื่อสังคมออนไลน์อย่างไร ผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ของกลุ่มนักเคลื่อนไหวนิกายชีอะห์ในประเทศซาอุดีอาระเบียบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นมีความซับซ้อนและหลากหลาย บริบทสื่อออนไลน์นั้นเอื้อให้พวกเขาแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของพวกเขาที่หลากหลายได้อย่างเป็นอิสระ ลักษณะของการสื่อสารนั้นเป็นไปในทิศทางที่แตกต่างออกไป กล่าวคือกลุ่มนักเคลื่อนไหวชาวชีอะห์ไม่ได้แสดงออกถึงความเป็นประชาชนชาวซาอุดีอาระเบียเลยแม้แต่น้อย นอกจากนี้อัตลักษณ์ที่แสดงออกมานั้นถูกสื่อสารอยู่ภายใต้ความน่าสงสาร ความอยุติธรรม และความทรามานทำให้เกิดความโกรธและความเศร้า ของการตกเป็นกลุ่มชายขอบและถูกต่อต้านจากทางรัฐ

งานวิจัยเรื่อง “*การสื่อสารอัตลักษณ์ผ่านสื่อเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของวัยรุ่นไทย*” โดย ชิตาภา สุขพล่า ในเวทีวิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 12 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของวัยรุ่นไทยที่สื่อสารผ่านการเผยแพร่ภาพสดบนแพลตฟอร์มเฟซบุ๊ก (Facebook) โดยมุ่งศึกษาผ่านการสังเกตการเผยแพร่ภาพสดของวัยรุ่น 50 คนและนำมาตีความตามวัตถุประสงค์ต่อไป โดยผลการศึกษาพบว่าอัตลักษณ์ที่ถ่ายทอดมานั้นมีลักษณะหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ 1) มีความ

สนใจด้านบันเทิง 2) มีทักษะด้านความงาม 3) มีความภาคภูมิใจในรูปร่างของตน 4) ชื่นชอบการแลกเปลี่ยนเรื่องราวและความรู้ 5) หลงใหลในการบริโภค 6) เป็นผู้ใช้สื่อเพื่อการพาณิชย์ 7) ดำรงตนในกระแสนิยม นอกจากนี้งานวิจัยดังกล่าวยังพบว่าช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ รวมไปถึงแพลตฟอร์มเฟซบุ๊กนั้นถือเป็นพื้นที่ของวัยรุ่น หรือกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นช่องทางที่สามารถแสดงออกถึงความรู้ความสามารถในด้านต่างๆ จึงปรากฏให้เห็นถึงผู้คนที่มิชื่อเสียงจากการเผยแพร่ภาพสดผ่านแพลตฟอร์มเฟซบุ๊กอย่างมากมาย

บทความเรื่อง “Does Chatter Matter? The Impact of User-Generated Content on Music Sales” โดย Vasant Dhar และ Elaine A.Chang ใน Journal of Interactive Marketing Volume 23, 2009, หน้า 300-307 เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ และอิทธิพลในการตัดสินใจบริโภคอัลบั้ม เพลงต่างๆ ในอุตสาหกรรมเพลง จากข้อมูล และเนื้อหา ที่ผู้ใช้งานสร้างขึ้นจากทั้งเว็บไซต์ และบล็อกต่างๆ โดยติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับเพลง และอัลบั้มเพลงต่างๆ กว่า 108 อัลบั้ม ในช่วงเวลาก่อนวางขายสี่สัปดาห์ จนหลังวันวางจำหน่าย ผลการศึกษาพบว่ายอดขายอัลบั้มเพลงที่มีการสนทนา โพสต์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ มียอดขายที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งมียอดการจำหน่ายที่ดีกว่าแหล่งข้อมูลเดิมอย่างนิตยสาร “The Rolling Stone” มากไปกว่านั้น ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าปรากฏการณ์ของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเนื้อหาต่างๆ ที่ผู้ใช้งานกันเองสร้างขึ้นมานั้น มีผล และมีอิทธิพลทั้งในด้านทัศนคติ ตลอดจนพัฒนาเป็นพฤติกรรมในการบริโภคสินค้าชิ้นหนึ่งมากกว่าผู้ที่มีอิทธิพลในสื่อเก่า (Influencer) อีกด้วย

บทความเรื่อง “The influence of user-generated content on traveler behavior: An empirical investigation on the effects of e-word-of-mouth to hotel online bookings” โดย Qiang Ye, Rob Law, Bin Gu และ Wei Chen ใน Computers in Human Behavior Volume 27, 2011, หน้า 634-639 ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการวิจารณ์ผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ว่ามีผลต่อการตัดสินใจเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ได้ผลิตสร้าง และเผยแพร่ขึ้นบนเครือข่ายหรือไม่ หลังจากที่มีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตเป็น 2.0 ส่งผลให้ผู้ใช้งานสร้างและมีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างไร้ขีดจำกัด โดยทำการศึกษาถึงผลกระทบของความคิดเห็นของผู้ใช้งานจากข้อมูลตัวแทนการท่องเที่ยวออนไลน์รายใหญ่ในประเทศจีน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อยอดขายออนไลน์โดยเพิ่มขึ้น 10% จึงสามารถสรุปได้ว่าความสำคัญของความคิดเห็น การสร้างเนื้อหาของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์มีส่วนสำคัญและมีอิทธิพลสูงต่อการตัดสินใจเที่ยวของผู้ใช้งานอื่นๆ

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงเปรียบเทียบการจัดการเนื้อหาจากผู้รับสาร ในกระบวนการสื่อข่าว” โดย สกุลศรี ศรีสารคาม ในวารสารการสื่อสารและการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม, 2558 หน้า 146-166 เป็นการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรข่าวกับผู้อ่านข่าว ศึกษากระบวนการจัดการข้อมูลข่าวจากผู้อ่านข่าว (User Generated Content) ได้แก่ การนำข้อมูลจากผู้อ่านมาใช้ใน ผ่านการระดมข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้อง เปรียบเทียบกับรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้รับสารในกระบวนการสื่อข่าวทั้งในและต่างประเทศ ผลการศึกษาพบว่าสื่อมวลชนไทยใช้ข้อมูลจากผู้รับสาร เปิดโอกาสให้เนื้อหาที่สร้างโดยผู้ใช้ (User Generated Content) เพิ่มมากขึ้นในลักษณะของการเป็นผู้ให้ข่าว แหล่งข่าว กระทั่งแหล่งข้อมูลต่างๆ เข้ามาใช้ในข่าว โดยมีอิทธิพลในการบ่งบอกทิศทางกระแสความสนใจของสังคมต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้น

งานวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์เนื้อหาที่ผู้บริโภคร่างสร้างขึ้นเองในห้องกันครัวของเว็บไซต์ Pantip.com” โดย ปรีตถกร ทรัพย์ประภา ในบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559 เป็นการศึกษาภายใต้กรอบของหลักมานุษยวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของกระทู้ ลักษณะเนื้อหา ลักษณะความรู้สึกของสมาชิกที่ตั้งกระทู้ต่างๆ ตลอดจนแบ่งประเภทของเนื้อหา และศึกษาการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของกระทู้กับสมาชิก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า รูปแบบกระทู้ในลักษณะเชิงคำถามเป็นรูปแบบที่มีสมาชิกสร้างเนื้อหามากที่สุด เจ้าของกระทู้มีลักษณะความรู้สึกในแง่บวกมากกว่าแง่ลบ สมาชิกจะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แบ่งปัน โต้แย้งถกประเด็น มีปฏิสัมพันธ์ในสนทนาในประเด็นนั้นๆ สามารถสรุปได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์เอื้ออำนวยให้ผู้ใช้งานแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างสรรค์เนื้อหากันได้โดยไม่จำกัด

สำหรับงานวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในสังคมไทย” นั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ จากผลกระทบการประกอบสร้างภาพตัวแทนของสื่อมวลชน (Mass Media) ต่ออัตลักษณ์อิสลามที่ล้วนแล้วแต่แสดงถึงความรุนแรง การก่อการร้าย ในสังคม ดังนั้นสื่อสังคมออนไลน์จึงแสดงถึงอิทธิพลที่สามารถสื่อสารถึงสันติภาพอิสลามได้อย่างเท่าเทียม ซึ่งแสดงถึงปรากฏการณ์การรื้อสร้าง (Deconstruct) ขึ้นมาใหม่ได้เช่นกัน นอกจากนี้งานวิจัยทั้งหลายในข้างต้นยังแสดงออกให้เห็นถึงพลังในการสื่อสาร ทั้งนี้งานวิจัยทั้งหมดนั้นจึงหลามาเป็น กรอบและแนวทางในการศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อการวิเคราะห์และตอบคำถามงานวิจัยครั้งนี้ต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการสื่อสาร รวมถึงลักษณะการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามกลุ่มโครงสร้างมุสลิมในประเทศไทย ตลอดจนลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย โดยอาศัยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content) ในเชิงคุณภาพ ตามแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) บุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ (Key Information) โดยเลือกสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรหรือผู้ดูแลเพจเฟซบุ๊ก (Facebook Page) ต่างๆตามหมวดโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูล

3.1.1 แหล่งข้อมูลสื่อสังคมออนไลน์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การเก็บข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บข้อมูลจากช่องทางสื่อสังคมออนไลน์โดยผ่านการศึกษาช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) โดยอ้างอิงจากการศึกษาของเว็บไซต์ Hootsuite⁷ อังโน (ณรงค์ยศ มหิทธิวาณิชชา, 2562) ที่พบว่า เฟซบุ๊กเป็นแพลตฟอร์มที่คนไทยใช้งานมากที่สุดในโลก และในประเทศ และนอกจากนี้จากคำนิยามของ Mollet และคณะ (2013) ยังพบว่าเฟซบุ๊กคือแพลตฟอร์มประเภท “เครือข่ายสังคม (Social Network) ที่เอื้อให้ผู้ใช้งานสามารถเผยแพร่ สร้างสรรค์ และนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพได้ในวงกว้าง โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 5 หมวดหมู่ตามโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย ได้แก่ เฟซบุ๊กเพจของกลุ่มหน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามกลุ่มโครงสร้างมุสลิมในประเทศไทย ได้แก่

1) กลุ่มนักรการเมือง ข้าราชการชั้นสูงที่เป็นมุสลิม ประกอบด้วยกลุ่มองค์กรหน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมือง พรรคการเมือง หรือข้าราชการชั้นสูงที่นับถือศาสนาอิสลามที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านช่องทางต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์

⁷ นอกจากนี้เว็บไซต์ Hootsuite ยังพบว่าคนไทยใช้งาน Social Media ทั้งหมด 51 ล้านคน หรือร้อยละ 74 ของประชากรทั้งประเทศ และกว่า 71 เปอร์เซ็นต์ใช้งานผ่านโทรศัพท์สมาร์ทโฟน

2) **ผู้นำศาสนา** แบ่งออกเป็นในระดับองค์กร (Organization) และระดับบุคคล (Individual) โดยจะประกอบไปด้วย องค์กรทางศาสนาตามรัฐธรรมนูญ และกลุ่มนักวิชาการผู้มีความรู้ และมีบทบาทในการนำเสนอ และชี้แนะประเด็นต่างๆทางศาสนา รวมถึงสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพผ่านช่องทางต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์

3) **กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม** ประกอบด้วยกลุ่มองค์กร หน่วยงาน นัับถือศาสนาอิสลามที่มีความสามารถ หรือจิตสาธารณะในการช่วยเหลือสังคม ในประเด็นต่างๆ และดำเนินการในรูปแบบต่างๆที่ไม่แสวงหากำไร ที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านช่องทางต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์

4) **กลุ่มนักธุรกิจ** ประกอบด้วยกลุ่มองค์กร หน่วยงาน ผู้นำนับถือศาสนาอิสลามที่มีความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน หรือประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ ที่สื่อสารผ่านช่องทางต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์

6) **กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)** ประกอบด้วยกลุ่มมุสลิมทั่วไป ที่ใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้าง ผลิตเนื้อหาต่างๆ และเผยแพร่ความเป็นอิสลามที่ทันสมัย สอดคล้องกับวิถีชีวิตปัจจุบันผ่านสื่อสังคมออนไลน์

3.1.2 แหล่งข้อมูลประเภทสื่อสังคมออนไลน์

การวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม” มีการคัดเลือกแหล่งข้อมูลประเภทสื่อสังคมออนไลน์แบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งนี้ก็เนื่องจากผู้วิจัยต้องการแหล่งข้อมูลที่สามารถนำเสนอที่ครบถ้วนในแง่มุม เนื้อหาที่ต้องการศึกษา ตลอดจนสามารถพัฒนาเป็นตัวแทนของแหล่งข้อมูลแต่ละกลุ่มตามบทบาทโครงสร้างของมุสลิมในประเทศไทย ทั้งนี้ผู้วิจัยมีกระบวนการคัดเลือกหน่วยงาน องค์กร กลุ่ม ตลอดจนบุคคลที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทยมีดังต่อไปนี้

3.1.2.1 เป็นแพลตฟอร์มบนเฟซบุ๊กเพจที่ผลิต สร้างสรรค์เนื้อหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์

3.1.2.2 เป็นแพลตฟอร์มที่สร้างสรรค์ และสื่อสารเนื้อหาเกี่ยวกับความเป็นอิสลาม ด้วยหน่วยงาน องค์กร กลุ่ม ตลอดจนบุคคลที่นับถือศาสนาอิสลาม บนสื่อสังคมออนไลน์

3.1.2.3 บัญชีรายชื่อ (Account) ที่กลุ่มหน่วยงาน องค์กร หรือบุคคลที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ จะต้องอยู่ภายใต้กรอบของแนวคิดเนื้อหาที่ผู้ใช้สร้างขึ้นเอง (User-Generated Content)

3.1.2.4 ความเคลื่อนไหวภายในช่องทางต่างๆ เช่น เพจ (Page) แชนแนล (Channel) บัญชีรายชื่อ (Account) จะต้องเคลื่อนไหวอย่างน้อยทุกๆ 1 สัปดาห์

3.1.2.5 ช่องทางบนสื่อสังคมออนไลน์ เฟซบุ๊ก (Facebook) ที่เป็นขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้จะต้องมีเกณฑ์การมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานองค์กร กลุ่ม หรือบุคคลที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม กับผู้ใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีเกณฑ์ยอดกดถูกใจ (Like) ไม่น้อยกว่า 5,000 ผู้ใช้งาน (User)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำคุณลักษณะต่างๆในข้างต้นมาวิเคราะห์ จำแนก และจัดประเภทหมวดหมู่ต่างๆของหน่วยงาน องค์กร กลุ่มหรือบุคคลที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ได้ดังนี้

1) กลุ่มนักรการเมือง ข้าราชการชั้นสูง

เฟซบุ๊กเพจกลุ่มนักรการเมือง และข้าราชการชั้นสูง	ยอดกดถูกใจ (Like)
ประชาชาติ – People’s Nation	24,478
Muhammad Rusdy Sheikh Haroon	8,132

ตารางที่ 3 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มนักรการเมือง ข้าราชการชั้นสูง

“ประชาชาติ – People’s Nation” เป็นเฟซบุ๊กเพจของพรรคประชาชาติ พรรคการเมืองที่ก่อตั้งโดยมีจุดมุ่งหมายในการดำเนินนโยบาย และสร้างสันติสุขแก่ทุกวัฒนธรรมภายใต้หลักการศาสนาอิสลาม และกฎหมายไทย

“Muhammad Rusdy Sheikh Haroon” เป็นเฟซบุ๊กของกรรมการบริหารพรรคประชาชาติ ที่ผันตัวจากบทบาทด้านสื่อมวลชน มาสู่วิถีการทำงานการเมืองในการสื่อสาร และนำเสนอสันติภาพอิสลาม และนโยบายด้านต่างๆของพรรค

2.1) ผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)

เฟซบุ๊กเพจกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)	ยอดกดถูกใจ (Like)
สำนักจุฬาราชมนตรี	203,355

ตารางที่ 4 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มผู้นำศาสนา ระดับองค์กร

“สำนักจุฬาราชมนตรี” เป็นเพจบุ๊กเพจอย่างเป็นทางการของสำนักจุฬาราชมนตรี ที่มีหน้าที่เป็นองค์กรผู้นำศาสนาอิสลามในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรอิสลาม พ.ศ.2540 มีบทบาทในการขับเคลื่อนสังคมมุสลิม ในมิติทางด้านศาสนา การศึกษา วัฒนธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวมุสลิมให้อยู่ในสังคมไทยร่วมกันอย่างสงบสุข

2.2) ผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)

เพจบุ๊กเพจกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)	ยอดกดถูกใจ (Like)
Alisuasaming.org	26,939
Banjong Binkason	25,624
สวรรค์ในบ้าน	194,433

ตารางที่ 5 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มผู้นำศาสนา ระดับบุคคล

เพจบุ๊กทั้ง 3 เพจในข้างต้นนี้มีที่มาในลักษณะเดียวกันโดยเป็นเพจที่ก่อตั้งมาโดยกลุ่มผู้นำศาสนาในระดับบุคคล หรือกล่าวคือเป็นกลุ่มนักวิชาการที่มีความรู้ทางศาสนา โดยมีพันธกิจในการเผยแพร่ ให้ความรู้ และนำเสนอคำสอนในแง่มุมต่างๆของศาสนาอิสลาม

3) กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

เพจบุ๊กเพจกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม	ยอดกดถูกใจ (Like)
Wartani	114,614
สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)	25,456
โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน	26,608
สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี	29,480
มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	7,984

ตารางที่ 6 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมมีลักษณะ หรือที่มาของแต่ละเพจที่สามารถวิเคราะห์ และแบ่งออกได้ 3 ลักษณะได้แก่ 1) กลุ่มที่เคลื่อนไหวในมิติด้านสิทธิมนุษยชน ในรูปแบบของสำนักสื่อ ได้แก่ เพจ “Wartani” และเพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” 2.) กลุ่มที่ขับเคลื่อน และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ได้แก่ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

สำนักจุฬาราชมนตรี” “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” และ 3.) กลุ่มที่นำเสนอในมิติขององค์กรที่ให้ความรู้ทางศาสนา ได้แก่ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน”

4) กลุ่มนักธุรกิจ

เฟซบุ๊กเพจกลุ่มนักธุรกิจ	ยอดกดถูกใจ (Like)
สหกรณ์อิสลามอมานะฮ์	5,629
สหกรณ์อิสลามอัศศิดดีก จำกัด	8,369

ตารางที่ 7 ตารางแสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มนักธุรกิจ

เฟซบุ๊กเพจทั้ง 2 มีลักษณะ และที่มาที่คล้ายกันโดยเป็นกลุ่มสหกรณ์บริการ (Service Cooperative) ที่ดำเนินธุรกิจ และธุรกรรมทางการเงินภายใต้หลักการศาสนาอิสลามโดยเป็นการมุ่งหวังทางเศรษฐกิจ และสังคมร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของบรรดาผู้เป็นสมาชิกโดยมุ่งหวังถึงการลงทุนเพื่อหากำไร โดยปราศจากดอกเบี้ยอันเป็นสิ่งที่ต้องห้ามในทางศาสนา

5) กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

เฟซบุ๊กเพจกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์	ยอดกดถูกใจ (Like)
บันทึกผู้ศรัทธา	72,645
SUB อิสลาม โลฟสไตล์	12,298

ตารางที่ 8 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลตัวอย่างจากกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

ทั้ง 2 เพจมีที่มาจากกลุ่มบุคคลธรรมดาที่ไม่ได้มีชื่อเสียง และบทบาทในการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามดังเช่นกลุ่มอื่นๆ ดังนั้นบทบาท และลักษณะของการสื่อสารจึงมีลักษณะที่แสดงออกถึงตัวตนความคิดเฉพาะ มีการสร้างสรรค์เนื้อหา และการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามในขอบเขตของสื่อสังคมออนไลน์เท่านั้น

3.2 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล

เป็นแหล่งข้อมูลระดับปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ผ่านวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลด้านรูปแบบวิธีการสื่อสาร และช่องทางการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของหน่วยงาน องค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องตามกลุ่มโครงสร้างมุสลิม

พร้อมทั้งรูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ในประเทศไทย โดยเลือกสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กร ผู้ดูแลเว็บไซต์ หรือเฟซบุ๊กเพจ 5 กลุ่มตามกลุ่มโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย รวมทั้งหมดประมาณคือ 15 คน โดยกลุ่มคนที่ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตามหมวดหมู่โครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทยดังนี้

หมวดหมู่โครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย	ผู้ให้ข้อมูล
1. กลุ่มนักการเมือง/ข้าราชการชั้นสูง	1. ประชาชาติ – People’s Nation (ผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ)
	2. มุฮัมหมัดรุสดี เซคฮารูน
2.1 ผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)	1. เลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี)
2.2 ผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)	1. อาจารย์ อาลี เสือสมิง
	2. อาจารย์ บรรจง บินกาซัน
	3. ผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ “สวรรค์ในบ้าน”
3. กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม (Socio Political)	1. Wartani (หัวหน้ากองบรรณาธิการ)
	2. เลขาธิการสมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)
	3. ผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนัก จุฬาราชมนตรี”
	4. ผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า”
	5. ประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน
4. กลุ่มนักธุรกิจ	1. ผู้จัดการสหกรณ์อิสลามอมานะฮ์
	2. ผู้จัดการใหญ่สหกรณ์อิสลามอัศศิติกัดจำกัด
5. กลุ่มมุสลิมทั่วไป	1. ผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ บันทึกผู้ศรัทธา
	2. ผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ SUB อิสลาม โลฟส์ไต้

ตารางที่ 9 แสดงรายชื่อแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลจากหมวดหมู่โครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย

3.3 การวิเคราะห์ผลในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย” ได้กำหนดใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content) เชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นสำคัญ ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลจึงแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.3.1 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content) เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาโดยใช้กรอบแนวคิด และทฤษฎีต่างๆในบทที่ 2 มาเป็นแนวทางในการศึกษา วิเคราะห์เนื้อหา รูปแบบและวิธีการตลอดจนค้นหาลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ พร้อมทั้งพรรณนาข้อมูลที่พบจากการสื่อสารโดยแนวคิด ทฤษฎีดังนี้

3.3.1.1 ประเภทของรูปภาพบนสื่อสังคมออนไลน์

3.3.1.2 ประเภทของวิดีโอบนสื่อสังคมออนไลน์

3.3.1.3 ประเภทของบล็อกบนสื่อสังคมออนไลน์

3.3.1.4 แนวคิดอิสลามกับสันติภาพ

อย่างไรก็ตามเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบข้อมูลความถูกต้องและความครอบคลุมในเนื้อหาที่วิเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยปรึกษากับท่านอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงมีการปรับแก้ตามข้อเสนอแนะและปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมอีกต่อไป

3.3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)

ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ทั้งผู้บริหารองค์กร หรือผู้ดูแลเว็บไซต์ และแอปพลิเคชัน โดยใช้การสัมภาษณ์แบ่งกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Selected Interview) และได้วางแนวทางการสัมภาษณ์เป็นการกำหนดประเด็นคำถามที่ต้องการไว้ล่วงหน้า และใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถให้ข้อมูลเล่าเรื่องได้อย่างเต็มที่ทั้งในประเด็นที่ได้ตั้งคำถามไว้และข้อมูลเพิ่มเติมที่เห็นควรในการสอบถามรายละเอียดเพิ่มและเป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงยึดหยุ่นในเรื่องของประเด็นสาระสำคัญของคำถามตามสถานการณ์ในการสัมภาษณ์ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตัวเอง พร้อมทั้งทำการจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงขณะทำการสัมภาษณ์ โดยหวังว่า

จะเป็นประโยชน์และเป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลที่สำคัญหากเกิดตกหล่นระหว่างสัมภาษณ์ เพื่อรายละเอียดที่ครบถ้วนสมบูรณ์ต่อไป โดยทั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งชุดคำถามออกเป็น 7 ข้อ ดังนี้

กลุ่ม	ลำดับที่	ประเด็นที่สัมภาษณ์
แบบสอบถามและสัมภาษณ์	1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ (Background) ที่มา และความสำคัญขององค์กร
	2	ในความคิดของท่าน ภาพของอิสลามที่นำเสนอในสื่อทั่วไปเป็นอย่างไร
	3	บทบาทขององค์กร (เพจ) ในการนำเสนออัตลักษณ์สันติภาพอิสลามเป็นอย่างไร
	4	วิธีการสื่อสารนำเสนอตัวตนของเพจ ที่เชื่อมโยง หรือเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามเป็นอย่างไร มีลักษณะอย่างไร
	5	รูปแบบ (ภาษา ข้อความ รูปภาพ วิดีโอ สีสันทัน และสัญลักษณ์ฯ) บ่งบอกความเป็นตัวตนของเพจอย่างไร (เป็นตัวคุณอย่างไร) และเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์สันติภาพอย่างไร
	6	บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ส่งผลต่อการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามอย่างไรและมีวิธีสร้างความเข้าใจ แก่ผู้ใช้งานอย่างไร
	7	ข้อเสนอแนะ

ตารางที่ 10 แสดงประเด็นที่สัมภาษณ์ในตามหมวดโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย

3.4 การดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยทำการคัดเลือกเฟสบุ๊คเพจ จากแหล่งข้อมูลตามโครงสร้างของสังคมมุสลิมในประเทศไทยทั้งหมด 5 กลุ่ม กลุ่มละประมาณ 1-5 เพจ ที่จะใช้ในการศึกษาเนื้อหา และรูปแบบวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ได้แก่ 1) กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง 2) ผู้นำศาสนา 3) กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม 4) กลุ่มนักธุรกิจ 5) กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์

3.4.2 วิเคราะห์เนื้อหาและรูปแบบวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ จากข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟสบุ๊ค กลุ่มต่างๆที่เปิดใช้งาน

3.4.3 ประสานงานขอสัมภาษณ์ ติดต่อขออนุญาตผู้บริหารองค์กรหรือผู้ดูแลเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญทั้ง 5 กลุ่ม โดยจัดทำเอกสาร หนังสือขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ ทำการนัดหมายวันและเวลาในการให้สัมภาษณ์ รวมถึงจัดส่งแนวทางการสัมภาษณ์ให้ผู้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญพิจารณาก่อนล่วงหน้า

3.4.4 การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเข้าสัมภาษณ์ผู้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญทั้ง 5 กลุ่มตามวันและเวลาที่ตกลงกันได้ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการสัมภาษณ์เชิงลึกในลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Selected Interview) และได้วางแนวทางการสัมภาษณ์เป็นการกำหนดประเด็นคำถามที่ต้องการไว้ล่วงหน้าและใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อเก็บรายละเอียดสาระสำคัญที่อาจจะพบในระหว่างการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจดและบันทึกเสียงเพื่อความครบถ้วนของรายละเอียดที่ทำการสนทนา

3.4.5 ประมวลผล เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิเคราะห้เนื้อหาและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลผู้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญแล้วนั้น ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์จัดแบ่งประเภทของเนื้อหาถอดเทป และนำข้อมูลที่ได้มานั้นประมวลผล เพื่อนำมาใช้ประกอบการสรุปในส่วนต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร เนื้อหาบนเฟซบุ๊กเพจ ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ตลอดจนสัมภาษณ์เชิงลึกจากแหล่งข้อมูลสำคัญตามโครงสร้างของสังคมมุสลิมในประเทศไทยทั้ง 5 กลุ่ม มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยหลักแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ซึ่งมีหลักการและลักษณะการวิเคราะห์คือ

3.5.2 วิเคราะห์ถึงรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จากแหล่งข้อมูลสำคัญที่จะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์รูปแบบวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสื่อสังคมออนไลน์

3.5.2 วิเคราะห์ถึงลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารโดยหน่วยงาน องค์กรหรือกลุ่มต่างๆ ที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการกำหนดกรอบของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบที่แม่นยำ และถูกต้องที่สุดต่อไป

3.6 การนำเสนอข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย” เป็นการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จึงทำให้การสรุปและนำเสนอข้อมูลการศึกษาปรากฏการณ์ในครั้งนี้จัดอยู่รูปแบบของการพรรณนา (Descriptive Analysis) พร้อมทั้งให้ข้อมูลสนับสนุนด้วยบทสัมภาษณ์ นำเสนอข้อมูลโดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทยเพื่อช่วยให้ได้คำตอบในประเด็นต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยต่อไป

3.7 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ

งานวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย” ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ จึงทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ด้วยการนำรายชื่อเฟซบุ๊กเพจต่างๆ ที่จัดอยู่ในหมวดหมู่ของโครงสร้างของสังคมมุสลิมในประเทศไทย และชุดของคำถามที่นำเข้าสู่สัมภาษณ์กับผู้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญเข้าปรึกษากับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการตรวจสอบ แก้ไขตามความเหมาะสมต่อไป

3.7.1 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการตรวจสอบกับบทความ งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามของหน่วยงาน องค์กร หรือกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม รวมทั้งทำการตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ภายในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักกันเอง และสังเกตพฤติกรรมในระหว่างการสัมภาษณ์

3.7.2 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) เป็นวิธีการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้รับมาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ นั้นถูกต้อง ครบถ้วน และน่าเชื่อถือหรือไม่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพที่จะส่งผลต่อการวิเคราะห์ ประมวล และอภิปรายสรุปผลต่อไป ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ดังนี้

3.7.2.1 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลโดยการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ การเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลสื่อสังคมออนไลน์ และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หน่วยงาน องค์กร ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในแง่ของเวลา และสถานที่ มาตรวจสอบถึงความเหมือน ความต่างของข้อมูลในเรื่องเดียวกัน แต่ต่างเวลา ต่างสถานที่ และต่างบุคคล สุดท้ายจึงนำมาสรุปรวม เปรียบเทียบความสอดคล้อง ตลอดจนเพิ่มประเด็น หรือสาระสำคัญที่ช่วยประกอบให้เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ ครอบคลุม และตอบคำถามวิจัยให้ได้มากที่สุด

3.7.2.2 การตรวจสอบด้านผู้วิจัยศึกษา (Investigator Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลจากตัวผู้วิจัย หรือผู้เก็บข้อมูลที่ต่างกันว่าข้อมูลที่ค้นพบนั้นมีความเหมือน หรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งการดำเนินการเปลี่ยนตัวผู้ทำการเก็บข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้ หากข้อมูลที่ได้รับมาไม่ครบถ้วน และผู้วิจัยไม่มั่นใจว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

3.7.2.3 การตรวจสอบด้านวิธีการรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) เป็นการตรวจสอบโดยการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มาจากวิธีการเก็บข้อมูลที่แตกต่างกัน แล้วนำมาพิจารณาว่ามีความสอดคล้องกันของข้อมูลหรือไม่ โดยในที่นี้จะเป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์เนื้อหาบนสื่อสังคมออนไลน์ กับการสัมภาษณ์เชิงลึกมาเปรียบเทียบเพื่อดูลักษณะของความสอดคล้องกันของข้อมูลจากทั้งสองแหล่งที่มา และพัฒนาไปสู่การวิเคราะห์ และอภิปรายผลต่อไป

บทที่ 4

ผลการศึกษา การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย

ผู้วิจัยทำการนำเสนอผลการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูล (Content) รูปแบบ และวิธีการสื่อสารของกลุ่มผู้มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม รวมถึงลักษณะของอัตลักษณ์ที่ปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามตามเฟซบุ๊กเพจ ต่างๆผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ดังที่ได้ระบุในบทที่ 3 และเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม ถึงวันที่ 11 สิงหาคม 2562 โดยเป็นการวิเคราะห์ตามหมวดหมู่โครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย 5 หมวดหมู่ได้แก่ 1) กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการระดับสูง 2) กลุ่มผู้นำศาสนา 3) กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม 4) กลุ่มนักธุรกิจ และ 5) กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) รวมถึงการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กร หรือผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ โดยแบ่งประเด็นดังนี้

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ได้แก่

2.1. อัตลักษณ์ผ่านองค์ประกอบต่างๆบนเฟซบุ๊กเพจ

2.2. อัตลักษณ์ผ่านการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้ดูแลเพจต่างๆ ตามแต่ละกลุ่มที่มีบทบาทผ่านสื่อสังคมออนไลน์

การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่ 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านระเบียบวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพ โดยเป็นการนำเสนอผลการศึกษาผ่านการจัดหมวดหมู่รูปแบบการสื่อสารตามปรากฏการณ์ ประเด็น หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่แต่ละกลุ่มนำเสนอ

การวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่ 2 ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามออกเป็น 2 ส่วน คือ 2.1 การวิเคราะห์อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านองค์ประกอบต่างๆของเฟซบุ๊กเพจ ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ในชื่อสมาชิก หรือเฟซบุ๊กเพจ 2) อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน (Avatar) หรือรูปภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) 3) อัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านเนื้อหา และบทความ 4) อัตลักษณ์ผ่านภาพประกอบเรื่องราว

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงคุณภาพในองค์ประกอบดังกล่าวการอ้างอิงจากกรอบของแนวคิด ทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อความถูกต้องมากยิ่งขึ้น และในส่วนที่ 2.2 จะเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กร ผู้ดูแลหรือเจ้าของเฟซบุ๊กเพจทั้งสิ้น 15 ท่านดังที่ได้อธิบายในส่วนของบริษัทที่ 3

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์

4.1 กลุ่มนักรการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

4.1.1 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มนักรการเมืองและข้าราชการระดับสูง

การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในกลุ่มนี้มีรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็น และปรากฏการณ์ทางการเมือง ณ ช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยพบเนื้อหาที่ยึดนำเอาหลักการแห่งสันติภาพอิสลามมาบูรณาการกับบริบททางการเมือง และสื่อสารถึงประเด็นทั้งในและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่นำเสนอถึงประเด็นเกี่ยวกับอิสลาม ผ่านการนำเสนอวันสำคัญต่างๆของศาสนา เช่น เทศกาลถือศีลอดเดือนรอมฎอน หรือวันฮารีรายอ (Eid Mubarak) เป็นต้น ในส่วนนี้ผู้วิจัยจัดทำตารางวิเคราะห์รูปแบบ ตามแต่ละเพจที่นำเสนอโดยแบ่งตามประเด็นต่างๆดังนี้

4.1.1.1 รูปแบบการสื่อสารประเด็นทางการเมือง

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางการเมือง เพจ "ประชาชาติ – People's Nation"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
แถลงประณามเหตุรุนแรงศรีลังกา	✓		
นโยบายหลักพรรคประชาชาติ	✓	✓	
รำลึกเหตุการณ์มัสยิดกรือเซะ	✓	✓	
เหตุระเบิดตลาดบ่อทอง	✓	✓	
แถลงการณ์เหตุการณ์ "จำนิว"	✓		
แถลงการณ์ความไม่สงบพื้นที่ชายแดนใต้		✓	
พรรคประชาชาติเยี่ยม "อีซอมูซอ"			✓

ตารางที่ 11 รูปแบบการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "ประชาชาติ – People's Nation"

จากตารางในข้างต้น แสดงให้เห็นถึงรูปแบบ และการสื่อสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดยรายละเอียดแต่ละประเด็นนั้นมีการสื่อสารทางการเมืองทั้งภายใน และต่างประเทศ ในลักษณะของการเรียกร้อง แสดงจุดยืนแห่งสันติภาพ และต่อต้านต่อทุกความรุนแรง นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์ได้ถึงความเชื่อมโยงกับบริบทของศาสนาอิสลามทั้งใน และต่างประเทศได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นการนำเสนอในรูปแบบของบล็อก (Blog) ควบคู่กับรูปภาพเพื่อสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในการสื่อสารในแต่ละประเด็นเป็นรูปธรรม

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางการเมือง เพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
แถลงประณามเหตุรุนแรงศรีลังกา	✓	✓	
เกาะติดความคืบหน้าคดี "อีซอมูซอ"	✓		
แถลงการณ์เหตุการณ์ "จำนิว"	✓	✓	

ตารางที่ 12 รูปแบบการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"

เช่นเดียวกันกับการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวของเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon" ที่แสดงให้เห็นถึงการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะคล้ายคลึงกับเพจ "ประชาชาติ - People's Nation" หลายประเด็น เช่น การนำเสนอประเด็นเหตุความรุนแรงที่ประเทศศรีลังกา เกาะติดความคืบหน้าคดี "อีซอมูซอ" หรือแถลงการณ์ "จำนิว" เป็นต้น ซึ่งในความเหมือนเหล่านี้ ผู้วิจัยพบว่าที่มา และภูมิหลังในโลกกายภาพของทั้ง 2 เพจ นั้นมีความเชื่อมโยงผ่านบทบาทของกลุ่มพรรคการเมืองเดียวกัน ดังนั้นลักษณะของเนื้อหาจึงมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เพจ (Page) "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon" แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้วยการนำเสนอประเด็นทางศาสนาอิสลามด้วยเช่นกัน โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลดังนี้

4.1.1.2 รูปแบบการสื่อสารประเด็นทางศาสนาอิสลาม

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม เพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
อวยพรเนื่องในวันฮารีรายอ	✓	✓	
เทศกาลแสวงบุญประกอบพิธี "ฮัจญ์"			✓
งานจัดเลี้ยงละศีลอด	✓		

ตารางที่ 13 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม

เพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"

จากตารางในข้างต้นแสดงถึงการนำเสนอประเด็น หรือปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงกับบริบททางศาสนาอิสลามผ่านเนื้อหาที่แสดงถึงความเป็นอิสลาม และความเป็นสันติภาพอิสลามที่สอดแทรก ผ่านการนำเสนอเนื้อหาในวันสำคัญ หรือเทศกาลสำคัญต่างๆ เช่น เดือนรอมฎอน หรือช่วงประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น

Facebook Post by Muhammad Rusdy Sheikh Haroon (12 สิงหาคม เวลา 12:20 น.):
นี่คือข่าวที่ผมพยายามทำตลอดเวลากว่าการทำงานที่สื่อมวลชนและมุ่งหวังจะรายงานให้ได้ และตั้งใจว่าอยากจะเป็นผู้สื่อข่าวคนแรกของไทยที่ยืนรายงานจากหน้ามัสยิดมัสยิดอัลฮะรออม แต่ยังไม่สำเร็จ ได้เห็นสื่อบุขานี้แล้วรู้สึกยินดีมากๆ ขอขอบคุณสามมิตีที่ส่งทีมข่าวรายงานข่าวสำคัญและมีเกียรติที่สุด

Video Thumbnail Text:
ข่าว 3 มิติ เกาะติดการประกอบพิธีฮัจญ์ จากนครเมกกะประเทศซาอุดีอาระเบีย (10 สิงหาคม 2562)

ภาพที่ 2 รูปแบบการสื่อสารประเด็นความเป็นอิสลาม เพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"

จากข้อมูลทั้งหมดในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง โดยพบรูปแบบการสื่อสารในลักษณะของบล็อก (Blog) ควบคู่กับการใช้รูปภาพประกอบมากที่สุด ซึ่งเนื้อหาที่ปรากฏนั้นแสดงให้เห็นถึงตัวตนของกลุ่มนักการเมืองอิสลามผ่านการนำเสนอเนื้อหาทั้งในประเด็นทางการเมืองและศาสนาอิสลาม

4.1.2 วิธีการสื่อสารของกลุ่มนักการเมืองและข้าราชการระดับสูง

หลังจากการวิเคราะห์ถึงรูปแบบในการสื่อสารของกลุ่มดังกล่าวแล้วนั้นพบว่ามีการนำเสนอในรูปแบบบล็อก (Blog) ควบคู่กับรูปภาพ เพื่อร่วมกันประกอบสร้างความเข้าใจแก่ผู้ใช้งาน รวมถึงอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูงที่ปรากฏผ่านประเด็น และเนื้อหาต่างๆ ในส่วนนี้ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเนื้อหาที่สื่อสารออกมาในเฟซบุ๊กเพจ ของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง เพื่อวิเคราะห์ถึงวิธีการสื่อสารในประเด็นต่างๆ โดยใช้กรอบแนวคิดในบทที่ 2 มาเป็นแนวทางการดำเนินการดังนี้

4.1.2.1 วิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมือง

วิธีการสื่อสารในประเด็นทางการเมือง เพจ "ประชาชาติ – People's Nation"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
แถลงประณามเหตุรุนแรงศรีลังกา	Spotlight		
นโยบายพรรคประชาชาติ	Instructional	Quotes Picture	
รำลึกมัสยิดกรือเซะ	Spotlight	Selfies	
เหตุระเบิดตลาดบ่อทอง	Spotlight	Quotes Picture	
แถลงการณ์เหตุการณ์ "จ่านิว"	Spotlight		
แถลงการณ์ความไม่สงบ 3 ชายแดนใต้	Spotlight	Quotes Picture	
พรรคประชาชาติเยี่ยม "อีซอมูซอ"			Video interview

ตารางที่ 14 วิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "ประชาชาติ – People's Nation"

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight)

จากตารางที่แสดงวิธีการสื่อสารเนื้อหาในประเด็นเกี่ยวกับการเมืองของเพจ "ประชาชาติ – People's Nation" นั้นแสดงให้เห็นถึงวิธีการสื่อสารในลักษณะของการแลกเปลี่ยน

ความคิดเห็นควบคู่กับการใช้รูปภาพแบบสำนวนภาพ (Quotes) มากที่สุด ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงบทบาทของพรรคการเมืองในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แสดงจุดยืนต่อประเด็นต่างๆ หรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาการสร้างสรรค์สัณติภาพ ที่สามารถแสดงออกมาได้จากมติร่วมของพรรคในปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของเพจในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสัณติภาพอิสลาม

ภาพที่ 3 การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประเด็นทางการเมืองเพจ "ประชาชาติ – People’s Nation"

วิธีการสื่อสารในประเด็นทางการเมือง เพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
แถลงประณามเหตุรุนแรงศรีลังกา	Newsjacking	Quotes Picture	
เกาะติดความคืบหน้าคดี "อีซอมูซอ"	Newsjacking		
แถลงการณ์เหตุการณ์ "จำนิว"	Spotlight	Quotes Picture	

ตารางที่ 15 วิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมืองเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"

บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking)

จากการวิเคราะห์ถึงวิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมืองของเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon" พบว่ามีการนำเสนอในลักษณะของการรายงานข่าว พร้อมด้วยการนำเสนอรูปภาพในลักษณะรูปภาพแบบสำนวนภาพ (Quotes) ของข่าวที่สำคัญๆในช่วงเวลา

นั้นมาใช้เพื่อนำเสนอเนื้อหาในประเด็นทางการเมือง ทั้งนี้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงปัจจัยในการนำเสนอประเด็น หรือปรากฏการณ์เหล่านี้ที่ไม่ได้มีบนสื่อกระแสหลัก (Mainstream Media) มากพอ รวมถึงการนำเสนอข่าวอีกแง่มุมหนึ่งด้วยกับคุณสมบัติของผู้ใช้งาน หรือการกำหนดเนื้อหาและสร้างเอง (User - Generated Content) ในการให้ความรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

ภาพที่ 4 วิธีการสื่อสารประเด็นทางการเมืองของเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"

4.1.2.2 วิธีการสื่อสารประเด็นทางศาสนาอิสลาม

ดังที่ได้อธิบายในส่วนของรูปแบบการสื่อสารของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูงพบว่าเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon" เป็นเพจเดียวที่มีการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม โดยผู้วิจัยวิเคราะห์วิธีการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวดังนี้

วิธีการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม เพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
อวยพรเนื่องในวันฮารีรายอ	Instruction	Image cards	
เทศกาลแสวงบุญประกอบพิธี "ฮัจญ์"	Instruction		Video interview
งานจัดเลี้ยงละศีลอด	Newjacking	Selfies	

ตารางที่ 16 วิธีการสื่อสารประเด็นทางศาสนาอิสลามเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"

บล็อกการแนะนำ (Instructional Post)

จากการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม พบว่ามีการนำเสนอในลักษณะของการแนะนำมากที่สุด ซึ่งวิธีการสื่อสารดังกล่าวนี้ผู้วิจัยพบว่าเป็นการแนะนำข้อมูล และความรู้เบื้องต้นทั่วไปเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานต่างๆของศาสนาอิสลาม ที่มีความเชื่อมโยงกับการสร้างสันติภาพแก่สังคมผ่านการปฏิบัติศาสนกิจ และเทศกาลหรือวันสำคัญทางศาสนา ทั้งนี้ผู้วิจัยพบการนำเสนอในรูปแบบบล็อก ควบคู่ทั้งรูปภาพ หรือวิดีโอ ที่แตกต่างตามแต่ละปรากฏการณ์ที่นำเสนอ โดยวิเคราะห์ได้ถึงทางเลือกวิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับเทศกาลต่างๆ เช่น เทศกาลแสวงบุญประกอบพิธี "ฮัจญ์" ที่มีรายละเอียด และพิธีการต่างๆที่ซับซ้อน เพราะฉะนั้นการสื่อสารเพียงการแนะนำไม่สามารถให้ความเข้าใจอย่างครบถ้วนได้ จึงมีการนำเสนอด้วยวิดีโอบรรยาย (Video interviews) เพื่อให้ความเข้าใจถึงคุณูปการต่างๆของเทศกาล เช่น การประกอบพิธี "ฮัจญ์" เป็นต้น

ภาพที่ 5 วิธีการสื่อสารประเด็นทางศาสนาอิสลามเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon"

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการสื่อสารที่ใช้บล็อกเป็นหลัก แล้วจึงใช้รูปภาพ หรือวิดีโอ เพื่อประกอบความเข้าใจ หรือสร้างสรรค์องค์ประกอบต่างๆที่สวยงาม แสดงถึงตัวตนของสันติภาพอิสลามที่สอดแทรกผ่านเนื้อหา ของทั้ง 2 เพจ และนอกจากนี้ประเด็นที่น่าสนใจคือวิธีการสื่อสารที่ต่างกันตามแต่ละประเด็น โดย "ประชาชาติ – People's Nation" ที่มีการสื่อสารในลักษณะของบล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight) นั้นแสดงให้เห็นถึงการรักษาและแสดงถึงจุดยืน ตลอดจนความคิดเห็นอันเป็นมิตรร่วมของพรรคการเมือง พร้อมเป็นการสร้างอิทธิพลทางความคิดต่อสังคมไทยมุสลิมต่อประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งใน และต่างประเทศ ซึ่งแตกต่างกับเพจ "Muhammad Rusdy Sheikh Haroon" ที่พบวิธีการสื่อสารในลักษณะของ

บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking) เป็นส่วนใหญ่โดยเป็นในลักษณะของการรายงานข่าวสารต่างๆที่เกี่ยวข้องชาวมุสลิมทั้งใน และต่างประเทศที่ไม่ได้ปรากฏบนสื่อกระแสหลักเท่าที่ควร สู้ด้วยการนำเสนอในประเด็นของความเป็นอิสลาม พบว่าเป็นการใช้วิธีการแนะนำ (Instructional Post) ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้ความรู้หลักการศาสนาอิสลามในประเด็นหรือเทศกาลต่างๆอย่างถูกต้องผ่านโครงสร้าง และระบบของสื่อสังคมออนไลน์ ที่เอื้อให้เกิดการสร้างสรรคเนื้อหาต่างๆได้ด้วยตนเองที่มาจากต้นทุนทางความรู้ และวัฒนธรรมอิสลามจากเจ้าของเพจ

4.2 กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)

4.2.1 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)

การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามของกลุ่มนี้มีรูปแบบในการนำเสนอ รวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทสังคม วัฒนธรรมนิยม และวัฒนธรรมต่างในประเทศไทย โดยปรากฏการณ์ต่างๆที่ถูกนำเสนอขึ้นผู้วิจัยพบการสื่อสารที่แสดงออกถึงการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยกับความเป็นอิสลามทั้งที่เกี่ยวข้องกับหลักสันติภาพอิสลาม และอื่นๆ ทั้งนี้รูปแบบการสื่อสารต่างๆนั้นผู้วิจัยแบ่งออกตามหมวดหมู่ของปรากฏการณ์ หรือประเด็นที่ค้นพบในเฟซบุ๊กเพจ ดังนี้

4.2.1.1 รูปแบบการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเปิดงาน "เมอลิดกลางแห่งประเทศไทย"	✓	✓	
จุฬาราชมนตรีลงนามถวายพระพร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9	✓	✓	
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระทานบรมราชวโรกาสให้คณะสำนักจุฬาราชมนตรีเข้าเฝ้า ถวายพระพรชัยมงคล	✓	✓	
จุฬาราชมนตรีลงนามถวายพระพร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 10	✓	✓	
จุฬาราชมนตรีลงนามถวายพระพรชัยมงคลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา	✓	✓	

ประกาศเชิญชวนถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9	✓	✓	
---	---	---	--

ตารางที่ 17 รูปแบบการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"

จากตารางในข้างต้น แสดงผลของการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารในประเด็นที่เกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ มีการนำเสนอในรูปแบบของบล็อก (Blog) ร่วมกับรูปภาพในทุกการนำเสนอ โดยปรากฏการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับบริบทสังคมไทยในมิติของสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงตัวตนขององค์กรในโลกกายภาพ ที่มีหน้าที่เสริมสร้างความเข้าใจอันดีของคนในชาติ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม ผ่านบทบาทการแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของสังคมไทย ทั้งการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทย การแสดงออกผ่านขนบธรรมเนียมแบบอิสลาม ตลอดจนการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรมในการแสดงออกถึงความจงรักภักดี โดยรูปแบบในการแสดงออกนั้นจะอยู่ภายใต้กรอบที่ศาสนาพึงกำหนดไว้

ภาพที่ 6 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"

4.2.1.2 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
เสวนาการบรรยายเรื่อง "ถอดบทเรียนประสบการณ์ การนำเสนออิสลามในสังคมไทย"	✓	✓	
จุฬาราชมนตรีกล่าวอวยพรเนื่องในโอกาสเดือนรอมฎอน	✓	✓	✓
ประชาสัมพันธ์โครงการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยต่างแดน	✓	✓	✓
เอกสารแถลงอวยพรวันฮารีรายอ (Eid Mubarak) ⁸	✓	✓	
เสวนาการบรรยายเรื่อง "ดูलयภาพแห่งอิสลามสู่สังคม สันติภาพ และการพัฒนา"	✓	✓	
เอกสารแถลงอวยพรวันฮารีรายอ (Eid Mubarak)	✓	✓	
เอกสารแนะนำ และข้อระมัดระวังต่อการเผยแพร่รูปภาพ หรือวิดีโอการเชือดสัตว์พลีในสังคมไทย	✓	✓	

ตารางที่ 18 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"

จากตารางในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลามของเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” ที่มีการนำเสนอในลักษณะของรูปภาพในลักษณะของเอกสารและข้อมูล (Portable Document Format) หรือหนังสือราชการที่มีความเป็นทางการสูงในการออกประกาศ หรือนำเสนอประเด็นต่างๆ นอกจากนี้ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบริบทสังคมไทยด้วยเช่นกัน ส่วนนี้จะเชื่อมโยงกับบทบาทหน้าที่ขององค์กรในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามให้ทั้งชาวไทยมุสลิม และศาสนิกอื่นๆในประเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับอิสลาม อาทิ เทศกาลวันสำคัญของศาสนา บทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้นับถือศาสนาอิสลามทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการจัดประชุม หรือเสวนาหัวข้อหรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม เป็นต้น

⁸ Eid Mubarak หรือวันตรุษอิสลาม เป็นวันรื่นเริงของศาสนาอิสลาม ซึ่งแต่ละปีจะมี 2 ครั้งโดยแต่ละครั้งจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันได้แก่ครั้งที่ 1 คือ “วันอีดีลฟิตรี” เป็นวันเฉลิมฉลองหลังจากผ่านพ้นช่วงเทศกาลถือศีลอด และครั้งที่ 2 เรียกว่า “อีดีลอัฎฮา” เป็นวันเฉลิมฉลองแก่บรรดาผู้ที่เดินทางไปแสวงบุญ หรือประกอบพิธีฮัจญ์ ณ นครเมกกะ ประเทศซาอุดีอาระเบีย

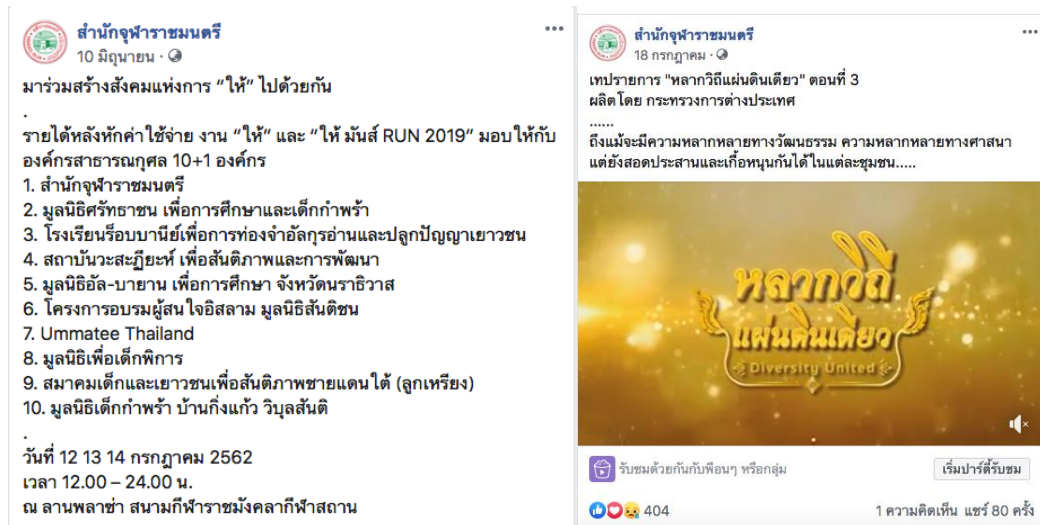
ภาพที่ 7 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นความเป็นอิสลาม เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"

4.2.1.2 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
การเลือกตั้งและหลักการศาสนา		✓	
อบรมหลักสูตร "พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำศานายุคใหม่"	✓	✓	
ลงนามแสดงความอาลัยต่อ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์	✓	✓	
กิจกรรม และโครงการ "ให้" ช่วยเหลือผู้ยากไร้	✓	✓	
รายการ "หลากหลายวิถีแผ่นดินเดียว"			✓

ตารางที่ 19 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"

จากตารางที่นำเสนอในข้างต้นพบว่ามีในประเด็นดังกล่าวมีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบบล็อก (Blog) ควบคู่กับรูปภาพมากที่สุด ซึ่งประเด็น และปรากฏการณ์ในข้างต้นมีความเชื่อมโยงกับความเคลื่อนไหวต่างๆในบริบทสังคมไทย ด้วยกับบทบาท และหน้าที่ในการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันในสังคมไทยที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิต โดยการใช้หลักจริยธรรมอิสลามในการแสดงออกซึ่งความเป็นมิตรไมตรี และกันอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ภายใต้กรอบที่ศาสนาอิสลามกำหนดเอาไว้

ภาพที่ 8 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"

4.2.2 วิธีการสื่อสารของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงรูปแบบการสื่อสาร แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของรูปแบบการสื่อสารตามแต่ละประเด็น หรือปรากฏการณ์ที่ได้นำเสนอออกไป ดังนั้นวิธีการสื่อสารในแต่ละประเด็นจึงมีความแตกต่างกันออกไป โดยในส่วนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ในกลุ่มผู้นำศาสนาว่ามีลักษณะอย่างไร แบ่งตามปรากฏการณ์ต่างๆที่ค้นพบดังนี้

4.2.2.1 วิธีการสื่อสารในสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์

วิธีการสื่อสารในสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จเปิดงาน "เมอลิตกลางแห่งประเทศไทย"	Newsjacking	Selfies	
จุฬาราชมนตรีลงนามถวายพระพร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9			
ประกาศเชิญชวนร่วมประดับตราสัญลักษณ์ ธงชาติเนื่องในวโรกาสพระราชพิธีบรมราชาภิเษก			

คำกล่าวถวายพระพรในรูปแบบบทขอพร (ดูอาอ) และบท ธรรมเทศนาที่เกี่ยวกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	Instruction		
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระทานบรมราชวโรกาส ให้คณะสำนักจุฬาราชมนตรีเข้าเฝ้า ถวายพระพรชัยมงคล	Newsjacking	Selfies	
จุฬาราชมนตรีลงนามถวายพระพร สมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 10			
จุฬาราชมนตรีลงนามถวายพระพรชัยมงคล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสเฉลิมพระ ชนมพรรษา			
ประกาศเชิญชวนถวายพระพรชัยมงคลสมเด็จพระนางเจ้า สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9			

ตารางที่ 20 วิธีการสื่อสารในประเด็นเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์ เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”

บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking)

จากตารางในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงวิธีการสื่อสารของประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ที่นำลักษณะของบล็อกเกาะกระแสข่าว หรือการรายงานข่าวในลักษณะของการประชาสัมพันธ์ถึงบทบาทในการทำงานขององค์กรที่แสดงถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของสังคมไทย โดยเนื้อหาที่ปรากฏออกมานั้นชี้ให้เห็นถึงบทบาทในการสร้างสันติภาพในสังคมไทยผ่านการสร้างความเข้าใจอันดี และอัตลักษณ์ของความเป็นไทยร่วมกัน (Thainess) ถึงแม้จะมีความศรัทธาในศาสนาที่แตกต่างกัน โดยการนำเสนอที่ควบคู่กับวิธีการสื่อสารรูปภาพถ่ายบุคคลอื่นและตนเอง (Selfies) ในการนำเสนอกิจกรรม หรืองานสำคัญต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์

ภาพที่ 9 วิธีการสื่อสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”

4.1.2.2 วิธีการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม

วิธีการสื่อสารในประเด็นทางศาสนาอิสลาม เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
เสวนาการบรรยายเรื่อง "ถอดบทเรียนประสบการณ์ การนำเสนออิสลามในสังคมไทย"	Newsjacking	PR Poster	
จุฬาราชมนตรีกล่าวอวยพรเนื่องในโอกาสเดือนรอมฎอน			Videos Interview
ประชาสัมพันธ์โครงการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยต่างแดน			Videos Interview
เอกสารแถลงอวยพรวันฮารีรายอ (Eid Mubarak)		PDF	
เสวนาการบรรยายเรื่อง "คุณภาพแห่งอิสลามสู่สังคมสันติภาพ และการพัฒนา"	Newsjacking	Publicity Poster	
เอกสารแถลงอวยพรวันฮารีรายอ (Eid Mubarak)		PDF	
เอกสารแนะนำ และขอระมัดระวังต่อการเผยแพร่รูปภาพหรือวิดีโอการเชือดสัตว์พลีในสังคมไทย		PDF	

ตารางที่ 21 วิธีการสื่อสารในประเด็นความเป็นอิสลาม เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”

รูปภาพไฟล์เอกสารและข้อมูล (Portable Document Format)

จากตารางในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการสื่อสารรูปภาพ มากที่สุด โดยส่วนใหญ่เป็นวิธีการสื่อสารในลักษณะรูปภาพไฟล์เอกสารและ หรือไฟล์ PDF วิเคราะห์ที่ได้ถึงการนำเสนอบทบาทการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลามที่นำเสนอผ่านเอกสารที่มีถ้อยคำแถลงอย่างเป็นทางการของท่านจุฬาราชมนตรี หรือจากองค์กรที่มีการตรวจสอบความถูกต้องก่อนเผยแพร่อย่างเป็นทางการเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกันในสังคมไทย เช่น ประเด็นการเผยแพร่รูปภาพ หรือวิดีโอการเชือดสัตว์พลีในสังคมไทย เพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดถึงพิธีกรรมดังกล่าวต่อสังคมไทย ทั้งในแง่ของศาสนาแห่งความรุนแรง ความไร้ความเมตตา หรือประเด็นแถลงอวยพรวันฮารีรายอ (Eid Mubarak) ที่ต้องการจะสื่อสารสารถึงวันสำคัญของศาสนาอิสลามที่เต็มไปด้วยความเมตตา และอภัยซึ่งกันและกัน ทั้งต่อมุสลิมด้วยกัน และประชาชนศาสนาอื่น ๆ ในสังคมไทย

ภาพที่ 10 วิธีการสื่อสารในประเด็นความเป็นอิสลาม เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”

4.1.2.2 วิธีการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย

วิธีการสื่อสารในประเด็นในสังคมไทย เพจ "สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
การเลือกตั้งและหลักการศาสนา	Instruction		
อบรมหลักสูตร "พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำศาสนา ยุคใหม่"	Newsjacking	Selfies	
ลงนามแสดงความอาลัยต่อพลเอก เปรม ติณสูลานนท์	Newsjacking	Selfies	
กิจกรรม และโครงการ "ให้" ช่วยเหลือผู้ยากไร้	Newsjacking	Album Picture	
รายการ "หลากหลายวิถีแผ่นดินเดียว"			Documentary Video ⁹

ตารางที่ 22 วิธีการสื่อสารในประเด็นสังคมไทย เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”

บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking)

จากการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวพบว่ามีวิธีการสื่อสารในลักษณะของข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์กรดำเนินการเพื่อสังคมในประเทศ โดยเนื้อหาในที่ปรากฏแสดงถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคมไทย ผ่านบทบาทของการประสานความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ และเอกชน เพื่อพัฒนาให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ เช่น การเป็นหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือผู้ยากไร้ผ่านกิจกรรม “ให้” หรือการร่วมมือกับภาครัฐในการเปิดหลักสูตร “พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำศาสนายุคใหม่” เพื่อตัวแทนผู้ให้ความรู้และความเข้าใจในด้านต่างๆของศาสนาอิสลามในสังคมอย่างถูกต้อง โดยโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆที่ดำเนินการ และประชาสัมพันธ์ผ่านเพจนั้นชี้ให้เห็นถึงการขับเคลื่อนสังคมมุสลิม ในมิติต่างๆให้อยู่คู่สังคมไทยได้อย่างสงบ และสันติสุขร่วมกัน

⁹ Documentary Video หรือลักษณะของวิดีโอเชิงสารคดี ที่ผลิตขึ้นมาในการนำเสนอเหตุการณ์ในสังคมโดยปราศจากการแต่งเติม หรือผสมผสานของความเป็นนวนิยายลงไป ซึ่งในรายการ “หลากหลายวิถีแผ่นดินเดียว” นั้นมีเนื้อหาในมิติของสังคม ศาสนา และวัฒนธรรมของชุมชน มัสยิดวัดกลางที่มีวิถีชีวิต และการอาศัยอยู่ร่วมกันของ 2 ศาสนา (พุทธ และอิสลาม) อย่างสงบสุขมายาวนาน

ภาพที่ 11 วิธีการสื่อสารในประเด็นสังคมไทย เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี”

จากการวิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสื่อสารของกลุ่มผู้นำศาสนาพบว่าแต่ละประเด็นมีการใช้รูปแบบในการสื่อสารแตกต่างกันออกไปตามแต่ละวัตถุประสงค์ของการนำเสนอบทบาทขององค์กร และอัตลักษณ์ปัจเจกในการส่งเสริม และสร้างสันติภาพในสังคมไทยโดยใช้วิธีการสื่อสารแบบการนำเสนอข่าว ในลักษณะการประชาสัมพันธ์ที่แสดงถึงความเป็นไทย และผูกพันกับสถาบันหลักของชาติรวมถึงการนำเสนอ “วิถีชีวิต” แห่งความเป็นอิสลาม ที่สามารถอยู่ร่วมกับสังคมไทยได้อย่างสงบสุขทั้งในเชิงโครงสร้างของรัฐ รวมไปถึงวิถีชีวิตของประชาชนในชุมชนตามพื้นที่ต่างๆอย่างเข้าใจ และให้เกียรติซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามในประเด็นทางศาสนาอิสลามนั้นมีวิธีการสื่อสารในลักษณะของรูปภาพไฟล์เอกสารและข้อมูล (Portable Document Format) แสดงถึงการให้ความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม อย่างเป็นทางการ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของทั้งองค์กร และหลักการของศาสนาอิสลามที่สามารถอยู่ร่วมกับทุกๆสังคมได้เช่นกัน

4.3 กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)

4.3.1 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)

การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพของกลุ่มนี้ในแต่ละเพจมีรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกัน โดยแต่ละกลุ่มตัวอย่างปรากฏการใช้รูปแบบบล็อก (Blog) รูปภาพ และวิดีโอในการนำเสนอเนื้อหา และประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพอิสลามในด้านต่างๆ เช่น หลักการ และมารยาทอิสลาม การขัดเกลาจิตวิญญาณ ตลอดจนสันติภาพอิสลามกับสังคม เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์รูปแบบในการสื่อสารของแต่ละเพจตามประเด็น และปรากฏการณ์ต่างๆดังนี้

4.3.1.1 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการและมารยาทอิสลาม

การสื่อสารในประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยพบลักษณะของเนื้อหา หรือประเด็นที่มีรายละเอียดแยกย่อยกันออกไปตามตัวตนในแต่ละเพจ โดยแสดงถึงการนำเสนอสาระสำคัญของหลักการ และมารยาทอิสลามในแต่ละบริบท ทั้งในประเทศไทย และสากล กระทั่งสังคมตั้งแต่ในขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ดังนี้

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นหลักการ และมารยาทอิสลาม เพจ "aliskasaming.org"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
อยู่ให้ปลอดภัยจากชิริก ¹⁰			✓
ลักษณะของผู้ที่อัลลอฮ์รัก			✓
ครอบครัวสดใสใจอิสลาม			✓
อดทนอย่างนบียะฮูบ			✓
คำสั่งเสียของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลา)			✓
"Islamophobia"			✓

ตารางที่ 23 รูปแบบการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับหลักการ และมารยาทอิสลาม
เพจ "aliskasaming.org"

จากตารางในข้างต้นแสดงถึงรูปแบบการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักการ และมารยาทอิสลามของเพจ "aliskasaming.org" ที่ใช้การนำเสนอผ่านรูปแบบวิดีโอทั้งหมด โดยเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวนี้ให้ความสำคัญกับหลักการ และมารยาทของศาสนาอิสลามในภาพกว้าง กล่าวคือมีการนำเสนอสาระสำคัญเกี่ยวกับการใช้ชีวิตตามแนวทางของศาสนาอิสลามกับสังคมไทยอย่างสงบสุขผ่านการประยุกต์หลักธรรมคำสอนของศาสนา และจริยวัตรของท่านศาสดามาปรับใช้เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันในสังคม เช่น หลักการความอดทน จากในวิดีโอการบรรยายเรื่อง "อดทนอย่างนบียะฮูบ" หรือหลักแห่งความเมตตาซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนมนุษย์ จากการบรรยายเรื่อง "คำสั่งเสียของท่านนบีมุฮัมมัด (ศ็อลลา)" เป็นต้น

¹⁰ ชิริก หมายถึง การยึดถือยึดมั่นต่อสิ่ง หรือที่คิดสร้างขึ้นมา ว่ามีพลัง อำนาจความสามารถให้คุณ ประโยชน์หรือให้โทษต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเทียบเท่าอำนาจของพระผู้เป็นเจ้า รวมไปถึงการกราบไหว้บูชาต่อสิ่งนั้น ๆ นอกเหนือ หรือเสมอภาคต่อพระผู้เป็นเจ้า

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นมารยาทในครอบครัว เพลง "สวรรค์ในบ้าน"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
การไม่เล่าผิดบาปของครอบครัวให้ผู้อื่นได้รับรู้		✓	
3 สิ่งที่พ่อแม่ควรสอนบุตรหลาน		✓	
นำมารยาทนบีมุฮัมมัดมาใช้		✓	
นำคำสอนจากท่านนบีมุฮัมมัดมาจัดความขัดแย้ง		✓	

ตารางที่ 24 รูปแบบการสื่อสารประเด็นเกี่ยวกับหลักการ และมารยาทอิสลาม เพลง "สวรรค์ในบ้าน"

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวของเพลง “สวรรค์ในบ้าน” มีรูปแบบการสื่อสารผ่านรูปภาพทั้งหมด โดยสาระสำคัญของหลักการ และมารยาทอิสลามนั้นจะมีลักษณะของการให้ความสำคัญกับสังคมในระดับครอบครัว โดยสามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกบริบทสังคม ซึ่งแตกต่างกับเพลง “aliskasaming.org” ที่ให้ความสำคัญกับมารยาทอิสลามในภาพใหญ่ (Macro) และเน้นความสำคัญในบริบทสังคมไทย เป็นหลัก อย่างไรก็ตามสิ่งที่เหมือนกันของ 2 เพลง (Page) นี้ก็คือการยัดนำเอาหลักคำสอนของศาสนามาปรับใช้ และสื่อสารเพื่อแสดงให้เห็นทั้งบทบาทของผู้นำศาสนาในระดับบุคคลที่ให้ความรู้ทางศาสนา และชี้ให้เห็นถึงหลักการแห่งสันติภาพของศาสนาอิสลามผ่านคำสอนในมิติของจรรยา มารยาทเช่นกัน

4.3.1.2 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม

การสื่อสารในประเด็นดังกล่าวมีการนำเสนอสาระสำคัญที่เกี่ยวกับหลักคำสอน และหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามมาปรับใช้ในสังคม โดยแต่ละเพลงนั้นจะนำเสนอประเด็นที่ต่างกันอย่างออกไปในมิติของสังคมตั้งแต่ระดับเล็ก จนถึงระดับใหญ่ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งสันติภาพในสังคม เนื้อหาในการนำเสนอจะเป็นการให้ความรู้ทั้งในหลักการศาสนา ที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของศาสนาอิสลาม และเกี่ยวข้องกับสังคมโลก ผ่านการเล่าเรื่อง ข้อคิดบทเรียนที่ได้จากหน้าประวัติศาสตร์ และเหตุการณ์ต่างๆในปัจจุบันดังนี้

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นมารยาทในการช่วยเหลือสังคม เพจ "สวรรค์ในบ้าน"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
อัลลอฮ์มอบความเท่าเทียมแก่มนุษย์ทุกคนผ่านการถือศีลอด		✓	
รับประทานอาหารแต่พอดี และแบ่งปันแก่ผู้ยากไร้		✓	
บริจาคอาหารแก่ผู้ถือศีลอดคือความประเสริฐ		✓	
การถือศีลอดนั้นคือเกราะป้องกันแห่งอารมณ์ไฟต่ำ		✓	
ภาคผลแห่งการบริจาคทาน (ชะกาตฟิตร)		✓	
อวยพรเนื่องในวันอีดีลฟิตร ¹¹		✓	
อวยพรเนื่องในวันอีดีลอัฎฮา ¹²		✓	

ตารางที่ 25 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เพจ "สวรรค์ในบ้าน"

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นเทศกาลแห่งสันติภาพ เพจ "aliskasaming.org"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
คุณค่าเดือน "รอมฎอน"			✓
นะซีฮะฮ์ ¹³ ก่อนเข้าเดือน "รอมฎอน"			✓
คุณค่าเดือน "รอมฎอน" (2)			✓
"รอมฎอน" ในอดีตสู่ "รอมฎอน" 4.0			✓
ชะกาตฟิตร ¹⁴ และการปฏิบัติในวันอีดีลฟิตร			✓

ตารางที่ 26 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เพจ "aliskasaming.org"

¹¹ วันอีดีลฟิตร คือ วันรื่นเริง หรือวันเฉลิมฉลองทางศาสนาอิสลาม หลังจากการที่ได้ปฏิบัติกิจจำเป็นของอิสลาม คือ การถือศีลอด ในเดือนรอมฎอน ร่วมกันทำพิธีละหมาด และเยี่ยมเยียนญาติพี่น้อง พร้อมทั้งกล่าวให้พร และให้อภัยซึ่งกันและกันจากการล่วงเกินทั้งทางกาย วาจา และจิตใจซึ่งกันและกัน

¹² วันอีดีลอัฎฮา คืออันเป็นวันเสร็จสิ้นจากการประกอบพิธีฮัจญ์ของผู้ทำฮัจญ์ ณ นครเมกกะ อันเป็นวันฉลองความสำเร็จในการทำฮัจญ์ และมีการนำเนื้อสัตว์พลีไปแจกจ่ายแก่คนยากจนซึ่งถือเป็นการเอื้อเฟื้อคนในสังคมเดียวกัน

¹³ นะซีฮะฮ์ คือ การพูดในหลักการ หรือเนื้อหาจากคำสอนของศาสนาอิสลาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตักเตือน หรือให้กำลังใจผู้อื่นมิให้ออกจากแนวทาง หรือหลักการของศาสนาอิสลาม

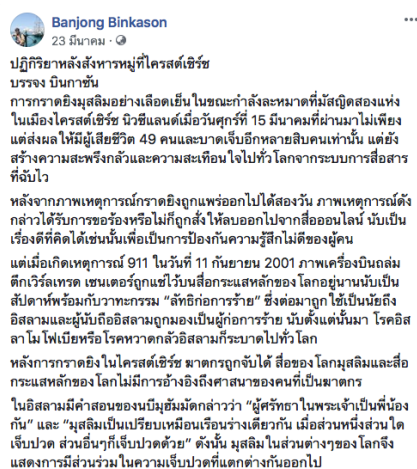
¹⁴ ชะกาตฟิตร คือ ทานที่มีสลิมทุกคนจะต้องแจกจ่ายแก่ผู้ยากจน ซึ่ง ถือว่าเป็นทานที่ประเสริฐที่สุด โดยใช้อาหารที่บริโภคหลักกันแต่ละประเทศ เช่น ข้าวสาร แป้ง เป็นต้น เพื่อการขัดเกลาตนเอง และส่วนเสริมข้อบกพร่องผลบุญ ของการถือศีลอดให้บริบูรณ์

ลักษณะของการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นย่อยนี้แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารเกี่ยวกับหลักการ สันติภาพ แก่สังคมในมิติของชนบธรรมนิยม ประเพณี และเทศกาลสำคัญของศาสนาอิสลามที่ทอดแทรกหลักการสันติภาพ รวมถึงมารยาท จริยธรรมอันดีงามต่อเพื่อนมนุษย์ในทุกคน โดยทั้ง 2 पेज นั้นมีรูปแบบการสื่อสารที่แตกต่างกันโดย “สวรรค์ในบ้าน” จะใช้การสื่อสารผ่านรูปภาพ ทั้งหมด ส่วน “alisuasaming.org” จะใช้รูปแบบวิดีโอ ในการสื่อสารทั้งหมดเช่นกัน อย่างไรก็ตามทั้ง 2 पेज นั้นมีลักษณะของเนื้อหาที่เหมือนกันในการแสดงให้เห็นถึงชนบธรรมนิยมของศาสนาอิสลามที่ขัดเกลาจิตใจของตนเองผ่านคุณูปการของการถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ยกกระดับจิตใจให้มีความเอื้อเฟื้อ เมตตาพร้อมทั้งมอบความเท่าเทียมแก่มนุษย์ทุกคน ด้วยการช่วยเหลือผ่านการบริจาคทานต่างๆในการช่วยเหลือสังคม

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นหลักสันติภาพกับสังคม पेज "Banjong Binkason"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
โศกนาฏกรรม "ไครสต์เชิร์ช" (Christchurch)	✓	✓	
อย่าสำคัญตัวเหมือนชาตาน	✓	✓	
ผู้พิพากษาสหรัฐอเมริการู้จัก "นบีมุฮัมมัด"	✓	✓	
ชะกาตพิตรปิดท้ายรอมฎอน	✓	✓	

ตารางที่ 27 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักสันติภาพ และสังคม पेज "Banjong Binkason"

จากตารางในข้างต้นแสดงถึงการนำเสนอหลักสันติภาพกับสังคมของเพจ “Banjong Binkason” ที่ใช้รูปแบบการสื่อสารบล็อก ควบคู่กับรูปภาพทั้งหมด โดยรายละเอียดของเนื้อหาที่นำเสนอขึ้นเกี่ยวข้องกับหลักการสันติภาพผ่านปรากฏการณ์ต่างๆ หรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นทั่วโลก ณ ช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูล โดยเป็นการเชื่อมโยงเข้ากับหลักการสันติภาพของศาสนาอิสลามที่สามารถครอบคลุม และประยุกต์ใช้ได้กับสถานการณ์ต่างๆได้

ที่ประเทศตุรกี ก่อนการแข่งขันฟุตบอลนัดหลังเกิด โศกนาฏกรรมที่ นิวซีแลนด์ นักฟุตบอลสองทีมที่ลงสนามแข่งขันได้ยืนไว้อาลัยและผู้ชมรอบสนามร่วมกันส่งเสียงประกาศความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าแทนการร้องเพลงเชียร์ทีมของตนเพื่อเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกเจ็บปวดและเสียใจร่วมกับญาติของผู้สูญเสีย ในเหตุการณ์ครั้งนี้ด้วย

เมื่อเชค อบูอิมชชะฮ์ ชาวเยอรมันที่หันมาเข้ารับอิสลามถูกถามเรื่อง "มุสลิมก่อการร้าย" เขาตอบเป็นคำถามกลับว่า ใครเป็นผู้ก่อสงครามโลกครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ? ใครเป็นคนทิ้งระเบิดที่อิโรซิมมาและนางซาเก้? ใครฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวอินเดียนแดงในทวีปอเมริกา? ใครฆ่าชาวพื้นเมืองเผ่าอะบอริจินในออสเตรเลีย? ใครฆ่าประชาชนชาวเวียดนามนับล้านคนในสงครามเวียดนาม?

ภาพที่ 12 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เเพจ "Banjong Binkason"

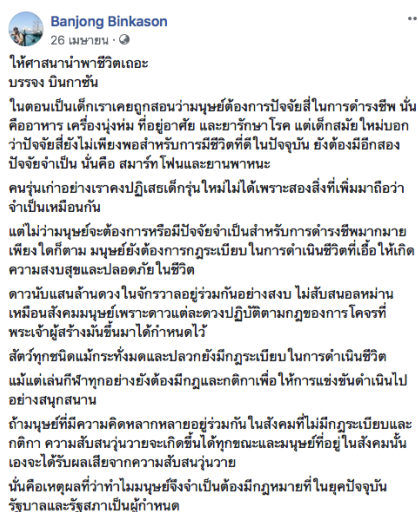
รูปแบบการสื่อสารในประเด็นหลักการอิสลามกับการดำเนินชีวิต			
เพจ "Banjong Binkason"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ให้ศาสนานำชีวิต	✓	✓	
รวมภูมสอนบทเรียน	✓	✓	
ศีลอดไม่ใช่แค่อดข้าวอดน้ำ	✓	✓	
ญาติ ¹⁵ ในสมรภูมิจีชีวิต	✓	✓	

ตารางที่ 28 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เเพจ "Banjong Binkason"

CHULALONGKORN UNIVERSITY

เช่นเดียวกันกับการนำเสนอในประเด็นย่อยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนาอิสลามมีรูปแบบการนำเสนอผ่านบล็อกควบคู่กับรูปภาพเช่นกัน โดยสาระสำคัญหรือประเด็นที่ผู้วิจัยพบนั้นมีความเชื่อมโยงกับบริบทของศาสนาอิสลาม ด้วยการอ้างอิง ข้อคิด บทเรียนที่เกิดขึ้นในหน้าประวัติศาสตร์อิสลาม และชี้ให้เห็นถึงแนวทางในการปรับใช้เพื่อการดำเนินชีวิตตามวิถีแห่งสันติสุขของศาสนาอิสลามได้

¹⁵ ญาติ คือ การทุ่มเทกำลัง และความพยายามอย่างสุดความสามารถเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้ากำหนด และสั่งสอน พร้อมทั้งยังเป็น การยับยั้ง หรือละเลิกในสิ่งพระผู้เป็นเจ้าทรงห้าม มิใช่หมายถึงความรุนแรง หรือการก่อสงครามสร้างความเสียหายเพื่อความเชื่อ และความ ศรัทธา

ภาพที่ 13 รูปแบบการสื่อสารประเด็นหลักการสันติภาพ และสังคม เพลจ "Banjong Binkason"

4.3.1.3 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการขัดเกลาจิตวิญญาณ

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการขัดเกลาจิตวิญญาณ เพลจ "สวรรค์ในบ้าน"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ทุกบททดสอบจากพระเจ้าเพื่อการนอบน้อมถ่อมตน		✓	
นึกถึงความชั่วที่เคยทำเพื่อมุ่งหวังสู่การกลับเนื้อกลับตัว		✓	
อย่าหลงใหลกับโลกดุนยา ¹⁶		✓	
จงมีความหวังต่อพระเจ้า		✓	
จงมีหัวใจที่อิคลาส ¹⁷ ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน		✓	
การบริจาคทานคือการชำระล้างหัวใจ		✓	
บริจาคเพื่อมุ่งหวังการตอบแทนจากอัลลอฮ์		✓	

ตารางที่ 29 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการขัดเกลาจิตวิญญาณ เพลจ "สวรรค์ในบ้าน"

¹⁶ โลกดุนยา หมายถึง โลกที่มนุษย์อาศัยอยู่ปัจจุบันนี้ หรือโลกียวัตถุ ในศาสนาอิสลามมีความศรัทธาว่าเป็นโลกแห่งการทดสอบ ถึงการปฏิบัติคุณงามความดีตามคำสั่งสอนของพระเจ้า เป็นโลกที่มีอยู่ และดับไป

¹⁷ อิคลาส หมายถึง การปฏิบัติงานโดยสุจริตใจเพื่ออัลลอฮ์ ปราศจากการโอ้อวด หรือการแสวงหาชื่อเสียง การยกย่องสรรเสริญจากมนุษย์ หรือมุ่งเน้นเพื่อแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ทางโลกมนุษย์

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นข้างต้นนั้นมีการสื่อสารผ่านรูปภาพทั้งหมด สอดคล้องกับรูปแบบการสื่อสารของเพจ “สวรรค์ในบ้าน” โดยสาระสำคัญเกี่ยวกับการขัดเกลาจิตใจนั้นมีเนื้อหาในการเตือนสติให้มีจิตใจที่บริสุทธิ์ตามคำสอนของศาสนา แนวทาง และผลลัพธ์ของการทำจิตใจตนเองให้สงบ ตลอดจนจิตใจ และมิตรไมตรีอันดีต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ผ่านจรรยาบรรณ และการช่วยเหลือโดยมุ่งหวังถึงการตอบแทนจากพระผู้เป็นเจ้าของ

ภาพที่ 14 ตัวอย่างรูปแบบการสื่อสารในประเด็นการขัดเกลาจิตใจ เพจ “สวรรค์ในบ้าน”

4.3.1.4 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม			
เพจ "aliskasaming.org"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
มุสลิมกับ 3 สถาบันหลักของชาติ			✓
พสกนิกรไทย พระโพธิสมภาร			✓
ทศพิธราชธรรมกับหลักการอิสลาม			✓
พระราชกรณียกิจของในหลวงรัชการที่ 9 ต่อมุสลิมไทย			✓
พระราชกรณียกิจของในหลวงรัชการที่ 10 ต่อมุสลิมไทย			✓
ความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณแห่งบรมราชจักรี			✓

ตารางที่ 30 รูปแบบการสื่อสารประเด็นสถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม

เพจ "aliskasaming.org"

4.3.2.1 วิธีการสื่อสารของเพจบุ๊ทเพจ “aliskasaming.org”

จากการวิเคราะห์รูปแบบของวิดีโอทั้งหมดที่สื่อสารในเพจ (Page) นี้พบวิธีการสื่อสารทั้งหมด 2 วิธีด้วยกัน โดยแต่ละวิธีนั้นมีการนำเสนอแบ่งตามประเภท และหมวดหมู่ของเนื้อหาตามวิธีการต่างๆ ได้แก่

ก) วิธีการสื่อสารวิดีโอแพร่ภาพสด (Live streaming)

วิธีการสื่อสารในลักษณะนี้ผู้วิจัยพบอยู่ในเนื้อหาที่มีประเด็นเกี่ยวกับ “หลักการ และมารยาทอิสลาม” และเทศกาลแห่งสันติภาพ ซึ่งการใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะนี้นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ ในการให้ความรู้แก่ผู้ใช้งาน พร้อมกับบรรยายสถานที่ต่างๆ แล้วนั้น ยังสามารถวิเคราะห์ได้ถึงลักษณะของการบรรยายที่มุ่งให้ความรู้แก่ชาวมุสลิมไทยในการปฏิบัติตนตามหลักการ และมารยาทอิสลามเพื่อนำไปปรับใช้ ทั้งนี้ก็เพื่อการขัดเกลาจิตใจของตนในอยู่ในหลักการของศาสนาอิสลาม ตลอดจนการสร้างความเข้าใจอันดีถึงความ เป็นสันติภาพอิสลามในสังคม

ภาพที่ 16 ตัวอย่างวิธีการสื่อสารผ่านวิดีโอแพร่ภาพสด เพจ "aliskasaming.org"

ข) วิธีการสื่อสารวิดีโอบรรยาย (Video interviews)

การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวนี้สามารถวิเคราะห์ได้ถึงเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวกับ “สถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม” ลักษณะของวิดีโอดังกล่าวนั้นมีการจัดเรียง และเรียบเรียงลำดับของเนื้อหาของในแต่ละประเด็น และสาระสำคัญต่างๆอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันของทั้งชาวไทยพุทธ และมุสลิม เนื่องจากประเด็นเหล่านี้มีความละเอียดอ่อน และเชื่อมโยงกับสถาบันหลักของชาติ การนำเสนอผ่านวิดีโอบรรยาย (Video Interview) จึงถูกนำมาใช้ในการสื่อสารประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงความจงรักภักดี และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือ อัตลักษณ์ร่วมกัน ในความเป็นไทยร่วมกัน

ภาพที่ 17 ตัวอย่างวิธีการสื่อสารผ่านวิดีโอบรรยาย เพจ "alisuasaming.org"

4.3.2.2 วิธีการสื่อสารของเฟซบุ๊กเพจ “Banjing Binkason”

ก) วิธีการสื่อสารบล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight)

วิธีการสื่อสารของเฟซบุ๊กเพจนี้มีวิธีการสื่อสารผ่านบล็อกที่น่าสนใจ โดยเป็นการนำเสนอในลักษณะของบล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight) ผสมผสานกับ ลักษณะของบล็อกการแนะนำ (Instructional Post) ในการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามในมิติ ต่างๆ กล่าวคือเป็นวิธีการสื่อสารที่ให้ข้อมูล และความรู้ผ่านมุมมองของบทบาทนักวิชาการทางศาสนา มีการทอตแทรกประเด็น และมุมมองที่ชวนให้เกิดการตั้งคำถามต่อประเด็นต่างๆที่นำเสนอออกมา หรือการตีความ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งในหน้าประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ปัจจุบัน ผ่านทรรศนะ ความคิดเห็นเจ้าของเพจผ่านองค์ประกอบหรือทฤษฎี เหตุผลทางศาสนาเป็นกรอบ

ภาพที่ 18 ตัวอย่างวิธีการสื่อสารของเพจ "Banking Binkason"

4.3.2.3 วิธีการสื่อสารของเพจบุ๊กรูปร่าง “สวรรค์ในบ้าน”

ก) วิธีการสื่อสารสำนวนภาพ (Quotes Image)

เพจบุ๊กรูปร่าง “สวรรค์ในบ้าน” ทุกประเด็น หรือปรากฏการณ์ที่น่าเสนอนั้นมีการใช้วิธีการสื่อสารผ่านสำนวนภาพ (Quotes Image) ในการสื่อสาร โดยเป็นการใช้คุณลักษณะรวมไปถึงองค์ประกอบต่างๆของรูปภาพทั้งพื้นหลัง (Background) รูปร่างของตัวอักษร (Font) สี และอารมณ์ของภาพ (Mood and Tone) ตลอดจนองค์ประกอบอื่นๆที่อยู่ในรูปภาพ ทั้งนี้จึงเป็นการสื่อสารด้วยภาพที่ให้อารมณ์ และความรู้สึก ตามวัตถุประสงค์ หรือประเด็นในการสื่อสาร

ภาพที่ 19 ตัวอย่างวิธีการสื่อสารของเพจ "สวรรค์ในบ้าน"

4.4 กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

4.4.1 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

กลุ่มเคลื่อนไหวทางสังคมมีรูปแบบการสื่อสารไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องด้วยบทบาทบนสื่อสังคมออนไลน์ จะเน้นไปในส่วนของประชาสัมพันธ์ และนำเสนอผลการทำงานในด้านต่างๆตามแต่ละองค์กร เช่น การช่วยเหลือเด็กกำพร้า การประชาสัมพันธ์เปิดรับบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ลี้ภัย เป็นต้น โดยผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารตามประเด็น หรือปรากฏการณ์ที่ค้นพบดังนี้

4.4.1.1 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ

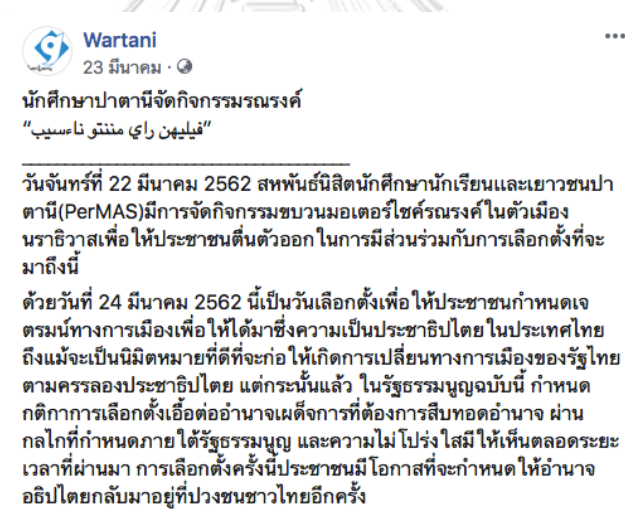
การสื่อสารในประเด็นนี้ผู้วิจัยพบลักษณะของเนื้อหา และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเรื่องความเหลื่อมล้ำ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เป็นสำคัญ โดยแต่ละเพจจะเน้นเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวแยกย่อยตามบทบาทที่แตกต่างกันออกไป สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพจ "Wartani"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
นักศึกษาปัตตานีจัดกิจกรรมรณรงค์เลือกตั้ง	✓	✓	
ปัตตานี กับการเรียกร้องเสรีภาพ	✓	✓	
แถลงการณ์เครือข่ายผดุงธรรมเพื่อสันติเรื่องเจ้าหน้าที่ คุมตัวสมาชิกกลุ่ม	✓	✓	
เครือข่ายลงพื้นที่ให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน	✓		✓
สัมภาษณ์สมาชิกผู้แทนราษฎรใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	✓		✓
ร่วมละหมาดเพื่อขอความคุ้มครอง และความปลอดภัย	✓		✓
ความไม่ไว้วางใจคือการทำลายสันติภาพ	✓	✓	
ประชาชนรวมตัวร้องเรียนเรื่องบังคับเก็บ DNA โดยไม่สมัครใจ	✓	✓	
แถลงการณ์สมาชิกผู้แทนราษฎรใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ขอรัฐบาลยกเลิกกฎหมายพิเศษ	✓	✓	

กลุ่ม PerMAS ¹⁸ ยื่นเรื่องให้ UN เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจังหวัดปัตตานี	✓	✓	
เสวนาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ			✓

ตารางที่ 31 แสดงผลการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารในประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ
เพจ “Wartani”

จากตารางในข้างต้นพบว่ารูปแบบการที่เกี่ยวข้องกับประเด็นประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพของเพจ “Wartani” ใช้การนำเสนอผ่านรูปแบบบล็อกมากที่สุด โดยใช้เป็นการสื่อสารที่ควบคู่กับรูปภาพ หรือวิดีโอ ตามรายละเอียดของข้อมูลในเนื้อหาที่มีความซับซ้อนกันแตกต่างตามประเด็น ซึ่งมีการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านลักษณะการแสดงออกในมิติของหลักสิทธิมนุษยชน และสันติภาพแห่งอิสลามควบคู่กันในมิติของการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพ ความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ การละเมิดสิทธิมนุษยชน และความยุติธรรมของประชาชนในพื้นที่

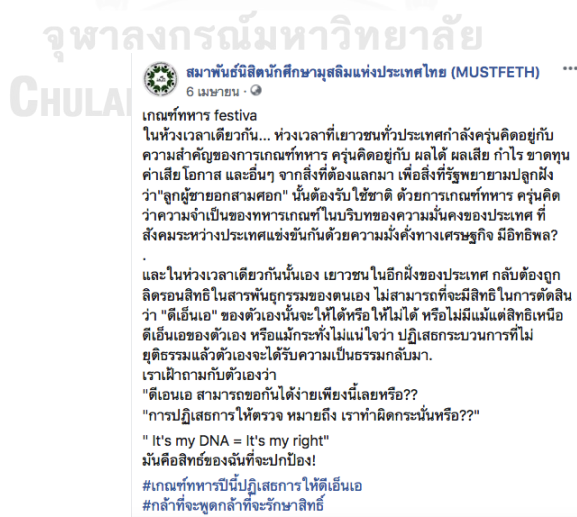

ภาพที่ 20 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพจ "Wartani"

¹⁸ กลุ่ม perMAS ย่อมาจาก Persekutuan Mahasiswa Anak muda dan Siswa Patani หมายถึง สหพันธ์นิสิตนักศึกษา นักเรียนและเยาวชนปัตตานี เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ต่อสู้เรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพจ "สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
เก็บ DNA เยาวชน 3 ชายจังหวัดชายแดนใต้	✓	✓	
ปรากฏการณ์เทศกาลอาหาร Festival	✓	✓	
แถลงการณ์ข่าวปลอม "Fake News"	✓	✓	
“เดือนรอมฎอนเดือนแห่ง ...”	✓		✓
อาลัย ดร. มุฮัมหมัด มุรซีย์ประธานาธิบดีอียิปต์	✓	✓	
Ramadan & Violence	✓		✓
วันต่อต้านการทรมานสากล	✓	✓	
ลงชื่อสนับสนุนยกเลิกกฏอัยการศึกในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้	✓	✓	
กฎหมายพิเศษกับเสรีภาพปาตานี			✓
ห้องน้ำไม่ใช้แดนทหาร	✓	✓	

ตารางที่ 32 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพของ เพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)”

ภาพที่ 21 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพจ "สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"

รูปแบบการสื่อสารของเพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” ในประเด็นดังกล่าวนี้ มีการนำเสนอผ่านบล็อกมากที่สุดเช่นกัน แต่การนำเสนอไม่ได้ชูแค่ประเด็นสิทธิเสรีภาพ และความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เท่านั้น แต่ยังมีการนำเสนอถึงเรื่องราวในต่างประเทศถึงความอยู่ดีธรรม และความรุนแรงที่เกิดขึ้นอันขัดต่อหลักการสันติภาพของศาสนาอิสลามด้วยเช่นกัน

จะเห็นได้ว่าทั้ง 2 เพจมีการนำเสนอเรื่องราวในประเด็น และปรากฏการณ์ที่ใกล้เคียงกัน โดยส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เป็นหลัก อีกทั้งยังมีการเน้นและชูประเด็นในเรื่องของสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และความรุนแรงอันไม่ชอบธรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวเหมือนกัน แต่ทั้งนี้ผู้วิจัยพบความแตกต่างของเนื้อหา ในส่วนการเรื่องการนำเสนอ หรือให้ความสำคัญกับรายละเอียด หรือประเด็นย่อยที่แตกต่างกัน โดยเพจ “Wartani” ให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยทั่วไป หรือคือการให้ความสำคัญกับภาพใหญ่ (Macro) ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวเป็นหลัก แต่ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” นั้นจะเน้นในส่วนของปัญหา และการละเมิดสิทธิในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นกับเยาวชน วัยรุ่น หรือนิสิตนักศึกษา รวมไปถึงการนำเสนอปัญหาเหล่านี้ที่เกิดในต่างประเทศด้วยเช่นกัน

4.4.1.2 รูปแบบการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม

การสื่อสารในประเด็นข้างต้นมีการนำเสนอเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับบทบาทของนักเคลื่อนไหวทางสังคม ตามบทบาทขององค์กร หรือของเพจที่แตกต่างกันออกไป เช่น จิตอาสาของนิสิตนักศึกษา การช่วยเหลือเด็กกำพร้า เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการสื่อสารในประเด็นนี้นั้นต่างมีลักษณะเฉพาะ ตามแต่ละวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร และแต่ละบทบาทขององค์กรดังนี้

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นช่วยเหลือ และเชื่อมสัมพันธ์ไทย – มลายู เพจ "Wartani"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
โครงการชุดรายอเพื่อพี่น้อง	✓		
ระดมทุนช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย	✓		
พลังเยาวชนร่วมกันสวมชุดมลายู	✓		✓
มอบทุนเด็กกำพร้า	✓		✓

มอบอาหารเรือนจำ	✓		✓
โครงการ "ฝายมีชีวิต"	✓		✓
ต้อนรับแขกอินโดฯ มาเลเซีย	✓		✓
ค่ายสานสัมพันธ์	✓		✓

ตารางที่ 33 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ “Wartani”

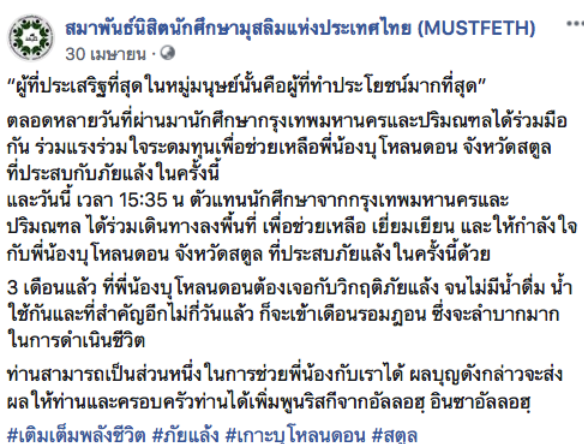
ภาพที่ 22 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ "Wartani"

จากตารางในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงรูปแบบการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวผ่านบล็อกที่ควบคู่กับรูปแบบวิดีโอ ในการนำเสนอถึงกิจกรรม และการดำเนินงานในด้านนี้ โดยเนื้อหาต่าง ๆ นั้น เกี่ยวข้องกับการสร้าง และเชื่อมสัมพันธ์ทางสังคมระว่างองค์กร กับประชาชน และระหว่างประชาชนด้วยกันเองในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ในมิติของการช่วยเหลือสังคม เช่น เด็กกำพร้า ยากไร้ หรือนักโทษในเรือนจำ ตลอดจนการเชื่อมและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างวัฒนธรรมท้องถิ่น (มลายู) กับวัฒนธรรมไทย และประเทศต่างๆ ในบริเวณใกล้เคียงอีกด้วย

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นประเด็นงานสัมพันธ์องค์กร เพจ "สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
มุสลิมอีสาน		✓	
ช่วยเกาะบูโหลนภัยแล้ง	✓	✓	
ช่วยเหลือภัยแล้ง	✓		
แก้ปัญหาภัยพิบัติ	✓		

ตารางที่ 34 รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคมของ
เพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)”

รูปแบบการสื่อในประเด็นดังกล่าวขอเพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” มีการนำเสนอรูปแบบบล็อกมากที่สุดโดยลักษณะของเนื้อหาที่เชื่อมโยงถึงบทบาทขององค์กรในมิติทางด้านจิตอาสาของความเป็นนิสิต นักศึกษาในการช่วยเหลือประชาชนตามพื้นที่ต่างๆที่ประสบปัญหาสาธารณภัย เช่น ปัญหาภัยแล้ง หรือปัญหาอุทกภัย เป็นต้น

ภาพที่ 23 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม
เพจ "สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคม เพจ "มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ร่วมสมทบทุน "บ้านพักผู้ป่วย"	✓	✓	
ประชาสัมพันธ์โครงการเด็กกำพร้า	✓	✓	
ร่วมบริจาคเลี้ยงละศีลอดเด็กกำพร้า		✓	
ร่วมบริจาคของขวัญวันอีดิลฟิตรีแก่เด็กกำพร้า	✓		
ร่วมบริจาคของขวัญสำหรับเด็กชาวซีเรีย	✓		
บริจาคเนื้อกุรบาน ¹⁹ แก่ผู้ลี้ภัยชาวโซมาเลีย	✓	✓	
ช่วยเหลืออุบัติเหตุอัคคีภัย	✓	✓	
บริจาคอาหาร กุรบานในวันอีดิลอัฎฮา		✓	

ตารางที่ 35 รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า”

การสื่อสารในรูปแบบบล็อกพร้อมกับรูปภาพ พบในเพจ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” มากที่สุด โดยการนำเสนอในประเด็นนี้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขององค์กรในการดูแล ช่วยเหลือเด็กกำพร้า และผู้ยากไร้ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่สังคมทั้งในบริบทประเทศไทย และต่างประเทศ ผ่านบทบาทองค์กรกลางที่ประสานความช่วยเหลือระหว่างผู้ที่มีความประสงค์จะช่วยเหลือ หรือบริจาค กับผู้ที่ประสบปัญหาต่างๆ นอกจากนี้การช่วยเหลือในประเด็นเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกับปรากฏการณ์ในบริบทของศาสนาอิสลามเป็นสำคัญ เช่น การบริจาคอาหารละศีลอด หรือการบริจาคเนื้อกุรบาน เป็นต้น

¹⁹ กุรบาน หมายถึง การเชือดสัตว์พลีเนื่องในวันอีดิลอัฎฮา วันแห่งการเฉลิมฉลองของชาวมุสลิม โดยเนื้อสัตว์ที่เชือดนั้นจะนำไปแจกจ่ายแก่บรรดาผู้ยากไร้ และญาติพี่น้อง ตามสัดส่วนที่ศาสนาได้กำหนดเอาไว้

ภาพที่ 24 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม
เพจ “มูลนิธิศรวิหารเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า”

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคม เพจ "สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ร่วมช่วยผู้เหลือประสบอัคคีภัย	✓	✓	
ช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็งต่อมน้ำเหลือง	✓	✓	
ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ	✓	✓	
สำนักจุฬาราชมนตรี ร่วมกับ UNHCR ร่วม ช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในเดือนรอมฎอน	✓		✓
ร่วมบริจาคอาหารละศีลอดแก่ผู้ลี้ภัย	✓	✓	
ร่วมขอคู่ออ (ขอพร) แก่ชาวมุสลิมที่อยู่ในภาวะ สงคราม	✓	✓	

ตารางที่ 36 รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม
เพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี”

จากตารางในข้างต้นพบว่ารูปแบบการสื่อสารแบบบล็อกควบคู่กับรูปภาพมีการนำมาใช้มากที่สุด โดยเป็นการนำเสนอเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทขององค์กรในด้านการช่วยเหลือมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ประสบปัญหาต่างๆ เช่น ผู้ประสบเหตุอัคคีภัย โรคร้ายไข้เจ็บ ตลอดจนเด็กกำพร้า ผู้เข้าถึงโอกาสต่างๆ ได้ยาก รวมถึงการช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาทั้งสาธารณภัย หรือรวมไปถึงผู้ที่ประสบปัญหาภาวะสงคราม (State of War) ผู้ลี้ภัย (Refugee) กับประเด็นทางการเมือง หรือมนุษยธรรม ของประเทศต่างๆ ในด้านปัจจัยยังชีพ อาหาร ยารักษาโรค เป็นต้น

สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี

3 พฤษภาคม · 🌐

#รวมก้อนเพื่อชาวซีเรีย ช่วยมนุษยธรรมแต่ชาวซีเรีย เลี้ยงละคลอด 500 ครอบครัว มอบถุงยังชีพ 500 ครอบครัว มอบทุนเด็กกำพร้า ยากจน ยากไร้ ช่วยเหลือสร้างที่พัก ช่วยเหลือการแพทย์ ร่วมบริจาคได้ที่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยตามรายละเอียด ใน โพสต์เตอร์ด้านล่างหรือธนาคารทั่วไป inbox มาณะครับ ยินดีอำนวยความสะดวก | สอบถามเพิ่มเติมได้ที่ โทร/ไลน์ 086-101-0957 #แชร์ต่อไป

ภาพที่ 25 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี”

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม เพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธินันดิชน”			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ฮัจย์ และวัตถุประสงค์			✓
วัตถุประสงค์ของชีวิต			✓
อาหาร และฮาลาล			✓
เอกภาพของพระเจ้า			✓
การละหมาด			✓
เราคือครอบครัวเดียวกัน			✓
การถือศีลอด			✓
ผู้ที่ถูกเลือก			✓
1 คนทดลอง 1 คนอด เพื่อคนอัม			✓

จรรยาบรรณอิสลาม			✓
ชะกาต			✓
มาเข้าใจอิสลามกันเถอะ			✓

ตารางที่ 37 รูปแบบการสื่อสารในประเด็น จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม
เพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน”

ผู้วิจัยพบการสื่อสารในรูปแบบวิดีโอในประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม โดยเนื้อหาทั้งหมดนั้นแสดงถึงบทบาทของการอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจศาสนาอิสลามแก่สังคม ซึ่งแตกต่างจากองค์กรอื่นๆที่ช่วยเหลือในด้านมนุษยธรรม หรืองานจิตอาสาที่เป็นไปในลักษณะของการลงพื้นที่ช่วยเหลือ แต่ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” ให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือผ่านมิติของการสร้างความรู้ ความเข้าใจต่อหลักการทางศาสนาเบื้องต้นเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง อันเป็นการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน และสร้างสันติภาพให้แก่สังคม

ภาพที่ 26 รูปแบบการสื่อสารประเด็นประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม
เพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน”

" จากการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารทั้งหมดของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม พบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วมีการนำเสนอผ่านรูปแบบบล็อกมากที่สุด โดยเนื้อหาของแต่ละเพจ นั้นสะท้อนถึงบทบาทและหน้าที่ขององค์กรในโลกทางกายภาพที่มีหน้าที่ และรายละเอียดแตกต่างกันออกไป แต่ยังคงแสดงให้เห็น

เห็นถึงภาพรวมในการช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆด้วยกับบทบาท และตัวแทนขององค์กรอิสลาม (Islamic organization) ในการช่วยเหลือสังคมร่วมกัน

4.4.2 วิธีการสื่อสารของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

จากการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารในข้างต้นพบว่าส่วนใหญ่มีการนำเสนอในรูปแบบบล็อกพร้อมด้วยรูปภาพ หรือวิดีโอเป็นองค์ประกอบเสริมในการสื่อสารถึงประเด็นต่างๆ ตามบทบาท และหน้าที่ขององค์กรที่เคลื่อนไหว หรือช่วยเหลือสังคม โดยทั้งหมดนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ในการสื่อสารของแต่ละประเด็น ผ่านการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารของแต่ละประเด็น หรือปรากฏการณ์ดังนี้

4.4.2.1 วิธีการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ

วิธีการสื่อสารในประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพจ "Wartani"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
นักศึกษาปาตานีจัดกิจกรรมรณรงค์เลือกตั้ง	Newsjacking	Selfies	
ปาตานี กับการเรียกร้องเสรีภาพ	The Cheat sheet Post	Quote Picture	
แถลงการณ์เครือข่ายผดุงธรรมเพื่อสันติเรื่องเจ้าหน้าที่คุมตัวสมาชิก	Newsjacking	Quote Picture	
เครือข่ายลงพื้นที่ให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน	Newsjacking		Video Interview
สัมภาษณ์สมาชิกผู้แทนราษฎรใน 3 จังหวัดชายแดนใต้			Video Interview
ละหมาดเพื่อขอความคุ้มครอง และความปลอดภัย			Video Interview
ความไม่ไว้วางใจคือการทำลายสันติภาพ	Spotlight	Image Card	
ประชาชนรวมตัวร้องเรียนเรื่องบังคับเก็บ DNA โดยไม่สมัครใจ	Newsjacking	Selfies	

แถลงการณ์สมาชิกผู้แทนราษฎรใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ขอรัฐบาลยกเลิกกฎหมายพิเศษ	Newsjacking	Selfies	
PerMAS ยื่นเรื่องให้ UN เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในจังหวัดปัตตานี	Newsjacking	Selfies	
เสวนาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายพิเศษ			Live Streaming

ภาพที่ 27 วิธีการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพจ “Wartani”

บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking)

วิธีการสื่อสารในลักษณะของบล็อกที่เกาะกระแสข่าวเป็นวิธีการที่เพจ “Wartani” ใช้นำเสนอมากที่สุด โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงเชื่อมโยงถึงบทบาทขององค์กรที่เป็นสำนักสื่อในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ จากการวิเคราะห์ตัวเนื้อหาของแต่ละประเด็นที่นำเสนอ พบว่าเป็นการสื่อสาร หรือการนำเสนอข่าวสารที่ไม่ได้ปรากฏอยู่บนสื่อกระแสหลัก อีกทั้งยังเป็นข้อมูลเชิงลึกจากคนในพื้นที่ และสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อันเป็นพื้นที่สาธารณะที่มอบความเท่าเทียมในการสื่อสาร และกำหนดเนื้อหา หรือประเด็นในการนำเสนอได้อีกด้วย

วิธีการสื่อสารในประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ เพจ "สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
เก็บ DNA เยาวชน 3 ชายจังหวัดชายแดนใต้	Spotlight	Selfies	
ปรากฏการณ์เกณฑ์ทหาร Festival	Spotlight	Image Cards	
แถลงการณ์ข่าวปลอม "Fake News"	Newsjacking	Selfies	
เดือนรอมฎอนเดือนแห่ง ...			Livestreaming
อาลัย ดร. มุฮัมหมัด มุรชีห์ประธานาธิบดีอียิปต์		Quote Picture	

Ramadan & Violence	Spotlight		Livestreaming
วันต่อต้านการทรมานสากล	Spotlight	Image Cards	
ลงชื่อสนับสนุนยกเลิกกฏอัยการศึกในพื้นที่ จังหวัดชายแดนใต้	Spotlight		
กฎหมายพิเศษกับเสรีภาพปาตานี			Livestreaming
ห้องน้ำไม่ใช่แดนประหาร	Spotlight	Image Cards	

ตารางที่ 38 วิธีการสื่อสารประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ
เพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)”

บล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight)

จากตารางในข้างต้นพบว่าวิธีการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวพบการนำเสนอผ่านบล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด โดยเนื้อหาต่างๆที่นำเสนอขึ้นเป็นการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตั้งคำถามต่อการดำเนินงาน และการปฏิบัติต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าข่ายการละเมิดสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ตลอดจนการใช้ความรุนแรงต่อประชาชนในปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ เช่น ประเทศซีเรีย หรือประเทศปาเลสไตน์ นอกจากนี้ยังพบลักษณะของการสื่อสารที่แสดงถึงการเรียกร้องในสิทธิเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของประชาชนด้วยเช่นกัน

จากประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพในข้างต้นแสดงให้เห็นถึงวิธีการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไป โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงภูมิหลัง หรือบทบาทและหน้าที่ขององค์กรในการเคลื่อนไหวทางสังคมในแต่ละองค์กร เช่น เพจ “Wartani” ก่อตั้งขึ้นมาในบทบาทของสำนักสื่อในพื้นที่ ที่คอยนำเสนอข่าวสาร ความจริงในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งแตกต่าง หรือไม่พบในการนำเสนอจากสื่อกระแสหลัก และ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” ที่มีภูมิหลังในการเป็นสมาคม หรือสมาพันธ์รวมตัวกันของนิสิตในการต่อสู้ และเรียกร้องสิทธิเสรีภาพในประเด็นต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งใน และต่างประเทศ ดังนั้นวิธีการสื่อสาร เนื้อหาที่นำเสนอออกมานั้นจึงเป็นไปในลักษณะของการเรียกร้อง ตั้งคำถามเชิงกระบวนการต่อหน่วยงานภาครัฐ หรือองค์กรต่าง ในมิติของสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน

4.4.2.2 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม

วิธีการสื่อสารในประเด็นการสื่อสารอัตลักษณ์ไทย – มลายู เพจ "Wartani"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
โครงการชุตราโยเพื่อพี่น้อง	Newsjacking		
ระดมทุนช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัย	Newsjacking		
พลังเยาวชนร่วมกันสวมชุดมลายู	Spotlight		Video Interview
มอบทุนเด็กกำพร้า			Live Streaming
มอบอาหารเรือนจำ			Video Interview
โครงการ "ฝายมีชีวิต"			Video Interview
ต้อนรับแขกอินโดนีเซีย และมาเลเซีย			Video Interview
ค่ายสานสัมพันธ์	Newsjacking		Video Interview

ตารางที่ 39 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ "Wartani"

วิดีโอบรรยาย (Video interviews)

วิธีการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวเป็นวิธีที่พบในประเด็น และปรากฏการณ์จิตอาสา และการช่วยเหลือสังคมมากที่สุด โดยลักษณะของเนื้อหาที่สื่อสารผ่านวิดีโอบรรยายเป็นการนำเสนอในส่วนของกิจกรรม และการดำเนินงานขององค์กรในการช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ผ่านโครงการต่างๆ เช่น การช่วยเหลือด้านภัยแล้ง โดยการเป็นตัวทางในสอนชาวบ้านในการสร้างฝายชะลอน้ำ หรือการมอบทุนการศึกษา และปัจจัยยังชีพแก่เด็กกำพร้าจากการสูญเสียครอบครัวจากเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เป็นต้น นอกจากนี้วิธีการสื่อสารนี้ยังมีความเชื่อมโยงกับบทบาทด้านสำนักสื่อขององค์กรผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมพลังเยาวชนร่วมกันสวมชุดมลายู หรือกิจกรรมต้อนรับแขกจากอินโดนีเซีย และมาเลเซีย ที่แสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมลักษณะมลายูอันเป็นอัตลักษณ์ท้องถิ่นของ 3 จังหวัดชายแดนใต้ด้วยเช่นกัน

วิธีการสื่อสารในประเด็นประเด็นงานสัมพันธ์องค์กร เพจ "สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
มุสลิมอีสาน		Image Cards	
ช่วยเกาะบูโหลนภัยแล้ง	Spotlight	Image Cards	
ช่วยเหลือภัยแล้ง	Spotlight		
แก้ปัญหาภัยพิบัติ	Spotlight		

ตารางที่ 40 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)”

บล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight)

จากตารางในข้างต้นพบว่าวิธีการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวพบการนำเสนอผ่านบล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด โดยเนื้อหาทั้งหมดนั้นมีความคล้ายคลึงกับประเด็นประชาธิปไตย และสิทธิเสรีภาพ ในด้านของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเล็งเห็นถึงปัญหาเหตุการณ์ภัยแล้ง หรือปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆที่กำลังเผชิญ พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ถึงกิจกรรม และการดำเนินงานขององค์กรในการช่วยเหลือสังคม

วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคม เพจ "มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ร่วมสมทบทุน "บ้านพักผู้ป่วย"	Newsjacking	Selfies	
ประชาสัมพันธ์โครงการเด็กกำพร้า		Image Card	
ร่วมบริจาคเลี้ยงละศีลอดเด็กกำพร้า		Image Card	
ร่วมบริจาคของขวัญวันอีดิลฟิตรีแก่เด็กกำพร้า		Selfies	
ร่วมบริจาคของขวัญสำหรับเด็กชาวซีเรีย		Image Card	
บริจาคเนื้อกุรบานแก่ผู้ลี้ภัยชาวโซมาเลีย		Selfies	

ช่วยเหลืออุบัติเหตุอัคคีภัย	Newsjacking	Selfies	
บริจาคอาหาร กุรบานในวันอีดีลอัลญาฮา		Image Card	

ตารางที่ 41 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ "มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า"

วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคม เพจ "สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ร่วมช่วยผู้เหลือประสบอัคคีภัย	Newsjacking	Selfies	
ช่วยเหลือผู้ป่วยมะเร็งต่อมน้ำเหลือง	Newsjacking	Selfies	
ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ	Newsjacking	Selfies	
สำนักจุฬาราชมนตรี ร่วมกับ UNHCR ร่วมช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในเดือนรอมฎอน			Video Interview
ร่วมบริจาคอาหารละศีลอดแก่ผู้ลี้ภัย	Newsjacking	Selfies	
ร่วมขอพรแก่ชาวมุสลิมที่อยู่ในภาวะสงคราม	Newsjacking	Selfies	

ตารางที่ 42 แสดงผลการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ "สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี"

บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking)

จากการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารในประเด็นข้างต้นพบว่าทั้ง 2 เพจ มีวิธีการสื่อสารที่คล้ายกัน โดยเป็นการนำเสนอเนื้อหาผ่านวิธีการสื่อสารแบบบล็อกที่เกาะกระแสข่าว โดยทั้งหมดนั้นแสดงถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรม และโครงการที่ดำเนินการขององค์กรในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (Humanity) เป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือทั้งผู้ที่ประสบปัญหาด้านสาธารณสุข (Public Danger) เช่น ประสบปัญหาอุทกภัย อัคคีภัย รวมไปถึงโรคภัยไข้เจ็บ หรือผู้ที่ตกอยู่ในภาวะอันตรายต่างๆ เช่น ภาวะสงคราม ผู้ลี้ภัย เด็กกำพร้า ในพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการช่วยเหลือขององค์กรนั้นเป็นไปตามระเบียบ และหลักการต่างๆของศาสนา เช่น การรับบริจาคเพื่อการจัดเลี้ยงอาหารละศีลอด หรือการบริจาคเนื้อกุรบานเนื่องในวันอีดีลอัลญาฮา (Eid Mubarak) เป็นต้น

นอกจากนี้การนำเสนอในวิธีการดังกล่าวยังมีการใช้รูปภาพเข้ามาร่วมเป็นองค์ประกอบในการสื่อสารเช่นกัน โดยผู้วิจัยแยกออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ 1) การสื่อสารควบคู่กับรูปภาพ ที่ใช้วิธีการสื่อสารแบบภาพถ่ายบุคคลอื่น และถ่ายตนเอง (Selfies) ซึ่งวิธีจะเป็นการนำเสนอผลการดำเนินงาน หรือกิจกรรมขององค์กรที่ได้ลงพื้นที่ช่วยเหลือผู้ยากไร้ และ 2) การสื่อสารควบคู่กับรูปภาพในวิธีการของ บัตรรูปภาพ (Image cards) หรือการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์เพื่อขอรับ หรือร่วมบริจาคในกิจกรรมต่างๆที่ทางองค์กรจะลงพื้นที่ช่วยเหลือสังคม

วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม เพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน”			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ฮัจย์และวัตถุประสงค์			Livestreaming
วัตถุประสงค์ของชีวิต			
อาหารและฮาลาล			
เอกภาพของพระเจ้า			
การละหมาด			
เราคือครอบครัวเดียวกัน			
การถือศีลอด			
ผู้ที่ถูกเลือก			Video Interview
1 คนทดลอง 1 คนอด เพื่อคนอื่น			
จรรยา มารยาทอิสลาม			Livestreaming
ชะกาด			
มาเข้าใจอิสลามกันเถอะ			Video Interview

ตารางที่ 43 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม

เพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน”

วิดีโอแพร่ภาพสด (Live streaming)

จากตารางในข้างต้นพบว่าวิธีการสื่อสารในลักษณะของการแพร่ภาพสด โดยเป็นวิดีโอที่แสดงถึงการเรียนการสอนในหลักการต่างๆของศาสนาอิสลามทั้งหลักศรัทธา

หลักปฏิบัติ ตลอดจนจรรยาบรรณของศาสนา ซึ่งวิธีการสื่อสารของเพจ นี้แสดงให้เห็นถึงการช่วยเหลือสังคมที่แตกต่างออกไป โดยเป็นการช่วยเหลือสังคมในด้านของการให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามแก่สังคม หรือผู้ที่มีความประสงค์ต้องการที่จะเรียนรู้ เพื่อลดความขัดแย้ง หรือความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับความเป็นอิสลาม ตลอดจนการสร้างความสงบสุข และสันติภาพแก่สังคมต่อไป

จากการวิเคราะห์ทั้งในส่วนจากรูปแบบการสื่อสาร รวมไปถึงวิธีการสื่อสารในทุกๆประเด็น นั้นพบว่ารูปแบบ และวิธีการสื่อสารของแต่ละเพจ นั้นมีความเชื่อมโยงกับบทบาท และหน้าที่ขององค์กรในคุณลักษณะทางกายภาพ ที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อน และช่วยเหลือสังคมในมิติที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอผ่านบล็อก ด้วยกับวิธีของบล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking) ผ่านพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ ในการกำหนด และสร้างเนื้อหาต่างๆด้วยตนเองในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในกระแสรอง และนำเสนอข้อมูลในอีกด้านของพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ผลงาน หรือกิจกรรมในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้บริบทสื่อสังคมออนไลน์ยังเอื้อให้มีการสร้างสรรค์วิธีการนำเสนอข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับศาสนาอิสลามผ่านวิธีการสื่อสารแบบเผยแพร่ภาพสด (Live Streaming) ของเพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” ในการสร้างการมีส่วนร่วม หรือการเรียนรู้อย่างไม่จำกัดจำนวนผู้เข้าชมเรียนรู้ด้วยเช่นกัน ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ ในการเคลื่อนไหว และช่วยเหลือสังคมในมิติต่างๆที่มีความหลากหลายทั้งในส่วนของการนำเสนอ ตลอดจนรูปแบบในการสื่อสาร

4.5 กลุ่มนักธุรกิจ

4.5.1 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มนักธุรกิจ

การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามของกลุ่มนี้มีรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับประเด็นต่างๆที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของนักธุรกิจในมิติของศาสนาอิสลาม เช่น ด้านหลักการเงินอิสลาม การนำเสนอความรู้เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆในบริบทของศาสนาอิสลามที่เกิดขึ้น ณ ช่วงเวลาเก็บข้อมูล รวมถึงบทบาทในการช่วยเหลือสังคมอีกเช่นกัน ทั้งนี้รูปแบบการสื่อสารต่างๆนั้นผู้วิจัยแบ่งออกตามหมวดหมู่ของปรากฏการณ์ หรือประเด็นที่ค้นพบในเฟซบุ๊กเพจ ดังนี้

4.5.1.1 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลาม อمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
เงินฝากออมเพื่อการประกอบพิธีฮัจญ์		✓	
โครงการเงินออมสะสมเพื่อบริจาคกุรบาน		✓	
เงินออม และรับบริจาคการจ่ายชะกาตข้าวฟिटร์		✓	
การบริจาคชะกาตฟิทร์ แก่พี่น้องชาวเขมร	✓	✓	
โครงการ "ปันสุขแก่ครอบครัวผู้ยากไร้" เพื่ออาหาร ละเอียด		✓	

ตารางที่ 44 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลาม อمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลาม อัศคีตติก จำกัด”			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ประชาสัมพันธ์รับบริจาคชะกาตฟิทร์เพื่อส่งต่อแก่ผู้คนยากไร้	✓	✓	
"โครงการอิฟฎอร ²⁰ สัมพันธ์" ณ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาคม	✓	✓	
ประชาสัมพันธ์รับ และร่วมบริจาคสมทบทุนบริจาคกุรบาน	✓	✓	
โครงการเก็บออมเงินเพื่อเยาวชน	✓	✓	

ตารางที่ 45 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลามอัศคีตติก จำกัด”

²⁰ อิฟฎอร หมายถึง อาหารสำหรับการละศีลอดของชาวมุสลิมในช่วง เดือนรอมฎอน โดยในบริบทนี้จะเกี่ยวกับการบริจาคอาหารสำหรับเด็ก และเยาวชนตามโรงเรียนต่างๆ สำหรับการละศีลอด

จากตารางในข้างต้นจะพบว่าในประเด็นดังกล่าวเพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH” มีการสื่อสารผ่านรูปแบบรูปภาพ ในการทุกการนำเสนอ ซึ่งแตกต่างกับเพจ “สหกรณ์อิสลามอัศศิดดีก จำกัด” ที่ใช้รูปแบบการนำเสนอผ่านบล็อก (Blog) ควบคู่กับรูปภาพ ในทุกการนำเสนอ อย่างไรก็ตามทั้งสองเพจมีการนำเสนอประเด็นที่คล้ายกัน โดยมีสาระสำคัญของเนื้อหาที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือ ร่วมมือกันของสมาชิกภายในองค์กร เพื่อตอบแทนผลประโยชน์แก่สมาชิกด้วยกับหลักการเงินอิสลาม เช่น โครงการเงินออมเพื่อเยาวชน หรือผลประโยชน์จะได้รับในด้านการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การออมเงินเพื่อการประกอบพิธีฮัจญ์ นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาที่เป็นการตอบแทนผ่านการบริจาค หรือช่วยเหลือผู้ยากไร้ หรือเด็กกำพร้า ผ่านระบบการเงินอิสลาม และการบริจาคตามหลักการอิสลาม เช่น ซะกาตข้าวสาร หรือกुरบาน เป็นต้น

4.5.1.2 รูปแบบการสื่อสารประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
4 วิธีที่ทำให้มีริสกี ²¹		✓	
ประโยชน์ของกुरบาน			✓
รวมฎอนเดือนอันทรงเกียรติ		✓	
คำกล่าวอวยพรเนื่องในวันอีดีลฟิตรี		✓	
คำกล่าวอวยพรเนื่องในวันอีดีลอัฎฮา		✓	

ตารางที่ 46 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม

เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”

²¹ ริสกี คือสิ่งที่พระผู้เป็นเจ้าได้ประทานให้แก่มนุษย์ และสัตว์โลกทั้งหลาย ซึ่งหมายรวมถึงปัจจัยยังชีพ ตลอดจนความรู้สึกร หรือคุณค่าทางจิตใจในด้านที่ยังประโยชน์ต่อตนเอง และสังคม

รูปแบบการสื่อสารการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลามอัศศิติก จำกัด”			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ชะฮาบาน ²² ประตู่เดือนรอมฎอน	✓	✓	
7 วิธีต้อนรับรอมฎอน	✓	✓	
การเตรียมตัวต้อนรับรอมฎอน		✓	
ชะกาตฟิตรเรื่องจำเป็นสำหรับมุสลิม	✓	✓	
ร่วมอวยพรเนื่องในวันอีดีลฟิตร		✓	
ดูอาอ (ขอพร) แก่ผู้ที่เดินทางไปประกอบพิธีฮัจย์		✓	
5 ความดีที่ได้จากการทำกุรบาน		✓	

ตารางที่ 47 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม
เพจ “สหกรณ์อิสลามอัศศิติก จำกัด”

การนำเสนอในประเด็นดังกล่าวของทั้ง 2 เพจ พบว่ามีการนำเสนอด้วยมากที่สุด โดยเนื้อหาทั้งหมดนั้นมีสาระสำคัญ ที่เชื่อมโยงกับบริบทศาสนาอิสลาม ด้วยการให้ความรู้ ในมิติต่างๆของเทศกาล วันสำคัญ หรือขนบธรรมเนียมทางศาสนาเป็นสำคัญ กล่าวคือเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับแก่นของความดี หรือคุณูปการที่จะได้รับจากจากพระเจ้าผ่านการปฏิบัติพิธีกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือสังคม หรือปฏิบัติตามหลักการศาสนา ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงคุณงามความดีของการปฏิบัติศาสนกิจต่างๆที่มีต่อสังคมโลกในมิติของการสร้างสันติภาพด้วยเช่นกัน

4.5.1.3 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสื่อสารหลักการเงินแห่งอิสลาม

การสื่อสารในประเด็นนี้ผู้วิจัยพบการนำเสนอเพียงครั้งเดียว โดยเป็นการสื่อสารในรูปแบบของวิดีโอที่ให้ความรู้ความเข้าใจขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับหลักเศรษฐศาสตร์อิสลาม ในมิติหลักการในด้านต่างๆของศาสนาอิสลาม ซึ่งเกี่ยวข้องข้องกับวิธีการจัดระบบฟื้นฟูเศรษฐกิจ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อสร้างความยุติธรรมแก่สังคม นอกจากนี้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงเนื้อหาที่แสดงถึงบทบาทขององค์กร ในลักษณะของความเป็นสหกรณ์ที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือ ร่วมมือกันหากำไร หรือ

²² ชะฮาบาน หมายถึง เดือนที่ 8 ของปฏิทินอิสลาม ถือว่าเป็นเดือนที่สำคัญเดือนหนึ่งอันเป็นเดือนแห่งการเตรียมพร้อมเข้าสู่เดือนรอมฎอนที่กำลังจะมาถึง ซึ่งศาสนาอิสลามส่งเสริมให้ชาวมุสลิมกระทำการถือศีลอด และกระทำความดีอื่น ๆ เพื่อการเตรียมพร้อมกาย และใจต่อการมาถึงของเดือนรอมฎอน

ผลประโยชน์ ด้วยกับความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกภายในองค์กร โดยผ่านหลักการอิสลาม อีกด้วย

ภาพที่ 28 แสดงถึงรูปการสื่อสารในประเด็นการสื่อสารหลักการเงินแห่งอิสลาม

จากการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มนักธุรกิจในช่วงต้นจะพบว่าการนำลักษณะของรูปภาพมาสื่อสารถึงบทบาทขององค์กร รวมไปถึงประเด็นต่างๆที่พบในเฟซบุ๊กเพจ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงสาเหตุของการนำในลักษณะดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารนั้นเนื่องด้วยกับความละเอียดข้อมูล หรือข้อบังคับต่างๆที่มีความซับซ้อน และยากต่อการทำความเข้าใจ เช่น รายละเอียดของการออมเงินเพื่อบริจาคกุรบานของสมาชิกสหกรณ์ หรือรายละเอียดในการจำหน่ายข้าวสารปีตร ช่วยเหลือคนยากไร้ในสัดส่วนอันเป็นธรรมระหว่างผู้ให้ และผู้รับ ด้วยเหตุนี้การนำองค์ประกอบต่างๆของรูปภาพเข้ามามีส่วนช่วยเสริม และกระชับข้อมูลให้ดูน่าสนใจ พร้อมทั้งให้ความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเข้ามามีส่วนช่วยในการสร้างอารมณ์ และความรู้สึกต่อวันสำคัญ หรือเทศกาลต่างๆของศาสนา เช่น การถือศีลอดเดือนรอมฎอน หรือวันอีดีลปีตร และอีดีลฮัจญฮา เป็นต้น

4.5.2 วิธีการสื่อสารของกลุ่มนักธุรกิจ

จากการวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารในช่วงต้นแสดงให้เห็นถึงการใช้รูปภาพเป็นรูปแบบหลักในการนำเสนอเนื้อหา หรือประเด็นต่างๆ โดยในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงวิธีสื่อสารในแต่ละประเด็นที่กลุ่มนักธุรกิจสื่อสารให้เห็นถึงตัวตน หรือบทบาทขององค์กรผ่านวิธีการสื่อสารดังนี้

4.5.2.1 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม

วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
เงินฝากออมเพื่อการประกอบพิธีฮัจญ์		Info graphic Picture	
โครงการเงินออมสะสมเพื่อบริจาคกุรบาน			
เงินออม และรับบริจาคการจ่ายชะกาตข้าวฟีดร์			
การบริจาคชะกาตฟีดร์ แก่พี่น้องชาวเขมร	Newsjacking	Selfies	
โครงการ “ปันสุขแก่ครอบครัวผู้ยากไร้” เพื่ออาหาร ละศีลอด		Album Picture	

ตารางที่ 48 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม

เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”

รูปภาพอินโฟกราฟิก (Info graphic Picture)

จากประเด็นข้างต้นพบว่ามีการใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะของรูปภาพอินโฟกราฟิกมาใช้ในการย่อเนื้อหา และข้อมูลเกี่ยวกับหลักการ หรือรายละเอียดข้อบังคับต่างๆ ในการเก็บออมเงินผ่านสหกรณ์ ตลอดจนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริจาคทานในด้านต่างๆ โดยเป็นการย่อข้อมูลผ่านรูปภาพเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ง่ายผ่านองค์ประกอบของภาพที่มีความน่าสนใจ

ภาพที่ 29 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม

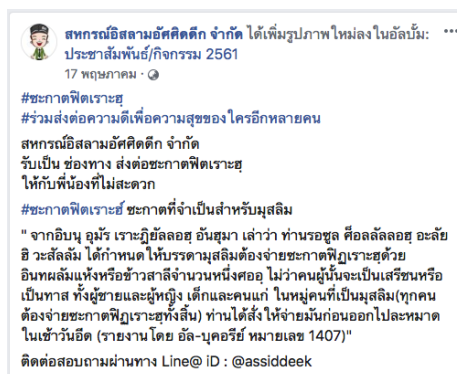
เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”

วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลาม อัศคีตติก จำกัด”			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ประชาสัมพันธ์รับบริจาคชะกาตฟิตรีเพื่อส่งต่อแก่ ผู้คนยากไร้	Instructional Post	Image Cards	
"โครงการอิฟฎอรสัมพันธ์" ณ โรงเรียนหาดใหญ่ วิทยาคม	Instructional Post	Selfies	
ประชาสัมพันธ์รับ และร่วมบริจาคสมทบทุนบริจาค กุรบาน	Instructional Post	Image Cards	
โครงการเก็บออมเงินเพื่อเยาเวชน		Image Cards	

ตารางที่ 49 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม
เพจ “สหกรณ์อิสลามอัศคีตติก จำกัด”

บล็อกการแนะนำ (Instructional Post)

วิธีการสื่อสารของเพจ “สหกรณ์อิสลามอัศคีตติก จำกัด” นั้นแตกต่างออกไป
โดยใช้วิธีการสื่อสารในการแนะนำเข้ามาใช้ผสมผสานกับการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการ
ต่างๆขององค์กร ซึ่งลักษณะของการแนะนำนั้นจะเป็นการให้ความรู้ ข้อมูลที่เชื่อมโยงกับบทบัญญัติ
ของศาสนา ในมิติของคุณความความดีที่จะได้รับการตอบแทนจากพระผู้เป็นเจ้า และคุณประโยชน์
ของสังคมที่จะได้รับการบริจาค หรือช่วยเหลือในด้านต่างๆ

ภาพที่ 30 วิธีการสื่อสารในประเด็นการช่วยเหลือสังคมผ่านหลักการอิสลาม
เพจ “สหกรณ์อิสลามอัศคีตติก”

4.5.2.2 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม

วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลามอมานะฮ์ Amanah Islamic Cooperative TH”			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
4 วิธีที่ทำให้มีริสกี		Image Cards	
ประโยชน์ของกุรบาน			Video Interview
รอมฎอนเดือนอันทรงเกียรติ		Image Cards	
คำกล่าวอวยพรเนื่องในวันอีดีลฟิตรี		Image Cards	
คำกล่าวอวยพรเนื่องในวันอีดีลอัฎฮา		Image Cards	

ตารางที่ 50 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม
เพจ “สหกรณ์อิสลามอมานะฮ์ Amanah Islamic Cooperative TH”

บัตรรูปภาพ (Image cards)

การสื่อสารในประเด็นของการเผยแพร่หลักคำสอนอิสลามนั้นมีวิธีการสื่อสารรูปภาพในลักษณะของบัตรรูปภาพมาใช้ ซึ่งจากเนื้อหาที่ปรากฏนั้นแสดงให้เห็นถึงการอวยพร รวมถึงรายละเอียดของวันสำคัญต่างๆทางศาสนา เช่น เทศกาลถือศีลอดเดือนรอมฎอน วันอีดีลฟิตรี หรือช่วงการประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น

ภาพที่ 31 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม
เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”

วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู จำกัด”			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ชะฮาดาน ประดุสเดือนรอมฎอน	Instructional Post	Quote Picture	
7 วิธีต้อนรับรอมฎอน	Instructional Post	Album Picture	
การเตรียมตัวต้อนรับรอมฎอน		Image Cards	
ชะกาตฟิตรีเรื่องจำเป็นสำหรับมุสลิม	Instructional Post	Quote Picture	
ร่วมอวยพรเนื่องในวันอีดิลฟิตรี		Quote Picture	
ขอพรแก่ผู้เดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์		Quote Picture	
5 ความดีที่ได้จากการทำกุรบาน		Album Picture	

ตารางที่ 51 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม
เพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮู จำกัด”

สำนวนภาพ (Quotes Picture)

วิธีการสื่อสารของเพจ “สหกรณ์อิสลามอัสศิดดีก จำกัด” มีการนำเสนอผ่านรูปภาพเช่นกัน แต่มีลักษณะของวิธีการสื่อสารแตกต่างกันออกไปในส่วนองค์ประกอบภาพที่ไม่มีเนื้อหา หรือรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงคำอวยพร ผ่านรายละเอียดต่างๆของวันสำคัญทางศาสนา แต่จะเป็นไปในลักษณะของรูปภาพที่เป็นการสรุปประโยชน์รวมมากจากการนำเสนอผ่านบล็อกการแนะนำ (Instructional Post) เพื่อเป็นการให้ความรู้ทางศาสนาที่สามารถเข้าใจง่ายขึ้น

ภาพที่ 32 วิธีการสื่อสารในประเด็นการเผยแพร่หลักคำสอนศาสนาอิสลาม
เพจ “สหกรณ์อิสลามอัสศิดดีก จำกัด”

4.5.2.3 วิธีการสื่อสารในประเด็นการสื่อสารหลักการเงินแห่งอิสลาม

วิดีโอบรรยาย (Video interviews)

จากการวิเคราะห์รูปแบบวิดีโอที่นำเสนอในประเด็นข้างต้น ผู้วิจัยพบวิธีการสื่อสารในลักษณะของการบรรยายที่มีเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของสหกรณ์ ตลอดจนบทบาทขององค์กรในการช่วยเหลือด้านการเงินตามหลักการศาสนาอิสลาม หรือกล่าวคือคือเป็นวิดีโอแนะนำงาน (Video Presentation) ที่แนะนำการออมเงิน หรือประเภทของการลงทุนต่างๆในหลักเศรษฐศาสตร์อิสลาม

จากการวิเคราะห์ทั้งรูปแบบ และวิธีการสื่อสารนั้นสามารถสรุปได้ว่ากลุ่มนักธุรกิจนั้นมีการนำเสนอเนื้อหา และประเด็นต่างๆผ่านรูปภาพเป็นสำคัญ เนื่องด้วยความต้องการในการสรุปรวมรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเศรษฐศาสตร์ หรือหลักการเงินอิสลาม ที่สังคมทั่วไปรับรู้ และเข้าถึงข้อมูลเหล่านี้ได้น้อย ดังนั้นจากสื่อสารผ่านรูปภาพจึงสร้างความน่าสนใจ และแจ่มแจ้งรายละเอียดได้

หลากหลายมากกว่าการนำเสนอในรูปแบบบล็อก อย่างไรก็ตาม ในแต่ละเพจยังมีวิธีการสื่อสารที่แตกต่างกันออกไปทั้งการใช้รูปภาพอินโฟกราฟิก (Infographic Picture) ในการอธิบายรายละเอียดข้อบังคับในด้านต่างๆของศาสนา หรือการใช้รูปภาพควบคู่กับบล็อกการแนะนำ (Instructional Post) ที่ชี้ให้เห็นถึงคุณูปการในมิติความศรัทธาของศาสนาอิสลามที่จะได้รับจากพระเจ้า รวมไปถึงคุณประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากหลักการเงิน หรือการบริจาคทานตามหลักการศาสนาอิสลาม

4.6 กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

4.6.1 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในกลุ่มนี้มีรูปแบบการนำเสนอ และเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ ที่เชื่อมโยงกับบริบทของศาสนาอิสลามในมิติของการให้ความรู้ กำลังใจผ่านการนำเสนอปัญหา และวิธีการแก้ไขด้วยกับหลักการของศาสนาอิสลาม เป็นต้น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสารผ่านประเด็น และปรากฏการณ์ต่างๆดังนี้

4.6.1.1 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ			
เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
การต่อสู้กับใจตัวเอง	✓	✓	
บททดสอบ ไม่สตรงจริง ผ่านไม่ได้	✓	✓	
การสูญเสีย ย่อมแลกมาด้วยรางวัล	✓	✓	
เมื่อท้อแท้ หรือสิ้นหวัง	✓	✓	
อภัย	✓	✓	
แข่งขันกันสะสมความดี	✓	✓	
ประโยชน์ด้านสังคมของการถือศีลอด	✓	✓	
ความเมตตาไม่มีที่สิ้นสุด	✓	✓	
"เธอจากวันนั้น ถึงวันนี้"	✓	✓	

ตารางที่ 52 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ

เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"

จากตารางข้างต้นแสดงถึงรูปแบบการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวผ่านบล็อกพร้อมกับรูปภาพ ในทุกการนำเสนอ โดยประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ ในเพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์" มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการให้กำลังใจ พร้อมกับความรู้ผ่านมุมมอง และระเบียบหรือหลักการศาสนาอิสลามในการแก้ปัญหา ทั้งความอดทน ความมีเมตตา หรือการให้อภัยแก่ผู้อื่นๆ ซึ่งทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับหลักการแห่งสันติภาพอิสลาม

SMALL UNDERSTAND BOOKS SUB | อิสลาม | ไลฟ์สไตล์
25 พฤษภาคม · 🌐

นานาปัญหาอดอิบประจำรอมฎอน คำถามที่ 19
"ประโยชน์ทางด้านสังคมของการถือศีลอด??"
ถาม : การถือศีลอดมีประโยชน์ทางด้านสังคมหรือไม่?
ตอบ : การถือศีลอดมีประโยชน์ทางด้านสังคมหลายประการด้วยกัน เช่น ทำให้มุสลิมมีความรู้สึกที่ทั้งหมดเป็นประชาชาติเดียวกัน ทุกคนต่างถือศีลอดในช่วงเวลาเดียวกัน คนรวยจะสำนึกในเมตตาของอัลลอฮ์ รับรู้ถึงความรู้สึกของคนจน และสงสารพวกเขา และในเดือนรอมฎอนความชั่วร้ายในหนทางของชัยฏอนลดน้อยลง ความตักวายำเกรงเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีความตักวา สังคมก็จะสงบสุข
(พี่ตาวาเซคิบนู อุซัยมีน ในหนังสือรวมพี่ตาวาของท่าน)
ขอบคุณ
"รวมพี่ตาวาอุละมาฮ์ว่าด้วยการถือศีลอดและเดือนเราะมะฎอน"
แปลโดย : อัสรีน นียมเดชา
ผู้ตรวจทาน : ทีมงานเว็บอิสลามเฮ้าส์ ภาษาไทย

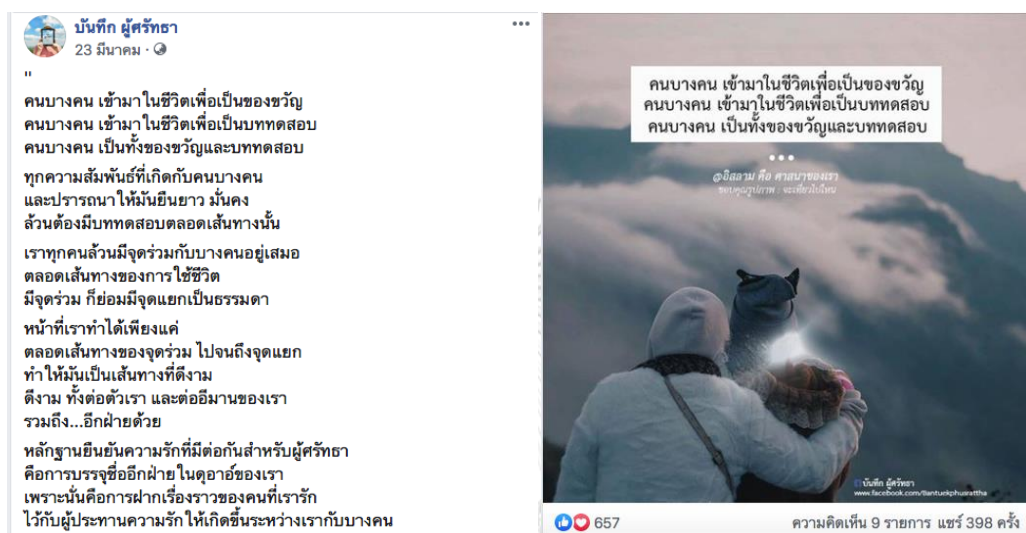
SMALL UNDERSTAND BOOKS
ปัญหาอดอิบประจำรอมฎอน
EP.19
"ประโยชน์ทางด้านสังคมของการถือศีลอด?"
เล่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือสำหรับพี่น้องมุสลิมและเพื่อนร่วมงาน
แปลโดย : อัสรีน นียมเดชา
ผู้ตรวจทาน : ทีมงานเว็บอิสลามเฮ้าส์ ภาษาไทย
RAMADAN KAREEM
👍👍 15 แชร์ 1 ครั้ง

ภาพที่ 33 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ
เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"

รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพจ "บันทึก ผู้ศรัทธา"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
คนบางคน และบททดสอบ	✓	✓	
การได้รำลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าอย่างแท้จริง		✓	
จงสร้างความเคยชินกับความธรรมดา	✓	✓	
อวยพรเนื่องในวันอีดีลฟิตรี		✓	
การให้อภัย	✓	✓	
จงรักษาลิ้น อย่าได้ไปละเมิดใคร	✓	✓	
ความอดทน และความยำเกรง	✓	✓	
จงอย่าตอบโต้ความชั่วด้วยความชั่ว		✓	

ตารางที่ 53 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพจ "บันทึกผู้ศรัทธา"

เช่นเดียวกันกับเพจ “บันทึก ผู้ศรัทธา” แม้จะมีการใช้รูปภาพมาเป็นส่วนประกอบหลักในการสื่อสาร และชูประเด็นดังกล่าวแต่ยังพบลักษณะ และรายละเอียดของเนื้อหาที่เหมือนกัน โดยเป็นการให้กำลังใจ กับปัญหาที่พบเจอในชีวิตประจำ พร้อมทั้งสอดแทรกถึงแนวทางในการแก้ปัญหาด้วยความศรัทธาที่มีต่อพระผู้เป็นเจ้า ดังนั้นเนื้อหาที่ปรากฏออกมานั้นจึงเกี่ยวกับความอดทน การให้อภัย เป็นต้น

ภาพที่ 34. รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพจ "บันทึกผู้ศรัทธา"

4.6.1.1 รูปแบบการสื่อสารจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม

รูปแบบการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ประชาสัมพันธ์โครงการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยของ UNHCR	✓	✓	
ถอดบทเรียน และประสบการณ์การนำเสนออิสลามในสังคมไทย	✓	✓	

ตารางที่ 54 รูปแบบการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม

เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"

รูปแบบการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม เพจ "บันทึก ผู้ศรัทธา"			
รายละเอียดประเด็น	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ประชาสัมพันธ์โครงการ "ชะกาตเพื่อผู้ลี้ภัย" ร่วมกับ "UNHCR"	✓	✓	
รณรงค์ และต่อต้านการคุกคามนักเผยแพร่ศาสนาอิสลาม	✓	✓	

ตารางที่ 55 รูปแบบการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการช่วยเหลือสังคม เพจ "บันทึกผู้ศรัทธา"

จากตารางในข้างต้นพบว่าทั้งรูปแบบการสื่อสาร และรายละเอียดเนื้อหาของทั้ง 2 เพจ นั้นมีลักษณะที่เหมือนกัน มีการนำเสนอผ่านรูปแบบบล็อก พร้อมกับรูปภาพ และเนื้อหาที่ปรากฏนั้นแสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ ที่ช่วยเหลือชาวมุสลิมที่ประสบปัญหาต่างๆ ทั้งภาวะสงคราม กระทั่งปัญหาทางด้านการเมือง ผ่านการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์เพื่อขอรับบริจาค และความช่วยเหลือในมิติต่างๆ ตลอดจนการแสดงออกเชิงนามธรรมด้วยกับสัญลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านการเสวนาวิชาการที่สร้างความใกล้ชิดให้แก่สังคมไทยด้วยกับหลักการของศาสนา

ภาพที่ 35 รูปแบบการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ
กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

4.6.2 วิธีการสื่อสารของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงรูปแบบการสื่อสารแล้วนั้น แสดงให้เห็นถึงการนำเสนอที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันของทั้ง 2 เพจ ในกลุ่มนี้ โดยให้ความสำคัญกับการนำเสนอผ่านรูปภาพ และบล็อกจากลักษณะดังกล่าวผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารตามแต่ละประเด็นหรือปรากฏการณ์ที่พบในเพจ ต่างๆดังนี้

4.6.2.1 วิธีการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ

วิธีการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
การต่อสู้กับใจตัวเอง	The Cheat Sheet Post & Instructional Post	Quotes Picture	
บททดสอบ ไม่ตรงจริง ผ่านไม่ได้			
การสูญเสีย ย่อมแลกมาด้วยรางวัล			
อภัย			
จงแข่งขันกันสะสมความดี			
ประโยชน์ด้านสังคมของการถือศีลอด			
ความเมตตาไม่มีที่สิ้นสุด	The Cheat Sheet Post & Instructional Post	Album Picture	
"เธอจากวันนั้น ถึงวันนี้"			
เมื่อท้อแท้ หรือสิ้นหวัง			

ตารางที่ 56 วิธีการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ

เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"

บล็อกสรุปเรื่องราว (The Cheat Sheet Post)

จากการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารจากตารางข้างต้น พบว่าเพจดังกล่าวเป็นบล็อกสรุปเรื่องราวที่เป็นการสรุป เรียบเรียงหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม ให้เข้าใจง่าย และตรงต่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่ต้องการสร้างกำลังใจ และแรงบันดาลใจ นอกจากนี้ยังสามารถวิเคราะห์

ได้ถึงการผสมผสานกับวิธีการสื่อสารเข้ากับบล็อกการแนะนำ (Instructional Post) ในการให้ความรู้ทางศาสนาในการแก้ปัญหา หรือการขัดเกลาจิตใจใน พร้อมกันนี้ในการสื่อสารผ่านรูปภาพนั้นยังพบวิธีการสื่อสารแบบสำนวนภาพ (Quotes Picture) โดยเป็นการใช้องค์ประกอบต่างๆที่มีอยู่ในภาพสื่อถึงความหมายของบทความ พร้อมกับให้อารมณ์ และความรู้สึกต่อเนื้อหาต่างๆที่สื่อสาร เช่น การใช้ลักษณะของตัวอักษร หรือการเลือกพื้นหลัง ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละบทความ

วิธีการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "บันทึก ผู้ศรัทธา"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
คนบางคน และบททดสอบ	Spotlight	Quotes Picture	
การได้รำลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าของแท้จริง			
จงสร้างความเคยชินกับความธรรมดา			
จงรักษาลิ้น อย่าได้ไปละเมิดใคร			
ความอดทน และความยำเกรง			
จงอย่าตอบโต้ความชั่วด้วยความชั่ว			
การให้อภัย เนื่องในวันอีดีลฟีตร			

ตารางที่ 57 วิธีการสื่อสารในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เพลง "บันทึก ผู้ศรัทธา"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight)

จากตารางในข้างต้นพบว่าวิธีการสื่อสารในประเด็นดังกล่าวพบการนำเสนอผ่านบล็อกการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมากที่สุด โดยเนื้อหาต่างๆที่ปรากฏนั้นเป็นไปในลักษณะของการสร้างแรงบันดาลใจ และให้กำลังใจเช่นเดียวกัน แต่รายละเอียด และวิธีการสื่อสารในบางประเด็นมีความแตกต่างกันจากเพลงก่อนหน้านี้ในแง่ของการแสดงความคิดเห็นที่อ้างอิง และถ่ายทอดมาจากความคิดของบุคคล และแสดงออกผ่านเนื้อหาที่ตักเตือน และห้ามปรามในสิ่งทีกระทำให้เกิดความขัดแย้ง และความสงบสุขทั้งต่อตนเอง และสังคม เช่น “จงรักษาลิ้น อย่าได้ไปละเมิดใคร” หรือ “จงอย่าตอบโต้ความชั่วด้วยความชั่ว” เป็นต้น

4.6.2.2 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม

วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ประชาสัมพันธ์โครงการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยของ UNHCR	Newsjacking	Selfies	
ถอดบทเรียน และประสบการณ์การนำเสนออิสลามในสังคมไทย	Newsjacking	Selfies	

ตารางที่ 58 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม
เพจ "SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์"

วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม เพจ "บันทึก ผู้ศรัทธา"			
รายละเอียดประเด็น	วิธีการสื่อสาร		
	บล็อก (Blog)	รูปภาพ (Picture)	วิดีโอ (Video)
ประชาสัมพันธ์โครงการ "ชะกาตเพื่อผู้ลี้ภัย" ร่วมกับ "UNHCR"	Newsjacking	Image Cards	
รณรงค์ และต่อต้านการคุกคามนักเผยแพร่ศาสนาอิสลาม	Newsjacking	Image Cards	

ตารางที่ 59 วิธีการสื่อสารประเด็นจิตอาสา และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม
เพจ "บันทึก ผู้ศรัทธา"

บล็อกที่เกาะกระแสข่าว (Newsjacking)

จากการวิเคราะห์วิธีการสื่อสารในประเด็นข้างต้นพบว่าทั้ง 2 เพจ มีวิธีการสื่อสารที่คล้ายกัน โดยเป็นการนำเสนอเนื้อหา และปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านบริบทของอิสลามด้วยลักษณะการสื่อสารแบบบล็อกที่เกาะกระแสข่าวในทุกๆการนำเสนอ ซึ่งทั้งหมดนั้นแสดงถึงบทบาทของการเป็นกระบอกเสียงในการประชาสัมพันธ์ร่วมช่วยเหลือโครงการต่างๆแก่สังคม โดยโครงการที่พบนั้นเป็นโครงการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยชาวซีเรีย ซึ่งสอดคล้องและเชื่อมโยงได้ถึงเนื้อหาที่ปรากฏในกลุ่มอื่นๆ เช่น กลุ่มผู้นำศาสนา และนักเคลื่อนไหวทางสังคม พร้อมกันนี้ยังมีการนำเสนอ

ข่าวสารต่างๆที่ไม่ได้ปรากฏบนสื่อกระแสด้วยเช่นกัน โดยทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติของสื่อสังคมออนไลน์ ที่เอื้อให้กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) สามารถสื่อสาร และแสดงบทบาทของตนในใกล้เคียงกับ กลุ่มอื่นๆบนสื่อสังคมออนไลน์ด้วยเช่นกัน

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์รูปแบบ และวิธีการสื่อสารของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) นั้นสรุปได้ว่ามีการนำรูปภาพ มาใช้ในการสื่อสารประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจ และกำลังใจ เป็นหลักโดยองค์ประกอบต่างๆของภาพนั้นสามารถสรุปเนื้อหา และสร้างความสวยงามที่ส่งผลต่อการสร้างแรงบันดาลใจอันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการสื่อสาร อย่างไรก็ตามวิธีการสื่อสารที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในกลุ่มนี้นั้นก็มีรายละเอียดในส่วนของบล็อก (Blog) ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะ "SUB / อิสลาม / โลกโฟกัส" นั้นมีการนำเสนอที่ผสมผสานระหว่างการสร้างอารมณ์ที่มีต่อเนื้อหา และให้ความรู้ และวิธีการแก้ปัญหาต่างหลักการศาสนาในเวลาเดียวกัน ส่วน เพจ "บันทึก ผู้ศรัทธา" แม้จะมีการสร้างแรงบันดาลใจที่เหมือนกัน แต่มีการนำเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาโดยความคิดเห็นส่วนตัวหรือประสบการณ์มาใช้แทน พร้อมทั้งยังพบรายละเอียดบางประเด็นที่มีลักษณะของการตักเตือน และการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคม นั้นแสดงที่แสดงให้เห็นถึงการประชาสัมพันธ์ด้านการช่วยเหลือสังคม และการนำเสนอข่าวสารที่ต่างๆทั่วโลกด้วยเช่นกัน ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) ที่สามารถปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเองให้มีความเชื่อมโยง และเหมือนกับกลุ่มอื่นๆที่มีบทบาทในสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามได้ด้วยกับคุณลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ ที่เอื้อให้เกิดการกำหนดเนื้อหาต่างๆได้ด้วยตนเอง ผ่านคุณลักษณะของการแชร์เพื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ตลอดจนการผลิตเนื้อหาจากบุคคลทั่วไปที่ไม่ได้มีบทบาทในโลกทางกายภาพ แต่กลับมีพลังในการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์เช่นกลุ่มอื่นๆอย่างเท่าเทียม

ส่วนที่ 2.1 การวิเคราะห์ถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในแต่ละกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์

ผลการศึกษาในส่วนที่ 2.1 ที่ได้จากการวิเคราะห์เฟสบุ๊คเพจของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 เพจ โดยจะแบ่งเป็นอัตลักษณ์ตามองค์ประกอบต่างๆในเฟสบุ๊คเพจ ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ในชื่อสมาชิกหรือชื่อเฟสบุ๊คเพจ 2) อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ 3) อัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านเนื้อหา และบทความ และ 4) อัตลักษณ์ผ่านภาพประกอบเรื่องราว ผ่านการใช้กรอบแนวคิดต่างๆในบทที่ 2 มาประกอบการวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ดังนี้

1) อัตลักษณ์ในชื่อสมาชิก หรือชื่อเฟซบุ๊กเพจ

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ในส่วนนี้ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ชื่อสมาชิก หรือชื่อเฟซบุ๊กเพจที่องค์กร หรือเจ้าของเพจกำหนดตัวตนที่เชื่อมโยงกับคุณลักษณะทางกายภาพ หรือกำหนดตัวตนขึ้นมาใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ปัจเจก หรือบทบาทขององค์กร ซึ่งประเด็น หรือ รูปแบบของอัตลักษณ์ที่ผู้วิจัยค้นพบมีทั้งในส่วนของลักษณะที่เข้าใจได้โดยตรง และซ่อนอยู่ในเนื้อหาต่างๆ ดังนี้

1.1 การกำหนดตัวตนจากบทบาทขององค์กร

การกำหนดชื่อสมาชิกในแต่ละกลุ่ม หรือเฟซบุ๊กเพจสามารถแสดงถึงความเชื่อมโยงกับบทบาทที่แตกต่างกันออกไปในโลกแห่งกายภาพ (Physical World) ซึ่งกล่าวได้ว่าแต่ละเพจมีการเคลื่อนย้ายตัวตนจากบริบทดังกล่าวมาสื่อสาร และสร้างตัวตนบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยไม่ได้มีการสร้างตัวตนใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะในด้านต่างๆ ทั้งนี้ก็เพื่อการรับรู้ของผู้ใช้งานถึงตัวตนของเพจได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการถอดรหัสตัวตน (Decoding) ใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์ โดยผู้วิจัยได้ทำการแบ่งการกำหนดชื่อที่สอดคล้องกับตัวตนในโลกกายภาพ และเชื่อมโยงกับสันติภาพอิสลามดังนี้

ตัวตนผ่านประวัติศาสตร์ไทย

การกำหนดชื่อที่สะท้อนถึงตัวตนในมิติของประวัติศาสตร์ไทยนั้นพบว่าเฟซบุ๊กเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” มีการใช้ชื่ออันเป็นที่รู้จักกันในสังคมกายภาพถึงความผูกพันกับประวัติศาสตร์ไทยมาอย่างยาวนาน โดยชื่อ หรือคุณลักษณะต่างๆนั้นมีการรับรู้จากในสังคมทั่วไปถึงความเชื่อมโยงบริบทสังคมไทยตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาในช่วงแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม ที่โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง “เอกอะหะหมัด” ชาวมุสลิมในกายซื่อหะ เข้ารับราชการเป็นปฐมจุฬาราชมนตรีแห่งกรุงสยาม กระทั่งในกรุงรัตนโกสินทร์หลังเปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย มีการเปลี่ยนมาเป็นการคัดสรรผู้ที่จะมาเป็นจุฬาราชมนตรีจากการคัดเลือกจากคณะกรรมการมัสยิดประจำจังหวัด และมีบทบาทหน้าที่ภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540

ด้วยบทบาทในอดีตที่มีความเชื่อมโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และหน้าที่ที่กำหนดไว้ในตรากฎหมายไทย แสดงให้เห็นถึงตัวตนของผู้นำศาสนาอิสลามที่รับการยอมรับจากทั้งสังคมไทยทั่วไป ผ่านทั้งพฤติกรรม และนิตินัย จึงวิเคราะห์ได้ว่าเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” เกิดการยอมรับ และรับรู้กันในสังคมกายภาพถึงตัวตนของผู้นำศาสนาในประเทศไทย และมีบทบาทในการเชื่อมความสัมพันธ์ และสร้างความสงบสุขระหว่าง 2 ศาสนาในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ดังนี้

ตัวตนที่สอง (Second Self) นี้จึงเป็นการประกอบสร้างตัวตนผ่านการเคลื่อนย้ายการรับรู้อัตลักษณ์ดังกล่าวมาสู่บริบทสื่อออนไลน์

ตัวตนผู้ให้ความรู้หลักการศาสนาอิสลาม

อัตลักษณ์ของชื่อสมาชิกที่แสดงให้เห็นถึงตัวตนดังกล่าวนั้นมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้นำศาสนาในระดับบุคคล หรือนักวิชาการที่นำเสนอความรู้หลักการศาสนาอิสลาม ได้แก่ เพจ “Alisuasaming.org” และ “Banjong Binkason” ซึ่งมีการนำเสนอตัวตนในด้านดังกล่าวผ่านการใช้ชื่อ และนามสกุลจริง โดยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงบทบาทหน้าที่ อันแสดงถึงตัวตนที่ได้รับการยอมรับจากทั้งสังคมไทย และสังคมไทยมุสลิมทั่วไปด้วยการให้ความรู้ทางศาสนาอิสลามในบริบทโลกกายภาพ ที่มาจากการรับรู้ผ่านการบรรยายตามศาสนาตามสถานศึกษาต่างๆ กล่าวคือตัวตนผู้ให้ความรู้หลักการศาสนาอิสลามนั้นเกิดการรับรู้ และเป็นที่ยอมรับกันในสังคมตั้งแต่โลกทางกายภาพ แล้วจึงมีการเคลื่อนย้ายคุณลักษณะดังกล่าวสู่สื่อบนภูมิทัศน์สื่อออนไลน์ ในการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแก่นของอิสลาม เพื่อลดความขัดแย้ง และสร้างความเข้าใจอันดีแก่สังคมไทย

ตัวตนของการช่วยเหลือสังคม

ตัวตนดังกล่าวสะท้อนบทบาทของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม และกลุ่มนักธุรกิจ โดยสามารถวิเคราะห์ได้จากชื่อสมาชิกที่ระบุถึงบทบาท และหน้าที่ด้านต่างๆ ขององค์กรในการช่วยเหลือสังคม เช่น “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” ที่มีการนำเสนอตัวตนจากคุณลักษณะทางกายภาพผ่านการชื่อที่ให้ความหมายโดยตรงถึงองค์กรที่มีบทบาทในการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามแก่บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจอยากจะศึกษา หรือ “มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” ที่สามารถรับรู้ตัวตนด้านสังคมสงเคราะห์ การช่วยเหลือเด็กกำพร้า ทั้งในด้านการให้ทุนการศึกษา หรือการให้ที่พักอาศัย ผ่านชื่อดังกล่าวเช่นกัน

เช่นเดียวกันกับกลุ่มนักธุรกิจเองก็มีการนำเสนอตัวตนของการช่วยเหลือสังคมผ่านคำว่า “สหกรณ์” ซึ่งสะท้อนได้ถึงบทบาทในการช่วยเหลือสังคมผ่านสถาบันการเงินตามหลักการศาสนาอิสลามในการมอบโอกาสให้สังคมมุสลิม และสังคมไทยได้มีช่องทาง รวมถึงโอกาสในการเข้าถึงทุนทรัพย์ตามหลักการเงินอิสลาม และแสดงให้เห็นถึงบทบาทขององค์กรในลักษณะของการร่วมมือกับประชาชนในการเป็นสหกรณ์ที่สร้างความร่วมมือระหว่างกันในการทำอะไร รวมไปถึงผลประโยชน์ที่ได้ด้านต่างๆ ร่วมกันของสมาชิกภายในองค์กร ตามหลักการ และระบบการเงินตามหลักการของศาสนาอิสลาม เช่น การรวมกลุ่มทางสหกรณ์ การรวมกลุ่มทางเงินประกัน รวมไปถึงการปันผลประโยชน์ร่วมกันในยังประโยชน์ต่อตนเอง และเอื้อเพื่อผู้แก่ผู้ยากไร้

1.2 ตัวตนความเป็นสันติภาพ

การนำเสนอตัวตนในลักษณะดังกล่าวนั้นผู้วิจัยพบว่าการกำหนดชื่อของความเป็นสันติภาพในแต่ละเฟซบุ๊กเพจนั้นสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่ม หรือองค์กรที่มีการรับรู้มาจากคุณลักษณะทางกายภาพ โดยการกำหนดชื่อในด้านนี้จะพบในกลุ่มของนักการเมือง และนักเคลื่อนไหวทางสังคม แสดงให้เห็นถึงบทบาทในการช่วยเหลือสังคมทั้งทางด้านการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ (Public Policy) และการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม (Humanity) ที่ครอบคลุมทั้งสังคมมุสลิม ตลอดจนประชาชนทั่วไปในสังคมไทย และต่างประเทศ อันได้แก่ “ประชาชาติ – People’s Nation” “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี” “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” และ “มุลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า”

นอกจากนี้บางเพจ ผู้วิจัยยังพบความหมายโดยนัยที่แฝงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามไว้ในชื่อด้วยเช่นกัน เช่น “ประชาชาติ – People’s Nation” ที่บ่งบอกได้สันติภาพอิสลามผ่านความหมายแฝงจากคำว่า “ประชาชาติ” ในภาษาอาหรับคือคำว่า “อุมมะฮฺ (Ummah)” ซึ่งในคัมภีร์อัลกุรอานอธิบายไว้ว่าความเป็นประชาชาติเดียวกันในความเชื่อของอิสลามคือทุกคนมีสายสัมพันธ์แห่งอาดัม (มนุษย์คนแรกของโลก) ร่วมกัน ทุกคนมีคุณค่า ศักดิ์ศรี และความเท่าเทียมกันตามหลักคำสอนของบรรดาศาสนทูต²³ ที่ได้นำธรรมะมาเผยแพร่ก่อนหน้านี้ ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าประชาชาติในความหมายของอิสลามนั้นจึงมีทั้ง “ความเป็นเนื้อเดียวกัน” (Homogeneity) และ “ความหลากหลาย” (Multiplicity) ในตัวเอง

1.3 การกำหนดตัวตนที่สอง

จากการวิเคราะห์ชื่อสมาชิกผู้วิจัยพบลักษณะร่วมที่ปรากฏผ่านอัตลักษณ์ชื่อสมาชิกที่กลุ่มตัวอย่างได้กำหนด และประกอบสร้างตัวตนที่สอง โดยการกำหนดคุณลักษณะผ่านชื่อเพจ ที่ไม่ได้ยึดโยงกับองค์ประกอบ หรือบทบาทใดๆในโลกทางกายภาพ ซึ่งเป็นการสร้างตัวตนใหม่เพื่อหลบหลีกการกดทับจากสื่อเก่า หรือการค้นหาพื้นที่ในการนำเสนออัตลักษณ์ปัจเจกที่มีความแตกต่างทางด้านสังคม วัฒนธรรม ตลอดจนการนำเสนอตัวตนสันติภาพอิสลาม ผ่านการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

²³ บรรดาศาสนทูต คือหลักศรัทธาข้อที่ 4 ของศาสนาอิสลามที่ว่าด้วยการคัดสรรมนุษย์คนหนึ่งที่ดีเลิศจากมวลมนุษย์ทั้งหลาย และได้ประทานความรู้ และธรรมะ เพื่อทำการเผยแพร่ธรรมะแก่มวลมนุษยชาติ เช่น โนอาห์ อับราฮัม โมเสส ยาโคบ โยเซฟ หรือเยซู เป็นต้น ซึ่งบรรดาศาสนทูตทั้งหลายล้วนมีเจตนารมณ์เดียวกันคือการนำพามนุษยชาติกลับไปสู่ความเป็นเอกภาพของพระเจ้า และให้ความเท่าเทียมในเกียรติยศ และศักดิ์ของความเป็นมนุษย์อันประเสริฐด้วยกัน

ตัวตนความเป็นอิสลาม

ลักษณะร่วมที่ผู้วิจัยค้นพบจากการวิเคราะห์นั้นพบการกำหนดชื่อที่บ่งบอกถึงตัวตนของความเป็นอิสลามเป็นการกำหนดตัวตนขึ้นมาใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถรับรู้ได้ถึงเพจที่มีคุณลักษณะ หรือสัญญาณต่างๆที่เปรียบเสมือนวัตถุทางวัฒนธรรมอิสลาม ในการนำเสนอเนื้อหา หรือบทความที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพอิสลามต่อไป เช่น เพจ “สหกรณ์อิสลามอักษิณิกิจจำกัด” ที่มีความหมายว่า สัจจะ หรือความซื่อสัตย์ และรักษาคำมั่นสัญญา โดยศาสนาอิสลามนั้นถือว่าผู้ที่มีสัจจะเป็นหนึ่งคุณสมบัติสำคัญของผู้นับถือศาสนาอิสลาม โดยจะต้องมีสัจจะทั้งในด้านรักษาคำพูด และซื่อสัตย์ในการกระทำอันเป็นที่ไว้วางใจ หรือเพจ “สหกรณ์อิสลามอมาเนฮ์” เองก็มีความหมายที่เชื่อมโยงกับหลักสันติภาพอิสลามเช่นกัน โดยหมายถึงความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบในสิ่งที่ได้รับมอบหมาย โดยศาสนาอิสลามเชื่อว่าพระเจ้าทรงมอบความรับผิดชอบในหน้าที่การงานด้านต่างๆตามแต่บุคคล เพื่อทดสอบถึงความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ของบุคคลเหล่านั้นมีที่ต่อทั้งตนเองและสังคม ในการรักษาจริยบรรณของความเป็นผู้ศรัทธาที่สมบูรณ์ ซึ่งสะท้อนถึงตัวตนขององค์กรที่มีความเชื่อมโยงกับหลักการสันติภาพอิสลามด้วยเช่นกัน

การกำหนดตัวตนแห่งมลายู

ประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงการแสดงตน (Presence) ของความเป็นวัฒนธรรมย่อยผ่านการกำหนดชื่อเพจ “Wartani” (อ่านว่า “วาตานี” เป็นภาษามลายู ซึ่งแปลว่า “ชนชาวมลายู”) ในที่นี้หมายถึงรวมถึงกลุ่มประชาชน 3 จังหวัดชายแดนใต้ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ซึ่งมีอัตลักษณ์ร่วมกัน (Collective Identity) ของความเป็นชาติพันธุ์มลายู (Malay-ness) โดยเป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ อันเป็นพื้นที่เสรีในการสื่อสารวัฒนธรรมย่อยต่างๆที่ถูกจำกัดขอบเขตในการนำเสนอตนเองผ่านคุณลักษณะทางกายภาพ รวมถึงสื่อกระแสหลัก ดังนั้นการรับรู้ถึงตัวตนของเพจดังกล่าวเกิดขึ้นในบริบทสื่อสังคมออนไลน์ด้วยกับคุณสมบัติที่ผู้ใช้งานสามารถสร้าง สื่อสาร และกำหนดเนื้อหา และแสดงตนถึงความเป็นมลายูได้ด้วยตนเอง (User Generate Content)

การสร้างสรรคจากบุคคลทั่วไป

นอกจากจะเป็นพื้นที่เสรีในการแสดงตนเองบนสื่อสังคมออนไลน์แล้วนั้น ผู้วิจัยยังพบถึงการนำเสนอตัวตนผ่านการสร้างสรรค์จากบุคคลทั่วไป เพื่อนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพด้วยเช่นกัน ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นแค่บุคคลธรรมดาทั่วไป แต่สามารถสร้างเนื้อหา และสื่อสารสันติภาพอิสลามตลอดจนการมีชื่อเสียงบนโลกออนไลน์แทน ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้จะสอดคล้องกับกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) การกำหนดตัวตนผ่านชื่อสมาชิกนั้นมักจะใช้ชื่อที่แสดงถึงความเป็นอิสลาม จากนั้นจึง

กำหนดตัวตนรองที่เชื่อมโยง และแสดงตัวตนตามบทบาทในด้านต่างๆขององค์กร หรือตัวตนความเป็นสันติภาพ โดยอัตลักษณ์ผ่านชื่อสมาชิกนั้นสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างตัวตนของตนเองขึ้นมา (Identity Construction) เพื่อเป็นการจัดระเบียบทางความคิด รวมไปถึงสัญญาณในการรับรู้ของผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นอัตลักษณ์ชื่อสมาชิกจึงเปรียบเสมือนวัตถุทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์ร่วมเพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงตัวตนในแต่ละกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารสันติภาพอิสลามที่แตกต่างกัน

2) อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน (Avatar) หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture)

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์รูปภาพโปรไฟล์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกสำหรับการบ่งบอกตัวตน หรืออัตลักษณ์ของเฟซบุ๊ก ที่เชื่อมโยงถึงความหมายของสันติภาพอิสลาม กระทั่งตัวตน หรือบทบาทของกลุ่มผ่านคุณลักษณะ และองค์ประกอบภายในรูปภาพ ที่สร้างการรับรู้ถึงบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามภาพ ดังจะเห็นได้จากตารางดังต่อไปนี้

ลำดับ	กลุ่ม / องค์กร	อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture)		
1	กลุ่มนักการเมือง			
		“ประชาชาติ – People’s Nation”	“Muhammad Rusdy Sheikh Haroon”	
2.1	กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)			
		"สำนักจุฬาราชมนตรี"		
2.2	กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)			
		"Alisuasaming.org"	"Banjong Binkason"	"สวรรค์ในบ้าน"

ตารางที่ 60 อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) ของกลุ่มที่มีบทบาทใน
การสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ

ลำดับ	กลุ่ม / องค์กร	อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture)					
3	กลุ่มนักศึกษาเคลื่อนไหวยาวทาง สังคม						“มูลนิธิศรัทธาชน เพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า”
4	กลุ่มนักธุรกิจ			“โครงการอบรม ผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน”	“สภาเครือข่าย ช่วยเหลือด้าน มนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี”	“สหกรณ์อิสลาม อمانةฮู Amanah Islamic Cooperative TH”	“มูลนิธิศรัทธาชน เพื่อการศึกษา และเด็กกำพร้า”

ตารางที่ 61 อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) ของกลุ่มที่มอบบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ

ลำดับ	กลุ่ม / องค์กร	อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture)	
5	กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)		
		“SUB / อิสลาม / โลฟิสไตร์ล”	“บันทึก ผู้ศรัทธา”

ตารางที่ 62 อัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน (Avatar) หรือภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) ของกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ

จากตารางในข้างต้นแสดงถึงลักษณะของรูปภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ของกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนเฟซบุ๊กเพจ ซึ่งพบว่าลักษณะรูปโปรไฟล์ ของแต่ละกลุ่มมีการสร้างสรรค์ หรือประดิษฐ์รูปภาพให้มีความเชื่อมโยงกับคุณลักษณะ หรือสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงสันติภาพอิสลาม และสอดคล้องกับบทบาทที่ดำเนินการอยู่ กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมที่พบการใช้สัญลักษณ์ของมือทั้ง 2 ประกอบเข้าหากัน แสดงได้ถึงความร่วมมือ หรือการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หรือ กลุ่มนักการเมืองที่มีการใช้สัญลักษณ์ของ “ดอกจำปา” ในการสื่อสารผสมผสานหลักสันติภาพอิสลามกับวัฒนธรรมอื่นๆ เป็นต้น โดยจากรูปภาพทั้งหมดสามารถวิเคราะห์ได้ถึง การนำองค์ประกอบต่างๆ ทั้ง 3 ส่วน ได้แก่ สัญลักษณ์ (Symbol) ตัวอักษร (Text) หรือสี (Color) มาผสมผสานเข้าด้วยกันในการนำเสนออัตลักษณ์ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และค้นพบองค์ประกอบต่างๆ ของรูปภาพที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ปัจเจกของแต่ละเพจ (Page) ตลอดจนอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ของแต่ละเพจอันมีที่มาจากหลักสันติภาพอิสลาม ดังต่อไปนี้

2.1) สันติภาพ (Peacefulness)

องค์ประกอบต่างๆ ที่พบจากภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ มีการสื่อสารถึงตัวตนของความเป็นสันติภาพผ่านองค์ประกอบต่างๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยค้นพบการนำเสนอที่ยึดนำเอาสัญลักษณ์อันมีความหมายโดยตรงจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของศาสนา รวมถึงการผสมผสานสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงสันติภาพร่วมกับวัฒนธรรมอื่นๆ ที่สามารถวิเคราะห์ได้ถึง การกำหนดตัวตนทางสังคม (Identification) ที่เป็นปัจเจกได้ ดังนี้

กะอบะฮ์ (Kaaba) เป็นสัญลักษณ์ที่พบในเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” เป็นอาคารสี่ด้านที่ตั้งอยู่ใจกลางมัสยิดฮะรออม ในนครมักกะฮ์ ประเทศซาอุดีอาระเบีย เปรียบเสมือนสัญลักษณ์สำคัญแห่งศาสนาอิสลาม เป็นเครื่องหมายในการกำหนดทิศทางการละหมาดของชาวมุสลิมทั่วโลก และเป็นสถานที่ในการประกอบพิธีฮัจญ์อันเป็นหลักปฏิบัติข้อที่ 5 ที่สามารถวิเคราะห้ได้ถึง การหลอมรวมผู้ที่มีความศรัทธาเป็นหนึ่งเดียว (Unity) และประชาชาติเดียวกันจากทั่วทุกมุมโลก โดยไม่ได้มีการแบ่งแยกในความแตกต่างด้านเชื้อชาติ สีผิว หรือฐานะใดๆ

มือประสาน ความหมายในด้านดังกล่าวผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงลักษณะการประกบมือของสองบุคคล ซึ่งความหมายโดยนัยนั้นจะหมายถึงการหยิบยื่นความช่วยเหลือผู้ยากไร้ โดยเปรียบเป็นมือบนคือผู้บริจาค และผู้รับบริจาคเปรียบเป็นมือล่าง โดยทั้งสองมือนั้นประกบเข้าหากันแสดงถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แสดงถึงสันติภาพอิสลาม รวมถึงสอดคล้องกับบทบาทกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม ได้แก่ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี” “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า”

ต้นมะกอก สัญลักษณ์แห่งสันติภาพในวัฒนธรรมศาสนาคริสต์ พบในเพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮ์ Amanah Islamic Cooperative TH” ที่มีการปรับเปลี่ยนจากเดิมที่เป็นรูปของนกพิราบคาบกิ่งใบมะกอกมาเป็นสัญลักษณ์จันทร์เสี้ยวและกิ่งมะกอกอันแสดงถึงการผสมผสานระหว่างสองวัฒนธรรมในการนำเสนอตัวตนแห่งสันติภาพ อันมีความหมายว่า “การให้อภัย” แสดงถึงความอบอุ่นเพื่อความสงบสุขและความปรารถนาดีของมนุษย์ด้วยกัน

ดอกจำปา ปรากฏอยู่ในการนำเสนอตัวตนของกลุ่มนักการเมืองและข้าราชการชั้นสูง โดยดอกจำปานั้นคือมรดกทางวัฒนธรรมจากอินเดีย และเป็นดอกไม้ที่มีอยู่อย่างแพร่หลายในภูมิภาคเอเชีย อีกทั้งยังแทนได้ถึงกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายตามจำนวน 8 กลิบเรียงร้อยเป็นวงกลมอันหมายถึงการเชื่อมร้อยทางวัฒนธรรมของกลุ่มต่างๆ ในภูมิภาคนี้อันแสดงถึงพหุวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และเท่าเทียม ตลอดจนบ่งบอกถึงตัวตน และอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านบริบททางการเมืองเช่นกัน

2.2) วัฒนธรรมอิสลาม

จากอัตลักษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่สื่อสารผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ นั้นมีการใช้องค์ประกอบสัญลักษณ์ (Symbol) ร่วมกับทั้ง ตัวอักษร (Text) หรือสีสัน (Color) ที่แสดงให้เห็นถึงตัวตนของเพจ ในการนำเสนอตัวตนความเป็นอิสลาม โดยสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์อิสลามที่นำมาสื่อสารนั้นได้แก่

อักษรวิจิตร (Calligraphy) หรืออักษรตุกรา (Tughra) เป็นการนำตัวอักษรภาษาอาหรับ มีความโดดเด่นด้วยกับองค์ประกอบของรูปภาพที่ใช้ตัวอักษรภาษาอาหรับ ออกแบบเป็นลวดลายต่างๆ อันมีที่มาจากคำสอนในคัมภีร์อัลกุรอาน หรือจริยวัตรของศาสนทูต มาประดิษฐ์ และสร้างสรรค์ในเชิงของศิลปะ เนื่องจากศาสนาอิสลามไม่อนุญาตให้มีการออกแบบศิลปะต่างๆที่แสดงถึงเรือนร่างของมนุษย์ หรือสื่อถึงการเคารพบูชาองค์เทวรูป (Cult Image) ใดๆ ดังนั้นในด้านการออกแบบศิลปะตามแนวทางศาสนาอิสลามจึงใช้รูปแบบของ “อักษรวิจิตร” ที่แสดงให้เห็นถึงความ เป็นอิสลาม โดยจากรูปภาพโปรไฟล์นั้นเพจ “Alisuasaming.org” “Wartani” และ “สมาพันธ์พันธนิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” มีการใช้ลักษณะดังกล่าวในการนำเสนอตัวตนของความเป็นอิสลาม

จันทร์เสี้ยว (Crescent Moon) ภาพสัญลักษณ์ดังกล่าวให้ความหมายของจันทร์เสี้ยวที่เป็นการบ่งบอกถึงวิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่มักใช้ดวงจันทร์ยึดในการปฏิบัติศาสนกิจต่างๆเป็นหลัก เช่น การเริ่มต้นเดือนตามปฏิทินอิสลามที่จะประกาศเมื่อพบเห็นดวงจันทร์ ส่วนดาว 5 แฉกนั้นสามารถวิเคราะห์ได้จากหลักปฏิบัติ 5 ประการของศาสนาอิสลาม ได้แก่ 1) การปฏิญาณตนศรัทธาพระเจ้าองค์เดียว 2) การละหมาด 3) บริจาคทาน 4) การถือศีลอด และ 5) การประกอบพิธีฮัจญ์ (หากมีความสามารถ) ซึ่งทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นถึงตัวตนของเพจ “สวรรค์ในบ้าน” “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” และ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮ์ Amanah Islamic Cooperative TH” ที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับความเป็นอิสลาม

อัตลักษณ์ทางกายภาพ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบการนำเสนอถึงความเป็นอิสลาม ผ่านเครื่องแต่งกายเช่นกัน โดยเพจ “สหกรณ์อิสลามอศศิกติก” มีการนำลักษณะดังกล่าวมาใช้โดยแสดงให้เห็นถึงทั้งตัวตนอิสลามผ่านการสวมหมวก “กะปิเยาะ” ซึ่งเป็นรูปทรงหมวกที่นิยมในกลุ่มมุสลิมภาคใต้ ส่วนการสวมชุดสุทที่บ่งบอกถึงภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ ให้ความมั่นใจในการร่วมลงทุนในและเป็นสมาชิกสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ชื่อสมาชิก “อศศิกติก” อันเป็นคำในภาษาอาหรับที่หมายถึง สัจจะ ความน่าเชื่อถือ และความจริงใจที่มีต่อสังคม

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยพบว่าบางเพจก็ไม่ได้มีการนำเสนอตัวตนผ่านวัฒนธรรมอิสลามหรือสันติภาพออกไป โดยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงจุดประสงค์ในการสื่อสารที่ต้องการจะนำเสนอตัวตนที่มีการรับรู้จากสังคมทางกายภาพ เช่น “SUB / อิสลาม / โลฟส์สไตล์” ที่นำเสนอตัวตนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสื่อสำนักพิมพ์ ผ่านการใช้ลักษณะของหนังสือเป็นสัญลักษณ์ หรือเพจ “Banjong Binkason” ที่มีการรับรู้ถึงตัวตน และบทบาทนักวิชาการอิสลามผ่านคุณลักษณะทางกายภาพมาอย่างยาวนานในบริบทอื่น เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ จากบทบาทของคอลัมนิสต์ (Columnist) หรือกระทั่งงาน

บรรยายศาสนาตามสถานที่ต่างๆในบทบาทของนักเผยแพร่ศาสนา ด้วยเหตุนี้การนำเสนอตนเองผ่านอัตลักษณ์ทางกายภาพนั้นจึงสามารถสร้างการรับรู้ถึงตัวตน และบทบาทของตนเองโดยไม่ต้องประกอบสร้างตัวตนที่สองแต่อย่างใด อีกทั้งผู้วิจัยยังพบถึงการนำเสนอตนเองที่สอดคล้องกับบทบาทของกลุ่มด้วยเช่นกันเพจ “บันทึกผู้ศรัทธา” ของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) ที่มีการนำเสนอตัวตนของความเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ผ่าน อุปกรณ์ “IPAD” อันเป็นสัญลักษณ์แห่งความทันสมัยในการสื่อสาร มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และยังสะท้อนถึงการนำเสนอตัวตนที่สอง บนสื่อสังคมออนไลน์ ที่ไม่มีการเชื่อมโยงกับคุณลักษณะทางกายภาพ

จากการวิเคราะห์ทั้งหมดนั้นพบว่ารูปภาพโปรไฟล์ ส่วนใหญ่มีการเคลื่อนย้ายตัวตนทางกายภาพ สู่บริบทสื่อสังคมออนไลน์ โดยไม่มีการประกอบสร้างตัวตนที่สองแต่อย่างใด มีการนำเสนอสัญลักษณ์ที่อิงจากคำสอนทางศาสนาทั้งในด้านสันติภาพอิสลาม และอื่นๆมาแนะนำตัวตนผ่านองค์ประกอบที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดได้แสดงถึงการนำองค์ความรู้ และมรดกทางวัฒนธรรมอิสลามมาปรับใช้ในการบ่งบอกตัวตนของแต่ละกลุ่ม เช่น การใช้จันทร์เสี้ยว หรืออักษรวิจิตร เป็นต้น แม้จะมีการหยิบยกสัญลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงหลักสันติภาพจากวัฒนธรรมอื่นๆ แต่กระนั้นก็ยังมีการทอดเทรกดัตตน หรือสันติภาพอิสลามเข้าไปด้วยเช่นกัน

3) อัตลักษณ์ที่นำเสนอผ่านเนื้อหา และบทความ

จากการวิเคราะห์ในส่วนของการนำเสนอเนื้อหา และบทความต่างๆที่ปรากฏในแต่ละเฟซบุ๊กเพจที่สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ผู้วิจัยค้นพบประเด็น และลักษณะของอัตลักษณ์ผ่านการนำเสนอเนื้อหาในปรากฏการณ์ต่างๆ ที่แสดงได้ถึงการสื่อสารสันติภาพอิสลามอันเชื่อมโยงระหว่างหลักคำสอนของศาสนากับอัตลักษณ์ปัจเจก หรืออัตลักษณ์ร่วม ตลอดจนบทบาทของแต่ละกลุ่มบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีการแสดงออกในลักษณะที่เป็นการผสมผสานระหว่างหลักการสันติภาพอิสลามเข้ากับบทบาทในแต่ละกลุ่มที่มีความเหมือน และแตกต่างกันออกไป และยิ่งไปกว่านั้นการวิเคราะห์อัตลักษณ์ในส่วนนี้ยังแสดงถึงคุณค่า และแก่นแท้แห่งสันติภาพอิสลามได้เป็นรูปธรรมมากที่สุดผ่านเนื้อหาที่ยืดโยง และอ้างอิงมาจากหลักคัมภีร์ และจริยวัตรของศาสนทูตเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพื่อจะศึกษาอัตลักษณ์แห่งสันติภาพที่ปรากฏในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็น และลักษณะของอัตลักษณ์สันติภาพที่ค้นพบดังนี้

สังคมพหุวัฒนธรรม (Multicultural)

การนำเสนอเนื้อหาของสันติภาพอิสลามในประเด็นดังกล่าวผ่านบทความในแต่ละกลุ่มนั้น ผู้วิจัยพบลักษณะของเนื้อหาในการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไปตามบทบาท และหน้าที่ของแต่ละกลุ่ม ที่ยึดโยงหลักการศาสนาอันเป็นอัตลักษณ์ร่วมที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นสากล (Universality)

ในหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่สามารถประยุกต์ และปรับใช้ให้เข้ากับการดำเนินชีวิตตามหลักศาสนาในทุกบริบทสังคมได้ รวมทั้งชี้ให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสงบในทุกความแตกต่าง อย่างยุติธรรม ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน เปิดกว้างในการนำเสนอความแตกต่างในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม ศาสนา ขนบประเพณี เป็นต้น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์การนำเสนอตัวตนที่ยึดมาจากแนวทางสันติภาพอิสลามตามที่ท่านศาสตราจารย์อัมหมัด (ค็อลลา) ได้เคยเทศนาไว้ว่า “มวลมนุษยชาติทั้งหลายนั้นมีจุดเริ่มต้น หรือสืบเชื้อสายมาจากบุคคลเดียวกันนั่นคือ “อาดัม” ไม่มีกลุ่มชนใดที่จะมีเกียรติและประเสริฐไปกว่ากลุ่มคนอื่น นอกจากพวกเขาจะมีความยำเกรงมากกว่ากัน” สามารถวิเคราะห์ได้ถึงหลักการสันติภาพอิสลามที่มอบความสำคัญ และความเท่าเทียมกันแก่มนุษยชาติทุกคน ไม่ได้จำกัดว่าจะเป็นชนชาติ ฐานะ หรือศาสนา ทุกคนล้วนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้ นอกจากนี้อิสลามนั้นถือว่าความหลากหลายในด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นในทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนเชื้อชาติวงศ์ตระกูล คือหนทางแห่งการนำไปสู่การสร้างปฏิสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อ และร่วมมือซึ่งกันและกัน ดังนั้นการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมถือเป็นกุญแจสำคัญแห่งการนำไปสู่ความสันติสุข และก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆทั้งในด้านการศึกษา วิถีชีวิต เศรษฐกิจ กระทบการปกครอง โดยผู้วิจัยจะทำการแยกประเด็นดังกล่าวตามกลุ่มที่มีบทบาทในการสื่อสารสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์เนื้อหาของแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

เนื้อหา และบทความในกลุ่มนี้มีการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริบททางการเมือง ผ่านบทความในการนำเสนอเนื้อหาเชิงวิชาการซึ่งเน้นย้ำในเรื่องสังคมพหุวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างสงบในทุกความแตกต่าง อย่างเท่าเทียม ให้ความเคารพซึ่งกันและกัน และเปิดกว้างในการนำเสนอความแตกต่างในด้านต่างๆอย่างเป็นเอกภาพของการเป็นประชาชาติเดียวกันตามนโยบายหลักของพรรค โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาที่นำเสนอ และนโยบายหลักของพรรคที่เน้นย้ำในเรื่องของสังคมพหุวัฒนธรรม ซึ่งรายละเอียดนั้นเป็นลักษณะการให้ความรู้พื้นฐานของหลักการดังกล่าว ผสมผสานเข้ากับองค์ความรู้ทางศาสนา รวมถึงการแสดงความเคารพในทุกความหลากหลาย ด้วยกับความเสมอภาค และความเท่าเทียมต่างในด้านต่างๆ เช่น ความเชื่อ ศาสนา ชาติพันธุ์ ประเพณี เพศสภาพ เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงบทบาททางการเมือง และตัวตนของเพจที่ชูประเด็น และเน้นย้ำถึงความเป็นพหุวัฒนธรรม รวมถึงตัวตนของการให้ความเคารพในทุกๆความต่าง ซึ่งสอดคล้องกับหลักการอิสลามในด้านการให้ความเสมอภาคของทุกๆความหลากหลายของความเป็นมนุษยชาติ

ประชาชนดี - People's Nation
23 มีนาคม · 🌐

+++ ช้อรรมัตระวัง ในการนำเสนอโยบาย "สังคัมพหุวัฒนธรรม" +++
แม้แนวคิด "สังคัมพหุวัฒนธรรม" คือ หัวใจของนโยบายพรรคประชาชนดี แต่ทั้งนี้ พรรคได้ตระหนักถึงข้อจำกัดของแนวคิด "สังคัมพหุวัฒนธรรม" กล่าวคือ

- เราตระหนักดีว่า ท่ามกลางความเป็นสังคัมสมัยใหม่ที่มีการเคลื่อนย้ายของคนและข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง วัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มย่อยย่อมมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยไม่ได้มีขอบเขตทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มที่ตายตัว อีกทั้งวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มก็ไม่ได้หยุดนิ่ง แต่มีพลวัตตลอดเวลา ขณะเดียวกันบุคคลหรือกลุ่มคนหนึ่งๆ ก็มีการทับซ้อนของอัตลักษณ์และตัวตนที่มากกว่าหนึ่งอัตลักษณ์อยู่เสมอ
- เราตระหนักว่า ภายในกลุ่มวัฒนธรรมหนึ่งๆ ก็มีความหลากหลายและซับซ้อน เช่น มีความแตกต่างทางชนชั้นภายในกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง มีการเบียดขับแข่งขันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยด้วยกัน รวมทั้งการที่ยังมีกลุ่มคนชายขอบบางกลุ่มที่ยังคงถูกละเลย เช่น คนที่มีความหลากหลายทางเพศ คนที่ไม่มีศาสนา
- เราระมัดระวังว่า แนวคิด "สังคัมพหุวัฒนธรรม" จะไม่กลายเป็นแนวคิดที่ครอบจักรวาล เป็นความถูกต้องที่ไม่ถูกตั้งคำถามหรือถูกวิพากษ์ และมีนิยามที่ตายตัว เป็นเนื้อเดียว ไม่หลากหลาย
- เราระมัดระวังอย่างยิ่งว่าแนวคิด "สังคัมพหุวัฒนธรรม" จะต้องไม่ผลิตซ้ำอุดมการณ์ชาตินิยมที่ล้นเกินหรือแข็งตายตัว แต่ต้องนำมาสู่เสรีภาพทางความคิดที่เปิดกว้างต่อความฝันหรือจินตนาการถึงรูปแบบสังคัมการเมืองและการพัฒนาที่แต่ละคนหรือหรือแต่ละกลุ่มพึงปรารถนา

ประชาชนดี - People's Nation
23 มีนาคม · 🌐

เพลงประชาชนดีของสังคัมพหุวัฒนธรรม 18.00 น. ในวันนี้ด้วยสไลด์นี้เพื่อย้ำถึงแนวคิด "สังคัมพหุวัฒนธรรม" ซึ่งเป็นหัวใจหลักของพรรคประชาชนดี

"สังคัมพหุวัฒนธรรม" ของพรรคประชาชนดีเน้นสิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคเท่าเทียม รวมทั้งต้องควบคู่ไปกับระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตย

มาร่วมกันสร้างประชาธิปไตยบนฐานของสังคัมพหุวัฒนธรรม และสร้างสังคัมพหุวัฒนธรรมที่เป็นประชาธิปไตยร่วมกับพรรคประชาชนดีนะ

#24มีนาคมพรรคประชาชนดี
#พรรคประชาชนดีพรรคฝ่ายประชาธิปไตย
แล้วเราจะพบกันอีก

////////////////////

ในนโยบายเฉพาะของพรรคประชาชนดี ระบุว่า พรรคประชาชนดี "ส่งเสริม 'สังคัมพหุวัฒนธรรม' ที่เคารพในความแตกต่างหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา ภาษา อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ถิ่นกำเนิด ความเชื่อ และอุดมการณ์ อันจะนำไปสู่ความเป็น 'ประชาชนดี' ที่ชาติคือประชาชนที่มีความแตกต่างหลากหลาย เป็นพลเมืองของประเทศที่อยู่ร่วมกันอย่างเสมอหน้าและสันติ มีความเคารพ รวมถึง เอื้ออาทรต่อกันภายใต้การรับรอง โดยกฎหมาย"

สำหรับพรรคประชาชนดี ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการสร้าง "สังคัมพหุวัฒนธรรม" ต้องไปด้วยกัน ประชาธิปไตยนอกจากจะเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามาส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเสมอหน้ากันแล้วนั้น ประชาธิปไตยยัง รับผิดชอบต่อความสำคัญกับเสียงส่วนน้อยที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มสังคัมวัฒนธรรมย่อยต่างๆ ให้ได้รับการดูแล การปกป้องคุ้มครอง และการมีสิทธิในทุกด้าน

ประชาชนดี - People's Nation
23 มีนาคม · 🌐

+++ ฐปรธรรมการสร้าง "สังคัมพหุวัฒนธรรม": กิจกรรมทางศาสนา/จิตวิญญาณและการศึกษา+++

พรรคประชาชนดีตระหนักดีว่า อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำใหบุคคลหรือกลุ่มคนมีรู้สึกที่ติดกับการเป็นตัวของตัวเอง ทั้งนี้ กิจกรรมทางศาสนา/จิตวิญญาณและการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำใหคนตระหนักในอัตลักษณ์ของตนเองและเข้าใจในอัตลักษณ์ของผู้อื่น ดังนั้น พรรคประชาชนดีจึงมีนโยบายที่เน้นความเป็นพหุวัฒนธรรมในทางศาสนาและจิตวิญญาณ โดยให้ความเคารพ ตลอดจนส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการนับถือ และการปฏิบัติตามหลักบัญญัติของศาสนา นิกาย ลัทธินิยม และการยึดถือในทางจิตวิญญาณ ในลักษณะต่างๆ และส่งเสริมสนับสนุนทุกศาสนาและทุกความเชื่ออย่างเท่าเทียมกัน

ส่วน ในด้านการศึกษา พรรคประชาชนดีเน้นส่งเสริมระบบการศึกษาบนฐานของความแตกต่างทางวัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ รวมทั้งพัฒนาความคิด สติปัญญา และศักยภาพของทุกชาติพันธุ์โดยเริ่มต้นจากภาษาแม่ อาทิ ภาษามลายู

ภาพที่ 36 แสดงการนำเสนอประเด็นสังคัมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

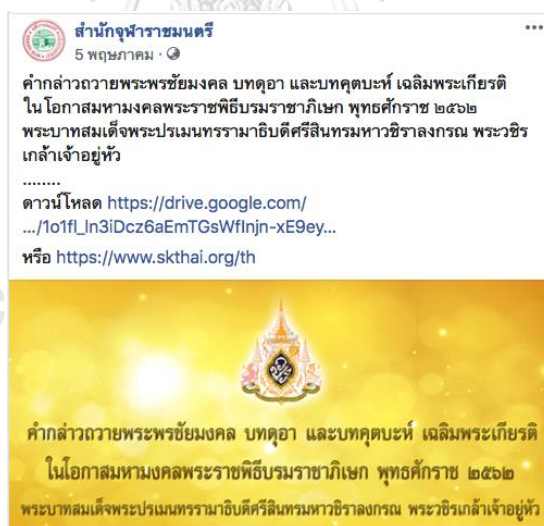
กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)

การนำเสนอในประเด็นสังคัมพหุวัฒนธรรมของกลุ่มผู้นำศาสนามีความเชื่อมโยงระหว่างบทความ และตัวตนของกลุ่มในบริบททางกายภาพผ่านบทบาทด้านการเชื่อมความสัมพันธ์ของศาสนาอิสลามกับสังคัมไทย ซึ่งแต่ละประเด็นที่ปรากฏนั้นสอดคล้องกับบทบาทหลักขององค์กรในการสร้างสังคัมพหุวัฒนธรรมผ่านบทความต่างๆ ผู้วิจัยพบว่าบทบาทของกลุ่มผู้นำศาสนามีการแสดงออกที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทย และศาสนาอิสลามเข้าด้วยกัน ซึ่งหลักแห่งสังคัมพหุวัฒนธรรมนั้นพบการนำมาประยุกต์ใช้ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และการ

สื่อสารในสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าวเนื่องจากประวัติศาสตร์ และที่มาของตำแหน่งจุฬาราชมนตรีนั้นมีความผูกพันกับสถาบันพระมหากษัตริย์ตั้งที่ได้อธิบายไว้ในส่วนของอัตลักษณ์ผ่านชื่อสมาชิกในข้างต้น ทั้งหมดบ่งบอกถึงตัวตนของกลุ่มผู้นำศาสนาที่แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างยาวนาน อีกทั้งเนื้อหาดังกล่าวยังมีความหลากหลาย และแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ถึงการจงรักภักดีออกไปได้หลายแง่มุมดังนี้

การแสดงออกผ่านวัฒนธรรมอิสลาม

ในส่วนเนื้อหาที่แสดงออกถึงอัตลักษณ์แห่งความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ในกลุ่มผู้นำศาสนานั้น เป็นการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอิสลามกับสังคมไทย ผ่านการนำบทขอพร (ดูอา) ที่เป็นภาษาอาหรับมาอวยพร เพื่อสร้างสิริมงคล และแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย ถือเป็นการผสมผสานตัวตนของความ เป็นไทย กับผู้ศรัทธาในศาสนาอิสลามที่แสดงออกถึงความจงรักภักดี เป็นการนำเสนอวัฒนธรรมอิสลามที่มีความเข้มแข็งทางภาษาเมื่อเข้าสู่กระบวนการประกอบศาสนาทูคนจะใช้ภาษาเดียวกันซึ่งก็คือภาษาอาหรับ อันเป็นภาษาที่ใช้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ทั้งหมดนี้ถือเป็นการแสดงออกถึงสันติภาพ ด้วยความเป็นหนึ่งเดียว และตัวตนของความ เป็นอิสลาม ที่ผสมผสานกับวัฒนธรรมไทย

ภาพที่ 37 การดูอา และขอพรแก่พระมหากษัตริย์

การแสดงออกถึงความเป็นสากล

แม้ว่าความเป็นอิสลามหรือวัฒนธรรมอิสลามจะมีความเข้มแข็ง และไม่ลื่นไหลตามบริบทสังคมมากนัก แต่ศาสนาอิสลามเองก็มีความยืดหยุ่น และเข้าใจในความหลากหลายของ

ชนบประเพณีในทุกๆสังคมของมนุษย์ ที่เป็นการอนุญาตตามหลักการศาสนาให้สามารถปฏิบัติได้หาก
 ขนบธรรมเนียมนั้นไม่เป็นที่ต้องห้ามตามหลักศาสนา หรือสร้างความแตกแยกแค้นชิงชัง และความเป็น
 อิสลามเช่นกัน ซึ่งทั้งหมดนี้กลุ่มผู้นำศาสนาได้แสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
 ผ่านวัฒนธรรม และวิถีปฏิบัติสากล ที่แสดงถึงบทบาทความเป็นอิสลามที่ทันสมัย ไม่ยึดถือใน
 ขนบธรรมเนียมศาสนาอิสลามมากเกินไป เพื่อการสร้างสัมพันธ์อันดีต่อสังคมไทยผ่านสถาบัน
 พระมหากษัตริย์ โดยรูปแบบการแสดงออกนั้นจะเป็นในลักษณะของการ “ลงนามถวายพระพร”
 เป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ที่ชี้ให้เห็นถึงการสร้างเสริมสันติภาพในสังคมไทย การอยู่ร่วมกันใน
 ความหลากหลายอย่างสงบสุข นอกจากนี้การแสดงออกในลักษณะดังกล่าวผ่านวิเคราะห้ได้ถึงความ
 จงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ในเชิงสัญลักษณ์ผ่านการประดับพระฉายาลักษณ์ ธงชาติ
 และการถวายพระพรชัยมงคล อันเป็นการผสมผสานเข้ากับความเป็นไทย และแสดงถึงการอยู่ร่วมกัน
 สังคมไทยอย่างเป็นเอกภาพ และนำมาซึ่งการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมด้วยความเข้าใจ
 และสงบสุขร่วมกัน

ภาพที่ 38 การแสดงออกถึงความเป็นสากลของกลุ่มผู้นำศาสนา

ศาสตร์ความรู้ และหลักคำสอนอิสลาม

นอกจากขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมอันเป็นบทบาทสำคัญขององค์กร
 แล้วนั้น การเผยแพร่ความรู้ และหลักการศาสนาอิสลามเพื่อความเข้าใจของคนในสังคมก็ถือเป็นอีก
 หนึ่งบทบาทที่พบเจอผ่านเนื้อหาของกลุ่มผู้นำศาสนา โดยเป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีแก่
 ผู้คนในสังคม เกี่ยวกับหลักคำสอน รวมถึงการแนะนำ และเรียกร้องแก่บรรดาผู้นับถือศาสนาอิสลาม
 ในประเทศไทยในการปฏิบัติตนต่อสังคมไทยอย่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อการอยู่ร่วมอย่างสงบสุข

และสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ซึ่งตรงกับแนวทางการสร้างสันติภาพขององค์กรผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจ และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการสร้างความเข้าใจ และบรรยากาศแห่งสันติภาพแก่สังคมไทยผ่านการให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้นับถือต่างศาสนา และการให้แนวทางในการสร้างความสัมพันธ์อันดีแก่ผู้นับถือศาสนาอิสลามในสังคมไทย อันเป็นตัวตน และอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้นำศาสนาในการสื่อสารสันติภาพสังคมไทย

ภาพที่ 39 ศาสตร์ความรู้ และหลักคำสอนอิสลาม

กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

ลักษณะของสันติภาพที่ปรากฏในกลุ่มดังกล่าวนี้มีการนำเสนอที่แตกต่างออกไปจากกลุ่มก่อนหน้านี้ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงเนื้อหาที่มีความเฉพาะ หรือกล่าวคือเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับการสื่อสารอัตลักษณ์ไทย มลายู ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ประเทศไทย ในส่วนนี้มีความสอดคล้องกับการนำเสนอตัวตนของเพลงทั้งในส่วนของชื่อ และรูปภาพโปรไฟล์ด้วยเช่นกัน ซึ่งอัตลักษณ์ไทย มลายูที่นำเสนอออกมานั้นมีการแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกับหลักการแห่งสันติภาพอิสลามในมิติของสังคมพหุวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่ที่มีความหลากหลายของชาติพันธุ์ ความเชื่อ และศาสนา แต่ดำรงอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

เนื้อหาที่นำเสนอ นั้นแสดงให้เห็นถึงการใช้พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ในการนำเสนอ อัตลักษณ์ และประกอบสร้างภาพความเป็นมลายูใหม่ซึ่งเป็นภาพตัวแทนของคนในพื้นที่ 3 จังหวัด ชายแดนใต้ที่ผลิต และสร้างสรรค์ด้วยตัวผู้ใช้งานเอง โดยเป็นการสื่อสารในมุมมองที่ไม่มีเรื่องของความรุนแรงดังที่มีการนำเสนอผ่านสื่อกระแสหลัก อีกทั้งเนื้อหาดังกล่าวยังแสดงถึงสังคม พหุวัฒนธรรมของชาติพันธุ์มลายูที่มีความเคารพกันในความหลากหลายทั้งในด้านความเชื่อ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม และประเพณี ที่มีความผูกพัน อยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน นอกจากนี้เนื้อหาที่ปรากฏ ในข้างต้นนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ถึงเชื่อมโยงกับหลักการสันติภาพอิสลามในมิติของการอยู่ ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย การพึ่งพาอาศัย และการช่วยเหลือในด้านมนุษยธรรมซึ่งกันและ กันอีกด้วย

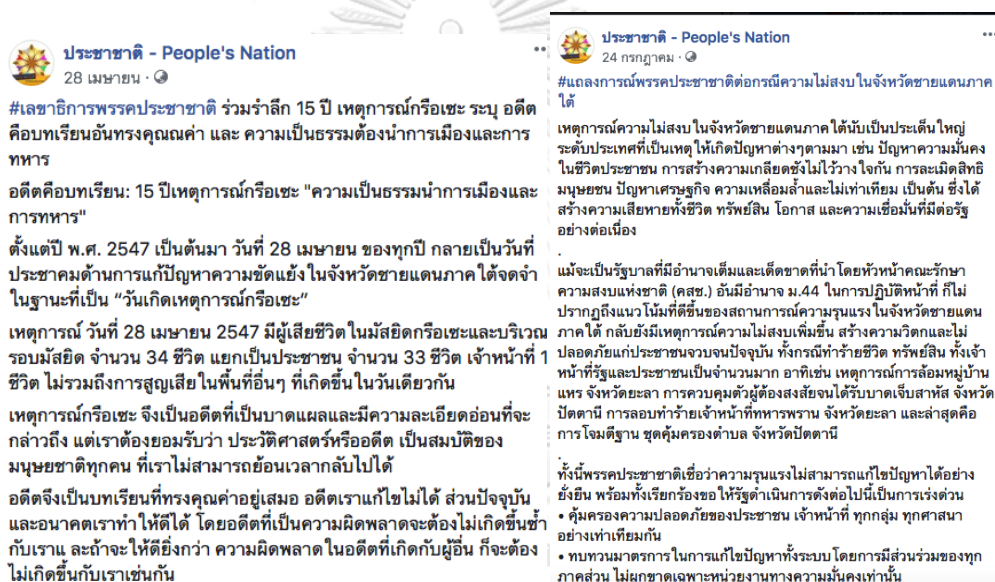
ภาพที่ 40 บทความการสื่อสารอัตลักษณ์ไทย – มลายู

ความยุติธรรม

การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยพบว่าในแต่ละกลุ่มมีเนื้อหาที่แสดงถึงอัตลักษณ์ ที่เกี่ยวกับความยุติธรรมตามหลักคำสอนอิสลามร่วมกัน โดยเป็นบทความที่ชี้ให้เห็นถึงความยุติธรรม ตามหลักการสันติภาพอิสลามที่ตั้งอยู่บนมาตรฐานของความเป็นมนุษย์ตามกรอบของศาสนาอิสลาม ร่วมกัน ที่ไม่คำนึงถึงความแตกต่างไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของชนชั้น และเผ่าพันธุ์ ซึ่งเป็นลักษณะอันดี งามในแง่ของความเป็นธรรมในทุกๆชีวิต โดยปราศจากการกดขี่ทุกรูปแบบ ซึ่งแต่ละกลุ่มที่ศึกษานั้น พบว่ามีการหยิบคุณลักษณะของความยุติธรรมอิสลามไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับตามกลุ่มที่มีบทบาท ต่างกันดังนี้

กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

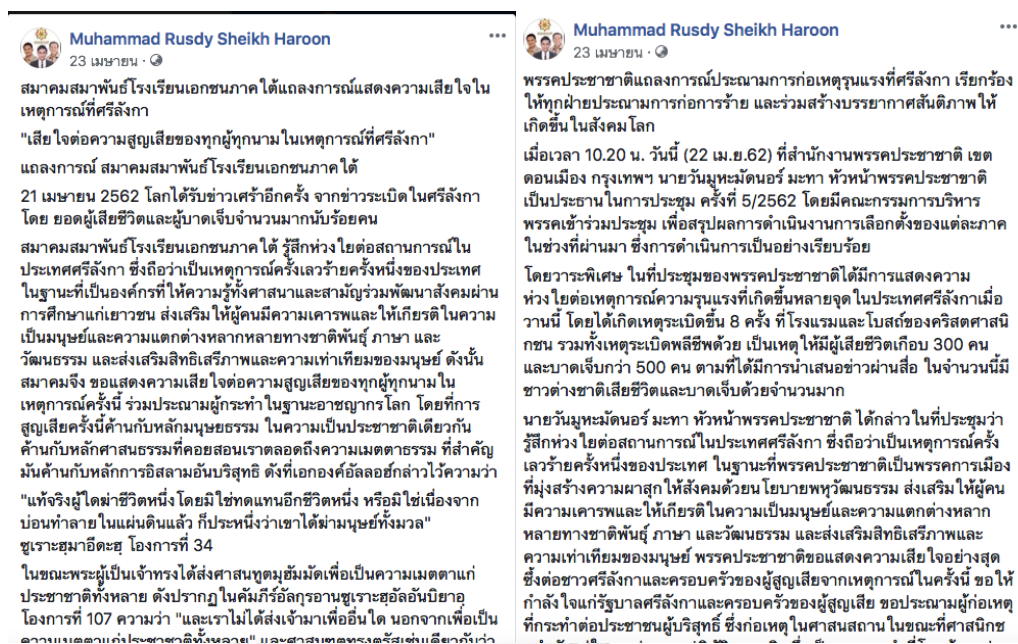
จากการวิเคราะห์เนื้อหา และบทความในกลุ่มดังกล่าวพบว่ามี การนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับความยุติธรรมในบริบททางการเมืองทั้งใน และต่างประเทศ โดยเป็นการนำเสนอเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ผ่านลักษณะของบทความที่ชี้ให้เห็นถึงปัญหาของการไม่เกิดสันติภาพ และการตั้งคำถามต่อความยุติธรรมระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐ กับประชาชน ที่บางครั้งมีการใช้อำนาจรัฐที่เกินขอบเขต และไม่สามารถนำพื้นที่ดังกล่าวกลับไปสู่ความสงบสุขได้อีกครั้ง ซึ่งนอกจากเนื้อหาดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงหลักแห่งความยุติธรรมเพื่อสันติภาพแล้วนั้นยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูงในการเรียกร้องสันติภาพ ต่อต้านการใช้อำนาจในการกดขี่ และผดุงความยุติธรรมในพื้นที่ดังกล่าวด้วยกับหลักคำสอนทางศาสนาอิสลาม

ภาพที่ 41 บทความเกี่ยวกับความยุติธรรมกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังพบการนำเสนอถึงแนวทางในการแก้ปัญหาพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ด้วยเช่นกัน อันแสดงถึงบทบาทของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูงที่สอดคล้องกับนโยบายของพรรค และหลักสันติภาพแห่งศาสนาอิสลามซึ่งก็คือการให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายเป็นลำดับแรกถือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด เพราะการให้ความยุติธรรมเปรียบเสมือนการเคารพความเป็นมนุษย์ที่เสมอภาคกันว่าจะมีที่มาจากไหนแห่งใด อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการยอมรับความหลากหลายของทั้งคนในพื้นที่ 3 จังหวัดและส่วนอื่นๆของสังคมทั้งในและต่างประเทศเป็นสิ่งที่จะนำสังคมไปสู่สันติภาพ โดยนอกจากจะแสดงถึงบทบาททางการเมืองของแล้วนั้น ยังชี้ให้เห็นถึงการตั้งประยุกต์ใช้การหลักการศาสนาอิสลามอีกด้วย

ในขณะที่เดียวกันการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวยังพบในบริบทต่างประเทศด้วยเช่นกัน โดยเป็นการนำเสนอเหตุการณ์ก่อการร้ายในประเทศศรีลังกา ซึ่งสาระสำคัญในการยึดหลักความยุติธรรมแห่งสันติภาพอิสลามในรูปแบบของการแถลงการณ์ประณามต่อเหตุการณ์ดังกล่าว และนอกจากนี้ยังมีการนำเสนอตัวตนความเป็นอิสลามผ่านการนำเสนอบทบัญญัติที่ว่าด้วยเรื่องเกี่ยวกับการสร้างสันติภาพจากคัมภีร์อัลกุรอานมาอ้างอิง ในการแสดงจุดยืนที่ไม่ยอมรับผิดชอบต่อเหตุการณ์ความรุนแรง อันเป็นสิ่งที่ขัดต่อหลักการศาสนาอิสลาม

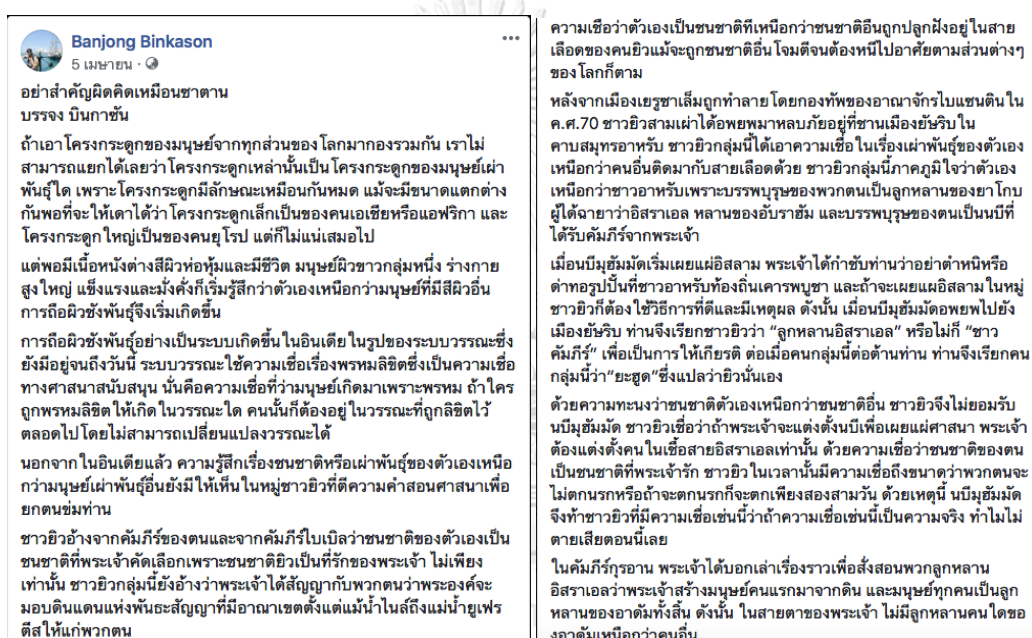
ภาพที่ 42 แสดงถึงการนำเสนอปรากฏการณ์เหตุระเบิดในประเทศศรีลังกา”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การนำเสนอสันติภาพอิสลามในมิติของความยุติธรรมผ่านกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูงนั้นผู้วิจัยพบสาระสำคัญของการนำเสนอตัวตนของกลุ่มในลักษณะของการไม่ยอมรับในทุกความรุนแรง (Non-Acceptance of Violence) ที่เกิดขึ้นแก่มนุษยชาติด้วยกันโดยไม่มีข้อจำกัดในความแตกต่างทั้งหลาย โดยถือว่าการกระทำดังกล่าวนี้เป็นเรื่องที่ขัดต่อหลักศาสนา ดังที่ในคัมภีร์อัลกุรอานอธิบายว่า “แท้จริงผู้ใดฆ่าชีวิตหนึ่งโดยมิใช่ทดแทนอีกชีวิตหนึ่ง หรือมิใช่เนื่องจากบ่อนทำลายในแผ่นดินแล้วก็ประหนึ่งว่าเขาได้ฆ่ามวลมนุษย์ทั้งหมด” (5:34) รวมถึงนโยบายของพรรคที่พยายามนำเสนอว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้นไม่ก่อให้เกิดความเท่าเทียม และความยุติธรรมอันนำมาซึ่งความสงบในสังคม อีกทั้งยังมีการแสดงตัวตนในด้านของผู้เฝ้าหาความยุติธรรม (Justice Seeker) สอดคล้องกับบทบาท และนโยบายสังคมพหุวัฒนธรรมที่ต้องการให้เกิดความเคารพในทุกความต่างอย่างเท่าเทียมกันอีกด้วย

กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)

ประเด็นความยุติธรรมที่นำเสนอผ่านกลุ่มผู้นำศาสนาในระดับบุคคลหรือนักวิชาการ นั้นมีลักษณะเด่นที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ปัจเจกของผู้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ และศาสตร์ ความรู้ในศาสนาอิสลามอย่างลึกซึ้ง โดยเนื้อหาที่ปรากฏนั้นเป็นการนำองค์ความรู้ทางศาสนาที่เกี่ยวกับหลักแห่งความยุติธรรม มาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นบนโลก และสอดแทรกผ่าน บทเรียนในหน้าประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นที่คอยย้ำ และตักเตือนให้ออกห่างจากความคิดที่รู้สึกถึงความ ทะนงตน และการดูถูกเหนือผู้อื่น แม้ว่าจะมีเชื้อชาติ สีผิว กระทั่งแม้ว่าเขาจะมีความศรัทธาในศาสนา ที่ต่างไปก็ตามซึ่งอิสลามถือว่ามนุษย์ทุกคนนั้นเท่าเทียมกัน

Banjong Binkason
5 เมษายน · 🌐

อย่าสำคัญผิดคิดเหมือนชาตนา
บรรจง บินกาซัน

ถ้าเอา โครงกระดูกของมนุษย์จากทุกส่วนของ โลกมากองรวมกัน เราไม่สามารถแยกได้เลยว่า โครงกระดูกเหล่านั้นเป็น โครงกระดูกของมนุษย์เผ่าพันธุ์ใด เพราะ โครงกระดูกมีลักษณะเหมือนกันหมด แม้จะมีขนาดแตกต่างกันพอที่จะ ให้เดาได้ว่า โครงกระดูกเล็กเป็นของคนเอเชียหรือแอฟริกา และ โครงกระดูกใหญ่เป็นของคนยุโรป แต่ก็ไม่แน่เสมอไป

แต่พอมีเนื้อหนังต่างสีผิวห่อหุ้มและมีชีวิต มนุษย์ผิวขาวกลุ่มหนึ่ง ร่างกายสูงใหญ่ แข็งแรงและมักตั้งก็เริ่มรู้สึกว่าตัวเองเหนือกว่ามนุษย์ที่มีสีผิวอื่น การถือผิวซึ่งพันธุ์จึงเริ่มเกิดขึ้น

การถือผิวซึ่งพันธุ์อย่างเป็นระบบเกิดขึ้น ในอินเดีย ในรูปของระบบวรรณะซึ่งยังมีอยู่จนถึงวันนี้ ระบบวรรณะใช้ความเชื่อเรื่องพรหมลิขิตซึ่งเป็นความเชื่อทางศาสนาสนับสนุน นั่นคือความเชื่อที่ว่ามนุษย์เกิดมาเพราะพรหม ถ้าใครถูกพรหมลิขิตให้เกิด ในวรรณะใด คนนั้นก็ต้องอยู่ในวรรณะที่ถูกลิขิตไว้ตลอดไป โดยไม่สามารถเปลี่ยนแปลงวรรณะได้

นอกจาก ในอินเดียแล้ว ความรู้สึกเรื่องชนชาติหรือเผ่าพันธุ์ของตัวเองเหนือกว่ามนุษย์เผ่าพันธุ์อื่นยังมีให้เห็น ในหมู่ชาวยิวที่ตีความคำสอนศาสนาเพื่อยกตนข่มท่าน

ชาวยิวอ้างจากคัมภีร์ของตนและจากคัมภีร์ไบเบิลว่าชนชาติของตัวเองเป็นชนชาติที่พระเจ้าคัดเลือกเพราะชนชาติยิวเป็นที่รักของพระเจ้า ไม่เพียงเท่านั้น ชาวยิวกลุ่มนี้ยังอ้างว่าพระเจ้าได้สัญญากับพวกเขาว่าพระองค์จะมอบดินแดนแห่งพันธระสัญญาที่มีอาณาเขตตั้งแต่แม่น้ำไนล์ถึงแม่น้ำยูเฟรติสให้แก่พวกเขา

ความเชื่อว่าตัวเองเป็นชนชาติที่เหนือกว่าชนชาติอื่นถูกปลูกฝังอยู่ในสายเลือดของคนยิวแม้จะถูกชนชาติอื่น โจมตีจนต้องหนีไปอาศัยตามส่วนต่างๆของโลกก็ตาม

หลังจากเมืองเยรูซาเล็มถูกทำลาย โดยกองทัพของอาณาจักรไบแซนติน ใน ค.ศ.70 ชาวยิวสามเผ่าได้อพยพมาหลบภัยอยู่ที่ซานเมืองยัรริบ ในคาบสมุทรอาหรับ ชาวยิวกลุ่มนี้ได้เอาความเชื่อในเรื่องเผ่าพันธุ์ของตัวเองเหนือกว่าคนอื่นติดมากับสายเลือดด้วย ชาวยิวกลุ่มนี้ภาคภูมิใจว่าตัวเองเหนือกว่าชาวอาหรับเพราะบรรพบุรุษของพวกเขาเป็นลูกหลานของยาโคบผู้ได้ฉายาว่าอิสราเอล หลานของอับราฮัม และบรรพบุรุษของตนเป็นบิที่ ได้รับคัมภีร์จากพระเจ้า

เมื่อนิมูฮัมมัดเริ่มเผยแผ่ศาสนา พระเจ้าได้กำชับท่านว่าอย่าตำหนิหรือตำหนุรูปบิที่ชาวอาหรับท้องถิ่นเคารพบูชา และถ้าจะเผยแผ่ศาสนา ในหมู่ชาวยิวก็ต้อง ใช้วิธีการที่ดีและมีเหตุผล ดังนั้น เมื่อนิมูฮัมมัดอพยพไปยังเมืองยัรริบ ท่านจึงเรียกชาวยิวว่า "ลูกหลานอิสราเอล" หรือไม่กี่ "ชาวคัมภีร์" เพื่อเป็นการให้เกียรติ ต่อเมื่อคนกลุ่มนี้ต่อต้านท่าน ท่านจึงเรียกคนกลุ่มนี้ว่า "ยะฮูด" ซึ่งแปลว่ายิวนั่นเอง

ด้วยความทะนงว่าชนชาติตัวเองเหนือกว่าชนชาติอื่น ชาวยิวจึงไม่ยอมรับ นิมูฮัมมัด ชาวยิวเชื่อว่าถ้าพระเจ้าแต่งตั้งบิเพื่อเผยแผ่ศาสนา พระเจ้าต้องแต่งตั้งคน ในเชื้อสายอิสราเอลเท่านั้น ด้วยความเชื่อว่าชนชาติของตนเป็นชนชาติที่พระเจ้ารัก ชาวยิวในเวลานั้นมีความเชื่อถึงขนาดว่าพวกเขาจะไม่ตกนรกหรือถ้าจะตกนรกก็จะต้องเพียงสองสามวัน ด้วยเหตุนี้ นิมูฮัมมัดจึงทำชาวยิวที่มีความเชื่อเช่นนี้ว่าถ้าความเชื่อเช่นนี้เป็นความจริง ทำไมไม่ตายเสียตอนนี้เลย

ในคัมภีร์กุรอาน พระเจ้าได้บอกเล่าเรื่องราวเพื่อสั่งสอนพวกเขาหลานอิสราเอลว่าพระเจ้าสร้างมนุษย์คนแรกมาจากดิน และมนุษย์ทุกคนเป็นลูกหลานของอาดัมทั้งสิ้น ดังนั้น ในสายตาของพระเจ้า ไม่มีลูกหลานคนใดของอาดัมเหนือกว่าคนอื่น

ภาพที่ 43 บทความแห่งความยุติธรรมของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)

ในขณะเดียวกันประเด็นของความยุติธรรมยังมีการสื่อสารผ่านบทความที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือเกร็ดน่ารู้จากต่างประเทศเช่นกัน โดยเป็นเนื้อหาที่ขยายถึงความยุติธรรมของศาสนาอิสลาม (คือลฯ) ของศาลสูงสุดในประเทศสหรัฐอเมริกา ผ่านแผ่นปูนที่แสดงถึงผู้ออกกฎหมายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของโลก 18 คน ซึ่งหนึ่งในนั้นคือท่านศาสดาที่ได้รับการยกย่อง และเชิดชูในฐานะผู้สร้างมาตรฐานแห่งสันติภาพด้วยวีรกรรมในอดีตที่สร้างความสงบสุขผ่านกฎหมายซารีอะฮ์²⁴

²⁴ กฎหมายซารีอะฮ์ คือ ประมวลข้อกฎหมายที่ตีความ และถอดมาจากคำสอนศาสนาอิสลาม โดยโครงสร้างทางกฎหมายจะครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลและสาธารณชน ตลอด จนครอบคลุมด้านต่าง ๆ ของชีวิตประจำวัน ทั้งระบบการปกครอง ระบบเศรษฐกิจ ตั้งแต่

อีกทั้งยังสื่อสารให้เห็นถึงคุณลักษณะแห่งสันติภาพในด้านของความยุติธรรม และรักความสงบผ่านการสร้างสัญญาแห่งสันติภาพกับทั้งมิตร และศัตรู อีกทั้งยังใช้ช่วงชีวิตของท่านในการต่อสู้เพื่อเป็นการรับประกันสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพให้แก่บรรดาประชาชนชาติของตน และปลดปล่อยชนกลุ่มน้อย หรือผู้กดขี่ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมด้วยเช่นกัน

Banjong Binkason
7 มิถุนายน · 🌐

ผู้พิพากษาสหรัฐทุกคนรู้จักนบีมุฮัมมัด
บรรจง บินกาซัน

ไม่เกินความจริงที่ตั้งชื่อความเช่นนั้น เพราะเมื่อผู้พิพากษาศาลสูงสุดของสหรัฐานับบิลล์ลิงก์ของแต่ละคน ในห้องพิพากษา ทางด้านขวา ด้านหน้าและด้านซ้ายของผู้พิพากษาเหล่านั้นจะมีแผ่นภาพปูนปั้นที่แสดงถึงผู้ออกกฎหมายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของโลกจำนวน 18 คน

บนภาพปูนปั้นทางด้านขวาเป็นภาพของผู้หนึ่งคือคิมกีร์กูรานซึ่งเป็นคิมกีร์ศักดิ์สิทธิ์ของอิสลาม ภาพนี้ต้องการจะสื่อให้รู้ว่านี่คือนบีมุฮัมมัดผู้เป็นหนึ่งในบรรดาผู้ออกกฎหมายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของโลก เช่นเดียวกับ โทมัส เจฟเฟอร์สัน ฌอร์ฌ ลูว์อ็อง และคนอื่นๆ

ข้อความต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่เว็บไซต์ของศาลสูงสุดของสหรัฐกล่าวเกี่ยวกับภาพปูนปั้นดังกล่าว :

“มุฮัมมัด (ค.ศ.570-632) นบีแห่งอิสลามที่เห็น ในภาพกำลังถือคัมภีร์กูรานอยู่ คัมภีร์กูรานเป็นแหล่งที่มาเมืองแรกของกฎหมายอิสลาม ส่วนคำสอนและการปฏิบัติของนบีมุฮัมมัดเป็นคำอธิบายหลักการของคัมภีร์กูราน รูปดังกล่าวเป็นความพยายามด้วยความตั้งใจของนายอดอล์ฟ ไวน์แมน ประติมากรที่ต้องการ ให้เกียรตินบีมุฮัมมัดและมันไม่ได้เหมือน ในหน้าจริงของนบีมุฮัมมัดแต่ประการใด มุสลิม โดยทั่วไปไม่เห็นด้วยอย่างแรงต่อการปั้นหรือวาดรูปเพื่อนำเสนอของนบีของตน”

รูปปูนปั้นของนบีมุฮัมมัดถูกนำไปติดตั้ง ในสมัยที่นายแฟรงค์ลิน ดี. รูสเวลต์เป็นประธานาธิบดีและนายซาร์ลส์ ฮิวสันส์ ฮิวจ์ เป็นหัวหน้าผู้พิพากษา ไม่มีใครรู้ว่าศาลมีเจตนาอย่างไรในการมีส่วนร่วมทางสถาปัตยกรรมชิ้นนี้ ในตอนนั้น ไม่มีใครรู้ว่ามันเป็นเรื่องไม่เหมาะสมที่จะเอารูปวาดหรือรูปปั้นของนบีมุฮัมมัดไปรวมไว้ในห้องศาลสูงสุดของสหรัฐในฐานะผู้ออกกฎหมายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของโลก เพราะในสังคมสหรัฐอเมริกาเวลา

... ในขณะที่ยังมีการศึกษาดีในสังคมโลกถึงสิ่งที่นบีมุฮัมมัดได้ทำให้ทั่วโลก แต่ผู้คนอีกจำนวนมากยังได้รับข้อมูลข่าวสารผิดๆเกี่ยวกับนบีมุฮัมมัดและชะรีอะฮ์ ความจริงแล้ว แนวทางของนบีมุฮัมมัดนั้นเองที่เป็นตัวอธิบายชยัยความกฎหมายอิสลาม

นบีมุฮัมมัดเป็นผู้มองเห็นภาพสังคมที่ยุติธรรมและสงบสุข ท่านบรรลุถึงเป้าหมายนี้ในขณะที่ยังมีชีวิตด้วยการเคลื่อนไหวทางสันติภาพ ท่านเกลียดสงครามและชอบที่จะทำสัญญาสันติภาพกับศัตรูของท่านเสมอแม้มันจะทำให้ท่านเสียเปรียบและสภาวะของท่านเสียประโยชน์ ท่านได้สร้างอาณาเขตแห่งสันติภาพครั้งแรกของท่านขึ้นในเมืองมะดีนะฮ์ โดยไม่ต้องทำสงครามแต่ประการใด ท่านต่อสู้เพื่อป้องกันคนของท่าน ในอาณาเขตแห่งสันติภาพไม่เกินหกวัน ในชีวิต 63 ปีของท่าน ท่านต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งสันติภาพที่จะประกันความยุติธรรมและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยและผู้ถูกกดขี่

ทุกวันนี้มุสลิมทั่วโลกยังคงปฏิบัติตามกฎหมายอิสลาม ในส่วนที่เป็นเรื่องพิธีกรรมทางศาสนา จริยธรรม ศิลธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ มุสลิมดำเนินชีวิตตามชะรีอะฮ์ทุกวัน ในการละหมาด การถือศีล การกินอาหารฮาลาล การบริจาค การเลี้ยงดูครอบครัวและช่วยเหลือสังคม

ชะรีอะฮ์ก็เหมือนฮาลาลซึ่งชาวอิหร่านในอเมริกาปฏิบัติ ชาวอิหร่านในอเมริกาถึงขนาดมีศาลอิหร่านในสหรัฐซึ่งเรียกว่าเบตดิน แต่มุสลิมไม่เคยมีศาลเช่นนั้น

ชาวอเมริกันมุสลิมอยู่ภายใต้กฎหมายของสหรัฐเหมือนกับพลเมืองอื่นๆ ไม่มีมุสลิมคนใดเรียกร้อง ให้นำชะรีอะฮ์มาแทนรัฐธรรมนูญของสหรัฐ ชะรีอะฮ์ไม่ใช่รัฐธรรมนูญและไม่ใช้กฎหมายทั้งหมด แต่มันเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของผู้ศรัทธาในพระเจ้า

ดังนั้น การนำชะรีอะฮ์ไปบังคับใช้กับคนทั่วไปจึงเป็นการขัดกับชะรีอะฮ์ในตัวเอง ที่สำคัญคือ ชะรีอะฮ์นั้นมีไว้ใช้กับมุสลิมเท่านั้น ไม่ได้ใช้กับผู้ที่มิใช่มุสลิม

ภาพที่ 44 บทความแห่งความยุติธรรมกลุ่มผู้นำศาสนาระดับบุคคล

ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงการนำเสนอประเด็นของความยุติธรรมของกลุ่มผู้นำศาสนาในระดับบุคคลที่มีเนื้อหา และบทความสะท้อนถึงบทบาทของนักวิชาการทางศาสนาผ่านเนื้อหาที่คอยตักเตือนชี้แนะ และให้ความรู้แก่สังคมถึงความยุติธรรมของศาสนาอิสลามที่หยั่งรากลึกในคำสอนและจริยวัตร หรือผลงานในอดีตที่ท่านศาสดาเคยนำมาปรับใช้เพื่อให้เกิดสันติสุขในสังคม

กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

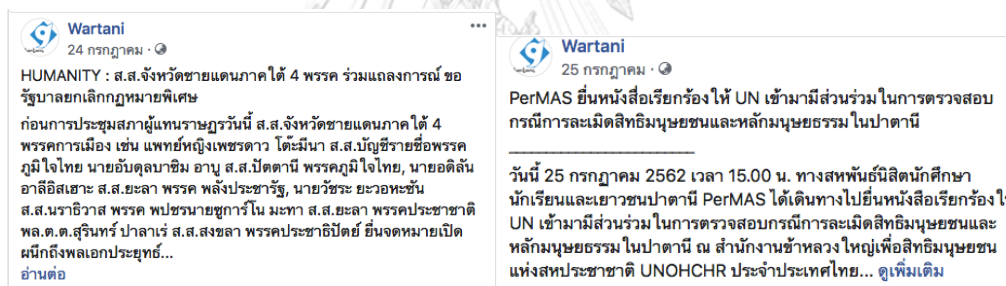
หลักความยุติธรรมที่นำเสนอผ่านเนื้อหา และบทความในกลุ่มนี้มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐาน ความยุติธรรม และความเท่าเทียมกันภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งรูปแบบของแต่ละบทความนั้นจะมีการสื่อสารที่เป็นไปในลักษณะของการเรียกร้องซึ่งสันติภาพ และสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั้งใน และต่างประเทศ ผ่านการแสดงออกในเชิงอัตลักษณ์ของศาสนาอิสลาม และการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายทั้งในและต่างประเทศ แสดงถึงบทบาทของนัก

เกิดจนเสียชีวิต โดยข้อกฎหมายดังกล่าวมันจะมีการประยุกต์ตามสภาพ และบริบทสังคมที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความสอดคล้อง และการอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

เคลื่อนไหวทางสังคมที่มีการดำเนินการในรูปแบบต่างๆที่ผสมผสานกันระหว่างความเป็นอิสลาม และหลักสิทธิมนุษยชนสากล (Human Right)

ภาพที่ 45 การละหมาดฮายัต การแสดงออกถึงสันติภาพผ่านอัตลักษณ์อิสลาม

ภาพที่ 46 การเรียกร้องสันติภาพผ่านกระบวนการทางกฎหมาย

การชูประเด็น และลักษณะของเนื้อหาที่มีการแสดงออกถึงวัฒนธรรมอิสลามมาอยู่รวมถึงบทบาทของนักเคลื่อนไหวทางสังคม ผ่านการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่างๆที่สื่อกระแสหลักไม่ได้นำเสนอถึงประเด็นการริดรอน และละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานจากของประชาชนในพื้นที่จากเจ้าหน้าที่รัฐ โดยแสดงให้เห็นถึงบทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคมด้วยการเรียกร้องถึงความยุติธรรมอันเป็นการสื่อสารถึงสันติภาพตามหลักการศาสนาอิสลาม โดยผู้วิจัยพบการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ในการเรียกร้องซึ่งความสงบสุข และสันติภาพผ่านหลักการอิสลามด้วยการ “ละหมาดฮายัต” เพื่อขอความคุ้มครองจากพระผู้เป็นเจ้า รวมถึงการดำเนินการตามหลักการสากลในการเคลื่อนไหวทางสังคมที่แสดงให้เห็นถึงตัวตนของกลุ่มด้วยเช่นกัน นอกจากรูปแบบการสื่อสารที่เป็นบทความในเชิงการตั้ง

คำถาม และแสดงออกถึงจุดยืนในด้านต่างๆแล้วนั้นผู้วิจัยยังพบการนำเสนอในลักษณะของการเสวนาวิชาการ รวมไปถึงการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 47 บทความและเนื้อหาความยุติธรรมในกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

การนำเสนอในเรื่องของความยุติธรรมของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมนั้นแสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมกันในแต่ละเพจที่มีการนำเสนอตัวตนในมิติของนักสิทธิเสรีภาพ (Liberator) ในลักษณะของการนำเสนอชุดความจริงอีกมุมมองหนึ่งที่แตกต่างจากสิ่งที่ปรากฏในชุดความคิดหรือสื่อกระแสหลัก รวมถึงตัวตนของการเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่ หรือกลุ่มคนที่ถูกอธรรมและละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆจากใช้อำนาจอันมิชอบ โดยแสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มนี้ในการแสวงหาสันติภาพทั้งตามหลักการศาสนาอิสลาม และหลักสากล

กลุ่มนักธุรกิจ

ประเด็นเกี่ยวกับความยุติธรรมของกลุ่มนักธุรกิจมีลักษณะของเนื้อหาที่เกี่ยวกับหลักเศรษฐศาสตร์ หรือหลักการเงินอิสลามที่แสดงให้เห็นถึงการให้ความยุติธรรม และการให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายผ่านระบบการเงินตามหลักการศาสนา เนื่องจากสังคมทั่วไปมีความรู้เกี่ยวกับระบบการเงินอิสลามน้อย ดังนั้นเนื้อหาในแต่ละบทความจึงมีลักษณะของการสื่อสารในการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบ และองค์ประกอบหลักการเงินอิสลามพื้นฐาน โดยชี้ให้เห็นถึงการดำเนินธุรกิจแห่งความยุติธรรม และยังแสดงถึงอัตลักษณ์ปัจเจก ของกลุ่มนักธุรกิจที่บทบาทในการขับเคลื่อนระบบการเงินนี้ โดยเนื้อหา และบทความที่มีการสื่อสารเกี่ยวกับระบบการเงินอิสลาม มีการนำเสนอผ่านรูปแบบของวิดีโอ ในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับที่มาที่ไปของระบบการเงินอิสลามที่ตั้งอยู่บน

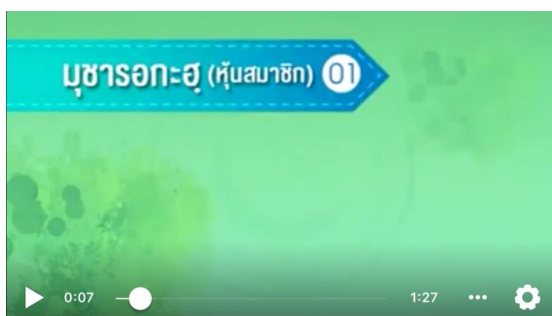
หลักของความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย และแสดงให้เห็นถึงตัวตนกลุ่มนักธุรกิจ ในด้านการช่วยเหลือสมาชิกในสหกรณ์ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมทั้งการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้เกิดความมั่นคง นอกจากนี้ระบบสหกรณ์ยังเอื้อให้สมาชิกทุกคนต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แสดงให้เห็นถึงความสามัคคี และสามารถนำมาซึ่งความเป็นเอกภาพได้อีกด้วย

ภาพที่ 48 ความยุติธรรมในกลุ่มนักธุรกิจ

เนื้อหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็นระบบการเงินแห่งสันติภาพมีการสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการเงินอิสลาม และระบบการเงินทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับระบบดอกเบี้ย โดยมีการนำเสนอหลักการบริการด้านการเงินของสหกรณ์ที่เป็นไปตามครรลองของศาสนาอิสลาม และชี้ให้เห็นว่าทุกๆทางเลือกนั้นมีความเชื่อมโยงกับการให้ความยุติธรรม ในแง่ของการห่างจากดอกเบี้ย ในทุกๆการลงทุน หรือใช้บริการของสหกรณ์จะมีส่วนช่วยสมทบทุน และช่วยเหลือผู้ยากไร้ ซึ่งรูปแบบต่างๆนั้นสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทขององค์กรที่มีความเป็นอิสลาม ทั้งนี้รูปแบบทางการเงินต่างๆของสหกรณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงความเชื่อมโยงกับหลักการสันติภาพดังนี้

เงินฝากมุชารอะฮ์ (Partnership)

ภาพที่ 49 การให้ความรู้เรื่องเงินฝากเงินฝากมุชารอะฮ์ (Partnership)

หุ้นส่วนมุขารอกะฮฺ หมายถึง ระบบการฝากเงินที่ทุกฝ่ายเป็นหุ้นส่วนซึ่งกันและกัน ในการร่วมลงทุน ดำเนินธุรกิจ ซึ่งในสหกรณ์นี้ถือเป็นการร่วมลงทุนในฐานะเจ้าของสหกรณ์ร่วมกัน หากสหกรณ์ดำเนินธุรกิจและเกิดกำไร ก็จะถูกจัดและแบ่งตามสัดส่วนที่ตกลง หรือหากขาดทุนก็แบ่ง ความเสียหายร่วมกันในสัดส่วนที่ลงทุนด้วยเช่นกัน ซึ่งในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงหลักของความยุติธรรม แก่สมาชิกทุกคนในสหกรณ์ สร้างความเท่าเทียมกันในด้านการลงทุน

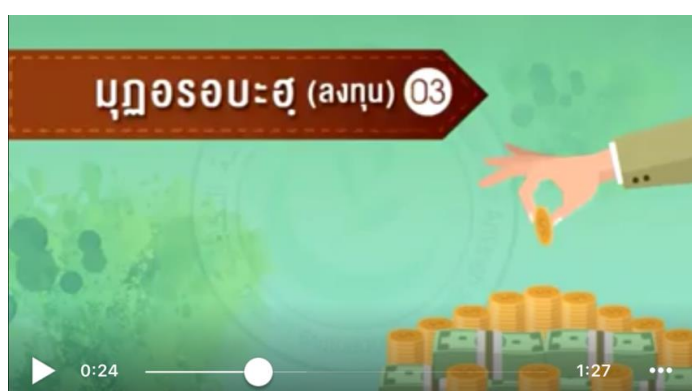
เงินฝากวาดีอะฮฺ (Safekeeping of a Deposit)

ภาพที่ 50 การให้ความรู้เรื่องเงินฝากวาดีอะฮฺ (Safekeeping of a Deposit)

เงินฝากวาดีอะฮฺ หมายถึง เงินฝากแบบรักษาทรัพย์สินโดยใช้พื้นฐานหลักการอิสลาม และความรับผิดชอบ (อามานะฮฺ) ของทุกฝ่าย เป็นเงินฝากที่สหกรณ์ไม่สามารถนำเงินของสมาชิกไป ลงทุนได้ ไม่มีผลตอบแทนหรือกำไร โดยในส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงการยึดหลักของความจริงใจซึ่งกัน และกัน พร้อมทั้งหลักความรับผิดชอบต่อทั้งทุกฝ่ายในการเก็บเงินไว้ส่วนกลางซึ่งกันและกัน

การร่วมลงทุนมูฏอรอบะฮฺ (Investment)

ภาพที่ 51 การให้ความรู้เรื่องเงินฝากการลงทุนมูฏอรอบะฮฺ (Investment)

เงินทุน “มูฏอรอบะฮฺ” หมายถึง การทำสัญญาร่วมลงทุน หรือทำธุรกิจทั้ง 2 ฝ่าย โดยสมาชิกสหกรณ์ เป็นผู้ส่งมอบทุนให้ผู้ประกอบการ หรือเจ้าของสหกรณ์ ในการนำเงินฝาก หรือเงินทุนไปบริหารจัดการเพื่อมุ่งหวังผลกำไรตามสัดส่วนที่ตกลงกัน โดยในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกสหกรณ์เจ้าของเงินทุนแต่อาจไม่มีความสามารถในการธุรกิจ ในขณะที่เดียวกันเงินทุนส่วนนี้ก็สามารถเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่เชี่ยวชาญแต่ไม่มีเงินทุนเช่นกัน ดังนั้นรูปแบบการลงทุน และเงินฝากที่สื่อสารนั้นแสดงให้เห็นถึงหลักการเงินอิสลามที่นำมาซึ่งความยุติธรรม ความมีเมตตาธรรมแก่ทุกฝ่าย นอกจากนี้แล้วระบบการเงินอิสลามยังสะท้อนให้เห็นถึงการสร้างสันติภาพในมิติของความเมตตาธรรมด้วยเช่นกัน ผ่านหลักการ และความยืดหยุ่นในการชำระเงินระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้ โดยศาสนาอิสลามส่งเสริมให้เจ้าหนี้ผ่อนผันกับลูกหนี้ที่มีความลำบาก ในทางกลับกันลูกหนี้ก็ต้องชำระหนี้ตามกำหนดให้เร็วที่สุดเช่นกัน

จากการวิเคราะห์เนื้อหา และบทความของกลุ่มนักธุรกิจนั้นแสดงให้เห็นถึงการนำหลักการเงินอิสลามมาสื่อสาร และชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะของความยุติธรรมที่แฝงอยู่ในรูปแบบ และระบบทางการเงินอิสลาม ที่นอกจากจะปฏิเสธดอกเบี้ย และระบบทุนนิยมแล้วนั้น ยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มที่มีการนำเสนอตัวตนของผู้รับผิดชอบ ทั้งในการให้ความรู้แก่สังคมถึงหลักการเงินอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ และเป็นองค์กลางในการให้ความยุติธรรม รวมถึงการกำชับให้ทุกฝ่ายรักษารายการบรรณ และมีความรับผิดชอบต่อกันในการลงทุนภายใต้ระบบการเงินอิสลามเพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งต่อกัน

การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้อง

การนำเสนอเนื้อหาการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการศาสนาอิสลามผู้วิจัยพบว่าในแต่ละกลุ่มมีประเด็น และลักษณะของเนื้อหาที่สอดคล้องกัน ซึ่งจะอยู่ในขอบเขตขององค์ความรู้ จากในคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่านศาสดามูฮัมหมัด (ศ็อลลา) แสดงให้เห็นถึงความ เป็นอัตลักษณ์ร่วมกันของทุกกลุ่มที่พบการนำเสนอในประเด็นนี้ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ยังพบความแตกต่างในรายละเอียดปลีกย่อยของการนำเสนอที่สอดคล้องกับบทบาท รวมถึงตัวตนของแต่ละกลุ่มในการสื่อสาร โดยจำแนกออกเป็นรายกลุ่มดังนี้

กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

การนำเสนอเนื้อหา หรือบทความในประเด็นดังกล่าวอยู่ในช่วงระยะเวลาการเก็บข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทการให้ความรู้ทางศาสนาอิสลาม ผ่านลักษณะของเนื้อหาที่เป็นการอวยพรเนื่องในวันสำคัญทางศาสนาพร้อมทั้งสอดแทรกเกร็ดความรู้ในวันสำคัญต่างๆทางศาสนา

เบื้องต้นเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมปฏิบัติ และหลักคำสอนสันติภาพอิสลาม ในขณะเดียวกันแต่ละบทความยังแสดงให้เห็นถึงแนวทางสันติภาพที่แตกต่างกันตามแต่เทศกาล หรือวันสำคัญต่างๆดังนี้

ภาพที่ 52 การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องของกลุ่มนิกการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

จากรูปภาพในข้างต้นเป็นการนำเสนอเนื่องในวันอีดีลอัฎฮา อันเป็นวันสำคัญทางศาสนาอิสลาม ที่มุสลิมทั่วโลกนั้นจะเฉลิมฉลองความยิ่งใหญ่ รวมแสดงความยินดีแก่ผู้ศรัทธาที่ได้มาประกอบพิธีฮัจญ์อันเป็นหลักปฏิบัติข้อที่ 5 ของอิสลามร่วมกัน โดยสาระสำคัญของการให้ความรู้เกี่ยวกับประเพณีครั้งนี้เป็นการชี้ให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพกันของผู้ศรัทธาทั่วโลกที่แม้มีความหลากหลายทางด้านภาษา เชื้อชาติ กระทั่งสีผิว แต่ได้มาแสวงบุญ และประกอบพิธีฮัจญ์อันเป็นหลักปฏิบัติข้อที่ 5 ร่วมกัน อีกทั้งยังให้ความรู้ถึงการเฉลิมฉลองที่ไม่ได้มีแค่เฉพาะผู้ที่เดินทางไปแสวงบุญเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมเป็นวงกว้างถึงชาวมุสลิมทั่วโลก ที่ร่วมกันแสดงความยินดี และต่างเฉลิมฉลองให้แก่ความสำเร็จของบรรดาผู้ที่เดินทางไปแสวงบุญ หรือประกอบพิธีฮัจญ์อีกด้วย

ภาพที่ 53 การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องของกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยยังพบถึงการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบพิธีฮัจญ์จากกลุ่มนักการเมืองด้วยกัน โดยชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของคุณูปการของบทบัญญัติดังกล่าวกับนโยบายและแนวทางหลักของพรรคที่ให้ความสำคัญกับทุกความหลากหลายอย่างเท่าเทียม โดยการนำเสนอประเด็นดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และวิธีการประกอบศาสนกิจของศาสนาอิสลาม เนื้อหาภายในวิดีโอมีการอธิบายรูปแบบของการทำฮัจญ์ที่ถูกกำหนดด้วยสถานที่และเวลา ซึ่งหมายถึงผู้ที่เดินทางมาแสวงบุญนั้นจำเป็นต้องเดินทางไปในสถานที่เดียวกัน และเวลาเดียวกัน สามารถวิเคราะห์ได้ถึงคุณูปการของพิธีดังกล่าวที่มอบความเท่าเทียมกันให้แก่ผู้ศรัทธาที่มาแสวงบุญทุกคน ไม่มีใครจะได้สิทธิประโยชน์เหนือไปกว่าใคร อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพิธีกรรมดังกล่าว ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ถึงการอยู่ร่วมกันด้วยกับหลักการสันติภาพอย่างสงบสุข

กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)

บทบาทในการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องของกลุ่มดังกล่าวมีเนื้อหา และบทความลักษณะของการให้ความรู้ถึงหลักการของศาสนาในทุกระดับทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สังคม รวมไปถึงประวัติศาสตร์ โดยชี้ให้เห็นถึงหลักการศาสนาอิสลามที่ครอบคลุมในทุกการดำเนินชีวิต และเป็นมิตรกับทุกสังคม นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามผ่านรูปแบบของจรรยา มารยาทอันดีต่อสังคม โดยผู้วิจัยแยกประเภทที่ค้นพบไว้ดังนี้

สถาบันพระมหากษัตริย์กับชาวไทยมุสลิม

เนื้อหาในลักษณะดังกล่าวมีการนำเสนอผ่านบทความ ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ประเทศไทย ในมิติของการให้ความสำคัญต่อสถาบันที่ผูกพันกับชาวไทยมุสลิมมาอย่างยาวนาน พร้อมกับนำเสนอถึงบทบาทของ 3 สถาบันหลักของไทย (ชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์) ที่มีความสำคัญต่อชาวมุสลิมไทยมาเป็นตั้งแต่อดีตกาล ในการอุปถัมภ์มอบโอกาส และพื้นที่ในการแสดงออกถึงความเป็นอิสลาม อย่างมีสิทธิและเสรีภาพอันเท่าเทียมกับศาสนาอื่นๆ ด้วยกับการเป็น “องค์อัครศาสนูปถัมภ์” อีกทั้งผู้วิจัยยังพบถึงการเผยแพร่ความรู้ทางศาสนาอิสลาม ที่เชื่อมโยงกับหลัก “หลักทศพิธราชธรรม” ของพระมหากษัตริย์อีกด้วย ซึ่งประเด็นดังกล่าวมีการให้ความรู้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างหลักธรรมนุญของพระมหากษัตริย์ กับหลักแห่งสันติภาพอิสลาม โดยความเชื่อมโยงส่วนนี้หมายถึงจริยวัตรที่เป็นหลักธรรมของพระเจ้าแผ่นดิน หรือคุณธรรม 10 ประการ ที่มีประเด็นสอดคล้องกับองค์ความรู้อิสลามได้แก่ 1) การให้ 2) ศีล 3) การเสียสละ 4) ความซื่อสัตย์ 5) ความอ่อนโยน 6) ตบะ 7) โกรธ 8) ความอดทน 9) อหิงสา 10) ดวงตาเห็นธรรม

ภาพที่ 54 เนื้อหา และบทความในประเด็นความเชื่อมโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์

CHULALONGKORN UNIVERSITY

คำสอนอิสลาม กับการสร้างสันติภาพในสังคม

การสื่อสารในประเด็นดังกล่าวมีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึงการยึด และนำหลักคำสอนของศาสนาอิสลามทั้งหลักศรัทธา หลักปฏิบัติ และจริยธรรมอันดี รวมไปถึงเหตุการณ์ในหน้าประวัติศาสตร์อิสลาม มาเผยแพร่ สร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อนำข้อคิดที่ได้มาประยุกต์ และสามารถปรับใช้เพื่อตนเอง และสังคมในการสร้างบรรยากาศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขกันในสังคมลดช่องว่างของความไม่เข้าใจ หรือความขัดแย้งระหว่างศาสนาในสังคมโลกที่มีความหลากหลายในศาสนาที่นับถือ โดยสาระสำคัญของเนื้อหาจะเป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมอิสลามในด้านหลักศรัทธา หลักปฏิบัติ ซึ่งในช่วงที่เก็บข้อมูลนั้นพบว่าตรงกับเดือนรอมฎอน และการ

ประกอบพิธีฮัจญ์ ดังนั้นองค์ความรู้ ที่ถูกนำเสนอ นั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าว ทั้งในแง่ของการคุณค่าการของสันติภาพต่อตนเอง หรือแม้กระทั่งในระดับสังคม

Banjong Binkason
10 พฤษภาคม · 🌐

เราะมะฎอนสอนบทเรียน บรรจง บินกาซัน

วันจันทร์ที่ 6 พฤษภาคมที่ผ่านมา ใครที่อาศัยอยู่ในชุมชนหรืออยู่ในบ้านชาวไทยมุสลิมและตื่นนอนก่อนแสงแรกของดวงอาทิตย์ปรากฏบนท้องฟ้า อาจสงสัยว่าเหตุใดบ้านของชาวไทยมุสลิมจึงเปิดไฟสว่างตั้งแต่ก่อนตีสี่ ถ้าเข้าไปใกล้กว่านั้นอีก หลายคนอาจแปลกใจที่ได้ยินเสียงทำกับข้าวหรือไม่ก็เสียงของบรรยากาศการกินอาหารที่สำคัญ

ไม่ต้องแปลกใจครับ เพราะบรรยากาศแบบนี้จะดำเนินต่อไปอีก 29 หรือ 30 วัน เพราะวันจันทร์ที่ 6 พฤษภาคมของปี(พ.ศ.2562) ตรงกับวันที่ 1 ของเดือนเราะมะฎอน ฮ.ศ.1440 ตามปฏิทินจันทรคติของอิสลาม ซึ่งเป็นเดือนที่มุสลิมทั้งชายและหญิงที่เข้าสู่วัยผู้ใหญ่มีหน้าที่ต้องถือศีลอด การไม่ถือศีลอด โดยไม่มีเหตุได้รับการยกเว้นถือเป็นบาป

ทำไมต้องถือศีลอด? และทำไมต้องในเดือนเราะมะฎอน?

คำตอบคือเดือนเราะมะฎอนเป็นเดือนที่พระเจ้าประทานคัมภีร์กุรอานแก่มนุษย์ชาติเพื่อเป็นทางนำในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะคัมภีร์กุรอานเท่านั้นที่มีมุฮัมมัดกล่าวว่ามีแต่คัมภีร์ศุฟุฟ คัมภีร์เตารอต คัมภีร์ซะบูรและคัมภีร์อินซิ้ลก็ถูกประทานลงมาในเดือนเราะมะฎอนเช่นกัน

ตามคัมภีร์กุรอาน "เดือนเราะมะฎอนเป็นเดือนที่คัมภีร์กุรอานถูกประทานลงมาเพื่อเป็นทางนำในการดำเนินชีวิตของมนุษย์" แต่คนที่จะได้ประโยชน์จากคัมภีร์กุรอานก็คือ "ผู้ที่ยำเกรงพระเจ้า"

สาเหตุแห่งการประทานคัมภีร์ก็เป็นทางนำแก่มนุษย์ก็เพื่อที่มนุษย์จะได้มีคู่มือหรือมีแนวทางในการดำเนินชีวิต เพราะมนุษย์เกิดมาในสภาพอ่อนแอและไม่รู้ ถ้าไม่มีคู่มือการใช้ชีวิต มนุษย์ก็จะใช้ชีวิตไม่เป็นและมนุษย์เองจะได้รับความหายนะ ไม่ต่างอะไรไปจากบ้านเมืองที่ไม่มีกฎหมายคอยควบคุม

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การถือศีลอดจึงถูกกำหนดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ประการเดียวคือเพื่อให้ผู้ถือศีลอดเกิดความรู้สึกยำเกรงพระเจ้าผู้ประทานศาสนาและทำให้ถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนก็เพราะเดือนนี้เป็นเดือนที่คัมภีร์กุรอานถูกประทานลงมานั่นเอง

คัมภีร์กุรอานกล่าวว่า การถือศีลอดได้ถูกกำหนดแก่ผู้คนที่นับถือศาสนา ก่อนหน้าสมัยที่มีมุฮัมมัดนับเป็นพันปี เช่น โมเสสและพระเยซูเคยถือศีลอดเป็นเวลาสี่สิบวัน แต่ปัจจุบัน มีสาวกของ โมเสสและพระเยซูจำนวนน้อยที่ดำเนินรอยตามแบบฉบับของสองนบีผู้ยิ่งใหญ่ สาเหตุ เพราะนบีทั้งสองถือศีลอดตลอดทั้งวัน เมื่อละศีลอดกินอาหารตอนดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าแล้วจะถือศีลอดต่อเลย การถือศีลอดในลักษณะนี้ทำให้ชาวยิวที่มีความศรัทธาอ่อนแอไม่สามารถปฏิบัติได้ การถือศีลอดของชาวยิวส่วนใหญ่จึงเหลือเพียงวันเดียว นั่นคือวันที่ตรงกับวันที่ โมเสสขึ้นไปรับคัมภีร์จากพระเจ้าบนภูเขาซีนาย

เมื่อมีมุฮัมมัดอพยพไปยังเมืองมะดีนะฮ์ ท่านเห็นชุมชนของลูกหลานอิสราเอลที่นั่นถือศีลอด ด้วยความเคารพในโมเสส ท่านได้สั่งให้มุสลิมสาวกของท่านถือศีลอดเช่นกัน ในปีถัดไป แต่เมื่อพวกลูกหลานอิสราเอลไม่ยอมรับคำสอนอิสลามของพระเจ้าที่ท่านนำมา พระเจ้าจึงบัญชาให้มีมุฮัมมัดและสาวกของท่านให้ถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน และเพื่อให้ชายหญิงมุสลิมถือปฏิบัติได้ พระเจ้าจึงให้มุสลิมถือศีลอดโดยตรงจากการกิน การดื่ม การเสพ การมีความสัมพันธ์ทางเพศ และความชั่วทุกอย่างตั้งแต่ก่อนดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปแล้ว

การถือศีลอด โดยงดสิ่งจำเป็นในชีวิตตลอดช่วงเวลากลางวัน ทำให้ผู้ถือศีลอดได้รับบทเรียนว่าของจำเป็นยังคงเห็นได้ด้วยความสามารถในพระเจ้า แล้วทำให้สิ่งที่ไม่จำเป็นเช่นอบายมุขจะงดเว้นไม่ได้

alisuasaming.org
8 พฤษภาคม · 🌐

สตาง ยูซุป คริบ
<https://youtu.be/P3Tu2EN6VYo>

YOUTUBE.COM

คุณค่าเดือนเราะมะฎอน
งานเลี้ยงละศีลอด ชมรมมุสลิมรามายิปติ

👍❤️ 181 ความคิดเห็น 2 รายการ แชร์ 39 ครั้ง

ภาพที่ 55 ประเด็นคำสอนอิสลาม กับการสร้างสันติภาพในสังคม

การสื่อสารในประเด็นนี้ถูกนำเสนอให้เห็นถึงคุณค่าประโยชน์ที่บุคคล และสังคมได้รับจากเทศกาล พิธีกรรม ขนบธรรมเนียม และการปฏิบัติศาสนกิจของศาสนาอิสลาม ซึ่งเนื้อหาจะเป็นไปในลักษณะของการ ให้ความรู้ ความเข้าใจถึงภูมิหลัง หรือจุดเริ่มต้นของโองการถือศีลอดจากเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์อิสลามที่ท่านศาสดา และสาวกต้องอพยพลี้ภัยจากดินแดนเมกกะสู่ดินแดนเมดีนา เพื่ออิสรภาพในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์อิสลาม ซึ่งในบทความนั้นเป็นการเสียดสีของชาวเมดีนาที่อุปถัมภ์ คอยช่วยเหลือ ด้วยกับการเสียดสีทรัพย์สินเงินทอง ที่פק ให้ความ

ช่วยเหลือในทุกๆด้าน ทั้งหมดนี้นำมาสู่โองการของพระเจ้าในการประกาศการถือศีลอด และบริจาคทานขึ้นอันเป็นสัญลักษณ์ของการช่วยเหลือ ความเท่าเทียม ของผู้ศรัทธาทุกคนในการให้เกียรติ รวมถึงการช่วยเหลือผู้ยากไร้ทุกคนให้มีความสุข และลดความเหลื่อมล้ำในสังคม อีกทั้งเนื้อหาที่พบในช่วงเวลาเก็บข้อมูลยังแสดงถึงการให้ความรู้ถึงคุณค่าของเดือนรอมฎอนที่มีความสำคัญต่อการขัดเกลาจิตใจของตนเองในมิติของความอดทน ความมีขันติธรรมเป็นสำคัญ ซึ่งนอกจากความสำคัญของการควบคุมจิตใจให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองแล้วนั้น การกระทำดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อให้เกิดบรรยากาศแห่งสันติภาพในสังคมได้อีกด้วย

มารยาทอิสลาม

การสื่อสารมารยาทของศาสนาอิสลามเป็นเนื้อหาที่มีลักษณะของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงศีลธรรม และจรรยาบรรณที่มีแบบอย่างการปฏิบัติ และคำสอนจากท่านศาสดา โดยมีความแตกต่างกับส่วนอื่นๆในแง่การให้ความรู้ถึงรายละเอียดการปฏิบัติตนต่อสังคมตามคำสอนของศาสนา ผู้วิจัยพบบทความที่น่าสนใจในลักษณะจรรยาบรรณต่อทั้งสังคมขนาดย่อมหรือครอบครัว ซึ่งเป็นอัตลักษณ์ปัจเจกของเพจ “สวรรค์ในบ้าน” ตลอดจนการให้ความรู้เรื่องจรรยาบรรณในสังคมขนาดใหญ่อันเกี่ยวกับการอยู่ร่วมในสังคมอย่างสงบสุข ซึ่งแสดงถึงการใช้มารยาทอิสลามอันจะนำไปสู่การอยู่ร่วมในสังคมพหุวัฒนธรรมได้

ภาพที่ 56 บทความจรรยาบรรณอิสลามในมิติของมารยาทในครอบครัว

เนื้อหาในประเด็นนี้จึงมีการคอยย้ำเตือน ด้วยกับหลักคำสอน และจริยวัตรของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ) เป็นวิทยาทาน เพื่อให้เกิดการรับรู้ถึงผลลัพธ์ในด้านลบจากการกระทำดังกล่าวอันเป็นการละเมิดสิทธิ เกียรติยศส่วนบุคคล และยิ่งไปกว่านั้นหากเกิดการกระทำเหล่านี้ในครอบครัว ญาติพี่น้อง หรือพ่อแม่ นั่นถือเป็นเรื่องใหญ่เป็นอย่างมากตามหลักศาสนา

ภาพที่ 57 บทความมารยาทอิสลาม

การขัดเกลาจิตใจ

นอกจากประเด็นจรรยา มารยาตหลักการอิสลามแล้วนั้น ผู้วิจัยยังค้นพบในส่วนของเนื้อหา และบทความจากกลุ่มกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) หรือนักวิชาการที่มีการนำเสนอหลักคำสอน และวิธีการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนาอิสลามในลักษณะของการให้กำลังใจ และตักเตือนให้ออกห่างจากผิดบาปในศาสนา ทั้งนี้ก็เพื่อยกระดับจิตใจของผู้ศรัทธาให้ดำรงอยู่ตามแนวทางของศาสนา ซึ่งศาสนาอิสลามนั้นให้ความสำคัญกับจิต และใจเป็นสำคัญ เพราะเชื่อว่ามนุษย์นั้นยังมีวิญญาณเป็นองค์ประกอบสำคัญนอกจากนี้แล้วมันยังมีความสัมพันธ์กับร่างกาย วิญญาณมีความเป็นตัวเป็นตนของมันอยู่ ชีวิตจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อร่างกายและวิญญาณได้รับการตอบสนองอย่างสมดุลการนำเสนอเนื้อหา และบทความทั้งหมดจึงมีความมุ่งมั่นที่จะให้ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ตรงตามหลักคำสอนของศาสนา และออกห่างจากสิ่งที่ศาสนาได้ห้ามไว้ ทั้งนี้ก็เพื่อการทำให้หัวใจของผู้ศรัทธาได้ใกล้ชิดกับพระผู้เป็นเจ้า นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการขัดเกลาจิตใจ มุ่งนำเสนอเนื้อหาที่ถอดออกจากคำสอนในคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรท่านศาสดา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ข้อคิดเตือนใจ ในการประพฤติปฏิบัติในธรรม ไปจนถึงการนำความรู้ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่นต่อไป

ภาพที่ 58 เนื้อหา และบทความของการขัดเกลาจิตวิญญาณ

เนื้อหาของการขัดเกลาจิตใจยังมีลักษณะการนำเสนอในประเด็นของการให้ความรู้ถึงธรรมชาติโดยทั่วไปของมนุษย์ที่มีความชอบผู้ที่มีมารยาทดีงาม มีความประพฤติเรียบร้อย และมักจะเอาใจใส่ต่อความดีงามเหล่านั้นทั้งส่วนตัวและสังคม ดังนั้นการขัดเกลาจิตวิญญาณในศาสนาอิสลามที่ปรากฏผ่านเนื้อหา และบทความนั้นจึงมีลักษณะของการแสดงให้เห็นถึงวิธีการ และแนวทางในการยกระดับจิตใจของตนผ่านทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณี และแบบอย่างจากท่านศาสดา เช่น การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน อันเป็นการปฏิบัติศาสนกิจที่ส่งเสริมและช่วยขัดเกลาจิตใจของตนในหลายๆด้าน ทั้งในด้านการลดอัตตาตน ควบคุมจิตใจ ความโลภ โกรธ และอารมณ์ ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นอารมณ์ในด้านต่างๆที่สนองความต้องการของตน สุดท้ายจึงชี้ให้เห็นถึงผลบุญหรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับจากความโปรดปราน และใกล้ชิดกับพระเจ้า

Banjong Binkason
18 พฤษภาคม · 🌐

ศีลอดมิใช่แค่ศตวรรษอนัน
บรรจง บินกาชัน

ผมเริ่มถือศีลครั้งแรกเมื่ออายุ 14 ปี จำได้ว่าเมื่อใกล้เวลาจะศีลอดตอนดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า ผมกับน้องๆจะมานั่งรวมกันที่โต๊ะอาหารในสภาพอดโรยเหมือนลิงป่วย ปากคอดแห้งขม บนโต๊ะอาหารข้างหน้ามีน้ำ อินทผลัม ชมพู่หวานสองสามอย่างและชามแก้วใบใหญ่ที่แม่ใส่ช้อนแดง ไม่นานก็ทรายโรยด้วยน้ำแข็งฝอยและรดด้วยน้ำหวานสีแดงยั่วความอยาก แต่เนื่องจากยังไม่ถึงเวลา เราจึงได้แต่นั่งรอ

เมื่อถึงเวลา เราเริ่มละศีลอดด้วยการกินอินทผลัมและน้ำเปล่าก่อน หลังจากนั้น จึงหันไปจัดการกับแดงโมแซ่น้ำหวาน มันช่างมีความสุขเหลือเกินเมื่อแดงโมที่หวานเย็นฉ่ำผ่านปากและคอที่แห้งขมมาตั้งแต่บ่าย ผมก็จะขจัดมันให้สลับที่บ่อยๆ แต่พอยังไว้ให้กินแค่ชิ้นหรือสองชิ้นแล้วไปละหมาดก่อนเสร็จแล้วจึงค่อยกลับมากิน

พอบอกว่านี่คือวิธีการละศีลอดที่นับมุฮัมมัดแนะนำเมื่อท่านส่งมุสลิมให้ถือศีลอด เพราะถ้าหากดื่มน้ำโดยเฉพาะน้ำเย็นและกินอาหารหนัก ในขณะที่กระเพาะว่างมาทั้งวัน อาจเกิดอาการจุกเสียดและกินอะไรก็ไม่มีความสุข สมัยที่ท่านนับมุฮัมมัดมีชีวิต ท่านละศีลอดด้วยการกินอินทผลัม 1-2 ผลกับนมหรือโยเกิร์ตเย็นและไปละหมาด เสร็จแล้วจึงค่อยกลับมากินเมื่อค่ำและทำกินกินไม่มาก

เมื่อโตขึ้น ผมได้พบคำสอนของนับมุฮัมมัดกล่าวว่า “ผู้ถือศีลอดจะมีความสุขของเวลา นั่นคือเวลาที่ละศีลอดและเวลาที่เขาพบพระเจ้า”

ความสุขเมื่อเวลาละศีลอดผมรู้สึกได้แล้ว และผมเชื่อว่าคนที่ถือศีลอดคงรู้สึกเช่นเดียวกัน แต่ความสุขในเวลาที่จะได้พบพระเจ้านี้ มันต้องอดอะไรต่ออะไรอีกหลายอย่างกว่าจะได้มา

Banjong Binkason
1 มิถุนายน · 🌐

ญีฮาดใหญ่ในสมรภูมิชีวิต
บรรจง บินกาชัน

เมื่อนับมุฮัมมัดอพยพออกจากมักกะฮ์ไปยังเมืองมะดีนะฮ์เพื่อหาสถานที่ปฏิบัติศาสนาตามความเชื่อและเผยแผ่อิสลามได้อย่างอิสระเสรี ท่านคาดการณ์ไว้ว่าพวกหัวหน้าชาวมักกะฮ์จะต้องยกทัพมาทำอันตรายอย่างแน่นอน หลังการอพยพประมาณสองปี สิ่งที่ท่านคาดคิดไว้ก็เป็นจริง ชาวมักกะฮ์ได้ยกทัพมาด้วยความขมใจ ในกำลังที่เหนือกว่า แต่ต้องพ่ายแพ้กลับไปพร้อมกับความแค้น

หลังจากนั้นอีกไม่นาน หัวหน้าชาวมักกะฮ์ได้ยกกองทัพมาล้างแค้นให้แก่ความพ่ายแพ้ครั้งแรก การปะทะกันครั้งนี้เองนี่ก็เกิดขึ้นที่ทุ่งราบเชิงเขาอุฮุด สงครามครั้งนี้ฝ่ายมุสลิมได้รับความพ่ายแพ้สาหัสคนสำคัญหลายคนได้พลีชีพไปในสนามรบและนับมุฮัมมัดได้รับความบอบช้ำ ฟันของท่านหักสองซี่

ระหว่างเดินทางกลับเข้าเมืองมะดีนะฮ์ด้วยความอดโรย ท่านได้เปรียบกับสาวกว่าหลังจากนี้จะมีญีฮาดใหญ่เกิดขึ้น คำพูดของท่านทำให้สาวกหลายคนวิตกกังวล สาวกคนหนึ่งจึงถามท่านว่าญีฮาดใหญ่คืออะไร

ท่านตอบว่าญีฮาดกับตัวคนหรือการต่อสู้กับตัวเอง

ญีฮาดหรือการต่อสู้ด้วยอาวุธในสนามรบเกิดขึ้นไม่ก็ครั้งในชีวิตของแต่ละคน หลายคนในชีวิตอาจไม่เคยออกญีฮาดด้วยอาวุธเสียด้วยซ้ำ แต่ทราบได้ที่ยังมีชีวิต ตัวตนของมนุษย์ที่มีความต้องการวัตถุไม่สิ้นสุดนั้นแหละคือสิ่งที่ทุกคนต้องต่อสู้

สงครามอุฮุดเป็นสงครามที่หันเหเรียนว่าความพ่ายแพ้ในการญีฮาดต่อตัวตนของคนไม่ก็คนที่ต้องการวัตถุคือสาเหตุแห่งความพ่ายแพ้ในการญีฮาดด้วยอาวุธ

ภาพที่ 59 บทความแห่งการขัดเกลাজิตวิญญาณ

จากการนำเสนอในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) ที่ให้ความรู้ทางศาสนาแก่สังคมแล้วนั้น ยังเป็นการนำเสนอตัวตนของการเป็นสื่อกลางของการผสมผสานและปรับความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาอิสลามให้ถูกต้องในสังคม ลดความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ได้รับรู้จากปัจจัยอื่นๆ เช่น สื่อกระแสหลัก ความเชื่อที่เล่าสืบต่อกันมาแบบผิดๆ เป็นต้น เป็นความเข้าใจที่ถูกต้องอันนำไปสู่สังคมที่สงบสุข

กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

การให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ถูกต้องผ่านบทบาทของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมนั้นพบในส่วนของเพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน” โดยเนื้อหา และบทความต่าง ๆ นั้นมีการนำเสนอหลักการเบื้องต้น และพื้นฐานของศาสนาอิสลามได้แก่ หลักศรัทธา 6 ประการ หลักปฏิบัติ 5 ประการรวมไปถึงคุณธรรม และศีลธรรมของศาสนาอิสลาม ตลอดจนหลักการต่างๆที่เป็นข้อสงสัย และเข้าใจผิดกันในสังคม เช่น หลักการภรรยา 4 คน หรือความเข้าใจผิดเกี่ยวกับกฎหมายชารีอะฮ์ เป็นต้น ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของความ ต้องการในการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับอิสลามเพื่อสร้างความเข้าใจดีระหว่างกัน ลดความขัดแย้ง และความเข้าใจที่ผิดเกี่ยวกับความเป็นอิสลามอันนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

สาระสำคัญของการให้ความรู้หลักการต่างๆของศาสนาอิสลามนั้นผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงลักษณะของการเผยแพร่สังฆธรรม โดยเป็นการสื่อสารผ่านรูปแบบการเรียนการสอนที่อ้างอิงจากในคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่านศาสดา โดยทั้งหมดนั้นมีความเชื่อมโยงถึงความเป็นสันติภาพของอิสลามที่แฝงอยู่ในหลักการ และคำสอนประเภทต่างๆ เช่น หลักของการให้เกียรติความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกันที่ตั้งอยู่บนผลประโยชน์แห่งปัจจัยพื้นฐาน 5 ประการที่มีความเชื่อมโยงกับหลักการพื้นฐานของทุกศาสนา คือ ศาสนา ชีวิต ทรัพย์สิน เกียรติ และปัญหาของพวกเขา และไม่มีสิ่งใดที่อิสลามสั่งห้ามเว้นแต่มันย่อมต้องมีผลร้ายต่อมนุษย์อีกเช่นกัน เนื้อหาต่างๆที่กล่าวมานั้นสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของมุลินีในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม และสอดคล้องกับบทบาทของการเคลื่อนไหวทางสังคมอีกด้วย

ภาพที่ 60 แสดงเนื้อหา และบทความในประเด็นการเผยแพร่สังฆธรรมอิสลาม

ยิ่งไปกว่านั้นผู้วิจัยยังพบวิธีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามในอีกมิติหนึ่ง โดยเป็นการสร้างสันติภาพอิสลามผ่านรูปแบบของกิจกรรมต่างในบริบทของศาสนาอิสลาม เช่น กิจกรรมทดลองถือศีลอด เพื่อช่วยเหลือสังคม เป็นต้น โดยเป็นกิจกรรมรณรงค์ที่ให้ผู้เข้าร่วมโครงการอบรมศาสนานั้นสามารถทดลองถือศีลอดในเดือนรอมฎอน โดยผลจากการถือศีลอดนั้นทางองค์กรจะมอบอาหาร ปัจจัยยังชีพแก่ผู้ยากไร้ อันเป็นการเป็นการสะท้อนถึงบทบาทในการช่วยเหลือสังคมขององค์กรในอีกทางด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 61 การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

จากการวิเคราะห์เนื้อหา และบทความต่างในข้างต้นแสดงถึงบทบาทของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมในการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามผ่านการนำเสนอตัวตนของความเป็นหน่วยงานส่วนกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ และความเข้าใจกันของผู้ที่มีความต้องการจะเรียนรู้ความเป็นอิสลามที่ถูกต้อง และต้องการจะเผยแพร่สัจธรรมของศาสนาอิสลามที่แฝงไปด้วยคุณูปการแห่งสันติภาพแก่สังคม

กลุ่มนักธุรกิจ

บทบาทในการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามของกลุ่มนี้ไม่แตกต่างจากทั้งกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) หรือกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมมากนัก ทั้งนี้ก็เนื่องจากองค์ความรู้ต่าง ๆ นั้นมาจากแหล่งที่มาเดียวกันนั่นก็คือคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของศาสดา สามารถวิเคราะห์ได้ถึงอัตลักษณ์ร่วม (Collective Identity) ของทั้ง 3 กลุ่มในประเด็นของการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามลักษณะของเนื้อหาที่ค้นพบนั้นแม้จะคล้ายกันเนื่องจากการเก็บข้อมูลที่อยู่ในช่วงเทศกาลถือศีลอด เดือนรอมฎอน กระทั่งการประกอบพิธีฮัจญ์แต่รายละเอียดของเนื้อหานั้นก็มีความแตกต่างกันออกไป ในลักษณะของเนื้อหาที่เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ทุกคนสามารถเข้าถึง และเข้าใจรายละเอียดต่างๆโดยง่าย และไม่ซับซ้อนจนเกินไป

สหกรณ์อิสลามอัสซิดดีค จำกัด ได้เพิ่มรูปภาพใหม่ 7 ภาพลงใน ...
อัลบั้ม: 7 วิธีต้อนรับรอมฎอน
 12 เมษายน · 🌐

7 วิธีต้อนรับรอมฎอน
 --> 1.แสดงความปลื้มใจ
 --> 2.ขอบคุณและตั้งใจทำความดี
 --> 3.วิงวอน(ต้ออา)
 --> 4.กลับเนื้อกลับตัว
 --> 5.ศึกษาวิธีการถือศีลอดตามบัญญัติอิสลาม
 --> 6.เผยแพร่ความดีงามและคุณธรรม
 --> 7.ปลูกจิตสำนึกต่อความทุกข์ของประชาชาติอิสลาม

--> ติดตามข้อมูลเกี่ยวกับรอมฎอน : กดแอดเพื่อนทาง LINE
<https://line.me/R/ti/p/%40assiddeek>
#ร่วมต้อนรับรอมฎอนไปกับเรา
 074-258-922,081-541-7231

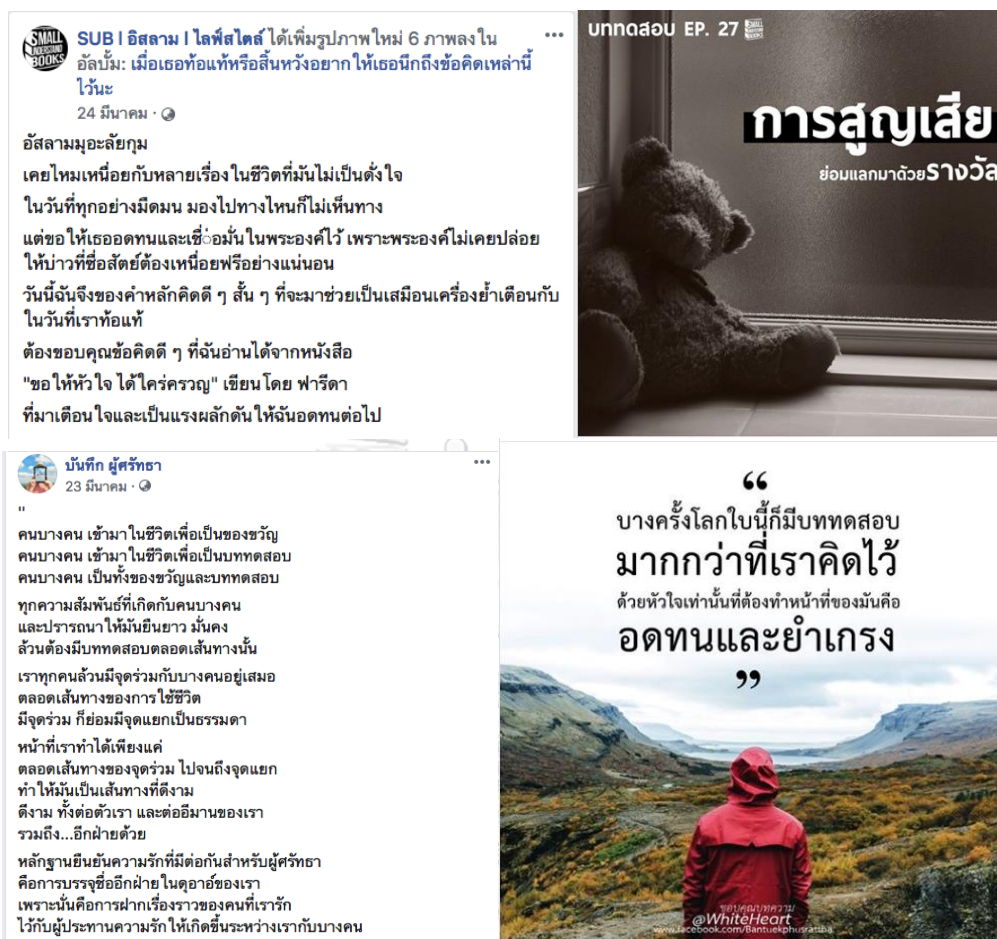
ภาพที่ 62 เนื้อหา และบทความในด้านความเชื่อความศรัทธาของศาสนาอิสลาม

เนื้อหาต่างๆที่ปรากฏนั้นชี้ถึงความประเสริฐ และผลบุญที่ผู้นับถือศาสนาอิสลามที่เชื่อว่าจะได้รับการตอบแทนในโลกหน้า หรือชีวิตหลังความตาย หรือกล่าวคือเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของเนื้อหาที่ขัดเกลาคใจ ให้ปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาอิสลาม โดยลักษณะของบทความนั้นจะมีการอ้างอิงถึงวิธีการ หรือแนวทางการปฏิบัติตนตามหลักการของศาสนาอิสลามอย่างถูกต้อง รวมถึงจรรยา มารยาทที่พึงประสงค์ในการปฏิบัติตนในช่วงเวลาต่างๆที่เกิดขึ้นอันเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ทุกคนสามารถเข้าถึง และเข้าใจรายละเอียดต่างๆโดยง่าย และไม่ซับซ้อนจนเกินไป แม้ว่าเนื้อหา และประเด็นในการนำเสนอหลักการศาสนาอิสลามที่ถูกต้องนั้นจะมีความคล้าย และสอดคล้องกับกลุ่มอื่นๆ แต่จะพบว่ากลุ่มนักธุรกิจไม่มีบทบาท หรือการรับรู้ถึงตัวตนดังกล่าวจากบริบททางกายภาพ กล่าวคือลักษณะที่แตกต่างออกไปนั้นคือการนำเสนอตัวตนที่ส่องบนสื่อสังคมออนไลน์ ในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

การสร้างแรงบันดาลใจ

การนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงบันดาลใจผู้วิจัยพบในกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ด้วยกับรูปแบบของเนื้อหาที่มีความความทันสมัยสอดคล้องกับกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบัน ซึ่งในส่วนนี้มีการแสดงถึงอัตลักษณ์ปัจเจกที่มีการนำเสนอเนื้อหาสั้นๆ โดยลักษณะของบทความที่นำเสนอนอกจากจะใช้การผสมผสานรูปแบบของเนื้อหาที่ให้อรรถกถา และให้ความรู้แล้วนั้น ยังมีการนำเสนอด้วยกับข้อความที่สั้น และภาษาที่เข้าใจได้ง่ายแก่บุคคลทั่วไป รวมถึงประเด็นที่นำมาสื่อสารเป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวกับการขัดเกลาคใจตนเอง ให้สะอาดบริสุทธิ์เพื่อที่จะได้นำจรรยา มารยาทอันดีสื่อสารให้เห็นถึงสันติภาพของศาสนาอิสลาม เช่น “การให้อภัย” ที่วิเคราะห์ได้ถึงการให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีหัวใจแห่งความเมตตาอันเป็นหนึ่งหนทางสำคัญแก่การสร้างสันติภาพในสังคมตามวิถีอิสลาม

อีกทั้งการให้อภัยยังถูกแสดงออกผ่านวันอีสเตอร์ และอีสเตอร์ภูษา ซึ่งสำคัญทางศาสนาอิสลามด้วยเช่นกัน ดังนั้นการให้อภัย และการไม่ถือโทษจึงเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวเนื่องและเป็นความเมตตาอย่างยิ่ง

ภาพที่ 63 เนื้อหา และบทบทความการสร้างแรงบันดาลใจ

บทความในข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของเนื้อหาที่ให้ข้อคิด และให้กำลังใจต่อบุคคลที่มีความท้อแท้สิ้นหวังในอุปสรรคต่างๆชีวิต ด้วยการแนะนำถึงทางออกแห่งปัญหาต่างๆด้วยความศรัทธา และเชื่อมั่นในเมตตาของพระผู้เป็นเจ้า ซึ่งเนื้อหาในลักษณะนี้สามารถวิเคราะห์ได้ถึงการขัดเกลาจิตใจ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนทัศนคติ และปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นในการดำรงตนในกรอบของศาสนา และนำไปสู่การสร้างสังคมที่ดีงามตลอดจนการสร้างสันติภาพด้วยแบบอย่างที่ดีงามเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมด้วยเช่นกัน โดยเป็นบทความที่มีลักษณะของการให้ความรู้ทางศาสนาอิสลามอันเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม และหลักปฏิบัติของที่สร้างความสงบสุขแก่สังคมด้วย เช่น การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน ที่มอบประโยชน์ให้แก่สังคม หรือกระทั่งการให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิสตรีตามคำสอน

ของศาสนาอิสลาม ที่มีความเท่าเทียมกับบุรุษเพศ แม้ว่าจะมีข้อห้ามมากกว่าบุรุษ แต่ในทุกข้อห้ามนั้น คือการยกเกียรติ และเชิดชูสตรีเพศเป็นสำคัญ

SMALL UNDERSTAND BOOKS SUB | อิสลาม | ไทพีส์ไดส์
25 พฤษภาคม · 🌐

นานาปัญหาฮาดิธประจำรอมฎอน คำถามที่ 19
"ประโยชน์ทางด้านสังคมของการถือศีลอด?"

ถาม : การถือศีลอดมีประโยชน์ทางด้านสังคมหรือไม่?
ตอบ : การถือศีลอดมีประโยชน์ทางด้านสังคมหลายประการด้วยกัน เช่น ทำให้มุสลิมมีความรู้สึกวาทังหมดเป็นประชาชาติเดียวกัน ทุกคนต่างถือศีลอดในช่วงเวลาเดียวกัน คนรวยจะสำนึกในนิยามัตของอัลลอฮ์ รับผิดชอบต่อความรู้สึกของคนจน และสงสารพวกเขา และในเดือนรอมฎอนความชั่วร้ายในหนทางของฮัยฎอนลดน้อยลง ความตักวายำเกรงเพิ่มมากขึ้น เมื่อมีความตักวา สังคมก็จะสงบสุข
(พีตวาเซคอิบนุ อุษัยมีน ในหนังสือรวมพีตวาของท่าน)
ขอบคุณ
"รวมพีตวาอุลมาว่าด้วยการถือศีลอดและเดือนเราะมะฎอน"
แปลโดย : อัสนัน นิยมเตชา
ผู้ตรวจทาน : ทีมงานเว็บอิสลามแฮสส์ ภาษาไทย

SMALL UNDERSTAND BOOKS

ปัญหาฮาดิธประจำรอมฎอน
EP.19

**"ประโยชน์ทางด้านสังคม
ของการถือศีลอด?"**

รวมพีตวาอุลมาว่าด้วยการถือศีลอดและเดือนเราะมะฎอน
แปลโดย : อัสนัน นิยมเตชา
ผู้ตรวจทาน : ทีมงานเว็บอิสลามแฮสส์ ภาษาไทย

RAMADAN KAREEM

15 แชร์ 1 ครั้ง

บันทึก ผู้ศรัทธา
5 มิถุนายน · 🌐

ขอให้ท่านมีความสุขกับวันอีดิลฟิตรีนี้ มีสุขภาพที่แข็งแรงและอายุยืนยาว ถ้าหากทางเรามีผิดพลาดประการใด ขออภัยด้วยประการทั้งปวง ขอให้อิดีบีนีของท่านมีแต่ความบารอเก็ด:)

...
#ให้อภัย
"คนที่ให้อภัยคนอื่น ไม่ใช่คนที่อ่อนแอ แต่เขาคือคนที่เข้มแข็งและเข้มแข็งมาก ๆ"
เศาะลัฟะฮฺอูล-มุอตะคิมสั่งทหารเขียนนิยามอะหมัด จนท่านบาดเจ็บสากรรจ์ แม้เวลาจะผ่านไปนาน ท่านก็ยังรู้สึกเจ็บกลางหลัง หมอท่านหนึ่งอาสาตรวจบาดแผลให้ท่าน ปรากฏว่ามีเนื้อตาย จำเป็นต้องผ่าตัดออก
ในขณะที่หมอผ่าตัด ท่านเจ็บปวดอย่างมาก ถึงกับเอามือกุมขมับ พาลงกล่าววว่า
اللهم اغفر للمعتصم
"โอ้อัลลอฮฺ ได้โปรดทรงอภัยให้อัล-มุอตะคิมด้วยเถิด"
[เราะฎาฮฺ อิล-อุเคาะลาฮฺ, หน้า : 151]

คนที่ให้อภัยคนอื่น ไม่ใช่คนที่อ่อนแอ แต่เขาคือคนที่เข้มแข็งและเข้มแข็งมาก ๆ เพราะความเคียดแค้นคือความรู้สึกอึด โนมัตเมื่อถูกอธรรม โดยไม่ต้องใช้ความพยายามใด ๆ แต่การจะกลบความรู้สึกนั้น ต้องใช้ใจที่เข้มแข็งมาก ๆ คนที่ให้อภัยคนอื่น ไม่ใช่คนที่ต่ำต้อย แต่เขามีจิตใจที่สูงส่งมาก

وَمَا رَبُّكَ بِغَفُورٍ رَحِيمٍ
"และอัลลอฮฺจะไม่ทรงเพิ่มแก่บ่าวที่ให้อภัยคนอื่นนอกจากเกียรติอันสูงส่ง"
[บันทึกโดยมุสลิม, เลขที่ : 2588]

..
ขอบคุณบทความ : Faisal Alhadi

ภาพที่ 64 เนื้อหา และบทความการสร้างแรงบันดาลใจ

ทั้งนี้การนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างแรงบันดาลใจของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ ยังพบเนื้อหาในมิติของการตักเตือนด้วยเช่นกัน โดยผู้วิจัยพบบทความเกี่ยวกับความขัดแย้งที่นำเสนอผ่านลักษณะของการตักเตือน และให้ข้อคิดถึงที่พึงระวังต่อการแสดงออกจรรยา มารยาท หรือวาทะที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม กล่าวคือเป็นการนำเสนอที่ให้ข้อคิดแนวทาง และหลักการดำเนินชีวิตตามคำสอนของศาสนาอิสลามที่ให้ความสำคัญกับการแสดงออกถึงมารยาท และคุณงามความดีต่อสังคม ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้จากการกระทำ วาจา ตลอดจนจิตใจอันบริสุทธิ์ต่อมนุษย์ด้วยกัน โดยมีการทอแทรกของเนื้อหาที่ตักเตือนถึงบาปบุญคุณโทษ ในการกระทำที่สร้างความขัดแย้งแก่สังคม มุ่งเน้นในการสื่อสารในการ "ห้าม" การกระทำที่เป็นอันตรายต่อผู้อื่น ไม่ว่าในทาง

ทรัพย์สิน ร่างกาย เกียรติยศ หรือชื่อเสียงของเพื่อนมนุษย์ อันเป็นขัดเกลากุณิสาให้มีจิตใจที่งดงาม
ตั้งคำสอนของศาสนาอิสลาม และจริยวัตรของท่านศาสดา

ภาพที่ 65 เนื้อหา และบทความการตักเตือนกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์

ทั้งหมดที่ได้วิเคราะห์ในข้างต้นนี้อธิบายได้ว่ากลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์เป็นกลุ่มที่มีบทบาทในการประเด็นดังกล่าวผ่านตัวตนที่สองแสดงให้เห็นถึงการสื่อสารสันติภาพอิสลามในลักษณะของการให้ความรู้ความเข้าใจทางด้านศาสนาอิสลาม การให้กำลังใจ และตักเตือนในสิ่งที่ผิดบาปจากศาสนา ผ่านการนำเสนอตัวตนของความเป็นเพื่อน และความทันสมัยผ่านการออกแบบสาร บ่งบอกถึงตัวตนของกลุ่มคนรุ่นใหม่ que สื่อสารอัตลักษณ์อิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์

การช่วยเหลือสังคม

อัตลักษณ์ที่สื่อสารผ่านเนื้อหา และบทความในข้างต้นนั้นผู้วิจัยพบลักษณะของการช่วยเหลือสังคมในแต่ละกลุ่มที่ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ทั้งในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในและต่างประเทศของกลุ่มผู้นำศาสนา หรืองานจิตอาสา ของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม ตลอดจนการบริจาคช่วยเหลือของกลุ่มนักธุรกิจ โดยสาระสำคัญของการนำเสนอในประเด็นนี้สามารถแบ่งออกตามบริบทได้ดังนี้

การช่วยเหลือผ่านบริบทศาสนาอิสลาม

การช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงบทบาทของแต่ละกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่สังคมในประเทศด้วยการเป็นสื่อกลางประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการผสาน

ความช่วยเหลือระหว่างผู้ยากไร้กับผู้ที่มีความประสงค์จะมอบความช่วยเหลือ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ผู้ประสบสาธารณภัย รวมไปถึงครอบครัวที่ยากจน โดยทุกการช่วยเหลือนั้นจะยึดแนวทาง หลักคำสอน และขนบธรรมเนียมตามหลักการของศาสนาอิสลามทั้งหมด เช่น การบริจาค เนื่อกรบาน การช่วยสมทบทุนรายได้ อาหารสำหรับการละศีลอด การมอบทุนการศึกษา และปัจจัยยังชีพเนื่องในสำคัญทางศาสนา เป็นต้น

ภาพที่ 66 เนื้อหา และบทความในการช่วยเหลือสังคมในประเทศ

ส่วนการร่วมมือ และประสานงานในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในพื้นที่ต่างประเทสนั้นก็เป็นการให้ความช่วยเหลือในช่วงเทศกาลสำคัญของศาสนาอิสลามเช่นกัน โดยมีเนื้อหาในการประชาสัมพันธ์รับบริจาค หรือร่วมระดมทุนให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เช่น การบริจาคอาหารละศีลอด การมอบถุงยังชีพ ทุนการศึกษา และการช่วยเหลือทางการแพทย์ ในช่วงเดือนรอมฎอน และนอกจากนี้ยังมีบทความที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือเชิงสัญลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ด้วยการขอพรต่อพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของให้ช่วยเหลือ และคุ้มครองบรรดาผู้ที่ถูกกดขี่ และมีความลำบากในการใช้ชีวิต ด้วยกับเหตุการณ์ความรุนแรงในต่างประเทศ ซึ่งทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นถึงบทบาทขององค์กรที่คอยช่วยเหลือสังคมตามหลักการของศาสนา และชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของศาสนาอิสลามในการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ตลอดจนการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

ภาพที่ 67 เนื้อหา และบทความในการช่วยเหลือสังคมต่างประเทศ

การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวยังแสดงถึงบทบาทของการนำความรู้ทางศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อช่วยเหลือสังคม และเพื่อสร้างสันติภาพเช่นกัน โดยสาระสำคัญของเนื้อหานี้จะชี้ให้เห็นถึงคุณประโยชน์ที่สังคมจะได้รับจากการช่วยเหลือในทางโลกด้วยการสร้างบรรยากาศแห่งมิตรไมตรีของความเมตตาซึ่งกันและกันในสังคม และในทางธรรมที่จะได้รับความโปรดปราน และภาคผลบุญตามเชื่อทางศาสนาอิสลาม

การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั่วไป

บทความ และเนื้อหาที่นำเสนอถึงบทบาทการช่วยเหลือสังคมตามหลักมนุษยธรรมทั่วไปนั้นเป็นการช่วยเหลือเฉพาะในประเทศไทย โดยเป็นการช่วยเหลือจากกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม ทั้งในด้านของจิตอาสา และการเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ช่วยเหลือโดยตรง โดยผู้วิจัยพบลักษณะของการดำเนินการในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบสาธารณภัยในด้านต่างๆ เช่น ภัยแล้ง อุบัติเหตุ อัคคีภัย การรักษาพยาบาลที่ใช้ค่าใช้จ่ายสูง รวมไปถึงปัญหาอุทกภัย เป็นต้น โดยจะเป็นการลงพื้นที่ในการแก้ปัญหา รวมถึงการประชาสัมพันธ์เป็นองค์กรส่วนกลางในการขอความช่วยเหลือจากผู้ที่มีความประสงค์ที่จะบริจาค นอกจากนี้เนื้อหาที่ปรากฏในบทความต่าง ๆ นั้นยังแสดงให้เห็นถึงตัวตนของ

องค์กรที่มีการรวมกลุ่มกันเป็นสภาเครือข่าย ในการเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือ และสะท้อนถึงความเป็นเอกภาพตามหลักการสันติภาพของอิสลามด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 68 เนื้อหา และบทความในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมทั่วไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทั้งนี้ประเด็นในการช่วยเหลือสังคมไม่ว่าจะเป็นในบริบททางศาสนาอิสลาม หรือการช่วยเหลือสังคมทั่วไปนั้นชี้ให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของเนื้อหา และบทความในทุกกลุ่มที่มีทิศทางในการนำเสนอในลักษณะที่เหมือนกันซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงตัวตนของความเป็นเอกภาพร่วมในบทบาทการช่วยเหลือสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยเหลือในบริบททางศาสนาอิสลามแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของความเป็นพี่น้องกัน ที่นับรวมมนุษยชาติทุกคนพื้นฐานของลูกหลานอาดัม และความศรัทธาในพระเจ้าองค์เดียวกันที่ไร้ซึ่งสัญชาติ ภาษา หรือเงินทองใดๆ เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงความเดือดร้อนของบรรดาผู้ที่กำลังตกทุกข์ได้ยาก และย้ำเตือนว่าไม่ได้ทอดทิ้งกัน

4) อัตลักษณ์ผ่านภาพประกอบเรื่องราว

การวิเคราะห์อัตลักษณ์ผ่านภาพประกอบเรื่องราวในแต่ละกลุ่ม ตลอดจนเฟซบุ๊กเพจนั้นเป็นการวิเคราะห์ในส่วนของรูปภาพ และวิดีโอที่นำเสนอออกไป โดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะเด่นของการนำเสนอตัวตน และบทบาทของความเป็นอิสลาม ตลอดจนสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ร่วมกัน อย่างไรก็ตามแต่ละกลุ่มนั้นก็มีความหมายหรือประเด็นที่นำเสนอแตกต่างกันออกไป ด้วยเหตุนี้องค์ประกอบต่างๆที่ปรากฏจึงมีรายละเอียดของการนำเสนอที่แยกย่อยกันออกไปตามแต่ละบทบาทในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามทั้งบริบทกายภาพ และสื่อสังคมออนไลน์เช่นกัน ดังนั้นเพื่อให้เกิดการนำเสนอที่กระชับ ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการวิเคราะห์ที่ได้ดังนี้

อัตลักษณ์ทางกายภาพ

จากการรวบรวม และวิเคราะห์องค์ประกอบทั้งในส่วนของรูปภาพ และวิดีโอที่แสดงถึงอัตลักษณ์ทางกายภาพพบว่าในแต่ละกลุ่มนั้นมีการนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าวผ่านรูปแบบเครื่องแต่งกาย ทั้งชายและหญิงที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลาม รวมถึงการแสดงออกถึงความเป็นอิสลามที่ผสมผสานกับบทบาท หรือวัฒนธรรมต่างๆ โดยผู้วิจัยแยกลักษณะเด่นที่ค้นพบในแต่ละกลุ่มไว้ดังนี้

การแต่งกายตามธรรมเนียม

การนำเสนอตัวตนที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลามผ่านเครื่องแต่งกายตามจารีตหรือธรรมเนียมปฏิบัตินั้นสามารถพบได้ในช่วงเทศกาลสำคัญทางศาสนา เช่น ฮีดีลฟีตร หรือฮีดีลอัฎฮา โดยเครื่องแต่งกายทั้งชาย และหญิงนั้นจะมีลักษณะที่โดดเด่น โดยการแต่งกายแบบดั้งเดิมของมุสลิมชายในวัฒนธรรมอิสลามนั้นจะนิยมสวมชุดโต้บ (Thawb) ซึ่งเป็นลักษณะชุดกระโปรงยาว หรือหากมีพิธีการสำคัญนั้นจะเพิ่มเติมด้วยการใส่เสื้อคลุม มิชลาฮ (Mushlah) พร้อมกับการสวมหมวกตะกียะห์ (Taqiyah) หรือคลุมศีรษะด้วยผ้าซิมัค (Shemagh) ซึ่งการโพกหัวมุสลิมชายในวัฒนธรรมอิสลามประเทศไทยนั้นจะมีการโพกผ้าทั้งผืนเต็มบริเวณศีรษะ และไม่ปล่อยชายทิ้งไว้อย่างวัฒนธรรมประเทศอื่นๆ

ภาพที่ 69 การแต่งกายตามธรรมเนียม (Traditional)

ส่วนการแต่งกายของสตรีมุสลิมนั้นเป็นการยึดตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม เป็นสำคัญ โดยเป็นการที่ต้องปกปิดร่างกายทั้งหมดยกเว้นเพียงใบหน้าและฝ่ามือ ด้วยความเรียบร้อยเหมาะสมหรือที่เรียกกันว่า “ฮิญาบ” ที่มีความหมายทั้งในด้านกายภาพที่เป็นการปกปิดทุกส่วนของร่างกายยกเว้นใบหน้า และฝ่ามือ และความหมายในนามธรรมอันเป็นการพึงสวณกิริยา มารยาทอันดีของทั้งมุสลิมชาย และหญิง ซึ่งทั้งหมดนี้นอกจากจะบ่งบอกถึงความเป็นอิสลามได้แล้วนั้น ยังแสดงออกถึงความหมายในการสื่อสารสันติภาพผ่านการแต่งกายด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 70 การแต่งกายตามธรรมเนียมของสตรีมุสลิม

การไว้หนวด และเครา

การไว้หนวด และเคราในศาสนาอิสลามนั้นถือเป็นสิ่งที่ศาสนาส่งเสริมให้กระทำ อันเป็นอัตลักษณ์ที่ทำให้ผู้นับถือศาสนาอิสลาม (ชาย) แตกต่างจากผู้อื่น และเป็นการกระทำอันเป็นการ

ปฏิบัติตามวิถึนะของศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลฯ) อีกด้วย ซึ่งองค์ประกอบนี้ปรากฏให้เห็นในทุกกลุ่มที่มีการนำเสนออัตลักษณ์ทางกายภาพผ่านเฟซบุ๊กเพจเช่นกัน

ภาพที่ 71 อัตลักษณ์อิสลามผ่านการไว้หนวด และเครา

เครื่องแต่งกายแบบผสมผสานกับสมัยใหม่

ประเด็นดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการผสมผสานระหว่างเครื่องแต่งกายที่แสดงถึงความเป็นอิสลาม กับความทันสมัย หรือกล่าวคือเป็นการแต่งกายที่ผสมผสานกับบทบาทในแต่ละกลุ่มหรือองค์กรที่ขับเคลื่อนสันติภาพอิสลาม แม้จะมีองค์ประกอบต่างๆ ที่เหมือนกัน แต่ในแต่ละกลุ่มก็มีลักษณะที่โดดเด่นแตกต่างออกไป เช่น กลุ่มนักเรียนโหวทางสังคมบ่งบอกถึงบทบาทในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ผ่านการสวมเสื้อกั๊ก (Waistcoat) ไว้ด้านนอก และมีการใส่ชุดโโตบที่สะท้อนให้เห็นถึงตัวตนขององค์กรที่มีการผสมผสานระหว่างความเป็นอิสลาม และหน่วยงานเคลื่อนไหวทางสังคมด้านมนุษยธรรม

ภาพที่ 72 อัตลักษณ์ทางกายภาพ เครื่องแต่งกายที่บ่งบอกถึงบทบาทขององค์กร

เครื่องแต่งกายในการประกอบพิธีฮัจญ์

การแต่งกายสำหรับการประกอบพิธีฮัจญ์นั้นจะมีความพิเศษ และแตกต่างจากการแต่งกายปกติทั่วไปของชาวมุสลิม โดยจะเรียกว่าเป็นชุดครองศีลสีขาว ที่ตีทางสันติภาพอิสลามนั้น แสดงถึงการชำระล้างร่างกาย และจิตใจให้มีความบริสุทธิ์เพื่อการครองตนในธรรมตลอดระยะเวลาแสวงบุญ โดยผู้ชายจะมีลักษณะของการพันผ้าสีขาวสองผืนที่ไม่เย็บติดกัน สำหรับการปกปิดส่วนบนและล่าง ส่วนผู้หญิงจะไม่แตกต่างจากการแต่งกายทั่วไปมากนักโดยเป็นการสวมชุดสีขาวที่ปกปิดบริเวณใบหน้าและฝ่ามือเช่นกัน นอกจากนี้การแต่งกายในชุดครองศีลไม่ว่าจะเป็นผู้ชาย หรือหญิงสามารถวิเคราะห์ได้ถึงนัยยะแห่งสันติภาพอิสลามผ่านความเท่าเทียมกันของชาวมุสลิมที่ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ไม่ว่าจะมิชชันนารี เชื้อชาติ หรือภาษาที่ต่างกันเพียงใด แต่ทุกคนเมื่อมาแสวงบุญแล้วนั้นจะมีความเท่าเทียมกันในทุกๆการประกอบศาสนกิจตามหลักศาสนาอิสลาม

ภาพที่ 73 การแต่งกายในชุดครองศีลของผู้ชาย และผู้หญิง

เครื่องแต่งกายมุสลิมมลายู

ลักษณะการแต่งกายดังกล่าวสามารถพบได้ในกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง และกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม ในเพจที่มีการนำเสนอ และขับเคลื่อนประเด็นใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ เช่น “Wartani” หรือ “Muhammad Rusdy Sheikh Haroon” เป็นต้นมี ซึ่งอัตลักษณ์ทางกายภาพที่บ่งบอกถึงความเป็นมลายูผ่านการแต่งกายมีรูปแบบการแต่งกายของฝ่ายชายที่เรียกว่า “เสื้อตือโละบางอ” มีลักษณะเป็นเสื้อคอกลม แขนเสื้อทรงกระบอกกว้างยาว สวมกางเกงยาวแบบสากล สวมหมวกซอเก๊ะที่ทำด้วยกำมะหยี่สีต่างๆ หรืออาจสวมหมวกกะปิเยาะซึ่งเป็นทรงกลม และมีผ้าโสร่งผืนสั้น ที่เรียกว่า “ผ้าซองแกต” พันรอบเอว ส่วนการแต่งกายของสตรีในชุดมลายูนั้น ไม่ได้มีความแตกต่างกับเครื่องแต่งแบบวัฒนธรรมอิสลามมากนักเนื่องจากมีความยึดโยงกับหลักการของศาสนาที่ต้องปกปิดร่างกายทั้งหมดยกเว้นเพียงใบหน้าและฝ่ามือ ด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม

ภาพที่ 74 เครื่องแต่งกายที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลามมลายู

สัญลักษณ์ (Symbol)

สัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในองค์ประกอบต่างๆ ทั้งรูปภาพ และวิดีโอ บ่งบอกได้ถึงตัวตนของความเป็นอิสลามร่วมกันของทุกกลุ่มซึ่งแม้ว่าจะมีบทบาทที่แตกต่างกัน แต่ในส่วนนี้ผู้วิจัยพบลักษณะร่วมกันของการสื่อสาร และขับเคลื่อนความเป็นสันติภาพอิสลาม ซึ่งสัญลักษณ์ต่างๆ ที่พบนั้นในบางส่วนมีความสอดคล้อง และนำเสนอผ่านอัตลักษณ์ผ่านภาพแทนตน หรือภาพโปรไฟล์ด้วยเช่นกัน สามารถแบ่ง และวิเคราะห์ดังนี้

สัญลักษณ์จันทร์เสี้ยว

ดังที่ได้อธิบายไว้ในส่วนอัตลักษณ์ผ่านภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตของชาวมุสลิมที่มักใช้ดวงจันทร์ยึดในการปฏิบัติศาสนกิจต่างๆ เป็นหลัก และดาว 5 แฉกนั้นสามารถวิเคราะห์ได้จากหลักปฏิบัติ 5 ประการนั้นจันทร์เสี้ยวยังสามารถวิเคราะห์ได้ในมุมมองสันติภาพของความกลมเกลียวผ่านลักษณะของดวงจันทร์ และความสามัคคีซึ่งผ่านลักษณะของดวงดาวเช่นกัน โดยมักจะถูกนำมาใช้ในเทศกาล และวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันดีดิลฟิตรี หรือวันอีดีลอัฎฮา เป็นต้น

ภาพที่ 75 สัญลักษณ์จันทร์เสี้ยว

สัญลักษณ์ตะเกียง

ความหมายในนามธรรมของตะเกียงนั้นมีปรากฏอยู่ในคัมภีร์อัลกุรอาน (โองการที่ 24: 35) ว่าเป็นแสงที่ส่องสว่างในการนำพาผู้ศรัทธาทุกคนเดินหน้าใช้ชีวิตในโลกนี้อย่างถูกต้อง และปลอดภัยตามหลักการศาสนา และวิถีแห่งอิสลาม โดยจากความหมายนี้สามารถวิเคราะห์ได้ถึงสัญลักษณ์ของตะเกียงที่เชื่อมโยงกับสันติภาพอิสลาม โดยพบในประเด็นที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ จากคำสอนทางศาสนาในมิติของการให้ความเป็นเอกภาพ หรือการแก้ไขปัญหาด้วยแนวทางอิสลาม

ภาพที่ 76 สัญลักษณ์ตะเกียง

สัญลักษณ์กะอับะฮ์

อาคารสีดำที่ตั้งอยู่ใจกลางมัสยิดฮะรออม ในนครมักกะฮ์ ประเทศซูดานียาเปรียบเสมือนสัญลักษณ์สำคัญแห่งศาสนาอิสลาม อีกทั้งยังเป็นเครื่องหมายกำหนดทิศทางการละหมาดของชาวมุสลิมทั่วโลก ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ถึงสัญลักษณ์การหลอมรวมความเป็นอิสลามที่มีเอกภาพ และความเป็นประชาชาติเดียวกัน ไม่มีการแบ่งแยกชนชั้น ฐานะ หรือชาติพันธุ์ผู้ศรัทธาทุกคนมีอัตลักษณ์แห่งอิสลามร่วมกัน

ภาพที่ 77 สัญลักษณ์อาคาร “กะอับะฮ์”

สัญลักษณ์มือบนมือล่าง

เช่นเดียวกับกับสัญลักษณ์มือบนมือล่างที่มีปรากฏ และอธิบายในส่วนของอัตลักษณ์ผ่านภาพโปรไฟล์ โดยเป็นสัญลักษณ์ที่นอกจากจะบ่งบอกถึงตัวตนขององค์กร แล้วนั้นในส่วนขององค์กรประกอบรูปภาพมีการนำเสนอควบคู่กับเนื้อหา และประเด็นที่เกี่ยวกับการบริจาคทาน โดยเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงสันติภาพอิสลามในเรื่องของการให้ และการช่วยเหลือ เปรียบเสมือนผู้ให้คือ “มือบน” ส่วนผู้รับคือมือล่าง สิ่งที่สามารถวิเคราะห์ได้จากภาพมิได้สะท้อนถึงการยกย่องคน “มือบน” ว่าเป็นผู้ให้ที่มีทรัพย์อันมาก แต่เป็นการยกย่องใน “ความรายน้ำใจ” เป็นผู้ให้คอยช่วยเหลืออันนำมาซึ่งความเท่าเทียม และสันติภาพในสังคม

ภาพที่ 78 สัญลักษณ์มือบนมือล่าง

การแสดงออกเชิงสัญลักษณ์

ลักษณะดังกล่าวเป็นการนำเสนอองค์กรประกอบที่แสดงถึงสัญลักษณ์ทั้งความเป็นอิสลาม และสันติภาพอิสลามผ่านรูปแบบของการกระทำ การแสดงออกของบุคคล หรือกลุ่มที่ชี้ถึงตัวตนที่สามารถเชื่อมโยงได้ถึงความสันติภาพอิสลาม โดยเป็นการแสดงออกทั้งจากธรรมเนียมปฏิบัติอิสลาม ตลอดจนสัญลักษณ์แบบสากล โดยผู้วิจัยแยกรายละเอียดดังนี้

การขอพร (ดูอาอ)

สัญลักษณ์ที่ปรากฏมีการสื่อสารผ่านการแสดงออกทางทวงท่าที่สื่อสารให้เห็นถึงสันติภาพเป็นอิสลาม ผ่านการขอพร (ดูอาอ) ที่นอกจากจะเป็นการขอความช่วยเหลือจากพระเจ้าแล้วนั้น ยังเป็นการขัดเกลาจิตใจให้มีความนอบน้อม ลดความหยิ่งโส และลดอัตตาตน หรือกล่าวคือการขอพรนั้นจะทำให้ผู้ศรัทธาไร้ความรู้สึกหยิ่งโส และไม่ลืมว่าทุกสิ่งทุกอย่างบนโลกใบนี้ดำเนินไปตามระบบ และการจัดการของพระเจ้า เพราะฉะนั้นการขอคำวิงวอนจากพระเจ้าจึงเปรียบเสมือนการมอบหมายการทำงานทุกอย่างแต่พระองค์ โดยการแสดงออกถึงการขอพร (ดูอาอ)

นั้นจะพบในกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) ผ่านบทบาทของการเป็นรู้ในบทขอพร และถ่ายทอดแก่ผู้คนผ่านการบรรยาย หรือการเผยแพร่ความรู้ทางศาสนาอิสลาม อีกทั้งสัญลักษณ์ดังกล่าวยังพบในกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมเช่นกันโดยเป็นความเชื่อมโยงกับบทบาทในการช่วยเหลือด้วยการขอต่อพระผู้เป็นเจ้า แก่บรรดาผู้ที่ประสบปัญหาความยากลำบาก ในการดำรงชีวิตจากภาวะสงคราม การลี้ภัยจากบ้านเมืองเกิด ซึ่งสัญลักษณ์นี้แสดงให้เห็นถึงความผูกผันซึ่งกันและกันระหว่างผู้ศรัทธา หากมีการขอพรที่ช่วยเหลือผู้อื่นในยามทุกข์ยากต่างๆ อันสามารถเชื่อมโยงได้ถึงสันติภาพแห่งอิสลาม ในด้านความเป็นเอกภาพร่วมกันของมนุษยชาติ ซึ่งยังสอดคล้องกับตัวตน และบทบาทขององค์กรได้อีกด้วย

ภาพที่ 79 สัญลักษณ์การขออ้อ (ขอพร)

การละหมาด (Prayer)

การละหมาดถือเป็นหนึ่งในการประกอบศาสนกิจที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลามที่สำคัญอีกประการเช่นกัน โดยกระบวนการปฏิบัตินั้นนอกจากจะแสดงในด้านของวัฒนธรรมแล้วนั้น ยังแสดงให้เห็นถึงความพร้อมเพรียง และเป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งบ่งบอกถึงความเป็นสันติภาพในมิติของความเป็นเอกภาพร่วมกันของชาวมุสลิมทั้งในลักษณะ ทวงทำ รวมไปถึงภาษาอาหรับที่ใช้ในการละหมาดเหมือนกันทั่วโลก

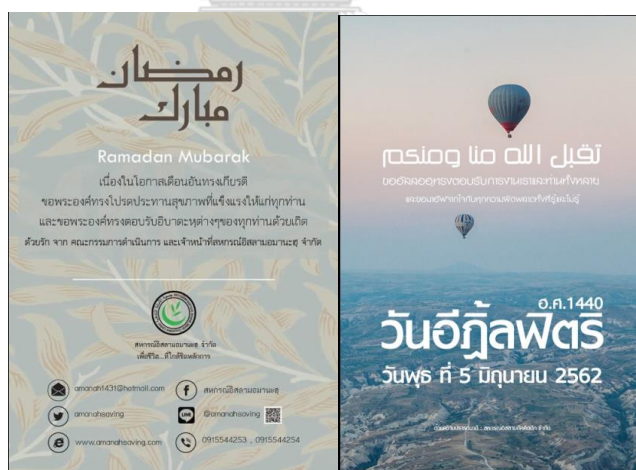

ภาพที่ 80 “ละหมาดฮายัต” การแสดงเชิงสัญลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ผ่านการละหมาด “ฮายัด” ด้วยเช่นกันในกลุ่มนักเคลื่อนไหวทาสังคม โดยถือเป็นการสื่อสารสันติภาพผ่านหลักการ และขนบธรรมเนียมศาสนาอิสลาม ซึ่งการละหมาดดังกล่าวนั้นถือเป็นการขอความคุ้มครองต่อพระเจ้า โดยมุ่งหวังถึงความปลอดภัยจากเหตุการณ์ที่รุนแรงในช่วงเวลานั้น โดยเป็นการแสดงออกถึงการต่อต้านความอยุติธรรม และความรุนแรง ตามหลักการศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับบริบท 3 จังหวัดที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงอยู่บ่อยครั้ง

ตัวอักษร

ลักษณะข้อความที่ปรากฏเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในแต่ละกลุ่มนั้น มีการใช้ตัวอักษรภาษาอาหรับในการบ่งบอกถึงความเป็นอิสลาม โดยส่วนใหญ่จะถูกนำมาใช้ตามวันสำคัญต่างๆทางศาสนาอิสลามได้แก่ เทศกาลถือศีลอดเดือนรอมฎอน วันอีดีลฟิตรี และอีดีลอัฎฮา โดยเนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นข้อความการอวยพร เช่น “*รอมฎอนกา-ริม*” ความว่า “สุขสันต์วันรอมฎอน” อันเป็นคำพูดที่กล่าวอวยพรซึ่งกันและกันของผู้ชาวมุสลิมเพื่อแสดงออกถึงความดีใจกับการมาถึงของเดือนอันประเสริฐ และเฉลิมฉลองเนื่องในวันอีดีลฟิตรีหรืออัฎฮา ซึ่งเป็นข้อความที่ใช้อวยพร และให้อภัยต่อสิ่งที่เคยกระทำผิด ล้วงเกินทางกาย วาจาใจ ซึ่งกันและกันของพี่น้องมุสลิม แสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพอิสลาม

ภาพที่ 81 ตัวอักษรภาษาอาหรับ

สีสัน

องค์ประกอบในส่วนนี้ ผู้วิจัยพบสีที่โดดเด่น และสามารถบ่งบอกได้ถึงความเป็นอิสลามอยู่ 2 สีด้วยกันได้แก่

สีเขียว ถือเป็นสีที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลามได้มากที่สุด และพบได้จากธงชาติของกลุ่มประเทศมุสลิม เช่น ซาอุดีอาระเบีย หรือปากีสถาน เป็นต้น หรืออัตลักษณ์ผ่านภาพโปรไฟล์ของกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะ นักเคลื่อนไหวทางสังคม และนักธุรกิจ ซึ่งตามความหมายของศาสนาอิสลาม สีเขียวนั้นเกี่ยวข้องกับ และมีความผูกพันกับศาสนาอิสลามมาอย่างยาวนาน อันหมายถึงการมีชีวิตที่ซื่อสัตย์ ซึ่งในรูปภาพดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ถึง การสร้างบรรยากาศที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วย ความสงบ และสันติ และเป็นสีที่ทำนศาสนาฮัมหมัด (ศ็อลฯ) โปรดปรานอีกด้วย

ภาพที่ 82 สีเขียว ในอัตลักษณ์ภาพประกอบเรื่องราว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สีขาว เป็นสีที่พบได้จากเครื่องแต่งกายของทั้งชาย และหญิงอิสลาม แสดงถึงความสะอาด ความบริสุทธิ์ ความเป็นเอกภาพ ความสามัคคี และความอดทนตามวิถีชีวิตของศาสนาอิสลาม นอกจากนี้สีขาวยังยึดโยงกับประเพณี และธรรมเนียมต่างๆ ของศาสนาด้วย เช่น การละหมาดใหญ่ในวันศุกร์ การแสวงบุญที่นครเมกกะ รวมทั้งต้องใช้ผ้าสีขาวห่อศพก่อนที่จะฝังอีกด้วย

ภาพที่ 83 สีขาว ในอัตลักษณ์ภาพประกอบเรื่องราว

การจัดวางองค์ประกอบ (Composition)

องค์ประกอบต่างๆที่อยู่ทั้งในรูปแบบ และวิดีโอนั้นมีการจัดวางในการสื่อสารถึงอัตลักษณ์ และบทบาทในโลกทางกายภาพ และบริบทสื่อสังคมออนไลน์ของแต่ละกลุ่มที่สื่อสารสันติภาพอิสลาม โดยผู้วิจัยได้แบ่งการจัดวางองค์ประกอบที่บ่งบอกถึงตัวตน และบทบาทผ่านการนำเสนอในประเด็นที่แตกต่างกันดังนี้

การสื่อสารที่สร้างอิทธิพลทางความคิด

การจัดวางองค์ประกอบของรูปภาพที่แสดงถึงบทบาทในกาสื่อสารในการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามนั้นพบในกลุ่มผู้นำศาสนาในระดับบุคคล และนักเคลื่อนไหวทางสังคม ซึ่งเชื่อมโยงกับส่วนของอัตลักษณ์เนื้อหา และบทความ โดยลักษณะของการเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้องนั้นมีการสื่อสารผ่านองค์ประกอบ เช่น เวที ไมโครโฟน และประเด็นหัวข้อในการบรรยายที่เป็นบรรยายภาศการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ภาพที่ 84 การจัดวางองค์ประกอบการสร้างอิทธิพลทางความคิด

ในขณะที่เดียวกันการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามนั้นยังมีลักษณะการสื่อสารผ่านองค์ประกอบรูปภาพที่แสดงถึงการให้ความรู้ ผ่านกิจกรรมค่ายสัมมนาให้ความรู้ สร้างความเป็นหนึ่งร่วมกัน นอกจากนี้องค์ประกอบของภาพต่าง ๆ นั้นยังแสดงให้เห็นถึงบุคคลที่มีอัตลักษณ์ปัจเจกหลากหลาย ทั้งผู้ที่เป็นมุสลิม และไม่ใช่มุสลิม ร่วมชั้นเรียน หรือกิจกรรมต่างๆในส่วนนี้เองก็สามารถวิเคราะห์ได้ถึงบทบาทขององค์การในการสร้างความเป็นหนึ่ง และแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันอย่างสันติหากเข้าใจในหลักการศาสนาอิสลามอย่างถูกต้อง

ภาพที่ 85 การจัดวางองค์ประกอบการสร้างอิทธิพลทางความคิด

การช่วยเหลือสังคม

เช่นเดียวกับกับประเด็นนี้ในความเชื่อมโยงกับส่วนอัตลักษณ์บทความ และเนื้อหา โดยองค์ประกอบต่างๆที่อยู่ในรูปภาพนั้นแสดงถึงบทบาทขององค์กร โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ถึงการ จัดวางองค์ประกอบต่างๆ ทั้งเครื่องแต่งกายที่บ่งบอกถึงบทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคม รวมถึง กิจกรรมที่ต่างๆที่บ่งบอกถึงบทบาทขององค์กรในด้านการช่วยเหลือมนุษยธรรม ทั้งในด้านการ ช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาสาธารณสุขภัยเด็กกำพร้า เยาวชน ผู้ยากไร้ กระทั่งผู้ลี้ภัยทั้งใน และต่างประเทศโดยไม่มีการแบ่งแยกเชื้อชาติ หรือศาสนาใด ทั้งหมดนี้ล้วนประกอบสร้างตัวตนของ องค์กรในการเคลื่อนไหวทางสังคม และช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมผ่านองค์กรอิสลาม เพื่อดำรง สันติภาพตามหลักการศาสนา และความเป็นหนึ่งเดียวกันของมนุษยชาติ

ภาพที่ 86 การจัดวางองค์ประกอบ การช่วยเหลือสังคม

การสร้างแรงบันดาลใจ

องค์ประกอบต่างๆที่จัดวางอยู่ในรูปภาพนั้นมีความเชื่อมโยงกับบทความในแต่ละเนื้อหา และประเด็นต่างๆที่น่าสนใจ ซึ่งทั้งหมดนี้ก็ขยายความเข้าใจ รวมถึงเน้นถึงอารมณ์ความรู้สึกร่วม ตลอดจนรับรู้ถึงตัวตนของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ โดยลักษณะขององค์ประกอบภาพมีการใช้ องค์ประกอบภาพที่ดูสงบ นิ่ง ให้เกิดการผ่อนคลาย หรือการใช้บุคคลในลักษณะหันหลัง หรือส่วนหนึ่งของร่างกาย ที่รายล้อมด้วยธรรมชาติที่แตกต่างกัน ตามประเด็น และเนื้อหาต่างๆ หากเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับความอดทนต่ออุปสรรค ก็จะมีมีลักษณะของรูปภาพที่หันหลัง พร้อมกับองค์ประกอบของธรรมชาติที่เป็นในลักษณะของก้อนหิน หรือทิวเขา ที่สามารถตีความได้ถึงความอดทน ความเข้มแข็ง พร้อมทั้งการใช้องค์ประกอบของสีโทนเย็นเพื่อให้ความรู้สึกที่สงบ เยือกเย็น พร้อมทั้งการสอดแทรกตามมุมต่างๆของภาพที่ให้ความรู้สึกถึงแสงสว่างแห่งความหวังจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้าของที่ส่องประกาย

ภาพที่ 87 การจัดวางองค์ประกอบ การสร้างแรงบันดาลใจ

การจัดวางพื้นหลัง

พื้นหลังที่พบในรูปภาพการสื่อสารสันติภาพอิสลามมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทความต่างๆที่น่าสนใจ ซึ่งจะปรากฏอยู่ในเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นการขัดเกลาจิตใจ และการสร้างแรงบันดาลใจเป็นหลัก โดยมีการนำองค์ประกอบอื่นๆมาผสมผสานเพื่อเชื่อมโยงกับประเด็นข้างต้น มีลักษณะของการใช้องค์ประกอบ และการแต่งรูปในลักษณะต่างๆ เพื่อเพิ่มคุณค่า และความรู้สึกในหลักคำสอนที่ถูกนำเสนอในแต่ละรูปภาพ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์และแบ่งออกได้ดังนี้

การขัดเกลาจิตใจ

ประเด็นการขัดเกลาจิตวิญญาณมีการจัดวางพื้นหลัง และลักษณะของการแต่งรูปภาพที่มีความชุ่มฉ่ำ หรือกระทั่งเป็นโทนสีขาว ดำ และเน้นไปที่แสงสว่างเล็กๆจากมุมของภาพ อันเป็นการสื่อความหมายถึงแสงแห่งความหวังจากพระเจ้า แสงที่จะช่วยเหลือให้เราเปลี่ยนแปลง

ตนเองตามหลักธรรมของศาสนาอิสลาม พร้อมกันกับรูปภาพที่แสดงลักษณะทางกายที่มีความทุกข์ และการขอความช่วยเหลือ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นการเน้นย้ำถึงข้อความ และเนื้อหาอันเป็นสาระสำคัญของแต่ละประเด็น

ภาพที่ 88 การจัดวางพื้นหลังเน้นถึงการขัดเกลาจิตวิญญาณ

คำสอนอิสลามกับสังคม

นอกจากนี้พื้นหลังของรูปภาพต่างๆยังมีการนำเสนอผ่านสัญลักษณ์รวมถึงองค์ประกอบต่างๆที่บ่งบอกความเป็นอิสลาม โดยเป็นการใช้ประกอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็น และอัตลักษณ์ของความเชื่อ ความศรัทธาแบบศาสนาอิสลามในส่วนของเนื้อหา และบทความ ซึ่งจะเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันอีดีลฟิตรี เทศกาลถือศีลอด รวมไปถึงการประกอบพิธีฮัจญ์ อีกด้วย

ภาพที่ 89 การจัดวางพื้นหลังคำสอนศาสนาอิสลามกับสังคม

การสร้างแรงบันดาลใจ

มีการใช้ลักษณะของธรรมชาติเข้ามาเป็นองค์ประกอบในการจัดวางพื้นหลัง โดยมีการปรับใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาในบทความในข้างต้น ซึ่งรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแรงบันดาลใจนั้นจะมีลักษณะของการใช้สีโทนเย็น ให้เกิดความผ่อนคลาย รวมถึงการใช้พื้นหลังด้วยภาพของทะเล หนองน้ำ เพื่อให้สร้างอารมณ์ในความสงบของจิตใจ

ภาพที่ 90 การจัดวางพื้นหลังประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจ

เมื่อเป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการให้กำลังใจในรูปแบบของความอดทนหรือบทความที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ที่เป็นอุทาหรณ์สอนใจ ต่อสิ่งที่ผิดพลาดไป จะมีลักษณะของการใช้พื้นหลังธรรมชาติในส่วนของภูเขา หิน ที่สิ่งที่หยาบกระด้าง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงอารมณ์ของความแข็งแกร่ง และความอดทนต่ออุปสรรค ภัยต่างๆที่เข้ามาทดสอบจิตใจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

ส่วนที่ 2.2 อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แอดมิน หรือผู้ดูแลเฟซบุ๊กเพจ ตลอดจนผู้บริหารองค์กรทั้งสิ้น 15 คนตามรายชื่อที่ได้กำหนดไว้ในส่วนของบทที่ 3 ผู้วิจัยพบประเด็นต่างๆที่น่าสนใจ และได้แบ่งอธิบายตามคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ในแต่ละหัวข้อได้แก่

1.) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มา และความสำคัญขององค์กร

จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบว่าในแต่ละกลุ่มนั้นมีที่มา หรือภูมิหลังที่แตกต่างกันออกไปตามบทบาทของแต่ละกลุ่ม แต่สิ่งที่เป็นลักษณะร่วมเดียวกันคือความต้องการที่ขับเคลื่อนความเป็นสันติภาพอิสลามในมิติต่างๆ ตามโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย โดยผู้วิจัยจำแนกถึงภูมิหลังของแต่ละกลุ่มตามหมวดหมู่โครงสร้างสังคมมุสลิมไทยดังนี้

กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

ประเด็นของภูมิหลังกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูงพบว่ามี การขับเคลื่อน สันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ด้วยการประกอบสร้างตัวตนของภาคประชาสังคมในการรับฟัง แก้ไขปัญหา หรือเรื่องเดือดร้อนของประชาชน โดยเป็นการสร้างตัวตนที่แตกต่างจากพรรคการเมือง อื่นๆ ทั้งนี้ก็เป็นผลมาจากภาพตัวตนของนักการเมืองในสังคมไทยในขณะนั้นเป็นไปในทิศทางลบ ดังนั้นจึงเลือกที่จะนำเสนอตัวตนในมิติของหน่วยงานที่คอยช่วยเหลือชาวบ้านกับปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

“รูปแบบการก่อตั้งพรรคการเมืองช่วงแรกๆนั้นจะพยายามทำให้ไม่เหมือนพรรค อื่นๆ โดยเราจะ เป็นเหมือนภาคประชาสังคม หรือ NGO ศูนย์ดำรงธรรมที่ชาวบ้านมาร้องเรียนปัญหา บทบาทในตอนแรกก็คือการเป็นที่พึ่งของประชาชน จึงไม่ได้เน้นของความเป็นพรรค และนำเสนอเชิง การเมืองเท่าที่ควร เนื่องจากภาพของความเป็น ‘นักการเมือง’ หรือ ‘พรรคการเมือง’ ในปัจจุบันมัน ถูกสร้าง ความหมายที่เปลี่ยนไป กลายเป็นพวกโกงกิน คอร์รัปชัน มาแสวงหาผลประโยชน์ ดังนั้น เริ่มแรกจึงไม่ ยากแสดงตัวตนแบบนั้น จึงเลือกที่จะแสดงตัวตนที่ช่วยเหลือประชาชนได้จริงๆ”

(เจ้าของเพจ “ประชาชาติ - People’s Nation” 23 ตุลาคม 2562)

ยิ่งไปกว่านั้นจากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเจอข้อค้นพบที่สามารถเชื่อมโยง กับส่วนของการนำเสนอเนื้อหาบริบทศาสนาอิสลามเช่นกัน โดยเป็นการสื่อสารตัวตนของผู้สื่อข่าวที่ นำเสนอประเด็นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวกับ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตมุสลิม ทั้งใน และต่างประเทศมาก่อนจะเปลี่ยนบทบาทของตนเป็นนักการเมือง

“ผมเริ่มมีเพจส่วนตัวตั้งแต่ตอนทำงานด้านสื่อสารมวลชน ประเด็นที่นำเสนอส่วน ใหญ่ก็จะเกี่ยวกับปัญหาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ คนที่มาติดตามผมส่วนใหญ่เพราะได้ข้อมูลที่มา จากคนในพื้นที่ และสวนทางกับการนำเสนอของสื่อกระแสหลัก พอมามีบทบาททางการเมืองก็เลย เริ่มมีข่าว และเนื้อหาที่เกี่ยวกับประเด็นทางการเมืองมากขึ้น ก็เลยกลายเป็นการผสมผสานระหว่าง ตัวตนของนักการเมือง และสื่อมวลชน ยังไม่ได้ละทิ้งตัวตนอะไรไป เพียงแต่เราเปลี่ยนจากนักข่าว ประจำสังกัดองค์กร มาเป็นนักข่าวอิสระ และเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น”

(เจ้าของเพจ “ประชาชาติ - People’s Nation” 23 ตุลาคม 2562)

จากคำอธิบายข้างต้นจึงวิเคราะห์ได้ว่าตัวตนที่มีการผสมผสานระหว่างบทบาทด้าน การสื่อสารมวลชน และกับบทบาทของนักการเมือง เนื่องจากการรับรู้ที่มีทั้งตั้งแต่ในบทบาทผู้สื่อข่าว กระทั่งบทบาทของนักการเมือง การนำเสนอตัวตนของเพจนี้จึงมีความผสมผสานของตัวตนที่ หลากหลาย (Multiple Identities) ซึ่งหลังจากการผันตัวมาเป็นนักการเมืองวัตถุประสงค์ของเพจ

จึงเปลี่ยนไป เนื่องจากเหตุผลที่ว่าบทบาทของสื่อมวลชนที่ไม่สามารถแก้ปัญหาทั้งความขัดแย้งต่างๆ ที่สะสมมาอย่างยาวนาน ตลอดจนปัญหาปากท้องของประชาชนเช่นกัน

“ช่วงปลายปี 61 ก็ตัดสินใจเข้ามาทำงานด้านการเมือง โดยมีเหตุผลเพราะว่าหากเรายังคงทำงานด้านสื่อต่อ มันก็จะทำได้เพียงแค่การช่วยชาวบ้านในเรื่องของการแค่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากในพื้นที่ ผมจึงคิดว่ากลไกทางการเมืองน่าจะสามารถช่วยเหลือประชาชนได้ดีกว่า”

เจ้าของเพจ “Muhammad Rusdy sheikh Haroon” 23 ตุลาคม 2562

ที่มา และวัตถุประสงค์ของกลุ่มนักรบการเมืองในการขับเคลื่อนอัตลักษณ์สันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้น มีลักษณะของตัวตนที่หลากหลาย ด้วยกับบทบาททางการเมืองในด้านศูนย์ช่วยเหลือประชาชน และสื่อมวลชนในการนำเสนอสันติภาพอิสลาม

กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)

กลุ่มผู้นำศาสนานั้นมีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ซึ่งเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” อธิบายที่มาองค์กรที่มีประวัติศาสตร์ร่วมกันมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยา จากเดิมที่เคยแต่งตั้งโดยพระมหากษัตริย์และเป็นคนในสายสกุลเฉกอะหมัดที่นับถือนิกายชีอะหมาตลอด แต่ปัจจุบันในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ หลังเปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ตำแหน่งจุฬาราชมนตรีที่จากข้าราชการ และเป็นที่ยกย่องของสถาบันพระมหากษัตริย์เปลี่ยนมาเป็นการคัดเลือกผู้ที่จะมาเป็นจุฬาราชมนตรีจากการคัดเลือกโดยคณะกรรมการมัสยิดประจำจังหวัด และมีหน้าที่ตามกรอบรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม พ.ศ. 2540

“มันเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น พระเจ้าทรงธรรม ที่มีเชคอะหมัด ที่เป็นชาวเปอร์เซีย นิกายชีอะห เข้ามาเผยแพร่อิสลามพร้อมกับการค้า ซึ่งเชคอะหมัด ทำหน้าที่กระตั้งกษัตริย์ของกรุงศรีอยุธยา มีความไว้วางใจแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพระยาบวรราชนายก มีหน้าที่คล้ายคลึงกับกระทรวงต่างประเทศในปัจจุบัน หมายความว่า ณ ตอนนั้นตำแหน่งจุฬาราชมนตรี คือตำแหน่งราชการ”

(เลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี 18 พฤศจิกายน 2562)

“สืบเรื่อยมากระตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ ตำแหน่งจุฬาราชจึงเปลี่ยนจากข้าราชการของรัฐมาเป็นที่ปรึกษาของสถาบันพระมหากษัตริย์ กระตั้งสมัยรัชกาลที่ 8 จุฬาราชมนตรี นามว่า “แหม่ม พหรมยงค์” เป็นจุฬาท่านแรกที่เป็นสุนีย์ จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้จุฬาราชมนตรีในปัจจุบันมีหน้าที่ตามพรบที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อีกทั้งยังมีหน้าที่ตามหลักการอิสลามเป็นผู้นำทางศาสนาสูงสุดของมุสลิม

ในประเทศไทย และวิธีการที่จะได้มาก็คือการเลือกสรรหาโดยที่เอากรรมการอิสลามประจำจังหวัดที่มีทั้ง 39 จังหวัดมาเลือก”

(เลขานุการสำนักจุฬาราชมนตรี 18 พฤศจิกายน 2562)

จากคำอธิบายข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้ถึงบทบาทหน้าที่อันแสดงให้เห็นถึงตัวตนของผู้นำศาสนาอิสลามที่รับการยอมรับจากทั้งสังคมไทยทั่วไป ผ่านทั้งพฤติกรรม และนิตินัย จึงสรุปได้ว่าตัวตนในลักษณะดังกล่าวเกิดการยอมรับ และรับรู้กันในสังคมกายภาพ ดังนั้นตัวตนที่สองในกลุ่มผู้นำศาสนาจึงมีที่มาจาก การรับรู้ผ่านการเคลื่อนย้ายอัตลักษณ์ดังกล่าวมาสื่อสารในภูมิทัศน์สื่อออนไลน์

กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)

มีประเด็นที่น่าสนใจในส่วนของตัวตนจากโลกทางกายภาพที่มีการรับรู้จากสังคมมุสลิม กระทั่งสังคมไทยในบทบาทของการเผยแพร่องค์ความรู้ทางศาสนาอิสลาม โดยทั้ง 3 เพลจ ได้แก่ “aliskasaming.org” “Banjong Binkason” และ “สวรรค์ในบ้าน” นั้นต่างมีบทบาทในโลกทางกายภาพในการให้ความรู้ทางศาสนาอิสลามในลักษณะเดียวกัน เช่น การแปลหนังสือ หรือการสอนหนังสือทั้งผู้ที่นับถือ และไม่นับถือศาสนาอิสลาม

“ปัจจุบันผมเป็นประธานคณะกรรมการ คณะผู้ทรงคุณวุฒิจุฬาราชมนตรี เป็นประธานมูลนิธิอัลฟะลาห์ (มูลนิธิอิสลามเพื่อการศึกษา) เป็นที่ปรึกษาฝ่ายซารีอะฮ์ ของไอแบงค์ (ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย) สอนหนังสือ และบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาตามงานต่างๆ ทั้งของมุสลิมเราเอง และของพี่น้องต่างศาสนา” มหาวิทยาลัย

(เจ้าของเพลจ “aliskasaming.org” 19 พฤศจิกายน 2562)

ในขณะเดียวกันภูมิหลังทางบริบทสื่อสังคมออนไลน์ทั้ง 3 เพลจ ต่างมีความเห็นตรงกันว่ารูปแบบการสื่อสารแบบเดิมๆ หรือสื่อเก่าๆ นั้นไม่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามได้ในวงกว้าง จึงเป็นเหตุให้มีการมีการสร้างเฟซบุ๊กเพจเพื่อที่จะขับเคลื่อนบทบาท และตัวตนดังกล่าวให้ขยายในวงกว้าง

ที่เปิด หรือใช้สื่อออนไลน์เนี่ยเราเห็นประโยชน์ในการสื่อสารสิ่งที่เราต้องการจะบอกกับสังคมทั่วไป โดยเฉพาะคนที่ไม่ได้เป็นมุสลิมเรามีความประสงค์ที่อยากให้เขารู้เรื่องของอิสลามซึ่งเมื่อก่อนนี้ เราทำโดยการสอน เราทำโดยการเขียน และแปลหนังสือ แต่แค่หนังสือมันก็อยู่ในวงแคบๆ ไม่มีภาพ ไม่มีอะไรประกอบให้ทันคู่ตื่นเต้น น่าสนใจ ผิดกับเฟซบุ๊กที่มีขอบเขตในการสื่อสารในวงกว้าง ไม่มีที่จำกัด

(เจ้าของเพจ “Banjong Binkason” 31 ตุลาคม 2562)

เริ่มแรกอยากจะศัพท์ซีร (อรรถาธิบาย) เนื้อหาในคัมภีร์อัลกุรอานให้จบเล่ม พอดีว่าสื่อโทรทัศน์ดาวเทียมก่อนหน้านี้ มันสามารถเข้าถึงคนกลุ่มหนึ่ง ไม่ครอบคลุมทั้งหมด ซึ่งความตั้งใจของแก (อาจารย์มุสต่อฟา)คืออยากถ่ายทอดให้กับกลุ่มคนทุกคน หรือฐานกลุ่มคนที่กว้างกว่าโทรทัศน์ดาวเทียม แกก็เลยสังเกตเห็นถึงสื่อสังคมออนไลน์ อย่างเฟซบุ๊ก เพราะมันเข้าถึงผู้คนได้มากกว่า

(ผู้ดูแลเพจ “สวรรค์ในบ้าน” 10 พฤศจิกายน 2562)

จากคำอธิบายในข้างต้นสามารถวิเคราะห์ได้ถึงบทบาทหน้าที่ อันแสดงให้เห็นถึงตัวตนของผู้นำศาสนาที่ได้การยอมรับจากทั้งสังคมไทย และสังคมไทยมุสลิมทั่วไปด้วยการให้ความรู้ทางศาสนาอิสลามตั้งแต่ในระดับปัจเจกกระทั่งในระดับองค์กร ซึ่งทั้งหมดนี้สามารถสรุปได้ว่าตัวตนทางด้านนักวิชาการนั้นเกิดการรับรู้ และเป็นที่ยอมรับกันในสังคมตั้งแต่คุณลักษณะทางกายภาพ จากนั้นจึงมีการสร้างตัวตนใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นการเคลื่อนย้ายคุณลักษณะดังกล่าวมาสื่อสารในภูมิทัศน์สื่อออนไลน์ เนื่องจากการเล็งเห็นช่องว่าง และโอกาสในการสร้างความเข้าใจกันดีในสังคมไทย ถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม

กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมมีที่มา หรือภูมิหลังที่แบ่งได้ 2 ประเด็นก็คือ 1) ตัวคนที่มาจากคุณลักษณะทางกายภาพ และ 2) ตัวคนที่สอง ที่ประกอบสร้างบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยในแต่ละประเด็นนั้นมีจุดเริ่มต้น หรือวัตถุประสงค์ ในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามที่แตกต่างกัน แบ่งวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.) คุณลักษณะทางกายภาพ ได้แก่เพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนัก จุฬาราชมนตรี” “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” และ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน” โดยมีวัตถุประสงค์ และภูมิหลังในทิศทางเดียวกันคือการช่วยเหลือสังคมไม่ว่าจะเป็น หรือการช่วยเหลือเด็กกำพร้า ผู้ประสบภัย ผู้ยากไร้ ตลอดจน โครงการให้ความรู้หลักการทางศาสนา

“โครงการหลักๆก็คือการสงเคราะห์บ้านเด็กกำพร้า มีการสร้างบ้านเด็กกำพร้าผู้หญิงอายุไม่เกิน 20 ปีมาพักอาศัย พร้อมกับให้การศึกษจนถึงระดับปริญญาตรี ถือเป็นโครงการทำมาเกือบจะ 20 ปีแล้ว”

(ผู้ดูแลเพจ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” 11 พฤศจิกายน 2562)

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือภูมิหลังของเพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนัก จุฬาราชมนตรี” ที่นอกจากจะเป็นองค์กรช่วยเหลือสังคมแล้วนั้น ยังแสดงถึงบทบาทในการรวบรวมกลุ่มองค์กรมนุษยธรรมต่างๆเข้าด้วยกัน และมุ่งขับเคลื่อนการช่วยเหลือสังคมให้มีประสิทธิภาพ และเอกภาพพร้อมกัน ในการช่วยเหลือทั้งพี่น้องมุสลิม และไม่ใช่มุสลิมทั้งใน และต่างประเทศร่วมกัน

“การช่วยเหลือพี่น้องมุสลิม ในอดีตยังไม่ได้มีการทำงานอย่างเป็นเอกภาพ พลังมันยังไม่พอ งานเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ จึงได้มีการประชุมหารือเพื่อให้มีการช่วยเหลือ และมีจุดยืนร่วมกันต่อการกระทำต่างๆ จนนำมาสู่สภาเครือข่าย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรมุสลิมในประเทศไทย มีเอกภาพพร้อมกันในการช่วยเหลือมนุษยชาติทั้งใน และต่างประเทศ”

(เจ้าของเพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมฯ” 8 พฤศจิกายน 2562)

นอกจากนี้ทั้ง 3 องค์กรดังกล่าวมาก็มีวัตถุประสงค์บนโลกออนไลน์ที่ต่างออกไปจากบริบททางกายภาพ โดยเป็นรูปแบบของการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆขององค์กร เช่น โครงการช่วยเหลือต่างๆของเพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี” หรือ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า”

“เราเป็นการประชาสัมพันธ์ในเรื่องสังคมสงเคราะห์ เป็นสื่อกลางในการประสานระหว่างมือบน กับมือล่าง ก็คือมือบนผู้ที่มีทุนทรัพย์ มีความสามารถในการบริจาค เราก็กลายเป็นเสาหลักในการบริจาคของทั้งมุสลิม และไม่ใช่มุสลิม”

(“มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” 11 พฤศจิกายน 2562)

รวมถึงเพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน” ที่มีจุดประสงค์ในการสร้างตัวตนที่สอง หรือเฟซบุ๊กเพจมาเพื่อประชาสัมพันธ์ถึงบทบาทขององค์กร กิจกรรม และการเรียนการสอน ตลอดจนการแจ้งจำนวนผู้เข้ารับอิสลามในแต่ละอาทิตย์อีกด้วย

“ในเพจจะให้ความเคลื่อนไหว ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆของมูลนิธิ ความรู้สึกก่อนและหลังกิจกรรม ของผู้ที่เข้าร่วมทั้งกิจกรรม และการบรรยายในหัวข้อต่างๆที่เกี่ยวข้อง หลักคำสอนศาสนาอิสลาม มีการถ่ายทอดการบรรยาย และสื่อสารให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวต่างๆ ขององค์กรว่ามีบทบาท และดำเนินการด้านใด อะไรบ้าง รวมถึงตัวเลข และข้อมูลจำนวนของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม และผู้เข้ารับอิสลามกี่คน”

(ประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน 31 ตุลาคม 2562)

ทั้งหมดนี้สามารถสรุปได้ถึงภูมิหลัง และวัตถุประสงค์ของเพจที่มีบทบาท ใน 2 บริบทที่แตกต่างกัน โดยในโลกทางกายภาพนั้น มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคม ส่วนโลกออนไลน์เองก็มีบทบาทในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหว กิจกรรมขององค์กร ตลอดจนการเป็นสื่อกลางรับบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่างๆ

2.) **ตัวตนที่สอง** ได้แก่ เพจ “Wartani” และ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” มีภูมิหลัง และวัตถุประสงค์ขององค์กรในการสื่อสาร และเคลื่อนไหวทางสังคมเกี่ยวกับประเด็นสิทธิเสรีภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยวัตถุประสงค์ในการสื่อสารนั้นเปรียบเสมือนการนำเสนอข่าวสารความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่างๆในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ในอีกแง่มุมหนึ่ง โดยเป็นข่าวที่มาจากกลุ่มพลเมือง ประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวมาสื่อสารบนโลกออนไลน์

“เรามีจุดมุ่งหมายที่จะนำเสนอความจริงในพื้นที่ให้สังคมได้รับทราบจากการสื่อสารของคนในพื้นที่เอง มีที่มาที่ไปอย่างไร ความขัดแย้งนั้นเกิดจากอะไร เป็นการนำเสนอข่าวสารจริงอีกมุมหนึ่งที่ไม่ได้มาจากสื่อกระแสหลัก หรือสื่อมวลชน โดยเราใช้พื้นที่จากสื่อสังคมออนไลน์ เริ่มจากเว็บไซต์ จนมาถึงเฟซบุ๊กในปัจจุบัน”

(กองบรรณาธิการ เพจ “Wartani” 22 ตุลาคม 2562)

กลุ่มนักธุรกิจ

กลุ่มนักธุรกิจมีที่มา และวัตถุประสงค์ที่น่าสนใจ โดยทั้งเพจ “สหกรณ์อิสลาม อมานะฮ์” และ “สหกรณ์อิสลามอัศศิกติก” นั้นมีเจตจำนงที่เหมือนกันโดยเป็นความต้องการที่จะพัฒนาสังคมอิสลามในมิติที่แตกต่างออกไปจากเดิมที่มีแค่การเผยแพร่ และให้ความรู้ทางศาสนาอิสลาม มาเป็นทางด้านการเงินที่ปราศจากดอกเบี้ย อันเป็นสิ่งต้องห้ามของศาสนาอิสลาม เป็นแหล่งเงินทุนด้วยความยุติธรรมตามหลักการ

“เรามีแนวคิดที่จะพัฒนาสังคมอิสลาม ด้วยระบบนักศึกษาทำให้เราเข้าใจอิสลามในมิติอื่นๆที่ไม่ใช่การสอนศาสนา ซึ่งมันเป็นทางเลือกใหม่ของสังคมมุสลิมไทย ...คิดในสิ่งที่ไม่มีในสังคมนั้น เลยคิดว่าสิ่งแรกที่เราจะทำก่อนก็คืออะไรก็แล้วแต่ที่ไปเกี่ยวข้องกับเงินทุน ก็ต้องไปหาธนาคารเชิงพาณิชย์ หนีไม่พ้นดอกเบี้ย เราจึงคิดที่จะมาสร้างสถาบันการเงินก่อน เพราะเราไม่ต้องการให้มุสลิมจะต้องอยู่ในระบบดอกเบี้ยตลอด”

(ผู้จัดการใหญ่ สหกรณ์อิสลามอัศคีตติก 29 พฤศจิกายน 2562)

ยิ่งไปกว่านั้นวัตถุประสงค์ของกลุ่มธุรกิจนั้นยังมอบโอกาสการลงทุนให้กับทุกคนทุกศาสนาผ่านระบบการเงินอิสลาม

“การสร้างสถาบันทางการเงินที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลาม เพื่อมุสลิมในไทย แต่แง่ดีของเราก็คือแม้ว่าเราจะทำระบบอิสลาม แต่การปฏิบัติเราเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่ใครก็ได้มาเป็นสมาชิก เช่น ทางเราก็ทำโรงเรียนวิชาการ รับนักเรียน และคุณครูที่ไม่ใช่มุสลิม ก็คือพหุวัฒนธรรม”

(ผู้จัดการใหญ่ สหกรณ์อิสลามอัศคีตติก 29 พฤศจิกายน 2562)

“เราไม่เกี่ยงศาสนาในการเข้ามาเป็นสมาชิก ทุกศาสนาสามารถเป็นสมาชิกได้ เพียงแต่สินเชื่อเราขอสงวนสิทธิเฉพาะมุสลิมเท่านั้นด้วยกับเงินทุนในตะกร้าเรายังมีไม่มากพอจะเปิดรับความหลากหลาย ดังนั้นสิ่งที่เราจะช่วยเหลือสมาชิกต่างศาสนาจึงเกิดจากผลฝากจากการลงทุนมันเยอะกว่าดอกเบี้ยในแบงก์ทั่วไป สิ่งนี้ในด้านการเงินนะที่ผมมองว่าจะช่วยคนต่างศาสนา”

(ผู้จัดการสหกรณ์อิสลามอมานะฮ์ 28 พฤศจิกายน 2562)

ในขณะที่เดียวกันบทบาทบนสื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มนักธุรกิจเองก็เหมือนกับกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมเช่นกัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างตัวตนที่สองเพื่อการประชาสัมพันธ์บทบาทของสหกรณ์ แต่จะมีความแตกต่างตรงที่วัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่ต้องการสร้างความรู้จักในวงกว้าง เพื่อที่จะขยายฐานสมาชิกให้มากขึ้น

“แน่นอนว่าการทำเฟซบุ๊กเพจมีจุดประสงค์ในเรื่องของการ ประชาสัมพันธ์สภรณ และติดต่อสื่อสารกับสมาชิก รวมถึงบุคคลทั่วไป แต่จะเน้นในเรื่องของพีอาร์เป็นหลัก เพราะเราเป็นเพียงแค่สภรณเล็กๆ ถ้าเกิดไม่มีหน้าตาที่จะสื่อสารให้กับบุคคลทั่วไป หรือคนที่ไกลๆจะรู้จักมากก็มีความยากลำบากมากขึ้น แต่พอมีบริบทสื่อออนไลน์เข้ามาทำให้คนรู้จัก และขยายกลุ่มตลาดได้มากขึ้นเช่น วิทยุ คนทำงาน อีกทั้งยังมีบทบาทใน Two way Communication ในการติดต่อสอบถามได้ทันทีที่ บางคนมองแล้วอาจจะคิดว่าเป็นสภรณเฉพาะกิจ แต่จริงๆแล้วองค์กรเราสามารถทำได้ในกลุ่มชนทุกๆศาสนา”

(ผู้จัดการสภรณอิสลามมานะฮ์ 28 พฤศจิกายน 2562)

กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์

ที่มา และวัตถุประสงค์เริ่มต้นของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์นั้นสามารถแบ่งได้ทั้งจากกลุ่มที่มีบทบาทจากโลกกายภาพ และโลกออนไลน์เช่นเดียวกัน โดยเพจ “SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์” นั้นเป็นสำนักพิมพ์ผลิตวารสาร และหนังสือ จำหน่ายทางร้านหนังสือ และแจกจ่ายตามมหาวิทยาลัย และโรงเรียนต่างๆทั่วประเทศเพื่อฟื้นฟูนิสัยรักการอ่านแก่เยาวชน

“โดยสำนักพิมพ์เราตั้งขึ้นมาบนพื้นฐานของความต้องการที่จะผลิตสื่อการเรียนรู้อิสลาม ให้แก่เยาวชนมุสลิม วิทยุรุ่น ด้วยกับช่องทางการนำเสนอรูปแบบใหม่ พร้อมกันนี้ยังจะต้องการการฟื้นฟู นิสัยการรักการอ่านให้แก่เยาวชนมุสลิม”

(เจ้าของเพจ “SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์” 30 ตุลาคม 2562)

ในขณะที่เพจ “บันทึก ผู้ศรัทธา” มีการสร้างตัวตนที่สองบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยเป็นการเริ่มจากกลุ่มบุคคลเยาวชนที่มีความต้องการที่จะถ่ายทอดเรื่องราวดีๆในมิติของศาสนาอิสลามผ่านการสร้างสรรค์เนื้อหา และเผยแพร่ด้วยตนเองก็เป็นที่รับรู้ในบริบทสื่อออนไลน์ แม้ว่าจะมีจุดเริ่มต้นไม่เหมือนกันแต่วัตถุประสงค์ของทั้ง 2 เพจนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกันก็คือความต้องการที่จะช่วยเหลือสังคมผ่านรูปแบบการสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาการสร้างแรงบันดาลใจหรือการให้กำลังใจด้วยกับคำสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มอื่นๆที่มีการช่วยเหลือผ่านโลกทางกายภาพ ที่เป็นไปทั้งในลักษณะของการรับบริจาค หรือการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม แต่กลุ่มนี้ไม่มีการรับรู้ถึงตัวตนทางกายภาพที่มากพอ การแสดงออกถึงการช่วยเหลือตามหลักการสันติภาพอิสลามจึงออกมาในรูปแบบของข้อความ และการสื่อสารที่สร้างคุณค่าทางจิตใจ

จุดประสงค์ในด้านจิตใจก็เป็นผลงานชิ้นหนึ่งที่จะนำเสนอต่ออัลลอฮ์ (พระเจ้า) ว่าเราอยู่บนโลกนี้เราได้สร้างกำลังใจให้แก่บุคคล แค่นี้ก็ดีพอ ถ้าหากพระองค์ทรงตอบรับการทำงานนั้น เราได้สร้างสิ่งที่ดี และไม่ได้สร้างความเสียหายบนหน้าแผ่นดิน

(เจ้าของเฟซบุ๊กเพจ “บันทึก ผู้ศรัทธา” 20 ตุลาคม 2562)

2.) ภาพของอิสลามที่นำเสนอในสื่อทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 15 ท่านมีการให้ความเห็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับคำถามในข้างต้น โดยทุกกลุ่มนั้นมีความเห็นที่ตรงกันว่าภาพตัวแทนของศาสนาอิสลาม หรือชาวมุสลิมทั่วโลกที่ปรากฏบนสื่อกระแสหลัก ทั้งจากการนำเสนอข่าวสารเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ตะวันออกกลาง ตลอดจนปัญหาผู้ลี้ภัย รวมไปถึงการประกอบสร้างตัวละครจากภาพยนตร์ต่างประเทศนั้นปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่กระทบต่อภาพลักษณ์ของศาสนาอิสลาม และส่งผลให้สังคมโลกมองศาสนาอิสลามไปในทิศทางลบตลอดระยะเวลากว่า 20 ปีที่ผ่านมา จนก่อให้เกิดกระแสความรุนแรงที่ตึงเครียด รวมถึงโรคหวาดกลัวมุสลิม (Islamophobia) ในหลายพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยสามารถแบ่งประเด็นในการให้คำตอบส่วนนี้ได้แก่

ภาพในด้านลบจากปัจจัยภายนอก

จากการสัมภาษณ์ถึงประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยพบความคิดเห็น ถึงสาเหตุ หรือที่มาของภาพความเป็นอิสลามที่ประกอบสร้างในทิศทางลบนั้นเกิดจากปัจจัยภายนอก กล่าวคือสาเหตุของปัญหา หรือมุมมองของสายตาชาวโลกที่มีต่อศาสนาอิสลามนั้นเกิดจากปัจจัยทางสื่อมวลชน (Mass Media) โดยเพจ “Muhammad Rusdy Sheikh Haroon” ได้ให้ความเห็นว่าเกิดจากการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) จากสื่อตะวันตกที่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงกันทั้งชื่อบุคคล สถานที่ หรือเมืองที่ก่อเหตุ ที่มีความเป็นอิสลามร่วมกันผ่านภาษาอาหรับ

“ปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อที่ถูกเผยแพร่ออกไปจะมีแต่ภาพข่าวที่มีความรุนแรงในประเทศที่มีประชากรมุสลิมอยู่จำนวนมาก แม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับตัวศาสนา แต่ก็เสี่ยงไม่ได้ที่จะทำให้คนรับสารเข้าใจว่ามันมีความเชื่อมโยงกัน เช่น ชื่อของบุคคลที่ก่อเหตุ ชื่อของเมืองที่เกิดเหตุ ชื่อของประเทศทั้งหมดนี้สามารถเสี่ยงให้ผู้รับสารมีความเข้าใจ ความคิดเชื่อว่าอิสลามกับปัญหาเหล่านี้มีความเชื่อมโยงกัน สิ่งเหล่านี้มันมี Agenda อยู่มันไม่ได้เป็นความบังเอิญที่ถูกนำเสนอออกมา”

(เจ้าของเพจ “Muhammad Rusdy sheikh Haroon” 23 ตุลาคม 2562)

จากคำอธิบายข้างต้นสอดคล้องกับตัวตนของกลุ่มนักการเมือง และเพจ ที่มีเคยมีบทบาทในด้านสื่อมวลชนมาก่อน ส่งผลให้มุมมองต่อประเด็นนี้จะมีขอบเขตอยู่ในรูปแบบของการสื่อสาร ซึ่งเช่นเดียวกันกับเพจ “Wartani” ที่มีบทบาทของหน้าที่สื่อก็ได้ให้มุมมองที่สอดคล้องเช่นกัน โดยเสริมว่าประเด็นปัญหาเหล่านี้มีมาเป็นระยะเวลายาวนานแล้ว อันเนื่องมาจากผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

“ผมมองว่ามันเป็น Propaganda และการ Discredit ของบรรดากลุ่มผู้ที่มีอำนาจในดินแดนตะวันตก จริงๆเรื่องราวเหล่านี้ไม่ใช่แค่ในยุคของเรา แต่มันมีมาตั้งแต่ในอดีตกาลแล้ว... คนเหล่านั้นพยายามสร้างวาทกรรมความรุนแรงกับศาสนาอิสลาม เพื่อจุดประสงค์หลายๆอย่างทั้งในเชิงเศรษฐกิจ ธุรกิจน้ำมัน อาวุธ ฯ”

(กองบรรณาธิการ เพจ “Wartani” 22 ตุลาคม 2562)

ในบริบทประเทศไทยก็เช่นกันหากย้อนดูในส่วนที่วิเคราะห์เนื้อหาจะพบว่าทั้ง 2 เพจนี้มีภูมิหลัง และตัวตนของการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้เหมือนกัน โดยต่างอธิบายถึงลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ที่ไม่ได้มีความแตกต่างกับบริบทสังคมโลกมากนักในมิติของการนำเสนอข่าวสารที่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของเหตุการณ์รุนแรง กับชาวมุสลิมในพื้นที่ดังกล่าว

เช่นเดียวกับประเทศไทย ก็มีการนำเสนอข่าวในลักษณะนี้ เช่น เมื่อมีเหตุความรุนแรงของคนที่ไม่ใช่มุสลิมก็จะมี การนำเสนอดัวยุคคนทั่วไปไม่ได้บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์หรือศาสนา แต่เมื่อเป็นชาวมุสลิม จะมีการกำหนดบทบาทอย่างเหมารวมว่าเป็นพวกหัวรุนแรงในทันที

(เจ้าของเพจ “Muhammad Rusdy sheikh Haroon” 23 ตุลาคม 2562)

“มันคล้ายกับมุมมองของคนกรุงเทพที่มีต่อ 3 จังหวัด ที่มีรูปแบบเดียวกันที่คนเหล่านั้นพยายามสร้างวาทกรรมความรุนแรงกับศาสนาอิสลาม เพื่อจุดประสงค์หลายๆอย่าง”

(กองบรรณาธิการ เพจ “Wartani” 22 ตุลาคม 2562)

จากคำอธิบายในข้างต้นไม่เพียงจะให้ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาอิสลามในมุมมองสังคมโลก หรือแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างบทสัมภาษณ์ และเนื้อหาที่ปรากฏในเฟซบุ๊กเพจเท่านั้น แต่ยังแสดงถึงการสร้างตัวตนที่สองของทั้งสองเพจ และอีกอื่น ๆ ที่ต้องการจะนำเสนอภาพของอิสลามในมุมมองทั้งจากคนในพื้นที่ รวมถึงจากชนชาวมุสลิมเองผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ที่เปรียบเสมือนพื้นที่ใหม่ที่มอบโอกาสให้ทุกฝ่ายได้สามารถสร้าง และนำเสนอเนื้อหาได้ด้วยตนเอง

แต่กระนั้น แม้ว่าสื่อมวลชนจะเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบสร้างภาพของศาสนาอิสลามจนก่อให้เกิดกระแสตีกลับต่างๆมากมาย แต่เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” ก็ได้ให้ความเห็นว่สื่อเป็นเพียงเครื่องมือในการประกอบสร้างความชอบธรรมของกลุ่มประเทศมหาอำนาจของโลกในการสร้างความชอบธรรมเพื่อเข้าไปแทรกแซงกลุ่มประเทศในตะวันออกกลางเพื่อผลประโยชน์ทางการเมือง และเศรษฐกิจ

“สำหรับผมมันเริ่มเกิดจากในอิรัก มันมีคนข้างนอกเข้าไปจัดการความสงบในประเทศเขา ซึ่งคนข้างนอกมองว่า ชัดตัมฯ เป็นเผด็จการ และสร้างความวุ่นวาย โดยอ้างว่าเป็นภัยคุกคามโลก มีอาวุธทางสงครามที่อันตราย เสรีก็เข้าไปทำลายประเทศเขา ต่อมาซีเรีย ก็มีเหตุการณ์ในลักษณะเดียวกัน จนมาถึงเยเมน อีกที่สรุปได้ว่าความวุ่นวายที่เกิดขึ้นเกิดจากประเทศที่เข้ามาแทรกแซง”

(เลขานุการจุฬาราชมนตรี 18 พฤศจิกายน 2562)

โดยในส่วนนี้เพจ “Banjong Binkason” ได้ขยายความถึงสาระสำคัญในข้างต้นเป็นความเห็นที่เชื่อมโยงกับผลประโยชน์ทางการเมือง และเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศตะวันตกโดยตรง โดยได้อธิบายว่ากลุ่มประเทศตะวันออกกลางที่มีทรัพยากรน้ำมันนั้นมีความต้องการที่จะซื้อขายกันในระบบอุปสงค์ทองคำ (Gold Demand) ในการซื้อขายน้ำมัน ซึ่งทำให้เงินดอลลาร์นั้นไม่มีค่าสำหรับการซื้อขาย จึงเป็นที่มาของการผลิตซ้ำภาพของอิสลามในด้านลบต่างๆที่ตามมา

“ประเด็นเกี่ยวกับทางด้านเศรษฐกิจซึ่งอิสลามนั้นมีแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปจากทุนนิยมที่พื้นฐานของมันอยู่บนระบบดอกเบี้ย แต่การมาของอิสลามนั้นห้ามเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับดอกเบี้ย หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 มีการตกลงกันในชาติที่ค้าขายกันกับสหรัฐอเมริกาว่าในการซื้อขายแลกเปลี่ยนกันนั้นมันต้องมีสกุลเงิน และทำการตกลงกันว่า 35 ดอลลาร์ เท่ากับทองคำ 1 ออนซ์ หากใครจะเอาเงินดอลลาร์นั้นต้องเอาทองคำไปให้สหรัฐอเมริกา กล่าวคือหากใครต้องการเงิน หรือธนบัตรจะต้องส่งทองไปให้อเมริกาพิมพ์เป็นธนบัตรให้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมกันในด้านเศรษฐกิจ ฉะนั้นโลกมุสลิมจึงตัดสินใจที่จะต้องกลับไปสู่ระบบเงินอิสลาม หรือ Gold Demand จึงทำให้สหรัฐอเมริกาไม่พอใจ เพราะนาย ชัดตัม ฮุสเซน ไม่ยอมรับเงินดอลลาร์สหรัฐในการขายน้ำมัน แปลว่าเงินสหรัฐไม่มีค่า จึงเป็นการกำจัดชัดตัม ยึดประเทศอิรัก และยึดบ่อน้ำมัน รวมถึงการบังคับขายน้ำมันด้วยเงินดอลลาร์ เพื่อให้เศรษฐกิจโลกยอมรับเงินดอลลาร์ต่อไป”

ประเด็นในข้างต้นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงปัจจัยภายนอก และสาเหตุของการนำเสนอภาพของศาสนาอิสลามในแง่ลบผ่านสื่อมวลชน ซึ่งจากผลิตซ้ำภาพเหล่านั้น กลายเป็นภาพเหมารวมจากในสังคม

นอกจากนี้เพจ “Banjong Binkason” ได้เสริมอีกด้วยการรับรู้ความเป็นอิสลามในด้านลบนั้นเกิดจากการไม่เข้าใจ หรือความเข้าใจที่ผิด โดยอธิบายว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นก็มิสาเหตุมาจากความไม่เข้าใจในศาสนาของตนที่นับถือซึ่งมีจุดร่วมเดียวกันกับศาสนาอิสลาม และอีกหลากหลายศาสนาทั่วโลก ที่ต้องการให้ศาสนิกของตนยึดมั่นถือมั่นในหลักธรรมเพื่อที่ให้ตัวเองพ้นทุกข์จากโลกนี้ ซึ่งความเห็นข้างต้นนั้นสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของผู้นำศาสนาที่มีความรู้ และนำเสนอข้อมูลเชิงวิชาการด้านศาสนาด้วยเช่นกัน

“ผมคิดว่าเขาไม่เข้าใจอิสลาม หรืออาจจะเข้าใจผิด ความจริงแล้วในเรื่องของการเข้าใจผิดในอิสลามมันเกิดจากการที่เขาไม่เข้าใจแม้แต่ศาสนาของเขาเอง ถ้าเขาเข้าใจศาสนาของเขาเองแล้ว เขาก็จะมองเห็น Platform ร่วมกันของทุกศาสนา เพราะทุกศาสนามันจะมี Platform กว้างที่ทุกศาสนามีจุดร่วมกันได้ ถ้าหากว่าศึกษาให้ถึงแก่นธรรมของศาสนา แต่ถ้าหากว่าเขาไม่ได้เข้าไปถึงแก่นธรรม ก็เป็นปกติที่เมื่อไม่รู้ของตนเองก็กลายเป็นไม่รู้ของคนอื่น”

(เจ้าของเพจ “Banjong Binkason 31 ตุลาคม 2562)

จากคำอธิบายในข้างต้นนั้นแสดงถึงความเข้าใจที่มีต่อศาสนาอิสลามในสังคมที่ไม่มีมากพอ บวกกับปัจจัยจากอิทธิพลของสื่อกระแสหลักที่ผลิตซ้ำภาพความรุนแรงควบคู่กับอิสลาม ส่งผลให้ทัศนคติ และการรับรู้ของคนในสังคมเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่สื่อนำเสนอ กล่าวโดยสรุปในประเด็นนี้ได้ว่าชุดความคิดของกลุ่มที่เชื่อว่าภาพตัวแทนของศาสนาอิสลามที่เป็นไปในทิศทางลบนั้น เชื่อว่าทั้งหมดเกิดขึ้นจากการใช้สื่อกระแสหลักเป็นเครื่องมือในการผลิตซ้ำภาพความรุนแรงที่ในการหาความชอบธรรมในการคุกคามประเทศต่าง ทั้งนี้ก็เนื่องจากผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

ภาพในด้านลบจากปัจจัยภายใน

ในขณะที่เดียวกันกลุ่มที่เชื่อว่าภาพของศาสนาอิสลามที่เป็นไปในด้านลบนั้นเกิดขึ้นจากปัจจัยภายในมีความเห็นที่น่าสนใจเช่นกัน แม้จะมีความเห็นที่ตรงกันในด้านอิทธิพลของสื่อมวลชนในการประกอบสร้างภาพลักษณะดังกล่าว จนก่อให้เกิดโรคหวาดกลัวอิสลาม (Islamophobia) ขึ้นในสังคม แต่กระนั้นผู้วิจัยก็ยังพบคำอธิบายในลักษณะของกลุ่มสุดโต่งมุสลิมที่กระทำการรุนแรงและนำเอาศาสนาอิสลามไปอ้าง ทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้เกิดจากความอ่อนแอของมุสลิมด้วยกันเองที่ไม่ได้ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่สังคมมากพอ โดยเฉพาะ “alissuassaming.org” ซึ่งว่าเพื่อความเป็นธรรมเราควรจะต้องกลับมามองที่มุสลิมเราก่อน ในสังคมขนาดย่อนั้น ถ้าเกิดกลุ่มมุสลิมมีการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักศาสนาทุกอย่างแล้วนั้นปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่สามารถขยายใหญ่มาดังที่เกิดในปัจจุบัน

“คือเราจะต้องมองที่มุสลิมก่อน ก่อนที่จะไปมองคนอื่น เราไม่สามารถไปโทษเขาได้ ถ้าเขาไม่รู้จริงๆ ดังนั้นประเด็นมันจึงอยู่ที่การปฏิบัติตนของมุสลิม ถ้ามุสลิมปฏิบัติตนดีถูกต้อง ไม่ทำสิ่งที่ขัดต่อหลักการศาสนา มันก็นำเสนออิสลามในรูปแบบที่ถูกต้อง แต่ถ้าเรามีความเข้าใจอิสลามที่น้อย หรือคลาดเคลื่อนบิดเบือน มันก็เท่ากับการทำลายอิสลามโดยตรง มันไม่มีศาสนิกชนใดที่จะทำลายศาสนาของตนได้เท่าตนเอง”

(เจ้าของเพจ “aliskasaming.org” 19 พฤศจิกายน 2562)

เช่นเดียวกันกับเพจ “สวรรค์ในบ้าน” ที่มีความเห็นตรงกันว่าสาเหตุมันเกิดจากสังคมมุสลิมเราเอง อีกทั้งยังชี้แจงถึงคำสอนของศาสดามุฮัมมัดที่อธิบายถึงความยืดหยุ่นทางศาสนา ที่ทำให้อิสลามสามารถอยู่ร่วมกับความเป็นสากล และโลกสมัยใหม่ได้ด้วยเช่นกัน

“ผมว่าไม่มีใครทำให้อิสลามตกต่ำได้เท่ากับเราเองครับ ทั้งจากกลุ่มหัวรุนแรง รวมถึงกลุ่มคนที่ในบางประเทศที่เขาห้ามในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์มุสลิม ซึ่งเขาอาจจะมองว่าเราสุดโต่ง และเป็นผลร้ายต่อชาวมุสลิม ทั้งที่จริงแล้วคำสอนของท่านนบีฯ มีบอกไว้ว่าถ้าเราทำตามอัตลักษณ์ของเราแล้วเป็นอันตรายก็ไม่จำเป็นต้องทำเพื่อเป็นผลดีแก่ตนเอง และศาสนาอิสลาม เพราะอิสลามถูกส่งมาเพื่อให้เราสันติครับ อะไรที่ทำให้ศาสนาอิสลามเกิดภาพลบ ก็ให้เราหลีกเลี่ยงมากกว่า”

(ผู้ดูแลเพจ “สวรรค์ในบ้าน” 10 พฤศจิกายน 2562)

จากคำอธิบายดังกล่าวนี้สามารถวิเคราะห์ที่ได้ถึงความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์ในการทำเพจ ของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) จึงมีความเชื่อมโยงกับสถานการณ์เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ในปัจจุบันที่ผู้คนยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนจากการนำเสนอของสื่อกระแสหลัก รวมถึงการกระทำความรุนแรงของกลุ่มมุสลิมสุดโต่ง ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสารถึงความเป็นอิสลามเพื่อให้สังคมเข้าใจในหลักคำสอนที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม นอกจากนี้จุดประสงค์ดังกล่าวนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของนักวิชาการในการให้ความรู้ความเข้าใจร่วมกันของคนในสังคมอีกด้วย

ในส่วนของกลุ่มมุสลิมสุดโต่งนั้นกลุ่มตัวอย่างทุกเพจที่มีความเห็นในทิศทางนี้ต่างยอมรับว่ามุสลิมทุกคนล้วนต้องยอมรับความจริงว่ามันเกิดขึ้นโดยฝีมือของกลุ่มก่อการร้ายต่างๆสร้างสถานการณ์ หรือสร้างความไม่สงบในหลายพื้นที่ที่อ้างมาจากคำสอน และจริยวัตรของศาสนามาใช้เพื่อความชอบธรรม และไม่ควรร้อถึงกลุ่มต่างๆที่มีความขัดแย้งทั้งจากประวัติศาสตร์ รวมถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจต่างๆ

“ภาพลักษณ์ของอิสลามในปัจจุบันนี้ เกิดจากสื่อกระแสหลัก หลายครั้งที่เราเห็นการนำเสนอข่าวออกไปในสื่อกระแสหลักจะพบว่าศาสนาอิสลามที่ถูกนำเสนอไปเป็นภาพลักษณ์ที่จะบอกว่ามันไม่ใช่ความเป็นจริงก็เห็นจะไม่ได้ เพราะจริงๆ แล้วสิ่งที่เขานำเสนอก็คือสิ่งที่เกิดขึ้นบนโลกจริงๆ และมักเกิดขึ้นในสังคมมุสลิมจริงๆ ถ้าจะมุ่งไปในมิติของการก่อการร้าย เราจะบอกว่ามันไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามมันก็ไม่จริงเสมอไป เพราะว่าคำอ้างของพวกเขานั้นมันก็มาจากกูรออันและฮะดีษ (จริยวัตรศาสนา) เข้ามาอ้าง”

(เจ้าของเพจ “SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์” 30 ตุลาคม 2562)

“มันเป็นเรื่องน่าเบื่อว่ายิว (Jewish) อยู่เบื้องหลังทุกเรื่อง ซึ่งเรากลับไม่ดูตนเองในคัมภีร์ก็ได้บอกไว้ชัดเจนว่า ‘อย่าฆ่าตัวของท่านทั้งหลายเอง’ ความหมายในที่นี้คืออย่าฆ่ากันเอง เพราะเราเหมือนกับเรือร่น้ำเดียวกัน ฉะนั้นมันก็ต้องมองในลักษณะว่าเราก็คือส่วนหนึ่งของมุสลิมโลก ปัญหาที่เกิดขึ้นมันก็ต้องดูจากปัญหาภายในก่อน ประเด็นคือเราต่างหากที่บกพร่อง เราไม่บอกให้เขาเข้าใจ เมื่อเขาไม่เข้าใจแล้วย่อมเกิดอคติเป็นธรรมดา จากในคัมภีร์ได้กล่าวไว้ว่า “มนุษย์มักเป็นศัตรูกับสิ่งที่ตนไม่รู้จัก”

(เจ้าของเพจ “aliskasaming.org” 19 พฤศจิกายน 2562)

จากคำกล่าวในข้างต้นชี้ให้เห็นว่าทุกเพจเชื่อว่าการกล่าวโทษผู้อื่นไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ถูกจุด เพราะจะเป็นการกล่าวโทษกันไปมาไม่จบสิ้นมีแต่จะสร้างความขัดแย้งมากขึ้น ซึ่งทางออกที่ดีที่สุดนอกจากการยอมรับว่าปัญหามันเกิดขึ้นที่สังคมมุสลิมด้วยกันเองแล้วนั้น การร่วมมือกันสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามจึงเป็นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด ซึ่งจากความเห็นเหล่านี้สอดคล้องกับเนื้อหาต่างๆ ที่สื่อสารผ่านเพจของกลุ่มตัวอย่างที่เชื่อว่าปัญหาภาพตัวแทนในด้านลบของศาสนาอิสลามเกิดจากมุสลิมด้วยกันเอง

3.) สันติภาพอิสลามในความคิดของท่าน

สืบเนื่องจากประเด็นในข้างต้นที่แสดงความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยของการประกอบสร้างภาพของศาสนาอิสลามในด้านลบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่ปรากฏขึ้นจากสื่อมวลชนนั้นไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องตามหลักการศาสนา หากมองจากหลักคำสอนของศาสนาอิสลามนั้นส่งเสริมให้ชาวมุสลิมดำเนินชีวิตด้วยความสันติทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น จากการวิเคราะห์คำถามสัมภาษณ์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยพบการให้คำนิยามสันติภาพอิสลามที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือทุกกลุ่มชี้ให้เห็นว่าหลักคำสอนของศาสนาอิสลามนั้นพื้นฐานสอนให้ผู้ศรัทธาสร้างสันติภาพแก่สังคม และแสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกับทุกสังคมได้อย่างสงบสุข เท่าเทียม โดยเพจ “Muhammad Rusdy Sheikh Haroon”

อธิบายในส่วนนี้ว่าสันติภาพอิสลามนั้นมีความลึกซึ้ง และหยั่งรากฐานของคำสอนในอยู่ในระดับจิตใจ (Individual Direction) ของปัจเจกผ่านทั้งหลักศรัทธา และปฏิบัติ กระทั่งวันสำคัญทางศาสนาไว้โดยสมบูรณ์ และสามารถแสดงออกให้เห็นถึงความกลมเกลียวเป็นหนึ่งเดียวของศาสนาอิสลามไว้เช่นกัน

“ระบบคำสอนแห่งสันติภาพอิสลามถูกจัด และวางเอาไว้อย่างสมบูรณ์แบบแล้ว เพื่อให้ผู้ศรัทธาเข้าใจสามารถเดินตามเส้นทางเพื่อสันติได้ ดังนั้นมุมมองสันติภาพจึงสามารถนิยามได้ถึงการมีมิตรไมตรีระหว่างกัน จะมีการติดต่อญาติพี่น้องกันอย่างใกล้ชิด ในรูปแบบที่สันติเช่น การจับมือ โอบกอด ให้อภัยกัน กล่าวอวยพรกันและกัน ซึ่งภาพเหล่านี้จะขยายให้เห็นชัดเจนในช่วงเทศกาลสำคัญ ของศาสนาอิสลาม เช่น เดือนรอมฎอน วันฮารีรายอ เป็นต้น”

(เจ้าของเพจ “Muhammad Rusdy sheikh Haroon” 23 ตุลาคม 2562)

เช่นเดียวกันกับเพจ “Sub/อิสลาม/ไลฟ์สไตล์” และ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” ที่ชี้ให้เห็นถึงสันติภาพอิสลามที่มาจากคำสอนของอิสลามโดยตรงเช่นกัน โดยให้ความเห็นว่าสันติภาพอิสลามนั้นไม่ได้มีตัวบท หรือคำสอนที่แยกประเด็นออกมา แต่แฝงอยู่ในการปฏิบัติตามหลักการศาสนาอิสลามในทุกๆด้าน ซึ่งเป็นกฎระเบียบที่พระเจ้าได้วางเอาไว้เพื่อความสงบสุขร่วมกันของทุกสรรพสิ่ง

“หากเป็นคำจำกัดความสั้นๆของผมนั้นก็คือ หลักการของศาสนาอิสลามสั่งใช้ให้มนุษย์สร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นบนโลกโดยผ่านการปฏิบัติตามกฎและระเบียบที่พระเจ้าวางไว้ ถ้ามนุษย์ดำเนินตามระเบียบที่พระเจ้าวางไว้สันติภาพก็จะเกิดขึ้น”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (เจ้าของเพจ “SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์” 30 ตุลาคม 2562)

“เรามักจะให้ความหมายของอิสลามว่าความสงบที่เกิดจากการยอมจำนนต่อพระเจ้าเป็นเจ้า และเรายกตัวอย่างว่า ที่จักรวาลเราสงบเพราะว่าดวงดาวนับแสนล้านดวง ยอมจำนนต่อพระเจ้า เพราะฉะนั้นกฎของจักรวาลอัลลอฮ์สร้างไว้เพื่อความสงบสุข กฎของมนุษย์ก็เช่นกัน เพียงแต่มนุษย์มีเหมือนวัตถุในจักรวาล มนุษย์มีสติปัญญา และ Freedom of Choice”

(เจ้าของเพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” 31 ตุลาคม 2562)

ทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นถึงมิติของคำสอน รวมถึงตัวตนของศาสนาอิสลามผ่านเฟซบุ๊กเพจที่มีอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยยึดและให้ความสำคัญจากหลักคำสอนเป็นหลักในการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่แฝงอยู่ในเนื้อหาทุกอย่างที่ปรากฏบนเฟซบุ๊กเพจทั้งหลักศรัทธา หลักปฏิบัติ ตลอดจนจรรยาบรรณมาจากศาสนาอิสลาม และประยุกต์ใช้เข้ากับ

บทบาทของแต่ละกลุ่มแตกต่างกันออกไป ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยแบ่งสาระสำคัญ หรือประโยชน์ที่ค้นพบ จากความเห็นของกลุ่มต่างๆไว้ดังนี้

สังคมพหุวัฒนธรรม

ประเด็นที่น่าสนใจประการหนึ่งคือกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าศาสนาอิสลามไม่ได้สร้าง และนำเสนอสันติภาพในขอบเขตของมุสลิมด้วยกันเองเท่านั้นแต่ยังให้ความสำคัญ และเล็งเห็นถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีทั้งความแตกต่าง และความหลากหลายอย่างเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งเพจ “ Muhammad Rusdy Sheikh Haroon ” “ alisuasamong.org ” และ “ สำนักจุฬาราชมนตรี ” ชี้ให้เห็นว่าสันติภาพอิสลามนั้นจะต้องให้เกียรติ และเคารพในความแตกต่างกันอย่างเข้าใจ ไม่รุกรานและก่อปัญหาให้เกิดขึ้นในสังคม พร้อมทั้งเสริมอีกว่าศาสนาอิสลามนั้นถือกำเนิดมาในสังคมที่มีความหลากหลายทางความเชื่อ และเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมมาก่อน เพราะฉะนั้นวิธีการ และคำสอนนั้นจึงเอื้อให้เกิดความพยายามในการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ ด้วยการรับ และให้ความรู้ของกลุ่มวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ และความเชื่อที่แตกต่างกัน

“ สันติภาพอิสลามก็คือการไม่มีปัญหาต่อการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่จำเป็นต้องเป็นสังคมเชิงเดียวที่มีชาวมุสลิม แต่สันติภาพอิสลามคือเราต้องสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันท่ามกลางศาสนา เชื้อชาติ เพศ ที่แตกต่างกัน เราจะต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมนี้อย่างสันติเคารพซึ่งกันและกัน ไม่ละเมิดและรบกวนต่อกัน ”

(เจ้าของเพจ “ Muhammad Rusdy sheikh Haroon ” 23 ตุลาคม 2562)

ในประเด็นนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่าปัจจัยหลักของการอยู่ร่วมกันอย่างสงบ และเป็นพหุวัฒนธรรมนั้นมีพื้นฐานจากคำสอนของศาสนาอิสลามที่แสดงถึงการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญกับมนุษยชาติทุกคนบนโลกผ่านมุมมองของประชาชาติเดียวกัน ไม่ได้มีการแบ่งแยกกลุ่มชน หรือวัฒนธรรมใด ซึ่งเพจ “ สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม จุฬาราชมนตรี ” ได้ให้รายละเอียดในส่วนนี้ไว้ว่าแท้จริงแล้วสันติภาพอิสลามคือการมองทุกความแตกต่างอย่างเป็นธรรม และไม่สร้างความขัดแย้งผ่านการให้เกียรติซึ่งกันและกัน

“สันติภาพอิสลามก็คืออุมมะฮ์ (ประชาชาติเดียวกัน) การให้ความหมายของ Peace เรามองว่ามันคือประชาชาติเดียวกัน เรามองทุกๆคนมีความเป็นหนึ่งเดียวด้วยคุณธรรมไม่ว่าจะนับถือศาสนาอะไรก็ตาม อิสลามมอบสิทธิในทุกๆศาสนาได้ยืนหยัดกับความเป็นคุณธรรมของตนเอง และไม่ไปก้าวล่วงดูหมิ่นศาสนาอื่นๆ ไม่ไปก่อความรุนแรง สงครามต่างๆ เหล่านี้คือความหมายของประชาชาติเดียวกัน และสันติภาพอิสลาม ‘อุมมะตุ้ลวาฮิดะฮ์’²⁵”

(เจ้าของเพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมฯ” 8 พฤศจิกายน 2562)

ความยุติธรรม

นอกจากพัฒนาธรรมอันเป็นสาระสำคัญประการหนึ่งที่พบผ่านการวิเคราะห์บทในประเด็นดังกล่าวแล้วนั้น ความยุติธรรมเองก็เป็นรูปแบบสันติภาพอิสลามที่พบจากการสัมภาษณ์ด้วยเช่นกัน โดยเพจ “Banjong Binkason” “Wartani” “สมาพันธ์พันธมิตรนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” และ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮ์ Amanah Islamic Cooperative TH” ได้เสริมในประเด็นนี้ต่อจากสังคมพัฒนาธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของการให้เกียรติซึ่งกันและกันไว้ว่าการให้ความยุติธรรมในด้านต่างๆ เช่น การช่วยเหลือ หรือการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของตนได้อย่างเท่าเทียม เป็นต้น เหล่านี้ก็คือปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการสร้างสันติภาพตามวิถีของอิสลาม ผ่านคำสอนทั้งจรรยา มารยาท และหลักปฏิบัติทางศาสนาที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และสร้างความเท่าเทียมในทุกๆด้าน

เพจ “Banjong Binkason” และเพจ “สมาพันธ์พันธมิตรนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” เสนอว่าความสงบสุขในแบบฉบับสันติภาพอิสลามนั้นจำต้องอยู่บนหลักของความยุติธรรม มอบความเท่าเทียมแก่ทุกฝ่ายตามความเหมาะสม เคารพในสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล และสอดคล้องกับบทบัญญัติอิสลาม

“สันติภาพคือความสงบที่อยู่พื้นฐานของความยุติธรรม เพราะถ้าหากไม่ยุติธรรมก็คือสงบแบบราบคาบ ก็คือเหมือนกับเขาเอาปืนมาจ่อให้คุณต้องสงบ และความยุติธรรมในที่นี้ไม่ได้หมายความว่าทุกคนจะต้องมีเท่ากัน เหมือนกันในทุกๆอย่าง ทุกคนสมควรจะได้รับในสิ่งต่างๆตามที่ตนเองควรจะได้รับ สมมุติว่าคุณมีลูก 3 คน แต่ละคนมีรูปร่างที่ไม่เท่ากัน คนหนึ่งพอม อีกคนอ้วน เวลาคุณซื้อเสื้อผ้า คุณก็ต้องซื้อไซส์ที่เหมาะสมกับคนๆนั้น”

(เจ้าของเพจ “Banjong Binkason 31 ตุลาคม 2562)

²⁵ อุมมะตุ้ลวาฮิดะฮ์ เป็นคำภาษาอาหรับ มีความหมายว่าประชาชาติเดียวกัน ซึ่งในที่นี้หมายถึงมนุษยชาติทุกคนบนโลก

“สันติภาพของอิสลามในความคิดของผมก็คือความยุติธรรม การที่เราอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างกันได้ด้านต่างๆ แต่ทุกๆคนสามารถแสดงความตัวตนของตัวเองออกมาได้อย่างเท่าเทียม ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน ไม่มีการทะเลาะ มีแต่การสร้างความเข้าใจกัน เคารพในสิทธิเสรีภาพของแต่ละบุคคล”

(เลขาธิการสมาพันธ์นิสิตนักศึกษาฯ 26 ตุลาคม 2562)

ยิ่งไปกว่านั้นเพจ “สหกรณ์อิสลามอمانةฮ Amanah Islamic Cooperative TH” ได้ให้ความเห็นที่สามารถสรุปรวมถึงประเด็นดังกล่าวได้น่าสนใจ โดยได้อธิบายว่าสันติภาพอิสลามนั้นเปรียบเสมือน ผลิตผลของกระบวนการคำสอนของศาสนาอิสลาม อันเริ่มต้นมาจากความยุติธรรมและความเข้าใจในความเสมอภาคตามคำสอนของศาสนาอิสลามร่วมกัน

“อิสลามมันชัดเจนจากชื่ออยู่แล้วว่าเป็นสันตินะครับ ด้วยแก่นแท้คือสันติอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าคนจะมองอย่างไร สำหรับผมสันติภาพคือผลรวม คือเข้าหลอม จุดสิ้นสุดของกระบวนการ แต่จุดเริ่มต้นของมันคือความยุติธรรม มีการเข้าใจซึ่งกันและกัน ทุกๆคนเข้าใจ และไม่มีการเอารัดเอาเปรียบกัน”

(ผู้จัดการสหกรณ์อิสลามอمانةฮ 28 พฤศจิกายน 2562)

จากทั้ง 2 ประเด็นที่ค้นพบจากคำถามสัมภาษณ์ในข้างต้นนั้นชี้ให้เห็นถึงสันติภาพอิสลามในมุมมองของกลุ่มต่างๆที่ให้ความเห็นตรงกันว่าเป็นสิ่งที่มีมาแต่เดิม หรือรากฐานคำสอนของศาสนาอิสลามทั้งในหลักการศรัทธาที่ชี้ให้เห็นถึงความเป็นประชาชาติเดียวกันของมนุษยชาติ หลักปฏิบัติที่ชี้ให้เห็นถึงการช่วยเหลือเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงจรรยาบรรณที่ให้ความสำคัญกับเกียรติของความเป็นมนุษย์อันเท่าเทียมกัน ซึ่งในส่วนนี้สะท้อนให้เห็นถึงตัวตนของแต่ละกลุ่มที่มีลักษณะของการยึดนำหลักสันติภาพมาสื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์ผ่านหลักคำสอนของศาสนาอิสลามในทุกเพจ ซึ่งผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ถึงบทบาท และวิธีการสื่อสารสันติภาพอิสลามในหัวข้อต่อไป

4.) วิธีการสื่อสารตัวตนของเพจเชื่อมโยง หรือเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

สืบเนื่องจากคำถามสัมภาษณ์ในข้างต้นที่ได้วิเคราะห์ และอธิบายให้เห็นถึงมุมมองของแต่ละกลุ่มที่มีต่อสันติภาพอิสลาม ซึ่งในส่วนนี้จะเป็นการขยายมุมมองดังกล่าวมาสู่การนำเสนอ หรือวิธีการสื่อสารตัวตนของเพจที่เชื่อมโยงถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม โดยผู้วิจัยพบถึงสาระสำคัญในบทสัมภาษณ์ที่มีความสอดคล้องกับการวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในแต่ละเพจ ตลอดจนการแสดงออกถึงสันติภาพอิสลามตามบทบาทของแต่ละกลุ่มที่แตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มนักรการเมือง

และข้าราชการชั้นสูงที่มีการนำเสนอตัวตนสันติภาพอิสลามผ่านบทบาท และนโยบายสังคม พหุวัฒนธรรม หรือกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีการนำเสนอตัวตนผ่านบทบาทของการช่วยเหลือ สังคมอย่างเป็นเอกภาพ และเรียกร้องถึงความยุติธรรม เป็นต้น ทั้งนี้จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ใน ประเด็นข้างต้นนี้พบว่าทุกกลุ่มมีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านจรรยาบรรณ หรือจริยธรรมแห่งอิสลาม (Al-Akhlak) ที่ยึดแนวทางทั้งจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่าน ศาสดามาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบทบาทของแต่ละกลุ่ม ในส่วนนี้เพจ “aliskasaming.org” ชี้ให้เห็น ถึงความสำคัญของการนำเสนอความเป็นอิสลามผ่านรูปแบบดังกล่าวที่เปรียบเสมือนการขัดเกลาจิตใจ ของชาวมุสลิมให้มีการนำเสนอความเป็นอิสลามผ่านเจตนาที่มุ่งหวังให้สังคมเกิดการรับรู้ และเข้าใจถึง สันติภาพอิสลามที่แท้จริง ไม่ใช่การโอ้อวดในความรู้ของตนเพื่อให้เกิดสมดุลงแห่งความเข้าใจ อันนำมา สู่ความสงบสุขในสังคม

“สิ่งที่สำคัญที่สุดในการให้ความรู้แก่ชนศาสนาอื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจกัน จนนำไปสู่ สันติภาพนั้นคือการนำเอา ‘ใจ’ จริยธรรมของศาสนาอิสลามไป การเอาใจไปในที่นี้คือไม่ใช่ความตั้งใจ ที่จะไปอวดความรู้ของเรา แต่ใจในที่นี้คือการเป็นตัวแทนของศาสนาในการให้ความรู้ รวมถึงเป็น ความตั้งใจที่จะมอบความเข้าใจอันดีเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจ และใช้ชีวิตร่วมกันอย่าง สงบ”

(เจ้าของเพจ “aliskasaming.org” 19 พฤศจิกายน 2562)

เช่นเดียวกันกับกลุ่มผู้นำศาสนาเองก็ให้ความเห็นว่าการให้สังคมไม่ว่าจะในโลกกายภาพ หรือโลกออนไลน์ได้รับรู้ผ่านการกระทำของชาวมุสลิมเองให้เกิดการจดจำในด้านที่ดีก็สามารถลดภาพ ตัวแทนของศาสนาอิสลามในสื่อกระแสหลักให้หมดลงไปได้ ซึ่งปรากฏการณ์เหล่านี้ก็เคยเกิดในสมัย ศาสดามาแล้ว และท่านก็ใช้จรรยาบรรณแสดงให้เห็นถึงศาสนาอิสลามที่เป็นสันติภาพในการ แก้ปัญหาเหล่านี้

“ความเป็นมุสลิมที่แท้จริง ถ้าหากเราทำให้สังคมเห็นนั้น เขาจะจดจำได้ง่ายกว่าการที่เขาไป รับรู้จากแหล่งที่มาข้อมูลต่างๆ ที่ไม่ได้มาจากมุสลิม สาวกของท่านนบีท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า ‘ท่านจง เผยแพร่อิสลามโดยการที่ไม่ต้องพูดอะไร โดยการใช้จรรยาบรรณอิสลามที่ได้สอนเอาไว้’ ถ้าเรานำ ความเป็นอิสลามที่แท้จริงไปนำเสนอให้กับสังคมได้สัมผัส เขาก็จะเกิดการจดจำในด้านที่ดี ผมเชื่อว่า มันจะสามารถลดภาพความเป็นโจรของโลกได้หมดไป”

(เลขานุการจุฬาราชมนตรี 18 พฤศจิกายน 2562)

ดังนั้นอัตลักษณ์ร่วมของทุกกลุ่มในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นตั้งอยู่บนแนวทางจรรยาบรรณ และจริยธรรมอิสลามมาปรับใช้ในการนำเสนอความเป็นอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ผ่านการนำเสนอ และผลิตเนื้อหาในรูปแบบต่างๆด้วยตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างจากสิ่งที่พบในสื่อกระแสหลัก อีกทั้งยังไม่ได้เป็นการนำเสนอความเป็นอิสลามจากมุสลิมเองอีกด้วย ซึ่งในส่วนนี้ผู้วิจัยพบประเด็นย่อยของการสื่อสารตัวตนของเพจที่เชื่อมโยงถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่ในแต่ละกลุ่มมีลักษณะร่วมที่แตกต่างกันออกไปได้แก่

การสื่อสารตัวตนผ่านพหุวัฒนธรรม

อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่ถูกถ่ายทอดผ่านเฟซบุ๊กเพจที่แสดงให้เห็นถึงตัวตนของพหุวัฒนธรรมนั้น ส่วนใหญ่ผู้วิจัยพบความเชื่อมโยงของเนื้อหา และบทบาทในแต่ละเพจที่มีขอบเขตในบริบทสังคมไทยเป็นหลัก กล่าวคือเพจที่มีการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านเนื้อหาที่เชื่อมโยงหรือเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์ในสังคมไทยตลอดระยะเวลาที่เก็บข้อมูล ได้แก่ เพจ “ประชาชาติ – People’s Nation” “Muhammad Rusdy Sheikh Haroon” “สำนักจุฬาราชมนตรี” “aliskasaming.org” และ “สหกรณ์อิสลามอัศศิติก จำกัด” แม้ว่าแต่ละเพจจะมีการประยุกต์ตัวตนพหุวัฒนธรรมตามแต่ละบทบาทในการสื่อสาร แต่ทั้งหมดกลับเห็นตรงกันว่า การนำเสนอตัวตนในด้านดังกล่าวก็เพื่อต้องการให้สังคมเล็งเห็นถึงความสำคัญของพหุวัฒนธรรมที่สามารถลดความขัดแย้ง สร้างความเข้าใจ และเคารพซึ่งความหลากหลายร่วมกัน โดยในส่วนนี้เพจ “ประชาชาติ – People’s Nation” ได้ให้ความเห็นในมิติทางการเมืองไว้นโยบายพหุวัฒนธรรมคือทางออกของปัญหาความขัดแย้งในประเทศไทยทั้งบริบททางการเมือง หรือความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ทั้งหมดนี้ถ้าหากสังคมเห็นจุดร่วมของการอยู่ร่วมกันในความหลากหลายอย่างเสมอภาคตามหลักการอิสลามแล้วนั้นก็จะสามารถสร้างความสงบสุขในสังคมไทยได้

“ที่ผ่านมามีคนไทยมีความแตกแยก มีความแบ่งแยกทางความคิดอย่างรุนแรง ทั้งที่เราคือคนที่อยู่ในชาติ สังคม และพูดภาษาเดียวกัน ดังนั้นทางออกคือพหุวัฒนธรรม คือเราจะต้องอยู่ด้วยกันให้ได้ แม้ว่าจะมีความแตกต่างทางความคิด ความเชื่อ ชาติพันธุ์ หรืออื่นๆ ความเสมอภาคคือสิ่งสำคัญ ดังนั้นนโยบาย และหลักสันติภาพของพรรคจึงเน้นในเรื่องของความเสมอภาค แก่ทุกชนชาติ ทุกศาสนา และกลุ่มคนต่างๆที่มีอัตลักษณ์เฉพาะของตนเอง”

(เจ้าของเพจ “ประชาชาติ – People’s Nation” 23 ตุลาคม 2562)

ในขณะที่กลุ่มผู้นำศาสนาได้เล็งเห็น และปรับรูปแบบให้สอดคล้องกับแนวทางของกลุ่มด้วยกัน โดยสาระสำคัญนั้นพบว่าเพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” มีความพยายามที่จะนำเสนอความเป็นอิสลามที่ถูกต้องให้สังคมไทยได้รับรู้ผ่านวิธีการนำเสนอสันติภาพอิสลามด้วยกับทางสาย

กลาง โดยในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มที่เชื่อมโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยการนำแนวคิดของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชการที่ 9 มาปรับใช้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ของทั้งชาวมุสลิมต่อสังคมไทย และชาวไทยต่อหลักการศาสนาอิสลามด้วยเช่นกัน

“วิถีของสำนักจุฬาราชมนตรีที่ทำการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการอิสลามที่แท้จริงในทางสายกลาง การเผยแพร่ศาสนาอิสลามในรูปแบบของ “พหุวัฒนธรรม” หรือ “พหุศาสนา” เรายึดจุดนี้เข้ามาในการเผยแพร่ให้ทั้งคนที่เป็นมุสลิม และไม่ใช่มุสลิมได้รับทราบว่าเราจะต้องทำด้วยอย่างไร โดยมีการดำเนินการตามคำดำรัสของในหลวงรัชการที่ 9 ที่กล่าวว่า ‘เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา’ จริงๆถ้าหากว่าทั้งเราเข้าใจตนเอง ว่าตนเองทำอะไรได้หรือไม่ได้ รวมถึงการเข้าใจคนอื่นว่าเขาทำอะไรได้หรือไม่ได้ เมื่อเข้าใจซึ่งกันและกันแล้ว พูดคุยกันได้แล้ว การพัฒนาในด้านต่างๆจึงก่อเริ่มขึ้น ถ้ายึดตรงนี้ทุกฝ่ายจะอยู่อย่างมีความสุข”

(เลขานุการจุฬาราชมนตรี 18 พฤศจิกายน 2562)

ประเด็นที่น่าสนใจคือนอกจากจะให้ความรู้แก่ผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมแล้วนั้น การให้ความรู้แก่ผู้ที่เป็นมุสลิมเพื่อสร้างจุดร่วมแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกันจึงถือเป็นประเด็นที่สำคัญมากเช่นกัน โดยในส่วนนี้เพจ “aliskasaming.org” ได้อธิบายไว้ว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่มุสลิมจะต้องมองชนต่างศาสนิกในแง่บวกก่อนเสมอ หรือกล่าวคือความเข้าใจที่ผิดพลาดของผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมนั้นมันเกิดได้จากสิ่งที่เขารับรู้มาแบบผิดๆ หรือไม่ได้รับการให้ความรู้ที่ถูกต้อง

“เราต้องมองว่าความเข้าใจผิด หรือคำถามของเขามันไม่ได้เกิดจากอคติเสมอไปอาจเกิดจากความไม่รู้จริงๆ สำคัญที่สุดคือการตอบอย่างมีเหตุผล และให้อยู่ในกรอบของคำถาม และหลักการของศาสนาอย่างชัดเจน โดยไม่ใส่อารมณ์ตนเอง หรือความคิดเห็นตนเองเข้าไป”

(เจ้าของเพจ “aliskasaming.org” 19 พฤศจิกายน 2562)

ดังนั้นการสร้างตัวตนแห่งพหุวัฒนธรรมนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่เป็นมุสลิมจะต้องรู้ในประเด็น หรือหลักการของศาสนาอื่นๆด้วยเช่นกัน เพื่อความเข้าใจกันของทั้งสองฝ่ายอันนำมาซึ่งความสงบสุขในสังคมไทย

“ที่สำคัญที่สุดคือการนำเสนอ หรือสื่อสารกับคนมุสลิมด้วยกันเองว่าให้มองคนต่างศาสนาในลักษณะใด ปฏิบัติกับเขาอย่างไร แสดงมารยาทที่ดีแก่คนต่างศาสนิกเพื่อการจุดร่วมแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันเป็นบ่อเกิดแห่งสันติภาพตามวิถีทางของอิสลาม”

(เจ้าของเพจ “aliskasaming.org” 19 พฤศจิกายน 2562)

จากความเห็นทั้งหมดแสดงได้ว่าการสื่อสาร หรือการสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นไม่เพียงแต่การนำเสนอความเป็นอิสลามในด้านต่างๆให้สังคมได้รับรู้เท่านั้น แต่ชาวอิสลามเองก็ต้องเรียนรู้ความแตกต่างในประเด็นความเชื่อ หรือวิถีชีวิตอื่นๆในสังคมเพื่อสร้างดุลยภาพแห่งความเข้าใจ และก่อให้เกิดสันติภาพขึ้นในสังคมด้วยเช่นกัน

การสื่อสารตัวตนผ่านเอกภาพมนุษยชาติ

การนำเสนอตัวตนดังกล่าวพบว่ามี การสื่อสารผ่านประเด็น หรือเนื้อหาที่มีความเป็นสากล กล่าวคือในแต่ละเพจที่สื่อสารตัวตนด้านเอกภาพของมนุษยชาตินั้นมีวิธีการนำเสนอที่ชี้ให้เห็นถึงหลักการของศาสนาอิสลามที่เป็นสากล และสามารถปรับใช้ให้เข้ากับทุกบริบทสังคมเพื่อสร้างความสงบสุข ซึ่งจากการวิเคราะห์ในส่วนเนื้อหาในแต่ละกลุ่มแม้จะมีการนำเสนอตัวตนดังกล่าวที่แตกต่างกันออกไปตามบทบาทก็ตาม แต่ยังพบอัตลักษณ์ร่วมกันของทุกเพจก็คือการให้ความยุติธรรมและเคารพซึ่งความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันชน” ที่มีบทบาททางกายภาพในการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามแก่สังคม และได้ให้มุมมองของการนำเสนอตัวตนด้านเอกภาพร่วมกันของมนุษยชาติไว้ว่า คำสอนของศาสนาอิสลามนั้นคือการนำเสนอผู้คนให้เข้าใจ และรู้จักแนวทางการดำเนินชีวิตของพระเจ้า ด้วยกับมิตรภาพที่ดี ทศนคติที่ดีบนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ร่วมกัน หากเรามีมุมมอง และสร้างความประทับใจครั้งแรกที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ที่ดี และสันติภาพมันก็จะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความเข้าใจซึ่งกันและกัน

“วิธีการนำเสนอตัวตนที่มีสันติภาพคือการสร้างมิตรภาพที่ดี ไม่รังเกียจในความแตกต่าง ผมบอกทีมงานในมุลนิธิเสมอว่าคนที่เขาสนใจ และเดินมาในมุลนิธินี้มาสมัครเรียน พระเจ้าได้มอบของขวัญมาให้เรานะ เราต้องมีทัศนคติที่ว่าทุกคนที่สนใจอิสลามคือของขวัญที่พระเจ้าทรงมอบให้เรา พอมองโลกในแง่ดี ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันมันดีขึ้น”

(ประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันชน 31 ตุลาคม 2562)

ซึ่งในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าวิธีการสื่อสารตัวตนของสันติภาพอิสลามในมิติของตัวตนเอกภาพมนุษยชาตินั้นมีลักษณะที่เหมือนกับตัวตนพหุวัฒนธรรมก็คือการนำเสนออิสลามด้วยกับจรรยา มารยาทอันดี หรือก็คือการแสดงให้เห็นถึงความเป็นเอกภาพร่วมกันของมนุษย์ทุกคน และชี้ให้เห็นว่าศาสนาอิสลามนั้นไม่ใช่กลุ่มวัฒนธรรมที่แปลกแยก และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้กับทุกสังคม ทุกศาสนาอย่างสันติ นอกจากนี้เพจ “Banjong Binkason” ได้เสริมจากมุมมองของว่าทุกศาสนานั้นมีเอกภาพทางด้านศาสนาร่วมกันคือการไม่ละเมิด และรักษาเกียรติของความเป็นมนุษย์ร่วมกัน

“ผมจะสื่อสารในลักษณะที่บอกให้ทุกคนได้รู้ว่าวัตถุประสงค์ของศาสนาดีเหมือนกันหมด ถ้าหากว่าใช้ Term ของภาษาอาหรับ เขาจะเรียกว่า ‘มะกอคิดซารีอะฮ์’²⁶ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของศาสนาอิสลาม คือ การรักษาชีวิต รักษาศาสนา รักษาสติปัญญา รักษาเชื้อสาย รักษาทรัพย์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของทุกศาสนา เป้าประสงค์สำคัญของผมคือผมต้องการให้เขาเห็นจุดร่วมของทุกศาสนา ซึ่งมันคือวัตถุประสงค์หลักในการนำเสนอของผม”

(เจ้าของเพจ “Banjong Binkason 31 ตุลาคม 2562)

ดังนั้นการนำเสนอตัวตนด้านเอกภาพแห่งมนุษยชาติในข้างต้นจึงเป็นการอธิบายในมิติของนามธรรมที่แสดงความเป็นประชาชาติเดียวกันของมนุษย์ทุกคน อย่างไรก็ตามจากบทสัมภาษณ์ผู้วิจัยยังสามารถวิเคราะห์ได้ในมิติของรูปธรรมด้วยเช่นกัน โดยเป็นในส่วนของ การรักษาเกียรติแห่งมนุษย์ หรือการให้สิทธิเสรีภาพแก่ปัจเจกบุคคล ที่สะท้อนให้ผ่านกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม และกลุ่มนักธุรกิจผ่านการช่วยเหลือทั้งทางด้านมนุษยธรรม หรือการเรียกร้องซึ่งความยุติธรรมแก่สังคม ดังจะเห็นได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาส่วนก่อนหน้า²⁷ ซึ่งในแต่ละเพจนั้นได้แสดงถึงเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือสังคมผ่านตัวตนเอกภาพมนุษยชาติ โดยเพจ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” ได้ให้ความเห็นที่สะท้อนถึงสันติภาพอิสลามได้น่าสนใจโดยอธิบายว่าการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์นั้นเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนในการต่อต้านความอยุติธรรมเพื่อรักษาซึ่งเกียรติของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ดังที่ท่านศาสดาได้เคยปฏิบัติไว้ในอดีตก่อนหน้า²⁸

“สาระสำคัญของศาสนาอิสลามคือเป็นการต่อต้านความอยุติธรรมในทุกรูปแบบ การที่เราเป็นมุสลิมคนหนึ่งเราไม่สามารถยอมให้ผู้อื่นทำการอยุติธรรมต่อทั้งตัวเรา และบุคคลคนอื่นได้ ซึ่งมันผิดกับ Core Concept หลักของการเป็นมุสลิมอยู่แล้ว แม้กระทั่งในอดีตก็ตาม ท่านศาสดาเองก็แสดงออก และต่อต้านต่อความอยุติธรรมในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเขาจะใช้ หรือไม่ใช่มุสลิมก็ตาม”

(เลขาธิการสมาพันธ์นิสิตนักศึกษาฯ 26 ตุลาคม 2562)

ในส่วนนี้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารผ่านบทบาทของแต่ละเพจนั้นไม่ได้ได้อยู่ภายใต้กรอบของ เชื้อชาติ จริยธรรม ศาสนา ชนชั้น แต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักการศาสนาอิสลามที่มอบความเท่าเทียมแก่มนุษย์ทุกคนในฐานะลูกหลานของอาดัมร่วมกัน โดยในส่วนนี้เพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม” ได้อธิบายประกอบคำวิเคราะห์

²⁶ มะกอคิดซารีอะฮ์ หมายถึง เจตนารมณ์แห่งกฎหมายอิสลาม หรือคือรากฐานแห่งกฎหมายอิสลามตามแต่ละฉบับซึ่งเชื่อมโยงถึงการรักษาสติมนุษยชาติตามหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไปได้แก่ 1. รักษาศาสนา 2. รักษาชีวิต 3. รักษาสติปัญญา 4. รักษาทรัพย์สิน 5. รักษาเชื้อสาย (ตระกูล)

ในข้างต้นไว้อย่างครอบคลุม เป็นการชี้ให้เห็นว่าการช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่มีการแบ่งแยกนั้นจะสามารถข้ามกรอบความแตกต่างดังกล่าว และมีความเป็นประชาชาติเดียวกันได้

“เราเชื่อว่า การช่วยเหลือผู้อื่น ด้วยคุณธรรม จริยธรรมตามหลักการศาสนาอิสลาม จะนำไปสู่ความรู้สึกร่วมของการเป็นประชาชาติเดียวกันอย่างแท้จริง สามารถทำลายกำแพงของความคลั่งชาติ ความเห็นแก่ตัว การโดดเดี่ยวตนเอง และก่อให้เกิดการร่วมมือ ร่วมใจซึ่งกันและกันได้อีกด้วย”

(เจ้าของเพจ “สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมฯ 8 พฤศจิกายน 2562)

5.) บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ที่ส่งผลต่อการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

จากประเด็นดังกล่าวกลุ่มตัวอย่างทุกคนเห็นตรงกันว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นพื้นที่เสรีในการสื่อสารสันติภาพอิสลาม อีกทั้งยังเป็นพื้นที่สำคัญในการนำเสนอความเป็นอิสลามที่ถูกต้องตามหลักการศาสนา ซึ่งทุกเพจเห็นตรงกันว่าปัจจัยสำคัญที่จะขับเคลื่อนความเข้าใจที่ถูกต้องและอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของสื่อ แต่ขึ้นอยู่กับผู้ผลิตเนื้อหา หรือผู้ส่งสารเป็นสำคัญ

“คนที่อยู่หลังคีย์บอร์ดคือคนสำคัญ คนที่ควบคุมสื่อสำคัญ ถ้าเขาพิมพ์ข้อความที่ถูกต้องไป แม้ว่าคนร้อยคน จะมองเห็นสิ่งที่ถูกเพียง 20 คน เราก็ให้ความรู้กับคน 20 คน และคนเหล่านี้ก็จะพูดและขยายข้อความเหล่านี้ออกไปอีกด้วย ด้วยกับคุณสมบัติของสื่อสังคมออนไลน์”

(ผู้ดูแลเพจ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” 11 พฤศจิกายน 2562)

นอกจากผู้ส่งสารคือปัจจัยสำคัญแล้วนั้นเพจ “aliskasaming.org” เองก็ได้เสริมอีกด้วยว่าตัวสารที่ส่งออกไปนั้นก็มีความเชื่อมโยงกับผู้ส่งสาร และมีความสำคัญที่มากเช่นกัน โดยระบุว่าองค์ความรู้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่ยาก จนถึงยากนั้นต้องใส่ใจ และให้ความสำคัญในทุกๆด้านเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาความสับสนในสังคม จนอาจจะส่งผลต่อความเข้าใจอันซึ่งกันและกันในสังคมไทย

“อยู่ที่คนส่งสารส่วนหนึ่ง และอยู่ที่สารอีกส่วนหนึ่ง คนส่งสาร ส่งอย่างไร ลักษณะอย่างไร สารนั้นชัดเจนแค่ไหน แล้วถ้าองค์ความรู้ที่ให้แล้วมันเป็นปัญหาได้เสีย และเกิดความสับสนใจสังคม หรือมันเป็นข้อมูลในด้านเดียว เรามีความจำเป็นที่จะต้องสอดแทรกเติมเต็ม ให้เกิดความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกันระหว่างศาสนาในสังคมไทย และไม่มีอคติต่อเรา”

(เจ้าของเพจ “aliskasaming.org” 19 พฤศจิกายน 2562)

จากคำอธิบายในข้างต้นนั้นสอดคล้องกับเพลง “SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์” ที่เชื่อว่าสิ่งสำคัญที่จะสื่อสารให้เห็นถึงสันติภาพ หรือความเป็นอิสลามที่ถูกต้องตามหลักการนั้นคือผู้ส่งสารจะต้องมีความรู้ที่มากพอ เพื่อไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ผิด และตอกย้ำภาพในด้านลบของศาสนาอิสลาม

“เพราะฉะนั้นการควบคุมตัวของคนที่ใช้สื่อออนไลน์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เขานำเสนอสิ่งที่เป็นสันติภาพตามหลักการ ด้วยกับความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม หากผู้คนมีความรู้มากพอที่จะสร้างความเข้าใจแก่สังคมเกี่ยวกับอิสลามที่เป็นศาสนาแห่งสันติภาพได้อย่างถูกต้องแล้วนั้น สังคมก็จะสามารถเข้าใจศาสนาอิสลามได้อย่างชัดเจนมากขึ้นเอง”

(เจ้าของเพลง “SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์” 30 ตุลาคม 2562)

แต่กระนั้นในส่วนกลุ่มอื่นๆ ทั้งหมดมีความเห็นที่แตกต่างออกไป โดยต่างเชื่อว่าหน้าที่ในการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นสามารถทำได้ทุกคนผ่านการนำหลักจรรยาบรรณ หรือจริยธรรมอิสลามมาเป็นรากฐานในการสื่อสารสันติภาพอิสลามออกไป ซึ่งทุกเพลงนั้นเห็นพ้องต้องกันว่ากรณีเจตนาเริ่มต้นอันดี เพื่อให้สารที่เผยแพร่ออกไปนั้นสามารถลดความขัดแย้งและลบภาพในแง่ลบของศาสนาอิสลามออกไป

“ทุกคนสามารถนำเสนอในสิ่งที่ดีๆ เกี่ยวกับอิสลามได้ สื่อสังคมออนไลน์จึงจะสามารถทำให้ภาพของศาสนาอิสลามที่ดีด้วยกับเจตนาอันดีตามหลักการศาสนา หากผู้คนยึดหลักการอิสลามแล้วนั้น ไม่ว่าจะ เป็นในพื้นที่ใด ออนไลน์หรือออฟไลน์ ก็จะสามารถสร้างสันติภาพได้ด้วยคำสอนอิสลามและคุณธรรม จริยธรรมอิสลามในการสร้างความเข้าใจในหลักการต่างๆของศาสนา”

(ผู้ดูแลเพจ “สวรรค์ในบ้าน” 10 พฤศจิกายน 2562)

“ที่สำคัญคือเราต้องมีสติ และจรรยาบรรณตามหลักการศาสนาอิสลามว่าเราต้องการที่จะพูด หรือสื่อสารความเป็นอิสลามออกไปในสิ่งที่ดีๆ ออกจากการทะเลาะต้นเหตุของความขัดแย้ง และสร้างภาพของศาสนาอิสลามในด้านลบบนสื่อสังคมออนไลน์”

(ผู้ดูแลเพจ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” 11 พฤศจิกายน 2562)

นอกจากนี้เพจ “สำนักจุฬาราชมนตรี” ได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่สำคัญยิ่งกว่าการให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นอิสลามแล้วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับฟัง หรือรับรู้ความแตกต่าง และความหลากหลายในด้านต่างบนสื่อสังคมออนไลน์เพื่อความเข้าใจซึ่งกันและกันทั้งสองฝ่าย โดยในส่วนนี้สอดคล้องกับวิธีการสื่อสารของกลุ่มผู้นำศาสนาที่ผสมผสานการสื่อสารสันติภาพอิสลามเข้ากับบริบทสังคมไทยอีกด้วย

“ดังนั้นการที่เราจะสร้างสันติภาพในก้าวแรกที่เรามุสลิมทุกคนควรจะทำนั่นก็คือเราต้องรู้จักตัวเรา รู้เขา และนำเสนอเอาจรรยาบรรณของอิสลามที่แท้จริงออกไปเผยแพร่ให้กับสังคม และมันจะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆได้ ถ้าเราทุกคนร่วมมือกันทำ”

(เลขานุการจุฬาราชมนตรี 18 พฤศจิกายน 2562)

จากการวิเคราะห์ประเด็นคำถามในส่วนนี้สามารถสรุปได้ว่าบริบท หรือองค์ประกอบต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์ไม่ได้มีผลโดยตรงต่อการสื่อสารสันติภาพอิสลาม แต่ทุกกลุ่มให้ความสำคัญไปที่การประกอบสร้างตัวตนที่สองที่ยึดหลักจรรยาบรรณอิสลามมานำเสนอตัวตน เพื่อสร้างเจตนาอันดีในการสื่อสารสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “สื่อสังคมออนไลน์กับการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในสังคมไทย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ รวมถึงศึกษาลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา (Content) เชิงคุณภาพ และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ของกลุ่มองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องตามโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัย และอภิปรายมีรายละเอียดดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 รูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

รูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่ปรากฏตามแต่ละกลุ่มนั้นมีทั้งลักษณะที่แตกต่างออกไปตามบทบาทแต่ละกลุ่มที่ต่างกัน โดยผู้วิจัยแบ่งการสรุปผลในส่วนนี้ออกตามประเด็นของแต่ละกลุ่มที่บทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามดังต่อไปนี้

ตารางที่ 63 แสดงผลสรุปรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

ตารางสรุปรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์				
กลุ่ม	เพจ (Page)	ประเด็นที่น่าเสนอ	รูปแบบการสื่อสาร	วิธีการสื่อสาร
1. กลุ่ม นักการเมือง ข้าราชการชั้นสูง	ประชาชาติ – People’s Nation	ประเด็นทางการเมือง	บล็อก (Blog)	Spotlight
	Muhammad Rusdy Sheikh Haroon	ประเด็นทางศาสนา อิสลาม		News jacking
				Instruction
2.1 ผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร)	สำนัก จุฬาราชมนตรี	สถาบันพระมหากษัตริย์	บล็อก (Blog)	News jacking
		สังคมไทย		
		ความเป็นอิสลาม	รูปภาพ	PDF

ตารางที่ 64 แสดงผลสรุปรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

กลุ่ม	เพจ (Page)	ประเด็นที่นำเสนอ	รูปแบบการสื่อสาร	วิธีการสื่อสาร
2.2 ผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล)	alisuasaming.org	มารยาทอิสลาม	วิดีโอ	Live Streaming
		หลักการสันติภาพ		Interview
		สถาบันพระมหากษัตริย์		
	สวรรค์ในบ้าน	มารยาทอิสลาม	รูปภาพ	Quotes Picture
		หลักสันติภาพ		
		ขัดเกลาจิตวิญญาณ		
Banjong Binkason	หลักการสันติภาพ	บล็อก (Blog)	Spotlight	
3.กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม	Wartani	ประชาธิปไตยและสิทธิเสรีภาพ	บล็อก (Blog)	News jacking
	สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมฯ			Spotlight
	มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า	ประเด็นจิตอาสาและการช่วยเหลือสังคม		News jacking
	สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมสำนักจุฬาราชมนตรี			
	โครงการอบรมผู้สนใจอิสลามมูลนิธิสันติชน			

กลุ่ม	เพจ (Page)	ประเด็นที่น่าสนใจ	รูปแบบการสื่อสาร	วิธีการสื่อสาร
4. กลุ่มนักธุรกิจ	สหกรณ์อิสลาม อمانةฮู	ช่วยเหลือสังคม	รูปภาพ	Info Graphic
	สหกรณ์อิสลามอัสซิก ติก	เผยแพร่หลักคำสอนทาง ศาสนา		Quotes Picture
			สื่อสารหลักการเงิน อิสลาม	บล็อก (Blog)
			วิดีโอ	Interview
5. กลุ่มมุสลิม บล็อกเกอร์	SUB อิสลาม ไลฟ์- สไตล์	สร้างแรงบันดาลใจ	บล็อก (Blog)	The Cheat Sheet Post
	บันทึกผู้ศรัทธา			Spotlight

ตารางที่ 65 แสดงผลสรุปรูปแบบ และวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

1.) กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง

จากการศึกษา และวิเคราะห์เนื้อหาที่ปรากฏในกลุ่มนี้พบว่ามี การนำเสนอประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองในบริบทของศาสนาอิสลาม หรือสังคมมุสลิมทั้งใน และต่างประเทศ โดยประเด็นในประเทศจะเกี่ยวข้องกับพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ และนอกประเทศจะเกี่ยวกับ เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศมุสลิมต่างๆทั่วโลก ซึ่งทั้งหมดนี้ผู้วิจัยพบการนำเสนอ ผ่านรูปแบบบล็อก (Blog) และวิธีการสื่อสารนั้นจะให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight) มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของกลุ่มนักการเมืองในการแสดงความคิดเห็นถึง นโยบาย หรือจุดยืนต่อทางการเมืองต่อประเด็นต่างๆ ตลอดจนแนวทาง หรือวิธีการแก้ปัญหาด้วย หลักแห่งสันติภาพอิสลามที่สะท้อนถึงตัวตน และแนวทางของพรรคการเมืองอันเป็นมิตรร่วมที่สามารถ สร้างอิทธิพลทางความคิดต่อสังคมมุสลิมในประเทศไทยได้

(2) กลุ่มผู้นำศาสนา

(2.1) ระดับองค์กร (Organization)

ประเด็น หรือปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องในส่วนของระดับองค์กร นั้นมีการนำเสนอในมิติของการผสมผสานความเป็นอิสลาม เข้ากับบริบทสังคม ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมในด้านต่างๆของสังคมไทย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเนื้อหาที่กลุ่มนี้นำเสนอ นั้นมีลักษณะของการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทยกับความเป็นอิสลาม โดยในแต่ละประเด็นนั้นมีการนำเสนอผ่านรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป ในประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นการนำเสนอผ่านรูปแบบของบล็อก (Blog) ส่วนการนำเสนอความเป็นอิสลาม และบทบาทของศาสนาอิสลามในสังคมไทยนั้นเป็นการนำเสนอผ่านรูปภาพตามลำดับ

ในขณะเดียวกันวิธีการสื่อสารเองก็มีความสอดคล้องกับรูปแบบในการสื่อสารด้วยเช่นกัน โดยการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และบทบาทของศาสนาอิสลามในสังคมไทยนั้น มีวิธีการสื่อสารในลักษณะของบล็อกเกาะกระแสข่าว (Newsjacking) ที่เป็นการประชาสัมพันธ์บทบาทของกลุ่มผู้นำศาสนาที่แสดงให้เห็นถึงสันติภาพอิสลามในมิติของความเป็นไทยร่วมกัน ผ่านบทบาทในการประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานต่างๆในการพัฒนาประโยชน์แก่สังคม ตลอดจนการแสดงถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ร่วมกัน ในส่วนประเด็นการนำเสนอความเป็นอิสลามนั้น มีวิธีการสื่อสารด้วยกับรูปภาพไฟล์เอกสาร และข้อมูล (Portable Document Format) ในการให้ความรู้ความเข้าใจแก่สังคมในประเด็น หรือพิธีกรรมต่างๆของศาสนาอิสลามผ่านลายลักษณ์อักษรของจุฬาราชมนตรีอย่างเป็นทางการ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันของสังคมไทย ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงตัวตน และบทบาทของกลุ่มผู้นำศาสนาในการเชื่อมความสัมพันธ์ และผสานความเข้าใจร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมไทยกับความเป็นอิสลามดังที่ได้กล่าวในข้างต้นผ่านเนื้อหา รวมถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพอิสลามของกลุ่มผู้นำศาสนา

(2.2) ระดับบุคคล (นักวิชาการ)

รูปแบบ และวิธีการสื่อสารในกลุ่มนี้ความแตกต่างในแต่ละเพจดังนี้ “aliskasaming.org” มีการสื่อสารผ่านรูปแบบวิดีโอ “Banjong Binkason” มีการสื่อสารผ่านบล็อก และ “สวรรค์ในบ้าน” มีการสื่อสารผ่านรูปภาพ ทั้งนี้แม้จะมีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกันในแต่ละประเด็น และสาระสำคัญของเนื้อหา มีความสอดคล้อง และมีลักษณะร่วมกัน โดยเป็นการชี้ให้เห็นถึงคุณงามความดี และหลักการในด้านต่างๆที่ถูกต้องของศาสนาอิสลามที่สามารถปรับใช้ต่อทั้งสังคมไทย หรือในทุกบริบทสังคมได้อย่างสงบสุข โดยวิธีการสื่อสารนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และแบ่งตามแต่ละเพจที่รูปแบบของการสื่อสารที่แตกต่างกันดังนี้

วิธีการสื่อสารของเฟซบุ๊กเพจ “alisuasaming.org” จากวิดีโอทั้งหมดที่สื่อสารในเพจนั้นมีการใช้วิธีการสื่อสาร 2 วิธีคือ 1.) การสื่อสารวิดีโอแพร์ภาพสด (Live streaming) โดยเป็นวิธีการสื่อสารเนื้อหาที่เกี่ยวข้องหลักการ และมารยาทของศาสนาอิสลาม 2.) วิดีโอบรรยาย (Video interviews) ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับประเด็นหลักการศาสนาอิสลามกับสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเป็นให้ความรู้ที่ความเชื่อมโยงของบทบัญญัติศาสนาอิสลาม กับหลักทศพิธราชธรรม 10 ประการ เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดี และ อัตลักษณ์ร่วมของความเป็นไทยร่วมกัน

วิธีการสื่อสารของเฟซบุ๊กเพจ “Banjong Binkason” มีวิธีการสื่อสารที่เป็นการผสมผสานระหว่างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight) กับบล็อกการแนะนำ (Instructional Post) โดยแสดงผลออกมาเป็นการสื่อสารที่ให้ความรู้ด้วยกับข้อมูลที่มาจากหลักการทางศาสนา ที่ทอดแทรกมุมมอง หรือทรรศนะความคิดเห็นส่วนตัวของบทบาทของนักวิชาการผู้มีความรู้ศาสนาต่อประเด็นต่างๆ และชวนให้เกิดการตั้งคำถาม รวมถึงข้อถกเถียงอย่างมีสาระผ่านการตีความ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งในหน้าประวัติศาสตร์หรือเหตุการณ์ปัจจุบัน

วิธีการสื่อสารของเฟซบุ๊กเพจ “สวรรค์ในบ้าน” ประเด็น หรือปรากฏการณ์ที่นำเสนอในเพจดังกล่าวมีวิธีการสื่อสารผ่านสำนวนภาพ (Quotes Image) ซึ่งเป็นการสื่อสารที่สร้างให้เกิดอารมณ์ร่วมกับเนื้อหา ผ่านองค์ประกอบของรูปภาพ เช่น พื้นหลัง (Background) สี (Color) หรืออารมณ์ของภาพ (Mood and Tone) เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับประเด็น หรือเนื้อหาที่เพจได้นำเสนอ เช่น การขัดเกลาจิตวิญญาณ หรือมารยาทในการช่วยเหลือสังคม เป็นต้น

(3) กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

เนื้อหา และประเด็นต่างๆที่ปรากฏผ่านการสื่อสารของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม แสดงให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทหลักคือ 1) การช่วยเหลือด้านสิทธิมนุษยชน และความยุติธรรม เป็นการนำเสนอผ่านเพจ “Wartani” และ “สมาพันธ์นิสิตนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย (MUSTFETH)” ผ่านเนื้อหาที่เกี่ยวกับประเด็นสิทธิเสรีภาพ และการต่อสู้เพื่อสันติภาพของชาวมุสลิมใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ 2) การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ที่ประสบปัญหาต่างๆทั้งใน และต่างประเทศ เช่น ปัญหาผู้ลี้ภัย หรือภาวะสงคราม ปัญหาความยากจน หรือผู้ที่ประสบสาธารณภัย เป็นต้น ซึ่งทุกประเด็นนั้นพบว่ามีกรนำเสนอผ่านรูปแบบบล็อก (Blog) ทั้งหมดยกเว้นเพจ “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลนิธิสันติชน” ที่มีการนำเสนอผ่านวิดีโอ (Video)

ในส่วนองวิธีการสื่อสารพบว่ามี การนำเสนอที่เห็นได้ 2 ลักษณะด้วยกันคือ 1.) ปลือกเกาะกระแสด่าว (Newsjacking) โดยเป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ในการแสดงถึงบทบาทในด้านต่างๆขององค์กร เช่น “Wartani” ที่มีการสื่อสารเพื่อนำเสนอข้อมูลหรือความจริงอีกด้านจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนใต้ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเรียกร้องและต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนของประชาชนในพื้นที่ หรือเพจ “มูลนิธิศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า” ที่ใช้พื้นที่ดังกล่าวในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือการรณรงค์ร่วมบริจาคสมทบทุนในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น และ 2.) วิธีการสื่อสารผ่านการเผยแพร่ภาพสด (Live Streaming) โดย “โครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มูลนิธิสันติชน” ได้นำเสนอความเป็นอิสลามในวงกว้างผ่านบริบทสื่อออนไลน์ ทั้งหมดนี้แสดงถึงการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการขับเคลื่อน และช่วยเหลือสังคมในลักษณะของประเด็น รวมถึงบทบาทที่แตกต่างกันไป

(4) กลุ่มนักธุรกิจ

ประเด็น และสาระสำคัญที่พบผ่านการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในกลุ่มนักธุรกิจนั้นมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับการหลักการเงินศาสนาอิสลาม และการช่วยเหลือสมาชิกภายในองค์กร เพื่อตอบแทนผลประโยชน์ตามหลักการเงินอิสลาม เช่น โครงการเงินออมเพื่อเยาวชน การออมทรัพย์เพื่อการประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือสังคม หรือผู้ด้อยโอกาสในด้านต่างๆผ่านโครงการของสหกรณ์ เช่น การบริจาคสมทบทุนชะกาตพิตร หรือบริจาคเนื้อกุรบาน เป็นต้น โดยทั้งหมดนี้มีการนำเสนอผ่านรูปภาพอินโฟกราฟิก (Info graphic Picture) ในการย่อยและรวมเนื้อหา ตลอดจนรายละเอียดต่างๆให้มีความเข้าใจที่ง่าย และน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

(5) กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger)

บทบาทของกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์สะท้อนผ่านเนื้อหา และประเด็นต่างๆที่นำเสนอ โดยมีเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับหลักการอิสลามในการให้ความรู้ สร้างแรงบันดาลใจ และให้กำลังใจในการต่อสู้กับต่ออุปสรรค หรือปัญหาต่างๆที่แต่ละคนต้องประสบพบเจอ ด้วยกับแนวทาง และวิธีการแก้ไข ด้วยกับหลักคำสอน และมุมมองทางศาสนาอิสลาม เช่น หลักแห่งความอดทน เมตตาธรรม หรือการให้อภัยแก่ผู้อื่น เป็นต้น ทั้งหมดนี้มีการสื่อสารผ่านรูปแบบบล็อก (Blog) ควบคู่ไปกับรูปภาพ โดยมีวิธีการสื่อสารในลักษณะบล็อกสรุปเรื่องราว (The Cheat Sheet Post) ผสมผสานกับกับบล็อกการแนะนำ (Instructional Post) ซึ่งจะมีลักษณะของการย่อย หรือสรุปองค์ความรู้ทางศาสนาให้มีขนาดที่กระชับ และสามารถเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งยังมีการใช้รูปภาพในการให้ความหมายทางอารมณ์ (Emotional) ในแต่ละประเด็นต่อเนื้อหาต่างๆที่สื่อสารออกไป ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบของพื้นที่หลัง

(Background) การจัดองค์ประกอบของแสง (Mood and Tone) ตลอดจนลักษณะของตัวอักษร (Font) ที่สอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละบทความอีกด้วย

5.1.2 ลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์

แนวทางสันติภาพของศาสนาอิสลามถูกกำหนด สอดแทรกมาในทุกมิติ และทุกคำสอนของหลักการศาสนา ไม่ว่าจะเป็นหลักศรัทธา หลักปฏิบัติ แบบอย่างจริยวัตรจากท่านศาสดา หรือเทศกาลวันสำคัญทางศาสนาต่างๆ ที่มีการให้ข้อคิด และแง่มุมต่างๆอันเป็นทางนำที่ล้วนมีจุดมุ่งหมายในการนำพาผู้ที่ปฏิบัติตามคำสอนไปสู่การสร้างความสงบในจิตใจ และสันติภาพแก่สังคมเป็นสำคัญ เหล่านี้คือสาระสำคัญที่แต่ละกลุ่มพยายามนำเสนอ และประกอบสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในแง่มุมที่แตกต่างจากความโหดร้าย และความรุนแรงในสื่อกระแสหลักผ่านองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ (1) อัตลักษณ์ผ่านชื่อสมาชิกเฟซบุ๊กเพจ (2) อัตลักษณ์ผ่านรูปโปรไฟล์ (3) อัตลักษณ์เนื้อหาและบทความ และ (4) อัตลักษณ์ผ่านภาพประกอบ รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สรุปได้ว่า ทุกกลุ่มได้แสดงถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่ยึดนำเอาหลักคำสอนทางศาสนามาสื่อสารเพื่อชี้ให้เห็นถึงภาพของความเป็นอิสลามที่ถูกต้อง ที่มีหลักคำสอนแห่งสันติภาพเป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินชีวิต รวมถึงวิธีการปฏิบัติตน ที่ยึดนำเอาหลักจริยธรรมแห่งอิสลาม (Al-Akhlak) เป็นรากฐานสำคัญในสื่อสารอัตลักษณ์สันติภาพอิสลาม

ในการศึกษาครั้งนี้พบว่าแต่ละกลุ่มมีการนิยามความหมายของสันติภาพอิสลามในรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันไปตามมุมมอง ปรัชญาการณ และบทบาทของแต่ละกลุ่ม แต่ทั้งหมดต่างมีความเห็นที่ตรงกันว่าสันติภาพนั้นเป็นเบ้าหลอม (Crucible) หรือปลายทางของกระบวนการของหลักคำสอนต่างๆ เช่น ความยุติธรรม จรรยาบรรณ หรือความเป็นพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) ที่ได้รับมาจากหลักคำสอนทางศาสนา ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสรุป และแบ่งลักษณะของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในแง่มุมต่างๆเพื่อให้เห็นว่าแต่ละกลุ่มมีการนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าวผ่านหลักคำสอนทางศาสนาอย่างไรบ้าง โดยแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆดังนี้

สังคมพหุวัฒนธรรม

สาระสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านเนื้อหาและบทความต่างๆของแต่ละนั้นสรุปได้ว่าเป็นการหยิบยกหลักคำสอนทางศาสนาอิสลามขึ้นมาเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสันติ และไม่ปฏิเสธในความหลากหลายอันเป็นธรรมชาติของมนุษย์ หรือกีดกันการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีเชื้อชาติ ภาษา หรือความเชื่อที่หลากหลาย ตลอดจนการพยายามนำเสนอในมุมมองที่ของศาสนาที่เปิดกว้างในการนำเสนอแง่มุมต่างๆ เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี

หรือวัฒนธรรมต่างๆ อย่างให้เกิดเกียรติ และความเสมอภาคในการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าอกเข้าใจ โดยประเด็นทั้งหมดที่แต่ละกลุ่มนำเสนอมานั้นล้วนแล้วแต่เป็นการอ้างอิงตัวบทจากคัมภีร์อัลกุรอาน หรือจรรยาวัตรของท่านศาสดาทั้งสิ้น ดังโองการที่อธิบายว่า “มวลมนุษยชาติทั้งหลายนั้นมิได้เริ่มต้นหรือสืบเชื้อสายมาจากบุคคลเดียวกันนั้นคือ “อาดัม” ไม่มีกลุ่มชนใดที่จะมีเกียรติและประเสริฐไปกว่ากลุ่มคนอื่น นอกจากพวกเขาจะมีความยำเกรงมากกว่ากัน (49:13) หรือคำกล่าวจากท่านศาสดาที่ว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ไม่ทรงพิจารณาถึงรูปร่างหน้าตาของท่าน แต่พระองค์จะทรงพิจารณาที่หัวใจของท่าน” เหล่านี้คือรากฐานสำคัญของสันติภาพในมิติของสังคมพหุวัฒนธรรมตามคำสอนศาสนาอิสลามที่แต่ละกลุ่มยึดถือ และนำเสนอให้เห็นถึงสันติภาพอิสลามตามบทบาทที่แตกต่างกัน ดังนี้

กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง มีการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในประเด็นดังกล่าวผ่านเนื้อหา และบทความที่เกี่ยวข้องกับนโยบายหลักของพรรคในการให้ความรู้พื้นฐานด้านการเคารพในทุกๆ ความหลากหลาย อย่างให้เกิดเกียรติ ที่อยู่บนพื้นฐานของหลักสันติภาพอิสลาม

กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร) เป็นกลุ่มที่ขับเคลื่อน และสื่อสารในประเด็นนี้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุดทั้งในบริบทเชิงกายภาพ และบริบทออนไลน์ เช่น การแสดงออกถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ผ่านทั้งแนวทางศาสนาอิสลาม หรือแนวทางที่เป็นมาตรฐานสากล แสดงให้เห็นถึงศาสนาอิสลามอันให้ความสำคัญกับความหลากหลาย และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมไทยได้อย่างสงบสุข

กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม มีลักษณะของการนำเสนอภาพตัวแทนของกลุ่มวัฒนธรรมย่อย (Sub Culture) ในบริบท 3 จังหวัดชายแดนใต้ ที่แตกต่างจากสื่อกระแสหลักผ่านมุมมองคำสอนทางศาสนาที่ให้ความเคารพ และให้เกิดเกียรติแก่ทุกกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเท่าเทียม โดยในกลุ่มนี้เป็นการนำเสนอภาพของกลุ่มชาติพันธุ์มลายูในมุมมองที่แตกต่างจากการนำเสนอของสื่อกระแสหลัก เต็มไปด้วยความสวยงาม และความสงบในการใช้ชีวิตร่วมกันบนความหลากหลายทั้งในด้านศาสนา วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม หรือประเพณีที่มีความผูกพัน อยู่ร่วมกันมาอย่างยาวนาน

ความยุติธรรม

ลักษณะการนำเสนอในประเด็นดังกล่าวมีสาระสำคัญของเนื้อหาที่อธิบายเกี่ยวกับความยุติธรรมตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลามที่ให้ความสำคัญ และความเป็นธรรมแก่มนุษย์ทุกคนบนมาตรฐานเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านต่างๆ เช่น ศาสนา ฐานันดร หรือชาติพันธุ์ เป็นต้น ซึ่งแต่ละกลุ่มมีการนำเสนอที่หยิบนำหลักคำสอนทางศาสนาในประเด็นนี้มาอ้างอิง และชี้ให้เห็นว่าอิสลามเชื่อมั่นว่าความยุติธรรมนั้นจะสามารถยกชูบุคคลด้อยโอกาส หรือกลุ่มสังคมที่

อ่อนแอไม่ว่าจะด้านใดก็ตามให้ได้รับความเป็นธรรม และออกห่างจากการถูกกดขี่ได้ตั้งคำกล่าวของท่านศาสดาที่ว่า “*ป่าวของฉันเอ๋ย ฉันได้ห้ามการกดขี่ไว้สำหรับตัวฉันเอง และฉันได้ทำให้มันเป็นที่ยอมรับในหมู่พวกท่าน ดังนั้น จงอย่ากดขี่ข่มเหงต่อกัน*” ทั้งนี้ลักษณะของเนื้อหาที่แต่ละกลุ่มนำเสนอมีความแตกต่างในรายละเอียดตามบทบาทต่างๆดังนี้

กลุ่มนักการเมือง ข้าราชการชั้นสูง และกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม

ทั้ง 2 กลุ่มนี้มีลักษณะของเนื้อหาที่แสดงถึงความยุติธรรมในแบบฉบับของศาสนาอิสลามทิศทางเดียวกัน โดยเป็นการนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับบริบท 3 จังหวัดชายแดนใต้ผ่านรูปแบบการเรียกร้องความยุติธรรม การประณามถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้น รวมถึงการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจากการปฏิบัติหน้าที่อันไม่ชอบธรรมโดยเจ้าหน้าที่รัฐ โดยนอกจากจะอธิบายว่าสิ่งเหล่านี้ขัดต่อหลักยุติธรรมอิสลามแล้วนั้น ยังมีเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นว่าความยุติธรรมนั้นจะสามารถยกผู้ที่ยอ่อนแอ หรือกลุ่มสังคมที่ยอ่อนแอไม่ว่าจะด้านใดก็ตามให้ได้รับความเป็นธรรม และออกห่างจากการถูกกดขี่โดยใช้หลักแห่งสันติภาพ สอดคล้องกับบทบาทในการขับเคลื่อนและสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามของทั้ง 2 กลุ่มด้วยเช่นกัน

กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) ในขณะเดียวกันกลุ่มผู้นำศาสนาเองก็มีการนำเสนอที่แตกต่างออกไป โดยเป็นการนำองค์ความรู้ทางศาสนามาประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งในหน้าประวัติศาสตร์ และในปัจจุบันในการถ่ายทอดความรู้ ผ่านเนื้อหาที่เป็นลักษณะของการตักเตือน ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงหลักแห่งความยุติธรรมอิสลามที่สามารถสร้างสันติภาพแก่สังคมทั้งในอดีต และปรับใช้เข้ากับปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงอนาคตได้ ทั้งหมดจากกลุ่มนี้ชี้ให้เห็นว่าความยุติธรรมเป็นคุณลักษณะอันดีงามของอิสลามทั้งจากการกระทำ และวาจาที่นอกจากจะเป็นการปฏิบัติเพื่อเพื่อนมนุษย์แล้วนั้น ยังเป็นการปฏิบัติเพื่อพระเจ้าด้วยเช่นกัน

กลุ่มนักธุรกิจ นอกจากนี้กลุ่มนักธุรกิจยังมีการนำเสนอเพื่อแสดงถึงความยุติธรรมตามหลักศาสนาอิสลามผ่านมิติหลักเศรษฐศาสตร์อิสลามด้วยเช่นกัน โดยมีการสื่อสารผ่านเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาททางการเงินอิสลามที่มอบความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายในการประกอบกิจการหรือร่วมลงทุนทั้งในแง่ของการกู้ยืม หรือผลประโยชน์อื่น ๆ ร่วมกันตามกรอบของหลักการศาสนาอิสลาม โดยรายละเอียดของเนื้อหานั้นเป็นการให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับหลักการเงินอิสลามที่ปฏิเสธระบบการเงินทุนนิยม และระบบดอกเบี้ย โดยนำเสนอเพื่อให้เห็นถึงความยุติธรรมที่แฝงมากับระบบการเงินดังกล่าวที่เป็นการได้มาซึ่งความมั่งคั่งผ่านการชู้ตริตทรัพย์จากคนที่จนกว่า ทำลายความรู้สึกเมตตา และกรุณาคุณต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยตนเอง

การเผยแพร่ความรู้ที่ถูกต้อง

จากการศึกษาพบว่าประเด็นดังกล่าวมีเนื้อหาที่กว้าง และมีความหลากหลายในการนำเสนอตามโครงสร้างขององค์ความรู้ที่ยืด และนำหลักการทางศาสนาจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่านศาสดามานำเสนอ ซึ่งเนื้อหาของทุกกลุ่มที่สื่อสารประเด็นนี้มีลักษณะ รวมถึงแนวทางในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ความเข้าใจเพื่อนำข้อคิดที่ได้มาประยุกต์ ตลอดจนสามารถปรับใช้เพื่อตนเอง และสังคมเพื่อสร้างบรรยากาศ การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขกันในสังคม ลดช่องว่างของความไม่เข้าใจ ที่อาจจะเป็นปัจจัยหนึ่งในประเด็นปัญหาความขัดแย้ง หรือการรับรู้ของคนในสังคมเกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ผิดเพี้ยนไป โดยการนำเสนอของกลุ่มผู้นำศาสนา นักการเมือง หรือกระทั่งกลุ่มนักธุรกิจ โดยสาระสำคัญของการเผยแพร่ความรู้ทั้งหมดนั้นแสดงให้เห็นถึงความเป็นสันติภาพอิสลามในแง่มุมต่างๆดังนี้

มารยาทอิสลาม การนำเสนอในประเด็นดังกล่าวมีเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นวิถีปฏิบัติตามหลักการศาสนาที่จะนำไปสู่ความสงบสุขในสังคมผ่านการปฏิบัติตนแก่ผู้อื่นอย่างให้เกียรติ และนอบน้อมถ่อมตน เช่น การพูดด้วยดี การให้สลาม (อวยพร) การไม่นินทาว่าร้าย เป็นต้น เหล่านี้ผู้วิจัยพบว่าแต่ละกลุ่มมีการยิदनำจริยวัตรของท่านศาสดานำเผยแพร่ทั้งสิ้นดังที่ท่านได้กล่าวไว้ว่า “ท่านจงยำเกรงต่ออัลลอฮ์ตลอดเวลาไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน และจงทำความดีสืบสร้างความชั่ว และจงคลุกคลีกับผู้อื่นด้วยมารยาทที่ดี” ซึ่งจรรยา มารยาทเหล่านี้มิได้กำหนดแค่เฉพาะกับสังคมมุสลิมด้วยกันเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมเพื่อชี้ให้เห็นอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามด้วยเช่นกัน

การขัดเกลาจิตใจ การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นนี้มีความมุ่งมั่นที่จะมอบความรู้ ความเข้าใจถึงคุณประโยชน์ของการขัดเกลาจิตใจที่มีสาระสำคัญของการฝึกควบคุมอารมณ์ และยกระดับจิตใจให้อยู่ในหนทางของศาสนา ซึ่งอิสลามให้ความสำคัญกับจิตใจ และใจเป็นอย่างสูง เพราะเชื่อว่านอกจากกายหายไปแล้วนั้น มนุษย์ยังมีวิญญาณอันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับร่างกาย และวิญญาณมีความเป็นตัวเป็นตนของมันอยู่ ชีวิตจะสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อร่างกายและวิญญาณได้รับการตอบสนองกันละกันอย่างสมดุล เพราะฉะนั้นหลักคำสอนของศาสนาอิสลามจึงให้ความสำคัญกับการซักฟอกให้อารมณ์ และจิตใจนั้นมีความบริสุทธิ์ โดยมุ่งหวังให้เกิดการคิดดี และทำดีต่อผู้อื่น

การสร้างแรงบันดาลใจ

เนื้อหาประเด็นนี้ผู้วิจัยพบการนำเสนอในกลุ่มของมุสลิมบล็อกเกอร์เป็นหลัก โดยสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสาเหตุการแสดงออกถึงสันติภาพอิสลามในด้านดังกล่าวนี้เนื่องมาจากกลุ่มนี้ไม่มีคุณลักษณะทางกายภาพที่เป็นที่รับรู้ทางสังคมที่มากพอ ดังนั้นลักษณะของเนื้อหาจึงเป็น

การสร้างสรรค์ผ่านรูปแบบข้อความ (Blog) หรือรูปภาพบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยสาระสำคัญนั้นเป็นการยืตนำเอาหลักคำสอนทางศาสนามาเป็นแรงบันดาลใจ กำลังใจต่อบุคคลที่ประสบกับปัญหาชีวิตทางด้านต่างๆ ตลอดจนการแนะนำหนทางในการออกจากปัญหาเหล่านั้นด้วยกับหลักคำสอนและวิถีทางอิสลาม เช่น ศาสนาอิสลามย้ำเตือนผู้ศรัทธาเสมอว่าความผิดพลาดในสิ่งต่างๆนั้นเปรียบเสมือนเครื่องมือของการทดสอบความอดทน หรือกระทั่งความสำเร็จเองก็เป็นสิ่งที่ทดสอบในความหลงระเรีง หรือการถ่อมตนเช่นกัน เหล่านี้นอกจากจะเป็นลักษณะของเนื้อหาที่แสดงถึงมารยาทอิสลามต่อสิ่งต่างๆรอบตัวแล้วนั้น ยังแสดงให้เห็นถึงหลักแห่งการโน้มน้าวจิตใจ หรือขัดเกลากจิตใจเพื่่อมุ่งหวังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมที่ดีตามกรอบของศาสนา จนนำไปสู่การปฏิบัติตนที่ดีแก่สังคมต่อไป

การช่วยเหลือสังคม

พบว่าทุกกลุ่มมีบทบาทในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามผ่านบทบาทในการช่วยเหลือสังคม อันเป็นหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามในข้อที่ 3 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือสังคมสอดคล้องกับหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลาม (สำหรับผู้ทำการบริจาคนำไปก่อให้เกิดความขัดสน หรืออดยาก) โดยทุกกลุ่มแสดงให้เห็นถึงการขับเคลื่อนสันติภาพในลักษณะดังกล่าวผ่านมุมมองตามคำสอนของศาสนาที่ชี้ให้เห็นคุณงามความดีที่สังคมจะได้รับ รวมถึงผลบุญที่จะได้รับจากพระผู้เป็นเจ้าด้วยเช่นกัน ดังที่ท่านศาสดาได้กล่าวว่า “มนุษย์ที่เป็นที่รักยิ่งของอัลลอฮ์มากที่สุดคือมนุษย์ที่สร้างประโยชน์ให้กับเพื่อนมนุษย์มากที่สุด” ซึ่งลักษณะของเนื้อหาที่นำเสนอเรื่องการช่วยเหลือสังคมนั้นนอกจากจะเป็นการช่วยเหลือในด้านปัจจัยยังชีพผ่านบริบทของศาสนาอิสลาม เช่น การบริจาคนำไปบริจาคพิตรุ บริจาคกุรบาน และการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ประสบสาธารณภัยอย่างไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ หรือศาสนาแล้วนั้น ยังพบว่ามีกรช่วยเหลือด้านการให้ความรู้อีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้ชี้ให้เห็นว่าหลักสันติภาพอิสลามในด้านการให้ความช่วยเหลือที่ครอบคลุมอันตั้งอยู่บนวิถีชีวิตของมนุษย์ทุกคนที่ต่างต้องพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อความยุติธรรม ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำ สร้างความใกล้ชิด และแสดงถึงคุณค่าของมนุษย์ผ่านการช่วยเหลือซึ่งกัน และกันเป็นสิ่งที่ศาสนาอิสลามเชื่อมั่นว่าจะก่อให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่ามึรูปแบบ และคุณลักษณะอื่นๆที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านสัญลักษณ์ต่างๆที่ปรากฏในส่วนของการนำเสนอรายละเอียดปลีกย่อยผ่านรูปภาพ หรือวิดีโอ ที่แต่ละกลุ่มต่างปรับใช้ในการประกอบสร้างตัวตนแห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ อันมีความหมายเชื่อมโยงถึงสันติภาพอิสลาม สามารถจำแนกและอธิบายลักษณะต่างๆดังนี้

เครื่องแต่งกายในการประกอบพิธีฮัจญ์ มีความหมายที่พิเศษ และแตกต่างจากการแต่งกายของชาวมุสลิมทั่วไป โดยลักษณะการครองชุดสีขาวนั้นแสดงถึงการชำระล้างร่างกาย และจิตใจให้บริสุทธิ์ตลอดการแสวงบุญ รวมถึงยังมีนัยยะของความเท่าเทียม (Equality) ของผู้ที่เดินทางไปแสวงบุญในทุกประการไม่ว่าจะมีฐานะ เชื้อชาติ หรือภาษาที่แตกต่างกัน แสดงถึงเอกภาพของศาสนาอิสลาม

สัญลักษณ์ เป็นการนำเสนอที่บ่งบอกถึงสันติภาพตามหลักคำสอนอิสลามที่อ้างอิงจากบทบัญญัติในคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่านศาสดา มีทั้งลักษณะเชิงรูปธรรม และนามธรรม ได้แก่

มือบนมือล่าง เป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงการให้ความช่วยเหลือเปรียบเสมือน “มือบน” ที่ผู้ให้ “มือล่าง” คือผู้รับ” สามารถวิเคราะห์ได้ถึงการยกย่องในความเสียสละของผู้ให้ และการผสมมือร่วมกันอันเป็นการแสดงถึงความเท่าเทียม และสันติภาพผ่านให้ “ให้” แก่สังคม

การขอพร (ดูอาอ) เป็นสัญลักษณ์เชิงรูปธรรมที่แสดงผ่านทางท่าทีเป็นการขอพรต่อพระเจ้า ซึ่งนอกจากจะเป็นการขัดเกลาจิตใจให้นอบน้อม ลดความหยิ่งยโส และมอบหมายความเป็นไปต่างๆแก่พระเจ้าแล้วนั้น ผลจากการวิจัยยังพบการนำเสนอในลักษณะการขอพรให้แก่บรรดาผู้ที่ประสบปัญหา และความยากลำบากในด้านต่างๆ เช่น สาธารณภัย ภาวะสงคราม เป็นต้น แสดงถึงการช่วยเหลือผู้อื่นได้อีกด้วย

ผลการวิจัยในส่วนลักษณะของสันติภาพอิสลามที่ปรากฏนั้นสรุปได้ว่าทุกกลุ่มมีการนำองค์ประกอบต่างๆของศาสนาอิสลามมาเป็นต้นทุนทางวัฒนธรรม (Cultural Capital) ในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม โดยเป็นการนำองค์ความรู้ที่ได้จากคัมภีร์อัลกุรอาน ตลอดจนจริยวัตรของท่านศาสดา มาเป็นรากฐาน และแนวทางในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามมาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบทบาทในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามของแต่ละกลุ่มตามโครงสร้างสังคมมุสลิม เพื่อเป็นการประกอบสร้างภาพตัวแทนของศาสนาแห่งสันติภาพ ตามหลักคำสอนและต่อรองซึ่งความหมายอันแตกต่างจากสิ่งที่ปรากฏบนสื่อกระแสหลัก อีกทั้งยังสรุปได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการมอบพื้นที่ให้กลุ่มต่างๆได้มีโอกาสในการนำเสนอความเป็นอิสลามที่ถูกต้องตามบทบัญญัติทางศาสนาอิสลามอีกครั้ง

5.1.3 บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

จากคำอธิบายในข้างต้นที่กล่าวว่าผลการว่าการเคลื่อนย้ายตัวตนจากบริบททางกายภาพสู่สื่อสังคมออนไลน์ที่นอกจากจะเป็นพื้นที่ใหม่ และมีอิสระในการสื่อแล้วนั้น ผลการวิจัยยังพบว่าสาเหตุของการเคลื่อนย้ายตัวตนนั้นเป็นผลมาจากการประกอบสร้างภาพตัวตน (Representation) ของศาสนาอิสลามทั้งจากสื่อมวลชน และสื่ออื่นๆที่ทำให้เกิดการเหมารวม (Stereotype) หรือภาพตัวตนของศาสนาอิสลามไปในทิศทางลบ ภาพของศาสนาที่นิยมความรุนแรง และเป็นภัยต่อสังคมโลก โดยทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าสถานการณ์ความหวาดกลัวอิสลาม (Islamophobia) ที่เกิดขึ้นมานั้นเป็นผลมาจากการประกอบสร้างโดยสื่อมวลชน โดยมีทั้งกลุ่มที่เชื่อมั่นว่าเป็นผลมาจากการกำหนดเนื้อหาข่าวสารที่แสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างความรุนแรง เข้ากับหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม หรือการแย่งชิงผลประโยชน์ทางการเมือง และเศรษฐกิจ แต่ในขณะเดียวกันก็มีอีกกลุ่มหนึ่งที่เชื่อว่าปรากฏการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นนั้น เป็นฝีมือของกลุ่มมุสลิมด้วยกันเองทั้งการกระทำความผิดต่างๆ หรือการตีความหมายขององค์ความรู้ทางศาสนาที่ผิดเพี้ยน เช่น กลุ่มไอซิส (ISIS) หรือแม้กระทั่งการชี้ให้เห็นถึงความอ่อนแอของสังคมมุสลิมในปัจจุบันที่ไม่มีเอกภาพมากพอในการนำเสนอความเป็นอิสลามที่แท้จริง และถูกต้องตามหลักการให้สังคมได้รับรู้เท่าที่ควร ทั้งหมดนี้คือปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการสื่อสารสันติภาพอิสลามในสังคมเชิงกายภาพจนนำมาสู่การเคลื่อนย้าย เพื่อใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการสื่อสารสันติภาพอิสลามตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่ม หรือองค์กรที่มีทั้งความเหมือน และแตกต่างกันออกไป โดยผลการวิจัยในส่วนนี้จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสื่อสังคมออนไลน์ ในการเป็นพื้นที่ใหม่ที่ขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามผ่านบทบาทต่างๆดังนี้

บทบาทในการกำหนดตัวตนที่สอง

จากการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า ภูมิทัศน์สื่อออนไลน์มีบทบาทอย่างมากในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม โดยเอื้อประโยชน์ให้แต่ละกลุ่มได้เคลื่อนย้ายตัวตนสู่สื่อออนไลน์ และยังพบว่าบางกลุ่ม หรือบางเพจมีการประกอบสร้างตัวตนใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์อีกเช่นกัน จากการวิเคราะห์ควบคู่กับแนวคิดส่วนบทบาท และหน้าที่ของสื่อสังคมออนไลน์ (Kietzmann, Hermkens, McCarthy และ Silvestre, 2011) พบว่าคุณสมบัติของสื่อดังกล่าวช่วยให้แต่ละกลุ่มได้มีการกำหนดตัวตนผ่านชื่อที่บ่งบอกถึงความเป็นอิสลาม ตลอดจนบทบาทหน้าที่ขององค์กร โดยแบ่งลักษณะของการกำหนดตัวตนที่สองได้ดังนี้

1) การกำหนดตัวตนใหม่ เป็นการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการกำหนดชื่อ และตัวตนใหม่โดยที่ไม่ได้มีการยึดโยงกับองค์ประกอบ คุณลักษณะ หรือตัวตนที่มาจากบริบททางกายภาพทั้งสิ้น กล่าวคือเป็นการใช้คุณสมบัติของสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างตัวตนที่สอง และแสดงตัวของบุคคลที่ไม่ได้มีชื่อเสียงจากการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามในโลกทางกายภาพให้มีบทบาทในการนำเสนออัตลักษณ์ได้อย่างเท่าเทียมภายใต้ภูมิทัศน์สื่อออนไลน์ โดยจะเห็นได้จากกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) ที่มีพื้นฐานมาจากบุคคลธรรมดา แต่กลับสร้างสรรค์ และผลิตเนื้อหาที่มีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีบทบาทในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามได้ไม่ต่างกับกลุ่มอื่น ๆ รวมถึงเพจ “สวรรค์ในบ้าน” ที่แม้จะจัดอยู่ในหมวดหมู่ของกลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) เพราะเนื่องจากภูมิหลังทางกายภาพนั้นมีความเชื่อมโยงกับนักวิชาการทางศาสนาที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับในสังคม แต่การกำหนดตัวตนบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นไม่ได้มีการหยิบ หรือนำคุณลักษณะดังกล่าวมานำเสนอแต่อย่างใด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ที่มอบความหลากหลายทางอัตลักษณ์ให้แก่ผู้ใช้งานอันอยู่เหนือกฎเกณฑ์เชิงกายภาพที่เชื่อมโยงกับบริบททางสังคม หรือวัฒนธรรม

นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์ยังเป็นพื้นที่ในการแสดงตนของกลุ่มวัฒนธรรมย่อยอย่างเพจ “Wartani” ที่มีบทบาทในการสื่อสารตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์มลายูในอีกแง่มุมหนึ่งด้วยเช่นกัน เป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สื่อดังกล่าวในการนำเสนออัตลักษณ์ชาติพันธุ์มลายูของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ในอีกมุมมองหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการนำเสนอในพื้นที่สื่อกระแสหลัก จึงกล่าวได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์เองยังสามารถเป็นพื้นที่สำรวจ หรือพื้นที่ทางเลือกในการต่อรองอัตลักษณ์ย่อยในสังคมได้ด้วยเช่นกัน

2) การเคลื่อนย้ายตัวตนเดิม ลักษณะดังกล่าวเป็นการกำหนดตัวตนที่เชื่อมโยงกับโลกทางกายภาพ โดยเป็นการเคลื่อนย้ายตัวตนของกลุ่ม หรือองค์กรที่มีการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามเดิมในบริบทดังกล่าว เช่น บทบาททางการเมือง การเคลื่อนไหวทางสังคม เป็นต้น กล่าวอย่างสรุปได้ว่าเป็นการเคลื่อนย้ายตัวตนมาสื่อสารบนโลกออนไลน์โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มคุณลักษณะใหม่ๆ เข้ามา ทั้งนี้ก็เพื่อคงไว้ซึ่งการรับรู้ถึงตัวตน และบทบาทเดิมโดยไม่ต้องทำการถอดรหัสตัวตนใหม่อีกครั้ง โดยกลุ่มที่มีคุณลักษณะเหล่านี้ จะเป็นกลุ่มที่มีชื่อเสียงในบริบททางกายภาพมาอย่างยาวนาน เช่น กลุ่มผู้นำศาสนา ที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางศาสนาอิสลามทั้งในระดับองค์กร และบุคคลในสังคมไทย ที่มีการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนามาอย่างยาวนาน หรือกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมที่มีบทบาทในการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่สังคม เป็นต้น ผลการวิจัยยังสรุปได้ถึงสาเหตุของการเคลื่อนย้ายตัวตนยังบริบทสื่อออนไลน์ว่าทุกกลุ่มต่างเล็งเห็นถึงพื้นที่ดังกล่าวที่มีความกว้างขวาง และสามารถขับเคลื่อนความเป็นอิสลามที่เข้าถึงผู้ใช้งานได้โดยตรง โดยไม่ต้องผ่าน

สื่อกลางอื่นๆ ที่ถูกจำกัดการเข้าถึงด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น เงินลงทุนมหาศาลในการเผยแพร่ มีข้อจำกัดในการเข้าถึงผู้รับสาร หรือการผูกขาดการสื่อสารจากกลุ่มทุนด้านสื่อรายใหญ่ เป็นต้น

3) การผสมผสานตัวตน ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นถึงกลุ่มที่มีการกำหนดตัวตนที่สองด้วยการผสมผสานทั้งจากคุณลักษณะทางกายภาพ เข้ากับการสร้างตัวตนใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์ เช่น กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง ที่มีการผสมผสานระหว่างตัวตนนักการเมืองที่ติดตัวมาจากโลกทางกายภาพ เข้ากับการสร้างตัวตนของภาคประชาสังคม (NGO) บนสื่อสังคมออนไลน์ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดชื่อเพจของพรรคประชาธิปัตย์ ที่ใช้ว่า “ประชาชาติ People’s Nation” ทั้งนี้ก็เนื่องจากภาพตัวตนของทั้งศาสนาอิสลาม และพรรคการเมืองในสังคมไทยเป็นไปในทิศทางลบ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการสร้างตัวตนของภาคประชาสังคม และผสมผสานระหว่างสองตัวตนเข้าด้วยกันเพื่อเป็นการสร้างการรับรู้ที่สามารถสร้างการยอมรับจากสังคมทั้งสองบริบทได้ รวมถึงเพจ “Muhammad Rusdy Sheik Haroon” ที่มีการผสมผสานกันระหว่างตัวตนทางกายภาพ และตัวตนบนสื่อสังคมออนไลน์หรือตัวตนที่สอง (Second Self) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงจากบทบาทด้านสื่อสารมวลชน มาเป็นทางการเมืองนั้นเกิดขึ้นหลังจากการก่อตั้งเฟซบุ๊กเพจ ดังนั้นการนำเสนอตัวตนของเพจ รวมถึงเนื้อหาจึงเริ่มมีการปรับเปลี่ยน มีการนำเสนอเนื้อหา ที่เกี่ยวกับแวดวงการเมืองมากขึ้น มียอดติดตามจากผู้ใช้งานใหม่ ที่รับรู้ได้ถึงตัวตนทางการเมือง และยังมีผู้ติดตามเก่าที่ยังคงรับรู้ถึงบทบาททางด้านผู้สื่อข่าวด้วยเช่นกัน

ทั้งหมดนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นพลวัต (Dynamic) ของการกำหนดตัวตนที่สามารถเคลื่อนย้ายข้ามบริบทได้โดยไม่มีองค์ประกอบ หรือตัวตนบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงคุณสมบัติของสื่อสังคมออนไลน์ที่เอื้อให้เกิดการสร้างตัวตนที่สองของกลุ่มที่ไม่ได้มีบทบาทเชื่อมโยง และการรับรู้จากสังคมทางกายภาพให้มีตัวตน และขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามได้อย่างเท่าเทียมกับกลุ่ม หรือองค์กรอื่นๆ อีกทั้งยังสะท้อนการสร้างตัวตน (Identity Construction) ผ่านองค์ประกอบต่างๆ ที่ชี้ให้เห็นถึงการจัดระเบียบทางความคิด รวมถึงถึงสัญญาณในการรับรู้ในตัวตนผ่านบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์

บทบาทในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง

สื่อสังคมออนไลน์ถือเป็นพื้นที่สำคัญต่อการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง ผ่านคุณสมบัติที่เอื้อให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ด้วยเหตุนี้ผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่าพื้นที่สื่อออนไลน์ มอบบทบาทให้กลุ่มต่างๆ ที่มีการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามในมิติของการให้ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักการศาสนาอิสลามที่ถูกต้อง แตกต่างจากการนำเสนอภาพของศาสนาอิสลามในสื่อเก่า อีกทั้งยังเป็นการขยายองค์ความรู้ที่มากกว่าข้อมูลทั่วไปที่รับรู้กันอยู่ในสังคมไทย

เช่น อิสลามไม่รับประทานหมู และสามารถมีภรรยาได้ 4 คน เป็นต้น โดยแนวทางการให้ความรู้ของแต่ละกลุ่มแม้จะมีวิธีการนำเสนอที่แตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยยังพบว่าทุกกลุ่มที่การนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลามนั้นมักจะใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะบล็อกการแนะนำ (Instructional Post) และวิดีโอแพร่ภาพสด (Live Streaming) ในการบรรยายที่คอยให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องราวต่างๆ ซึ่งในช่วงระยะเวลาเก็บข้อมูลจะปรากฏให้เห็นแนวทางการ และเนื้อหาที่นำเสนอ อาทิ หลักการ และประโยชน์จากการถือศีลอด หรือการประกอบพิธีฮัจญ์ หรือมารยาทที่ชาวมุสลิมทุกคนควรปฏิบัติต่อสังคม เป็นต้น โดยทั้งหมดยังสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงได้ถึงแนวทางในการสร้างสันติภาพอิสลามผ่านการนำเสนอความเป็นอิสลามที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ตลอดจนการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ในสังคมพหุวัฒนธรรม โดยวิธีการดังกล่าวเป็นการสร้างสันติภาพที่เห็นได้จากลักษณะเนื้อหาของทั้งกลุ่มผู้นำศาสนา ตลอดจนกลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูงที่ต่างมุ่งให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันของทั้งชาวไทยพุทธ และมุสลิม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมไทย

บทบาทของการเป็นสื่อกลางในการประสานความร่วมมือ

ในส่วนนี้บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์นอกจากจะเป็นพื้นที่ในการเผยแพร่ความรู้แล้วนั้น ยังเป็นพื้นที่เปรียบกับสื่อกลาง (Mediated) ที่มีลักษณะของการเชื่อมโยงระหว่างผู้ใช้งานให้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน จากการศึกษาในส่วนนี้สรุปได้ว่าภูมิทัศน์สื่อออนไลน์มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามในมิติของการเป็นพื้นที่ส่วนกลางในการประสานความร่วมมือ และการช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ ซึ่งกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมได้รับผลประโยชน์ในส่วนนี้มากที่สุด โดยสื่อสังคมออนไลน์เอื้อให้เกิดการประชาสัมพันธ์ เพื่อการช่วยเหลือในประเด็นต่างๆ ทั้งทางศาสนา เช่น กองทุนอาหารละศีลอด หรือการบริจาคทาน (ชะกาต) แก่ผู้ยากไร้ ตลอดจนการช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมแก่ผู้ที่ประสบสาธารณภัย หรือเด็กกำพร้า ให้มีการแพร่กระจายข่าวสารได้เป็นวงกว้าง เพื่อส่งเสริมให้บทบาท และหน้าที่ของแต่ละองค์กรมีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายในการช่วยเหลือสังคมประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ดังนั้นสื่อสังคมออนไลน์จึงเปรียบเสมือนพื้นที่กลางขนาดใหญ่ ในการประสานความร่วมมือของผู้ที่มีจุดประสงค์ในการช่วยเหลือ และผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพมากกว่าพื้นที่ทางกายภาพ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ตลอดจนสร้างสันติภาพในบริบทสื่อออนไลน์ได้อีกด้วย

บทบาทของการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นไทย

ในขณะเดียวกัน แม้ว่าการเคลื่อนย้ายตัวตนเข้ามาสู่บริบทสื่อออนไลน์ก็เพื่อที่จะสื่อสารสันติภาพอิสลาม หรือประกอบสร้างภาพตัวตนแทนที่ถูกต้องตามบัญญัติของศาสนาเป็น

สำคัญแล้วนั้น ผลการวิจัยยังพบว่าความเป็นพลวัตรของสื่อสังคมออนไลน์ยังเอื้อให้เกิดการนำเสนอตัวตนของความเป็นไทยด้วยเช่นกัน โดยจากการศึกษาสรุปได้ว่าการแสดงให้เห็นถึงชาวมุสลิมที่สื่อสารอัตลักษณ์ของความเป็นไทยร่วมกัน แม้จะมีความแตกต่างในด้านความเชื่อ ชาติพันธุ์ หรือศาสนา ก็ตาม ดังจะเห็นได้จากลักษณะของเนื้อหาในกลุ่มผู้นำศาสนา ที่มีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์ด้วยความจงรักภักดีด้วยกับองค์ศาสนูปถัมภ์ พร้อมทั้งแสดงออกถึงความเคารพในทุกๆวันสำคัญต่างๆเช่นกัน หรือกลุ่มกลุ่มผู้นำศาสนา ในระดับบุคคล ที่มีการนำเสนอประเด็นดังกล่าวในมุมมองของความสอดคล้องในหลักทศพิธราชธรรม กับบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่แสดงให้เห็นถึงการประยุกต์ และผสมผสานแนวทางอิสลามเข้ากับสังคมไทยเพื่อการส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติในด้านต่างๆ ทั้งหมดนี้จึงสรุปได้ว่าแม้สื่อสังคมออนไลน์จะเป็นพื้นที่หลักในการนำเสนอความเป็นอิสลาม แต่ก็ยังเปิดโอกาสให้มีการนำเสนอตัวตนของความเป็นไทยร่วมกัน เพื่อความรู้สึกเป็นอันหนึ่งเดียว ในการมีอัตลักษณ์ของความเป็นไทยร่วมกัน แม้จะมีความแตกต่างในด้านความเชื่อทางศาสนาก็ตาม

บทบาทในการปล้ำภาพอิสลามในด้านลบ

แม้ว่าจุดมุ่งหมายของการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นก็เพื่อต้องการนำเสนอความเป็นอิสลามที่ถูกต้องตามหลักคำสอนทางศาสนา ทั้งในมิติของความยุติธรรม ความเป็นเอกภาพ หรือความเป็นพหุวัฒนธรรมแล้วนั้น หากมองในมุมกลับกันจะสามารถวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มต่างๆที่ขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามนั้นยังแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการปล้ำภาพตัวตนของศาสนาอิสลามที่ปรากฏในสื่อกระแสหลักมาอย่างยาวนานด้วยเช่นกัน ซึ่งผลการวิจัยสรุปในส่วนนี้ได้ว่าทุกกลุ่มพยายามจะนำเสนอความเป็นอิสลามที่ผสมผสานกับบทบาทของตนเพื่อแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของศาสนา และชี้ให้เห็นถึงความเป็นมิตรของศาสนาอิสลามที่ได้จากบทบัญญัติศาสนา รวมถึงจรรยาบรรณอันเป็นแบบอย่างของท่านศาสดาที่แสดงถึงวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมต่างๆที่สามารถอยู่ร่วมได้กับทุกสังคมอย่างไม่แปลกแยก โดยสามารถจำแนกการนำเสนอภาพของความเป็นอิสลามใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์ตามบทบาทของแต่ละกลุ่มได้ดังนี้

1) กลุ่มนักการเมือง และข้าราชการชั้นสูง มีความพยายามในการนำเสนอความเป็นอิสลามที่ผสมผสานกับนโยบาย “สังคมพหุวัฒนธรรม” ซึ่งเป็นนโยบายหลักของพรรค เพื่อที่จะชี้ให้เห็นถึงหลักการศาสนาที่สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง หรือนโยบายสาธารณะในการสร้างความสงบสุขของสังคมไทย ที่มีความขัดแย้งทางการเมืองมาอย่างยาวนาน

2.1) กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับองค์กร) แสดงให้เห็นว่าศาสนาอิสลามในประเทศไทยมิได้เกิดขึ้นมาในสังคมเดี่ยว (Single Society) มีความเชื่ออื่นๆอีกมากมาย ดังนั้นการนำเสนอภาพของศาสนาอิสลามใหม่ก็คือ “ความเป็นพหุวัฒนธรรม” และนำเสนอออกมาในลักษณะของเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นว่าศาสนาอิสลามสามารถอยู่ร่วมกันกับความหลากหลายอื่นๆได้อย่างสงบสุข ไม่ว่าจะเป็นประเด็นที่แสดงถึงการเคารพภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือการให้ความรู้แก่สังคมไทยถึงหลักการต่างๆที่ละเอียดอ่อนของศาสนาอิสลาม ตลอดจนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนขนบธรรมเนียม หรือความเชื่อต่างๆซึ่งกันและกัน

2.2) กลุ่มผู้นำศาสนา (ระดับบุคคล) บทบาทในการให้ความรู้ทางศาสนานั้นแสดงให้เห็นถึงการนำเสนอความเป็นอิสลามอย่างตรงไปตรงมา โดยให้ความสำคัญกับการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับศาสนาอิสลามแก่สังคมเป็นสำคัญ ผ่านการดำเนินการด้วยจรรยาบรรณทางอิสลาม และจุดมุ่งหมายที่จะสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้องด้วยกับเจตนารมณ์อันดี ไม่ได้เป็นการโอ้อวดใดๆ โดยต่างเชื่อว่าหากสังคมมีความเข้าใจที่ถูกต้องแล้วนั้นความสงบสุข หรือสันติภาพจะตามมาในภายหลัง

3) นักเคลื่อนไหวทางสังคม การช่วยเหลือสังคมทั้งทางกระบวนการยุติธรรม หรือหลักมนุษยธรรม ต่างแสดงให้เห็นถึงบทบาทในการนำเสนอความเป็นอิสลามของกลุ่มนี้ผ่านลักษณะ “ความเป็นธรรม” หรือความเมตตาที่มีต่อสังคม โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่าทุกองค์กรเล็งเห็นถึงอัตลักษณ์ร่วมกันในความเป็นมนุษยชาติ และพร้อมที่จะช่วยเหลือโดยไร้ข้อจำกัดทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา รวมไปถึงชาติพันธุ์ ของผู้ที่ประสบกับความทุกข์ และรอคอยความช่วยเหลือเพื่อมุ่งหวังให้เห็นถึงบรรยากาศแห่งความสงบ และสันติภาพตามหลักคำสอนของศาสนาอิสลาม

4) กลุ่มนักธุรกิจ ได้มีการนำเสนอตัวตนของความเป็นธรรมเช่นกัน แต่มีรายละเอียดในการนำเสนอผ่านสถาบันการเงินทางเลือก ที่คอยช่วยเหลือ และมอบความยุติธรรมแก่ทุกฝ่ายภายใต้หลักการเงินแบบอิสลามที่ไม่ได้แบ่งแยกกลุ่มคนใดกลุ่มหนึ่งในการมีวิถีชีวิตร่วมกัน ผ่านการทำธุรกรรม ธุรกิจร่วมกัน อีกทั้งยังสามารถเอื้อให้ทุกคนในสังคมร่วมดำเนินชีวิตกันได้อย่างสงบสุขในด้านการทำธุรกิจร่วมกันภายใต้หลักการเงินอิสลาม

5) กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) ด้วยความที่อัตลักษณ์ของกลุ่มนี้ไม่ได้มีการรับรู้ถึงตัวตน หรือบทบาทในสังคมทางกายภาพมากนัก การกำหนดตัวตนในด้านต่างๆจึงเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างขึ้นใหม่บนภูมิทัศน์สื่อออนไลน์ รูปแบบของความสัมพันธ์จึงมีลักษณะในแนวนอน และมอบบทบาทในการขับเคลื่อนสันติภาพในด้านต่างๆระหว่างกลุ่ม กับผู้ใช้งานอย่างเท่าเทียม ผลการวิจัยจึงสรุปได้ว่ากลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์มีการนำเสนอตัวตนในลักษณะของเพื่อนที่คอย

ช่วยเหลือ พี่งพา และสร้างกำลังใจให้แกกัน โดยวิเคราะห์ได้ผ่านเนื้อหา หรือประเด็นต่างๆที่เผยแพร่ และวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพจขึ้นมาเนื่องจากความศรัทธา และความต้องการที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ในฐานะมุสลิมผ่านวิธีใดวิธีหนึ่ง โดยแสดงออกมาผ่านการใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างสรรค์เนื้อหาที่เกี่ยวกับการให้กำลังใจ และสร้างมิตรภาพอันดีซึ่งกันและกัน

บทบาทในการเป็นพื้นที่นำเสนอ และเรียกร้องความยุติธรรม

ดังที่ได้อธิบายไว้ว่าสื่อสังคมออนไลน์มีบทบาทในการเป็นพื้นที่เสรีในการผลิต นำเสนอเนื้อหาได้อย่างอิสระแล้วนั้น ผลการวิจัยยังพบว่าพื้นที่ดังกล่าวเอื้อให้เกิดการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องซึ่งความยุติธรรมด้วยเช่นกัน โดยกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมมีการใช้ประโยชน์จากจุดนี้ในการนำเสนอข่าวสารที่ไม่ได้ปรากฏในสื่อกระแสหลัก เช่น เพจบุ๊กเพจ “Wartani” มีการใช้พื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ในการนำเสนอเหตุการณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งเป็นมุมที่มีการนำเสนอจากคนในพื้นที่ทั้ง เช่น ประเด็นการลิดรอน หรือละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานจากของประชาชนในพื้นที่โดยเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทการเคลื่อนไหวทางสังคมด้วยการเรียกร้องถึงความ “ยุติธรรม” ตามหลักการศาสนาอิสลาม ผ่านทั้งวิธีการสื่อสารแบบเกาะกระแสข่าว (Newsjacking) ผ่านการใช้ประโยชน์จากบริบทดังกล่าวในการนำเสนอความจริงอีกแง่มุมหนึ่ง หรือการนำเสนอแบบบล็อกแตกเปลี่ยนความคิดเห็น (Spotlight) ที่เป็นไปในลักษณะของการเรียกร้องความยุติธรรม และตั้งคำถามต่อระบบ รวมถึงการดำเนินงานที่เข้าข่ายการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือความโปร่งใสของกระบวนการยุติธรรมต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เนื้อหาที่นำเสนอแสดงถึงบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ที่สามารถวางตุลอำนาจในการนำเสนอความจริงกับสื่อกระแสหลักที่มักจะนำเสนอเนื้อหา ที่มีความรุนแรงในพื้นที่จากการกระทำของกลุ่มก่อความไม่สงบอยู่ฝ่ายเดียว

CHULALONGKORN UNIVERSITY

นอกจากจะเอื้อให้เกิดการนำเสนอข่าวสารในอีกแง่มุมแล้วนั้น สื่อสังคมออนไลน์ยังมอบพื้นที่ในการนำเสนออัตลักษณ์มลายู และประกอบสร้างภาพความเป็นมลายู (Malayuness) ด้วยเช่นกัน โดยผลการวิจัยพบว่าเป็นการประกอบสร้างภาพตัวแทนของคนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ในตัวตนใหม่ ที่มีลักษณะของการให้ความเคารพในความหลากหลายทั้งในด้านความเชื่อ วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่มีความผูกพันทางประวัติศาสตร์ร่วมกันมาอย่างยาวนาน

บทบาทในการสร้างผู้นำทางความคิดในการสื่อสารความเป็นอิสลาม

ด้วยขนาดของสื่อสังคมออนไลน์ที่กว้างใหญ่ รวมถึงจำนวนของผู้ใช้งานที่เพิ่มมากขึ้นในทุกๆวัน ส่งผลให้เกิดขนาดของการมีปฏิสัมพันธ์กว้าง และซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จนนำมาซึ่งปรากฏการณ์ของกลุ่มผู้นำ (Influencer) ในการสื่อสารความเป็นอิสลาม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์เอื้อให้เกิดกลุ่มคนที่มีอิทธิพล หรือกลุ่มผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) ในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลาม โดยมีทั้งกลุ่มที่มีอิทธิพลจากบริบททางกายภาพ เช่น กลุ่มผู้นำศาสนา หรือกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม โดยเป็นกลุ่มที่มีบทบาทหน้าที่ในโลกทางกายภาพอย่างเป็นทางการ และกลุ่มที่สร้างชื่อเสียงผ่านการสื่อสารประเด็นดังกล่าวบนสื่อสังคมออนไลน์ เช่น กลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) เป็นต้น โดยทุกกลุ่มถือเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการประกอบสร้างภาพตัวแทนของศาสนาอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งในประเด็นที่เหมือนและแตกต่างออกไปตามบทบาท และรายละเอียดในตัวตนของแต่ละกลุ่ม

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่ากลุ่มที่มีชื่อเสียงเดิมจากโลกทางกายภาพนั้นมีการรับรู้ถึงตัวตน และมีอิทธิพลทางความคิดผ่านการรับรู้ในส่วนของชื่อ หรือตัวผู้ส่งสาร (Sender) เป็นหลัก เช่น กลุ่มผู้นำศาสนาที่มีการรับรู้ตัวตนผ่านประวัติศาสตร์ไทยมาเป็นเวลานาน หรือกลุ่มผู้นำศาสนา ที่มีการรับรู้ถึงตัวตนในมิติของผู้รู้ในหลักการศาสนาด้วยที่ได้การยอมรับจากทั้งสังคมไทยและมุสลิม ในขณะที่เดียวกันกลุ่มที่มีชื่อเสียงจากสื่อสังคมออนไลน์นั้นกลับมีการสร้างการยอมรับผ่านตัวของสาร (Message) หรือเนื้อหาที่สร้างสรรค์ และเผยแพร่ออกไป โดยไม่คำนึงถึงตัวตนในโลกกายภาพแต่อย่างใด เช่น “สวรค์ในบ้าน” หรือ “บันทึกผู้ศรัทธา” ที่มีการออกแบบเนื้อหาที่มีการจัดแต่งองค์ประกอบที่สวยงาม

จากการสรุปในข้างต้นแม้ว่าโครงสร้าง และบทบาทในด้านต่างๆของสื่อสังคมออนไลน์จะมีส่วนสำคัญในการเป็นพื้นที่ส่วนกลางที่คอยรองรับการมีปฏิสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้ใช้งานทั่วไปกับกลุ่มต่างๆที่มีบทบาทในการสร้างสรรค์ และนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม ส่งผลให้ภาพตัวแทนที่ปรากฏนั้นแตกต่างจากสื่อกระแสหลักอันเนื่องมาจากบริบทสื่อออนไลน์ได้มอบบทบาทของผู้ใช้งานทุกคนในการเป็นผู้ผลิตเนื้อหาอย่างเท่าเทียม ข้อมูลที่นำเสนอออกมาจึงมีลักษณะที่มาจากหลักการทางศาสนา ทั้งนี้ก็เป็นผลมาจากต้นทุนทางความคิดที่ได้รับอิทธิพลทางศาสนาโดยตรง อย่างไรก็ตามแม้ทุกกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่าภูมิทัศน์สื่อออนไลน์เป็นพื้นที่สำคัญในการนำเสนอความเป็นอิสลามที่ถูกต้องออกไป แต่ผลการวิจัยก็พบในอีกแง่มุมหนึ่งที่น่าสนใจโดยทุกกลุ่มเชื่อมั่นว่าปัจจัยสำคัญในการสื่อสารความเป็นสันติภาพอิสลามนั้นขึ้นอยู่กับผู้ส่งสารมากกว่าช่องทาง หรือพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ โดยระบุว่าสิ่งที่จะทำให้สังคมรับรู้ว่ามีอิสลามคือศาสนาแห่งสันติภาพ และสร้างการรับรู้ขึ้นมาใหม่นั้นบนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสงบสุขนั้นผู้ส่งสารจำเป็นต้องยึดหลักแห่งจริยธรรมอิสลามเป็นเจตนาเริ่มต้นในการนำเสนอเนื้อหาต่างๆ และให้ความสำคัญในทุกๆรายละเอียดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้ง และความเข้าใจผิดซ้ำรอยจากการนำเสนอผ่านสื่อมวลชน

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ศาสนาอิสลามสำหรับผู้ศรัทธาเปรียบเสมือนแนวทางอันเที่ยงตรงในการดำเนินชีวิต (Way of life) หรือเป็นทางนำของมนุษย์ตลอดช่วงชีวิตตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งในด้านการเมือง วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมไปถึงกฎหมาย ทั้งต่อบุคคล และสังคม ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งที่คอยพร่ำสอนให้ชาวมุสลิมได้ยึดมั่นถือมั่นในธรรมะแห่งการสร้างสันติภาพตามแบบฉบับของศาสนาอิสลามผ่านบทบัญญัติ และหลักคำสอนที่ได้รับมาจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่านศาสดามุฮัมมัด (ศ็อลลา) ด้วยเหตุนี้ศาสนาอิสลามจึงมีจุดมุ่งหมายในการสร้างสันติภาพแก่สังคมโลกตลอดระยะเวลา กว่า 1400 ปีที่ศาสนานี้ถือกำเนิดขึ้น

จากการวิเคราะห์เนื้อหา และองค์ประกอบในทุกส่วนชี้ให้เห็นว่าอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้น เป็นอัตลักษณ์ที่มีมาแต่เดิม (Originally) ไม่ได้ถูกแบ่งออกมาเป็นองค์ประกอบย่อย หรือส่วนที่แยกของออกมาจากแกนหลักของความเป็นอิสลามแต่อย่างใด แต่เป็นสิ่งที่แฝงอยู่ในหลักคำสอนในทุกๆ ส่วนของศาสนาทั้งในหลักศรัทธา หลักปฏิบัติ รวมไปถึงจรรยาบรรณอิสลาม ที่มุ่งสอนให้ผู้ศรัทธา หรือชาวมุสลิมปฏิบัติตนอันแสดงซึ่งศาสนาที่มีความสงบสุข (Peaceful) รวมถึงยังพิจารณาได้ว่าเป็นกระบวนการทางวัฒนธรรม และผลผลิตทางวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านหลักคำสอนทางศาสนา ตลอดจนจรรยาบรรณปฏิบัติอันเป็นบรรทัดฐาน (Norm) ทางศาสนา เช่น การถือศีลอด การบริจาคทาน หรือวันอีดิ้ลฟิตรี เป็นต้น ทั้งหมดนี้ถือเป็นทุนทางวัฒนธรรม (Culture Capital) ที่คอยกำหนดความคิด ความเชื่อ รวมถึงพฤติกรรมของชาวมุสลิมในการปฏิบัติตน และแสดงถึงอัตลักษณ์แห่งสันติภาพในมิติต่างๆ ต่อสังคม ซึ่งตรงตามสิ่งที่ Kidd และ Teagle (2012) ได้นิยามคุณลักษณะของอัตลักษณ์เอาไว้ว่าเป็นการสะท้อนรูปแบบ และระเบียบทางสังคมที่ผลิตขึ้นมาเพื่อเป็นกรอบแห่งวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต อีกทั้งการศึกษาเนื้อหาในแต่ละองค์ประกอบยังแสดงให้เห็นถึงกระบวนการกำหนด (Fix) และวิธีการปรากฏ (Figure) ตัวตนความเป็นอิสลามแก่สังคมผ่านพื้นฐานความเชื่อทางศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ด้วยเช่นกัน โดยอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่แต่ละกลุ่มสื่อสารมีลักษณะการจัดการ และการกำหนดตนเองบนพื้นฐานของความศรัทธาทั้งในเชิงปัจเจก และในด้านจิตวิญญาณที่สามารถบ่งบอกให้ผู้อื่นได้เข้าใจถึงตัวตนแห่งสันติภาพผ่านทุนทางวัฒนธรรมในองค์ประกอบต่างๆ เช่น ชื่อสมาชิกเฟซบุ๊ก หรือรูปภาพโปรไฟล์ เป็นต้น

เนื่องจากอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามมีพื้นฐานมาจากหลักคำสอนทางศาสนาไม่ว่าจะเป็นหลักศรัทธา หลักปฏิบัติ หรือจริยวัตรที่ได้รับมาจากท่านศาสดาอันแสดงให้เห็นถึง ความเข้มแข็ง และลักษณะอันคงทน (Monolithic) ที่ไม่สั่นไหว หรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา งานวิจัยชิ้นนี้จึงได้แสดงผลการศึกษาที่สวนทางกับสิ่งที่ Kidd และ Teagle (2012) ได้ระบุว่ามนุษย์นั้นจะมีความกระตือรือร้น และไม่ยอมให้วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนด โดยการศึกษากลับชี้ให้เห็นว่ากลุ่มต่างๆ ได้มีการ

กำหนดตนเองบนพื้นฐานทางศาสนาอิสลามอันมีจุดร่วมทางวัฒนธรรมเดียวกันภายใต้หลักคำสอนทางศาสนาที่มีมาอย่างยาวนาน จึงกล่าวได้ว่าอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามคืออัตลักษณ์อันเป็นแก่นแท้ของศาสนาที่ทุกกลุ่ม หรือทุกคนต่างมุ่งสื่อสาร และนำเสนอแก่สังคมบนสื่อสังคมออนไลน์ เช่นนั้นจึงสรุปความได้ว่าอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นมีความสอดคล้องกับวิถีคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ในบริบทของยุคเรืองปัญญา (Enlightenment Subject) หรือกลุ่มยุคสมัยใหม่ (Modernism) ที่อธิบายว่ากระบวนการ และความเป็นไปของสังคม หรือธรรมชาติในปัจจุบันบุคคลมีคุณสมบัติบางอย่างที่เป็นแก่นสารัตถะ (Essentialism) ในการกำหนดทิศทาง หรือตัวตนที่ตายตัวผ่านอัตลักษณ์ที่แท้จริง (True Identity) อันสะท้อนมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม หรือจากมรดกทางวัฒนธรรมที่เปรียบเสมือนภูมิปัญญา (Wisdom) ที่ครอบคลุมวิถีการดำเนินชีวิตมาอย่างยาวนาน ดังนั้นแก่นแท้หรือสารัตถะของอัตลักษณ์อิสลามนั้นจึงมีความมั่นคงในหลักคำสอน และนำเสนอในบทบาทของศาสนาแห่งสันติภาพ อย่างไม่ลืมหูลืมตา หรือเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคม หรือกาลเวลา

แต่ถึงกระนั้นปัจจัยภายนอกอย่างสังคมโลกเองกลับมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ในสังคมปัจจุบันที่เป็นก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยี และความทันสมัยในด้านต่างๆมีการพัฒนาก้าวล้ำ และเริ่มขยับเข้าใกล้วิถีชีวิตของปัจเจกชนมากยิ่งขึ้น การเคลื่อนย้ายบุคคล วัตถุ หรือข้อมูลข่าวสารมีความสะดวก รวดเร็ว และเชื่อมโยงเข้าถึงกันจนคล้ายว่าโลกนี้ไร้ซึ่งพรมแดน ส่งผลให้ความเป็นอิสระจากสังคมกระแสหลักจึงหมดตามไป ด้วยเหตุนี้วิถีชีวิตของสังคมมุสลิมจึงไม่อาจหนีพ้นจากกระแสปัจจัยสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และระบบทุนนิยมภายนอกได้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวได้ส่งผลให้ความเป็นเอกภาพในการนำเสนออัตลักษณ์ของอิสลามในสังคมลดน้อยถอยลงไป พร้อมทั้งยังถูกแทนที่ด้วยกับเทคโนโลยีทางการสื่อสารร่วมสมัยอย่าง “สื่อมวลชน” ที่สามารถแพร่กระจายข้อมูลต่างๆได้เป็นวงกว้าง พร้อมด้วยอำนาจในการสร้างความหมายทางสังคม (Social Construct of Meaning) ควบคู่กัน ซึ่งภาพของศาสนาอิสลามที่ปรากฏบนสื่อมวลชนนับตั้งแต่เหตุการณ์ “9/11” กระทั่งสงครามอิรัก และเหตุการณ์ก่อการร้ายต่างๆที่ตามมาในภายหลังนั้นได้ก่อสร้างการรับรู้ (Awareness) แก่สังคมว่าอิสลามเป็นกลุ่มศาสนาที่นิยมความรุนแรง ความป่าเถื่อน และก่อความไม่สงบในทุกๆพื้นที่ ผ่านการวางกรอบของข่าวสาร (Framing) ที่ชี้นำ และให้มุมมองต่อปรากฏการณ์เหล่านั้นผ่านการจัดวางข่าวมุสลิมให้เป็นผู้ร้ายในทุกๆการก่อเหตุอย่างเหมารวม (Stereotype) ซึ่งกรอบข่าวสารที่สร้างขึ้นมาส่งผลต่อมุมมองของคนในสังคมทั้งกระบวนการทางภาษาศาสตร์ของการเล่าข่าว เช่น การเขียนพาดหัวข่าว (Headlines) การอ้างคำพูด (Quotation) คำโปรยข่าว (Tagline) เนื้อข่าว และภาพประกอบข่าว (Cox, 2006) ที่ร้อยเรียงเรื่องราวในเหตุการณ์ในการประกอบสร้างและผลิตซ้ำภาพในด้านลบของศาสนาอิสลาม

การผลิตข่าวสารเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดการสร้างความหมายทางสังคมที่มีความเข้าใจต่อศาสนาอิสลาม และชาวมุสลิมในด้านลบ เหล่านี้เป็นผลมาจากอิทธิพลของสื่อมวลชน (Media Effect) ที่มีอำนาจในการกำหนดการรับรู้ทัศนคติของสมาชิกในสังคม ซึ่งหากอธิบายการสร้างความหมายทางสังคมในมิติของสื่อมวลชนนั้น สามารถสร้างผลกระทบต่อผู้รับสารในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวที่เกิดขึ้นจากการส่งสมชุดข้อมูลเหล่านั้นจากสื่อ และตกผลึกกลายเป็นภาพตัวแทน (Media Representation) หรือกระทั่งกลายเป็นชุดความจริงที่ประกอบสร้างจากสื่อมวลชนดังรูปภาพนี้

ภาพที่ 91 กระบวนการประกอบสร้างความหมายทางสังคมเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

ผลจากการนำเสนอข่าวสาร ที่มีเนื้อหาเชื่อมโยงระหว่างความรุนแรงกับศาสนาอิสลาม มักจะพบว่าเนื้อหาที่ถูกนำเสนอไม่ว่าจะมาจากเหตุการณ์ 9/11 สงครามอิรัก การวางระเบิดงานวิ่งมาราธอน ณ เมืองบอสตัน หรือกระทั่งการบุกกราดยิงชาร์ลีแอบโต ณ เมืองปารีส ก็ตาม เหล่านี้พบว่ามีการนำเสนอข้อมูล และเนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้ของคนในสังคมในลักษณะเดียวกันซึ่งก็คือเหตุความรุนแรงจากฝีมือกลุ่มก่อการร้ายชาวมุสลิม กระบวนการเหล่านี้ต่างสร้างภาพความจริงทางสังคมได้ 3 ระยะ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541) คือ 1) ผลกระทบระยะสั้นคือก่อให้เกิดการรับรู้ และทัศนคติ 2) เกิดความคิดเห็น และปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์เหล่านั้น และ 3) สามารถสร้างโลกแห่งความจริงได้ ซึ่งผลกระทบในระยะต่างๆ จึงซับซ้อน และค่อยๆ ผังอยู่ในการรับรู้ของคนในสังคมผ่านข้อมูลข่าวสารจนกลายเป็นความทรงจำกลุ่ม (Collective Memory) ได้ในที่สุด ด้วยเหตุนี้อัตลักษณ์ของอิสลามจึงได้ถูกนิยามขึ้นมาใหม่อันเกิดมาจากผลผลิตจากการทำงานของสื่อมวลชนภายใต้อำนาจของระบบทุนนิยมที่ควบคุมปัจจัยการผลิต หรือการนำเสนอข่าวอย่างเบ็ดเสร็จ อีกทั้งยังเป็นการประกอบสร้างอัตลักษณ์อิสลามจากกลุ่มที่มีอำนาจจากสถาบันหลักทางสังคมอันซึ่งเป็นการประกอบสร้างจากกลุ่มที่ไม่ใช่มุสลิม และมีได้มากจากสารัตถะที่แท้จริงของศาสนาอิสลามอีกเช่นกัน ในส่วนนี้จึงสรุปถึงองค์รวมที่สอดคล้องกับสิ่งที่ David Holmes (1997) ได้เสนอว่าการสร้างอัตลักษณ์ในบริบทของโลกาภิวัตน์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยนั้นเกิดจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และบรรทัดฐานของคนในสังคมที่ร่วมกันประกอบสร้างอัตลักษณ์ผ่านต้นทุนที่ได้รับจากอุตสาหกรรมสื่อ อีกทั้งยังเชื่อมโยงกับแนวคิดอัตลักษณ์ในยุคทุนนิยม (Post Modern Subject) ของ Stuart Hall ที่สรุปว่าอัตลักษณ์มีความเป็นพลวัต และเปลี่ยนแปลงตามความสัมพันธ์ของระบบทางวัฒนธรรมที่นำเสนอ ซึ่งบริบทใน

การนำเสนอนี้คือสื่อมวลชน อัตลักษณ์อิสลามจึงเปลี่ยนแปลงไปตามพื้นที่ในการสื่อสาร โดยมีการผูกขาดการนำเสนอของสื่อมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญในการประกอบสร้างภาพตัวแทนอิสลามในทิศทางดังกล่าว ซึ่งแตกต่างกับภาพของศาสนาอิสลามในมิติของยุคเรืองปัญญาที่มีการผลิตซ้ำ และนำเสนอผ่านสารัตถะที่ได้จากคำสอนของศาสนาอิสลามจากผู้รู้ และนับถือศาสนาอิสลามโดยตรง ด้วยเหตุนี้การผูกขาดทางอำนาจของการสื่อสารความเป็นอิสลามในสื่อมวลชนจึงส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมการถูกลิดรอนพื้นที่ในการนำเสนอ จนกระทั่งกลายเป็นการครอบงำทางความคิดของคนในสังคม (Cultural Hegemony)

ในขณะเดียวกัน จากประเด็นข้างต้นที่ได้กล่าวไว้ถึงโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และทันสมัยมากขึ้น เทคโนโลยีสมัยใหม่ก็ได้นำโลกมาสู่ยุคดิจิทัล (Digital) ที่ภูมิทัศน์หรือบริบทสื่อสังคมออนไลน์อันเปรียบเสมือนพื้นที่ หรือโลกใบใหม่ที่ช่วยให้ชาวมุสลิมหนีออกมาจากกรอบ หรือการครอบงำทางสังคมผ่านสื่อมวลชน และสามารถแสดงถึงตัวตนที่แท้จริงได้อีกครั้งหนึ่งด้วยระบบต่างๆบนอินเทอร์เน็ตที่มีความเป็นอิสระสูงจึงส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทั้งในระดับปัจเจกสังคม และโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยยะสำคัญ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้ใช้งานจากเดิมที่เป็นเพียงผู้บริโภค กลายมาเป็นผู้ผลิต และส่งออกเนื้อหาในประเด็นต่างๆได้อย่างอิสระก่อให้เกิดความเสมอภาคในการสื่อสารระหว่างกลุ่มนายทุนด้านสื่อเดิม และผู้รับใช้งานในการสื่อสารบนโลกออนไลน์ ศาสนาอิสลามจึงได้รับโอกาสในการนำเสนอ และพิสูจน์ตัวตนอีกครั้งผ่านภูมิทัศน์สื่อออนไลน์ ซึ่งในส่วนนี้หากวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอความเป็นอิสลามในมิติของสื่อออนไลน์ผ่านคำอธิบายของ Jenking (1996) ที่ระบุว่า การรับรู้ถึงอัตลักษณ์เกิดจากการรับรู้ความหมายร่วมกันของคนในสังคมบริบทนั้นๆ โดยศาสนาอิสลามในพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์มีการสร้างความหมายด้วยกับผู้ใช้งานชาวมุสลิม ในการสร้างการรับรู้ร่วมกันของผู้ใช้งานรายอื่น ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ หรือการสื่อสารในแนวนอน (Horizontal Communication) ซึ่งแสดงถึงการสื่อสารของกลุ่มคนในระดับเดียวกัน แตกต่างกับบริบทสื่อมวลชนที่เป็นการสื่อสารทางเดียว (One – Way Communication) จึงก่อให้เกิดการผูกขาดทางอำนาจในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม ซึ่งความแตกต่างนี้ยังแสดงถึงการเป็นพื้นที่ในการต่อรองความหมายของศาสนาอิสลามด้วยเช่นกัน ดังที่ Bourdieu (1991) ได้ระบุไว้ว่าการต่อรองทางอัตลักษณ์นั้นเป็นการต่อสู้กับอำนาจผูกขาดที่ครอบงำทางสังคมให้มีความคิด ความเชื่อ โดยเป็นการนำเสนอถึงมุมมอง (Recognize) ใหม่ที่ไม่เคยถูกนำเสนอมาก่อน ซึ่งกลุ่มต่างๆที่เคลื่อนย้ายตัวตน และสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบริบทออนไลน์จึงมีส่วนร่วมในการต่อรองความหมายของพวกเขาเองจากอำนาจของสื่อมวลชนทั้งที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจ อีกทั้งงานวิจัยชิ้นนี้ยังชี้ให้เห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์ได้มอบพื้นที่ที่เอื้อให้ชาวมุสลิมหนีออกมาจากกรอบ และแสดงถึงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างเป็นอิสระ ในขณะเดียวกันสื่อใหม่ยังมีบทบาทสำคัญในการ

สื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในลักษณะของพื้นที่อันเป็นเครือข่ายชุมชนที่เอื้อให้บุคคลหรือกลุ่มต่างๆ จากเดิมที่เป็นเพียงผู้บริโภค กลับมีบทบาทในการสร้างสรรค์เนื้อหา และแพร่ข้อมูลต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งหากนำผลการวิจัยมาวิเคราะห์ตามแนวคิดการหลอมรวมสื่อ (Convergence Culture) ของ Jenkins (2006) จะพบว่าการหลอมรวมสื่อที่นอกจากจะเป็นการสร้างบทบาทให้ผู้รับสาร สามารถส่งสารได้แล้วนั้น ยังก่อให้เกิดการหลอมรวมวัฒนธรรมผ่านความหลากหลายของผู้ใช้งานที่ต่างมีมุมมอง ที่แตกต่างกันออกไป สามารถลดการผูกขาดทางอำนาจในการนำเสนอ และสงเคราะห์ให้กลุ่มต่างๆ ได้มีบทบาทในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามที่แตกต่างกัน และนำมาสู่ความหลากหลายและความสร้างสรรค์ในการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามผ่านมุมมองที่หลากหลายตามบทบาทของแต่ละกลุ่มที่มีการหยิบจับหลักคำสอนอิสลาม มาแปรรูปให้ตรงตามบทบาทของแต่ละกลุ่ม เช่น การให้ความรู้ที่ถูกต้องของกลุ่มผู้นำศาสนา การนำเสนอหลักเศรษฐศาสตร์การเงินอิสลามที่แฝงไปด้วยความยุติธรรมของกลุ่มนักธุรกิจ เป็นต้น นอกจากนี้การหลอมรวมสื่อไม่เพียงแค่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปสามารถผลิต และเผยแพร่เนื้อหาด้วยตนเองเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เกิดการสร้างบทบาทในการกำกับดูแลเนื้อหาต่างๆ กันเองเช่นกัน เหล่านี้จึงทำให้อัตลักษณ์สันติภาพอิสลามภายใต้การสื่อสารแบบสองทาง (Two way Communication) บนสื่อสังคมออนไลน์ได้มีการตรวจสอบ เทียบชั่ง พร้อมทั้งแก้ไขในประเด็นการนำเสนอเกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ผิดเพี้ยนไปจากหลักการทางศาสนา และก่อให้เกิดการสร้างความขัดแย้งระหว่างกัน (McQuail, 2005) ซึ่งในส่วนนี้จะสอดคล้องกับแนวคิด “Peer - Production” (Benkler, 2005) ที่ว่าด้วยโครงสร้างของระบบอินเทอร์เน็ตที่เอื้อให้เกิดการผลิตทางปัญญา ซึ่งได้จากความคิดสร้างสรรค์ของผู้ใช้งานในการเผยแพร่เนื้อหาต่างๆ โดยไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบพาณิชย์ หรือการแสวงหากำไรในการนำเสนอประเด็นต่างๆ ซึ่งแนวคิดนี้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มต่างๆ ตามโครงสร้างสังคมมุสลิมที่มุ่งสร้างสรรค์ และเผยแพร่หลักคำสอนแห่งสันติสุขอันเป็นสิ่งที่ได้มาจากต้นทุนทางความคิดจากวัฒนธรรมอิสลาม รวมถึงความเป็นอิสระในการชี้แจง ปรับแก้ไขข้อมูลที่ผิดเพี้ยนจากหลักคำสอนทางศาสนาอิสลาม และชี้แจงให้สังคมเข้าใจอย่างถูกต้อง ดังเช่นบทบาทของกลุ่มผู้นำศาสนาที่มีการชี้แจง ให้ความรู้ หรือนำเสนอประเด็นที่ละเอียดอ่อนให้สังคมเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตามหลักการอิสลาม ทั้งหมดนี้แสดงถึงบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ที่เป็นทั้งพื้นที่ในการต่อรองความหมายของศาสนาอิสลามจากการนำเสนอของสื่อมวลชน และเอื้อให้เกิดการนำเสนอความเป็นอิสลามที่เป็นการสร้างสรรค์จากบุคคลทั่วไปซึ่งเป็นอิสระปราศจากการควบคุมจากผู้มีอำนาจด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้กระบวนการสื่อสาร และนำเสนอภาพของศาสนาอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นการรื้อฟื้น (Revive) และรักษา (Maintain) ไว้ซึ่งสัจตถะของศาสนาอิสลามก็คือสันติภาพ ด้วยคุณสมบัติของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพในเชิงพื้นที่การแสดงผลออกอัตลักษณ์อย่างเป็นอิสระ

ส่งผลให้ภาพอันเป็นตัวแทนที่เคยถูกกดทับ และควบคุมสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกได้ขยับขึ้นมาสู่สายตาผู้ใช้งานบนโลกออนไลน์มากขึ้น โดยปราศจากแรงกดดัน และข้อจำกัดในการนำเสนอในอุตสาหกรรมสื่อ หรือจากกลุ่มทุน สอดคล้องกับสิ่งที่ Rosen (2009) ได้เสนอไว้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีที่เอื้อให้กลุ่มคนที่จากเดิมเป็นเพียงแค่ปลายระบบของการสื่อสารทางเดียว (One – Way Communication) ได้มีบทบาทในการผลิต และสร้างสรรค์เนื้อหาที่นำมาซึ่งความเสมอภาคระหว่างกลุ่มทุน และผู้ใช้งานโดยทั่วไปผ่านฟังก์ชันที่หลากหลายบนสื่อสังคมออนไลน์ จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์สนับสนุนให้ศาสนาอิสลามได้มีช่องทางในการรื้อฟื้น และรักษาอัตลักษณ์อันเป็นแก่นแท้ของตนผ่านระบบ และการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ ดังที่ Kietzmann, Hermkens, McCarthy และ Silvestre (2011) ได้เสนอเรื่องบทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ไว้ ด้วยเหตุนี้การสื่อสารสันติภาพอิสลามที่เป็นการรื้อฟื้น และรักษาอัตลักษณ์ที่นอกจากจะเป็นไปตามกรอบของบทบัญญัติทางศาสนาแล้วนั้น ยังมีลักษณะเป็นไปตามระบบ และการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ดังรูปภาพนี้

บทบาทของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลาม

ภาพที่ 92 โครงสร้างของบทบาทสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อการสื่อสารอัตลักษณ์อิสลาม

ระบบ และการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์นั้นได้วางกรอบ และขอบเขตในการสื่อสารดังรูปภาพในข้างต้น จะเห็นว่าบทบาทของเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นแพลตฟอร์มที่เอื้อให้เกิดการกระจายเนื้อหาอย่างเป็นวงกว้างในลักษณะของเครือข่ายสังคม (Social Network) ตามที่ Xiang และ Gretzel (2010) ได้อธิบายเอาไว้ โดยเฟซบุ๊กได้มอบบทบาทในการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามดังนี้

1) **“อัตลักษณ์”** การกำหนด และการเปิดเผยตนเอง เช่น ชื่อสมาชิก หรือรูปภาพโปรไฟล์ เป็นต้น ในแต่ละกลุ่มมีการกำหนดอัตลักษณ์ที่จะเชื่อมโยงได้ถึงคุณลักษณะของสันติภาพ ความเป็นอิสลาม ตลอดจนบทบาทเฉพาะของแต่ละกลุ่ม ซึ่งจากการศึกษาจะเห็นว่าแต่ละกลุ่มมีการนำทฤษฎีวิวัฒนาการอิสลามมาประกอบสร้างตัวตนเฉพาะในด้านต่างๆ ทั้งที่ตั้งใจ และไม่ตั้งใจ สอดคล้องกับสิ่งที่ Kalpan และ Haenlein (2010) ได้ระบุไว้ว่าในบริบทสื่อออนไลน์ทุกคนสามารถเลือกที่จะ “เปิดเผย” หรือ “ปกปิด” บางอย่างที่ไม่ต้องการจะนำเสนอได้ ซึ่งกลุ่มต่างๆที่พยายามจะสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามนั้นจึงมีอิสระในการนำเสนอ หรือสร้างสรรค์ตัวตนแห่งสันติภาพผ่านองค์ประกอบต่างๆที่ระบบการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์รองรับได้ เช่น การนำเสนอกลุ่มหรือองค์กรที่นำเสนอด้านการช่วยเหลือมนุษยธรรมของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม ที่มีการนำเสนอตัวตนในด้านดังกล่าวผ่านรูปภาพโปรไฟล์ที่บ่งบอกถึงกลุ่มที่ขับเคลื่อนสันติภาพอิสลาม หรือกลุ่มผู้นำศาสนาที่เลือกจะนำเสนออัตลักษณ์ดังกล่าวผ่านเนื้อหา หรือบทความต่างๆได้ด้วยเช่นกัน

2) **“การเผยแพร่”** เป็นการนำเสนอประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับความเป็นอิสลามผ่านฟังก์ชันที่รองรับรูปแบบการสื่อสารที่หลากหลาย ได้แก่ เว็บไซต์บล็อก (Blog) เสียง (Soundtrack) รูปภาพ (Picture) และวิดีโอ (Video) ซึ่งการเผยแพร่ในงานวิจัยชิ้นนี้สอดคล้องกับสิ่งที่ Engstrom (2005) ได้อธิบายเอาไว้ว่าธรรมชาติของมนุษย์ในการพบปะ หรือแลกเปลี่ยนในมิติต่างๆจะมี “วัตถุ” เข้ามาเป็นส่วนกลางในการต่อรอง แลกเปลี่ยน และรับรู้สิ่งใหม่ๆผ่านวัตถุเสมอ ซึ่งรูปแบบของการมีปฏิสัมพันธ์บนโลกออนไลน์ทุกกลุ่มต่างแปรรูปให้วิวัฒนาการอิสลาม กลายเป็น “วัตถุ” ในการแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ผ่านการนำเสนอ และชี้ให้เห็นถึงความเป็นอิสลามที่ถูกต้องเพื่อให้เกิดการรับรู้ทั้งความหมายในเชิงนามธรรม และรูปธรรม

3) **“ความสัมพันธ์”** แสดงถึงความเชื่อมโยงร่วมกันบนแพลตฟอร์มเฟซบุ๊กที่มีลักษณะเป็น “เครือข่ายสังคม” (Social Network) ขนาดใหญ่ที่เอื้อให้เกิดการพบปะ และเปลี่ยนแปลงโต้ตอบประเด็นต่างๆที่เกี่ยวกับความเป็นอิสลามร่วมกันผ่าน “วัตถุ” ที่ได้อธิบายในส่วนของการเผยแพร่ เช่น การประชาสัมพันธ์ร่วมรับบริจาค หรือการเรียนการสอนองค์ความรู้พื้นฐานของศาสนาอิสลาม เป็นต้น

4) **“ชื่อเสียง”** หรือความโดดเด่นที่เกิดขึ้นได้จากความพึงพอใจของผู้ใช้งานที่มีต่อเนื้อหาที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นบนสื่อสังคมออนไลน์ ที่นอกจากจะแสดงถึงบทบาท และการรับรู้ของผู้ใช้งานที่มีต่อกลุ่มต่างๆในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามแล้วนั้น ยังแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางความคิดที่มีอำนาจในการต่อรองภาพตัวตนของศาสนาอิสลามที่ผลิตขึ้นจากสื่อมวลชน ยิ่งเนื้อหาที่นำเสนอทำให้เกิดชื่อเสียงบนโลกออนไลน์มากเท่าไร ก็จะอนุมานได้ว่า เนื้อหาเหล่านั้นสามารถชักจูง

ให้สังคมเริ่มตระหนัก และมีการประกอบสร้างภาพตัวตนของศาสนาอิสลามใหม่บนสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้น

หากกล่าวโดยสรุประบบ และลักษณะการทำงานของสื่อสังคมออนไลน์ดังที่วิเคราะห์ในข้างต้นมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์อิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ผ่านบทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆที่เอื้อให้เกิดการสร้างชุมชนออนไลน์ (Online Community) ในการเก็บรักษา และสะสมทุนทางวัฒนธรรมอิสลามในการเผยแพร่ และประกอบสร้างภาพตัวตนอิสลามใหม่ร่วมกัน และยิ่งไปกว่านั้นบทบาทต่างๆยังส่งเสริมให้มีปฏิสัมพันธ์กับสังคมภายนอก (Other) โดยเป็นการสื่อสารตัวตนของความเป็นอิสลามให้ได้รับรู้ผ่านสัญญาณต่างๆ และยิ่งไปกว่านั้นบริบทดังกล่าวยังมีบทบาทของการเป็นพื้นที่จัดเก็บประสบการณ์ หรือวัฒนธรรม (Culture Stock) จากการฝังตัวของวัฒนธรรมอิสลาม (Cultural Embodiment) ที่สามารถค้นพบ และแพร่กระจายสัญญาณต่างๆทั้งในเชิงรูปธรรม และนามธรรมได้ด้วยกับองค์ประกอบต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์ได้แก่ บล็อก (Blog) รูปภาพ (Picture) และวิดีโอ (Video) ดังที่ได้ปรากฏตามแต่ละกลุ่มที่มีบทบาทในการขับเคลื่อน และธำรงรักษาอัตลักษณ์อิสลามไว้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม หากมองกระบวนการสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ผ่านโครงสร้างอัตลักษณ์ของยุคสมัยนิยม (Post - Modern) ที่มีมุมมองบนพื้นฐานของความ เป็นพลวัต ควบคู่กับแนวคิดในมิติของการประกอบสร้างนิยม (Constructionism) แล้วนั้น จะสรุปปรากฏการณ์ทั้งหมดได้ว่าอัตลักษณ์อิสลามที่ถูกสร้างโดยสื่อมวลชนได้ถูกหรือสร้าง (Deconstruct) และประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ (Reconstruct) โดยกลุ่มเจ้าของอัตลักษณ์เดิมผ่านอำนาจของสื่อสังคมออนไลน์ที่มีระบบ และโครงสร้างที่เอื้อให้เกิดการเข้าถึงที่เท่าเทียม พร้อมทั้งมอบความเป็นอิสระให้กับกลุ่มต่างๆที่มีบทบาทได้สื่อสาร จัดระเบียบความคิด ความเชื่อ ความรู้ และบรรทัดฐาน (Norms) ของการรับรู้ถึงศาสนาที่มุ่งเน้นถึงหลักสันติภาพ และความสงบสุข ภายใต้กรอบขององค์ความรู้ และหลักการทางศาสนาเป็นสำคัญ (Holmes, 1997) แม้ว่าหลักคำสอนทางศาสนาจะมีความ เป็นสารัตถะ แต่ด้วยบริบทของสื่อสังคมออนไลน์นั้นได้ก่อให้เกิดการยืดหยุ่น และลื่นไหลอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากการนำเสนอ และขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามที่ไม่ได้มีการสร้างสรรค์ และแสดงออกใน มิติของการเผยแพร่หลักคำสอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ความเป็นพลวัตได้ก่อให้เกิดการประกอบ สร้างกลุ่มต่างๆ ที่ประสงค์จะรับผิดชอบ และสื่อสารอัตลักษณ์อิสลามในบทบาทที่หลากหลายออกไป ดังเช่นกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) ที่มีพื้นฐานมาจากประชาชนธรรมดาในสังคมเชิงกายภาพ แต่กลับมีบทบาทในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามเทียบเท่ากับกลุ่มอื่นๆ ผ่านเนื้อหาที่เป็นการให้ กำลังใจ และข้อคิดเตือนใจ เป็นต้น ซึ่งความหลากหลายในการประกอบสร้าง และสื่อสารอัตลักษณ์ แห่งสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ และยังพบว่าทุกกลุ่มมีอิสระในการเลือกนำเสนอตัวตนที่

ข้าม (Across) ไปมาระหว่างกันได้อีกด้วย อาทิ กลุ่มนักธุรกิจที่มีการนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับ คุณูปการ หรือผลบุญคุณค่าทางจิตใจที่ได้รับจากการถือศีลอด ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นที่ระหวัง และเข้าใจได้ว่าเป็นคอบทบาทของกลุ่มผู้นำศาสนาทั้งในระดับองค์กร และบุคคลในการให้ความรู้ในส่วนนี้ หรือกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ ที่มีการนำเสนอประเด็นในการช่วยเหลือสังคม ซึ่งเป็นคุณลักษณะของกลุ่ม นักเคลื่อนไหวทางสังคม เป็นต้น ทั้งหมดเกิดจากคุณลักษณะของบริษัทสื่อสังคมออนไลน์ที่เปิดกว้าง การมีอิสระในการนำเสนออย่างสร้างสรรค์ได้ก่อให้เกิดการ “เลือก” นำเสนอตัวตนในด้านใดด้านหนึ่ง ผ่านปรากฏการณ์ที่แตกต่างออกไปได้ สอดคล้องลักษณะของ “ตัวตนที่หลากหลาย (Multiple Identities) ของ Stuart Hall (1990) ที่ได้อธิบายไว้ว่าในยุคหลังสมัยใหม่นั้นอัตลักษณ์ไม่เพียงแต่เป็นการ “ระบุตัวตน” เท่านั้น แต่ทุกคนยังสามารถเลือกที่นำเสนอตัวตนในด้านใดด้านหนึ่งผ่านบริษัท หรือปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันได้ ซึ่งในภูมิภาคนี้สื่อออนไลน์ที่นอกจากจะเอื้อให้ทุกกลุ่มประกอบสร้าง และระบุตัวตนที่แตกต่างกันออกไปผ่านองค์ประกอบของชื่อสมาชิก รูปโปรไฟล์ หรือเนื้อหาในแต่ละ บทความที่นำเสนอ พร้อมกับยังส่งเสริมให้เกิดการนำเสนอตัวตนที่หลากหลาย และค้นหาอัตลักษณ์ ใหม่ ๆ ที่จะนำเสนอต่อสังคมต่อไป

นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงมุมมองในเชิงโครงสร้างแล้วนั้น ผลการศึกษาายังแสดงให้เห็นถึง คุณลักษณะของสื่อสังคมออนไลน์ในมิติของสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อการประกอบสร้างอัตลักษณ์ อิสลามทั้งในระดับจุลภาค (Micro) และระดับมหภาค (Macro) ด้วยเช่นกัน โดยในระดับจุลภาคนั้น จะเกี่ยวข้องกับการประกอบสร้าง และสื่อสารอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในระดับปัจเจก (Individual Identity) หรืออัตลักษณ์เฉพาะในแต่ละกลุ่ม ทั้ง 5 กลุ่ม ซึ่งพบว่าทุกกลุ่มนั้นมีการนิยาม บทบาทในการสื่อสารสันติภาพอิสลามของตนเองที่แตกต่างกันออกไปสอดคล้องกับสาระสำคัญที่ Neil (2005) ได้เสนอเอาไว้ โดยทุกกลุ่มตามโครงสร้างสังคมมุสลิมได้มีการประกอบสร้างอัตลักษณ์จาก คุณค่า (Value) และอุดมการณ์อันเป็นผลผลิต หรือภูมิปัญญาที่ตกผลึกมาจากหลักคำสอนทาง ศาสนาอิสลาม พร้อมทั้งแสดงออก ตลอดจนขับเคลื่อนสันติภาพให้ผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์นั้นได้ รับรู้ถึงมุมมองของอัตลักษณ์ดังกล่าวที่มีรูปแบบ และความหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความยุติธรรม หรือสังคมพหุวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งในส่วนนี้หากวิเคราะห์ตามสิ่งที่ Baumeister (1999) ได้เสนอเอาไว้ถึงการนำเสนออัตลักษณ์ปัจเจกในมิติของสังคมวิทยา หรือในเชิงบริษัท และพื้นที่นั้น จะเห็นได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์เองก็เข้ามาเป็นปัจจัยแทรกที่ทำให้การสื่อสารอัตลักษณ์ ปัจเจกในบริบทดังกล่าวมีความเฉพาะตัว (Specific) และแตกต่างในสาระสำคัญของการนำเสนอ อัตลักษณ์สันติภาพที่หลากหลายตามการนิยามตนเองจากภูมิหลังของแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้แม้ว่าทุกกลุ่มจะ มีการหยิบนำหลักคำสอนแห่งสันติภาพอิสลามมานำเสนอจากแหล่งที่มาเดียวกัน แต่กระนั้นพื้นฐาน หรือการนิยามถึงบทบาทของแต่ละกลุ่มกลับมีหน้าตา และรูปแบบการสื่อสารที่นำเสนอถึงศาสนาแห่ง

สันติภาพในความเข้มข้น หรือสร้างอิทธิพล (Impact) แก่สังคม หรือผู้ใช้งานแตกต่างกันออกไป จากการศึกษาเนื้อหา และบทความที่แต่ละกลุ่มนำเสนอพบว่า กลุ่มผู้นำศาสนา และกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม มีการสื่อสาร และการถ่ายทอดเนื้อหาที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ และแก่นแท้ของศาสนาแห่งสันติภาพได้ครอบคลุม และมีรายละเอียดที่สามารถต่อรองกับความหมายสื่อมวลชน ประกอบสร้างขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด ทั้งในด้านลักษณะของเนื้อหาที่เป็นการแสดงถึงความ เป็นอันหนึ่งอันเดียว (Unity) กับสังคม การนำเสนอจริยธรรมอิสลาม หรือการช่วยเหลือสังคม ที่ทั้งหมดล้วนแสดงให้เห็นถึงภาพที่ขัดแย้งกับการรับรู้ในสังคมตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา

อย่างไรก็ตามแม้อัตลักษณ์ปัจเจก (Individual Identity) เฉพาะในแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะ รูปแบบการนำเสนอตัวตน หรือสื่อสารสันติภาพอิสลามตามมุมมอง ภูมิหลัง หรือการรับรู้ตนเองที่ แตกต่างออกไป แต่จากการศึกษาทั้งในรูปแบบวิธีการสื่อสาร หรือลักษณะของอัตลักษณ์แห่ง สันติภาพที่นำเสนอออกไปนั้นพบว่าทุกกลุ่มมีการหยิบยกต้นทุนที่ได้จากภูมิปัญญา หรือองค์ความรู้ ทางศาสนาอิสลามมาใช้ และสื่อสารเหมือนกันทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ทุกกลุ่มมีคุณลักษณะที่ คล้ายคลึงกันทั้งในระดับมหภาค ซึ่งในส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ร่วมกัน (Collective Identity) ของแต่ละกลุ่มในการระบุดำเนินทางสังคมที่มีคุณลักษณะบางอย่างที่เชื่อมโยงระหว่างกัน ซึ่งตรงกับสิ่งที่ Klandermans และ De Weerd (2000) ได้เสนอไว้ว่าอัตลักษณ์ร่วมสามารถศึกษาได้ จากปรากฏการณ์ต่างๆ อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามในแต่ละกลุ่มจึงได้มีการแสดงออกผ่านทั้งใน เชิงอุดมการณ์ หรือการประกอบศาสนกิจร่วมกัน เช่น การถือศีลอด การบริจาคทาน หรือการ ประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น แม้ว่าแต่ละกลุ่มจะมีการหยิบยกประเด็นดังกล่าวมานำเสนอในแง่มุมที่ แตกต่างกันไป เช่น การบริจาคทานในแง่ของของกลุ่มผู้นำศาสนาในระดับบุคคลที่ชี้ให้เห็นถึงคุณ งามความดี หรือคุณค่าทางจิตใจที่ผู้ให้จะได้รับ แต่กลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคมจะเป็นการนำเสนอใน มิติของและความสันติสุขที่สังคมจะได้รับ เป็นต้น แต่ทุกกลุ่มแสดงถึงคุณลักษณะบางประการที่ เชื่อมโยงความรู้สึกร่วมกันผ่านประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ที่มีการรับรู้ถึงสัญญาณ และความหมายต่างๆที่เชื่อมโยงถึงองค์ความรู้ทางศาสนาอิสลามรวมถึงความรู้สึกร่วมกันอันหนึ่งอัน เดียวกัน และแสดงออกต่อสังคมภายนอกผ่านบริบทสื่อสังคมออนไลน์ด้วยกับภาพตัวแทนของ อัตลักษณ์อิสลามมีความเป็นเอกภาพ ทั้งในเชิงความเชื่อ และการปฏิบัติในบรรทัดฐานเดียวกัน ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้ทำการถอดความหมายร่วมกันของอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามตามกระบวนการ สร้างปฏิสัมพันธ์ของ Alberto Melucci (1989) ดังนี้

1) ความหมายองค์ความรู้ (Cognitive Definition) ทุกกลุ่มมีการรับรู้ และนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามร่วมกัน โดยจากการศึกษาพบว่าทุกกลุ่มต่างหยิบ นำหลักคำสอนที่ได้จากคัมภีร์ และจริยวัตรของศาสดาร่วมกัน แม้ว่าจะมีการนำเสนอในมุมมอง หรือรายละเอียดอื่นที่แตกต่างก็ตาม

2) ความสัมพันธ์อันเข้มแข็ง (Active Relationship) จากการศึกษาพบว่าทุก กลุ่มมีการนำเสนอภายใต้หลักการศาสนา และหลักคำสอนทางศาสนาในด้านต่างๆที่มีการสร้างสรรค์ และนำเสนอสันติภาพอิสลามผ่านรูปแบบต่างๆ แสดงถึงการความสัมพันธ์ที่เข้มแข็ง ผ่านการ ดำเนินงานต่างๆร่วมกัน

3) การแลกเปลี่ยนความรู้สึก (Emotional Investment) แม้ว่าการรับรู้ทาง อารมณ์ หรือความรู้สึกจะไม่สามารถวิเคราะห์ผ่านบริบทสื่อออนไลน์ได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่กระนั้น หลักการแห่งสันติภาพที่ทอดแทรกมาในหลักคำสอนทาง หรือวันสำคัญทางศาสนาที่แต่ละกลุ่มต่าง นำเสนอนั้นนอกจากจะชี้ให้เห็นว่ามีการแสดงออกภายใต้หลักคำสอนสันติภาพอิสลามร่วมกันอย่าง เข้มแข็ง (Active Relationship) แล้วนั้น สารสำคัญ หรือรายละเอียดในแต่ละประเด็นที่นำเสนอ ออกมานั้นได้แสดงให้เห็นถึงคุณูปการต่างๆในการสร้างสันติสุขแก่สังคม อุทิศการณ หรือความตั้งใจใน การนำเสนอภาพตัวแทนของศาสนาอิสลามในรูปแบบใหม่ ที่แตกต่างจากสิ่งที่ปรากฏอยู่สื่อกระแสหลัก ปัจจุบัน

อัตลักษณ์ร่วมที่ทุกกลุ่มพยายามนำเสนอถึงความเป็นสันติภาพอิสลามสามารถอธิบายได้ถึง การเคลื่อนไหว และกระบวนทำงาน หรือการรื้อสร้างอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามร่วมกัน ไม่เพียง เท่านั้นการศึกษาครั้งนี้ยังช่วยให้เข้าใจถึงการสื่อสารที่มีการชูประเด็น หรือนำเสนออย่างเป็นระบบที่ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพนอกเหนือถึงความเป็นเอกภาพ ในการนำเสนอสันติภาพอิสลาม แต่ในทาง กลับกันอัตลักษณ์ร่วมที่ทุกกลุ่มต่างมีส่วนร่วมในด้านต่างๆทั้งการรับรู้ หรือการแสดงออกผ่านหลักคำ สอน บรรทัดฐานทางศาสนา ตลอดจนสัญลักษณ์บางอย่าง หรือบางประเด็นนั้น กลับสร้างขอบเขตในการ นำเสนอที่มีการรับรู้ถึงคุณลักษณะต่างๆที่โน้มเอียงไปเฉพาะกลุ่มสังคมมุสลิมที่สามารถถอดรหัสชุด ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ หรือข้อมูลชุดเดียวกัน ทั้งนี้ก็เนื่องจากความใหม่ และความแตกต่างของชุดข้อมูล ที่นำเสนอในสื่อกระแสหลัก การสื่อสารสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์จึงยังไม่สามารถแผ่ขยาย ภาพตัวแทนที่ตรงตามสาระดะชะของศาสนาอิสลามได้ งานวิจัยชิ้นนี้จึงสรุป และสังเคราะห์ในส่วนของ บทบาทของกลุ่มต่างๆที่นอกจากจะเป็นการนำเสนออัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามแล้วนั้น ยังเป็น การเก็บ และธำรงรักษาแก่นแท้ของศาสนาอิสลามไว้บนโลกออนไลน์ด้วยเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้อัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่ประกอบสร้างใหม่ในบริบทสื่อสังคมออนไลน์ แสดงให้เห็นถึงการผูกมัด (Obligation) ระหว่างแนวคิดอัตลักษณ์ในยุคเรืองปัญญา (Enlightenment Subject) กับแนวคิดนวนิยม (Post Modern Subject) เข้าด้วยกัน กล่าวคือเป็นการประกอบรวมเพื่อรักษาซึ่งกันและกัน หรือสารัตถะของความเป็นอิสลามบนภูมิทัศน์สื่อออนไลน์ที่มอบความเท่าเทียมกันของผู้ใช้งานทุกคน เพื่อไม่ให้วัฒนธรรมนั้นถูกแทรกแซงในการสร้างความหมาย และกลืนกลายภาพของความเป็นสันติภาพเฉกเช่นในบริบทสื่อมวลชนอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันแม้พื้นที่สื่อดังกล่าวจะมีความลื่นไหล และเป็นพลวัตรสูงดังจะเห็นได้จากกลุ่มย่อยต่างๆ ที่มีลักษณะของการนำเสนอตัวตน หรือรูปแบบในการขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามที่แตกต่างกัน ถึงกระนั้นทั้งหมดก็มีขอบเขตในการนำเสนอ และสร้างความหมายทางวัฒนธรรม (สันติภาพ) ภายใต้หลักการและกฎเกณฑ์ของศาสนาอิสลามเหมือนกัน สะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของอัตลักษณ์อิสลามอันเป็นสารัตถะที่เข้มแข็ง ด้วยเหตุนี้เองแม้ว่าตัวตนของแต่ละกลุ่มที่มีความหลากหลายในด้านต่างๆ เช่น นักการเมือง ผู้นำศาสนา หรือนักธุรกิจ เป็นต้น แต่กลับไม่ถูกผสม หรือเป็นอิสระจากหลักการทางศาสนา มากจนเกินไป ซึ่งจากการศึกษานั้นหากวิเคราะห์แบบผิวเผินจะพบว่าในแต่ละกลุ่มมีคุณลักษณะที่เป็นพลวัตรสูงตามกิจกรรมทางสังคม (Social Practice) ที่แตกต่างกัน เช่น การช่วยเหลือทางมนุษยธรรมของกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม หรือการขับเคลื่อนสังคมแห่งพหุวัฒนธรรมของกลุ่มผู้นำศาสนา เป็นต้น แต่กระนั้นผู้วิจัยกลับเห็นว่าเนื้อหา หรือการกำหนดตัวตนผ่านองค์ประกอบต่างๆบนสื่อสังคมออนไลน์เป็นการปรับตัวทางวัฒนธรรม (Cultural Adaptation) ตามบริบทเพียงเล็กน้อยเท่านั้น นอกจากนี้ทุกกลุ่มต่างสงวนท่าทีรักษาค่านิยม อุดมการณ์ และขนบธรรมเนียมประเพณีอิสลามร่วมกันภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ (Power Relation) ระหว่างกลุ่มตามโครงสร้างต่างๆ กับศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับที่ Emile Durkheim ได้อธิบายว่าศาสนาเปรียบเสมือนสถาบันทางสังคมในการหลอมรวมความเชื่อ และความศรัทธาให้เป็นคุณลักษณะเพียงหนึ่งเดียว และปฏิบัติร่วมกัน ด้วยเหตุนี้กลุ่มต่างๆที่ขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามจึงมีความสัมพันธ์ภายใต้อำนาจของศาสนาอิสลามทั้งจากบทบัญญัติทางศาสนา จริยวัตรของท่านศาสดา ตลอดจนองค์ประกอบต่างๆที่หยิบยืมมรดกทางวัฒนธรรมอิสลามมาใช้ในการนำเสนอตนเอง เช่น การกำหนดชื่อ รูปภาพโปรไฟล์ (Profile Picture) เนื้อหาในแต่ละบทความ ตลอดจนรูปภาพประกอบ ทั้งหมดนี้ ได้หลอมรวมเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมอิสลาม (Culture Identity) ร่วมกันดังที่ Ibrahim (1999) เสนอว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมถูกยึดโยงไว้ด้วยกับอัตลักษณ์เดิมของแต่ละบุคคล แม้จะมีการนำเสนอตัวตนที่แตกต่างออกไปตามมิติ และบริบทสังคมที่แตกต่างกันในการแสดงอัตลักษณ์ แต่ยังคงสงวนอัตลักษณ์ในระดับมหภาค (Macro) ร่วมกัน

ท้ายที่สุดอัตลักษณ์แห่งสันติภาพอิสลามที่สื่อสารบนสื่อสังคมออนไลน์จึงเป็นกระบวนการรื้อฟื้น (Revive) และรักษา (Maintain) แก่นแท้ของหลักการทางศาสนาผ่านองค์ประกอบที่มาจากทุนทางวัฒนธรรม ทั้งในลักษณะของรูปธรรม และนามธรรม ที่ต่างมุ่งชี้ให้เห็นถึงสาระของสันติภาพอิสลามในการสร้างความสงบสุขบนหลักของการให้เกียรติ และมอบความยุติธรรมให้แก่มนุษยชาติในฐานะลูกหลานของอาดัม ซึ่งในส่วนนี้หากมองผ่านมโนทัศน์ของโลกหลังสมัยใหม่ (Postmodernism) จะเห็นได้ว่าเป็นการนำเสนอสันติภาพอิสลามผ่านรูปแบบจารีตนิยม (Traditionalism) ที่ยึดเอาบรรทัดฐานทางศีลธรรม กรอบความคิดอันมาจากผลผลิตแก่นแท้ (Essentialism) ของหลักการทางศาสนาที่มาจากคัมภีร์อัลกุรอาน และจริยวัตรของท่านศาสดาเป็นแนวทางสำคัญ ซึ่งแน่นอนว่าการนำเสนออัตลักษณ์ในมิตินี้จะต้องเผชิญกับปัจจัยที่เข้ามาท้าทายโครงสร้างทางอัตลักษณ์อิสลามในรูปแบบดังกล่าวมากมายไม่ว่าจะเป็นกระแสเทคโนโลยีโลกาภิวัตน์ที่พัฒนาอย่างไม่หยุดหย่อน หรือโครงสร้างทางสังคมในปัจจุบันที่มีความเป็นเรื่องของโลกีย์ (Secularization) หรือการแยกศาสนาออกจากโครงสร้าง และสถาบันหลักทางสังคม พร้อมทั้งจำกัดศาสนาไว้เฉพาะปัจเจก หรือมีความหมายในเชิงจิตวิญญาณเท่านั้น ตลอดจนการผลิตซ้ำทางความคิดจากสื่อมวลชนอันเป็นด่านสำคัญที่อาจทำให้จุดสมดุลในการรับรู้แก่นแท้ของอิสลามนั้นเป็นไปได้ยาก คำถามที่จะเกิดขึ้นต่อไปนั้นอาจจะมุ่งไปที่บริบทของสื่อสังคมออนไลน์เป็นหลักว่าจะพัฒนา และมีบทบาทสำคัญในการเป็นพื้นที่กระแสหลักสำหรับการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มต่างๆ รวมถึงอิสลาม หรือจะยังคงสถานะเป็นเพียงพื้นที่ทางเลือกเพื่อหลบหลีกแรงกดดันจากสังคมทางกายภาพ ในการนำเสนอตัวตนของกลุ่มต่างๆ ที่ไม่ปรากฏ หรือประกอบสร้างจากกลุ่มที่ไม่ใช่เจ้าของอัตลักษณ์ที่แท้จริงต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัยในข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา โดยจะแบ่งออกเป็นในส่วนต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางต่อกลุ่มคนที่มีความต้องการจะขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ โดยสามารถนำองค์ความรู้ หรือข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ มาประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการนำเสนอความเป็นอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ และชี้ให้เห็นถึงศาสนาที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสงบ และสันติภาพ

2) ควรส่งเสริมให้สังคมไทย และมุสลิมได้ตระหนักถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจผิด หรือความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในเชิงศาสนา และวัฒนธรรมระหว่างกัน ผ่านหน่วยงานภาครัฐ เอกชน หรือระดับชุมชนในการร่วมมือแก้ไขปัญหา ดังกล่าว ซึ่งการเรียนรู้ซึ่งกันและกันนั้นจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่าง 2 ศาสนา และลดความขัดแย้งลงได้ เช่น การจัดโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม หรือโครงการช่วยเหลือสังคมผ่านการร่วมมือระหว่างศาสนา

3) สถานศึกษาไม่ว่าจะในระดับประถม มัธยม หรืออุดมศึกษา ควรมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ในประเด็นเกี่ยวกับศาสนาที่สร้างสรรค์ ให้ความรู้เชิงคติวิเคราะห และบูรณาการศาสตร์ด้านอิสลามศึกษา (Islamic Studies) เข้ากับองค์ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ความรู้เรื่องโภชนาการกับหลักการอิสลาม หรือศิลปะวิทยาการของอิสลาม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศาสนาอิสลาม ที่ในสังคมไทยนั้นยังขาดบุคลากรที่มีความเข้าใจทั้งความรู้ในหลักการศาสนาอิสลาม และความเข้าใจในบริบทสังคมไทยอย่างลุ่มลึกมากพอที่จะให้ความรู้ด้วยภาษาที่ทุกสามารถเข้าใจได้ สอดคล้องกับผลจากการวิจัยที่ระบุว่าความขัดแย้งที่ยังเกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการเข้าใจศาสนาอิสลามที่ผิดเพี้ยนไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ในส่วนของการวิจัยในอนาคตนั้นผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการศึกษาอัตลักษณ์อิสลามในครั้งนี้ มุ่งเน้นแค่ส่วนในของเนื้อหา หรือรายละเอียดของแต่ละกลุ่มที่นำเสนอเป็นหลัก จึงเสนอว่าควรศึกษามุ่งไปที่ผู้รับสาร หรือผู้ใช้งานบนสื่อสังคมออนไลน์ว่ามีพื้นฐานการรับรู้ถึงศาสนาอิสลามอย่างไร และมีการรับรู้ถึงอิสลามที่ตรงตามหลักการทางศาสนา มากน้อยเพียงใด

2) การต่อยอด หรือขยายรายละเอียดบางส่วนไปวิจัยต่อ นั้น ผู้วิจัยเสนอว่าสามารถศึกษาเจาะลึกเฉพาะเป็นรายกลุ่มที่ขับเคลื่อนสันติภาพอิสลามในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ลึกและมองเห็นปรากฏการณ์ภาพรวมที่เกิดขึ้นได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น การศึกษาเจาะจงเฉพาะในกลุ่มนักเคลื่อนไหวทางสังคม หรือกลุ่มมุสลิมบล็อกเกอร์ (Blogger) เป็นต้น

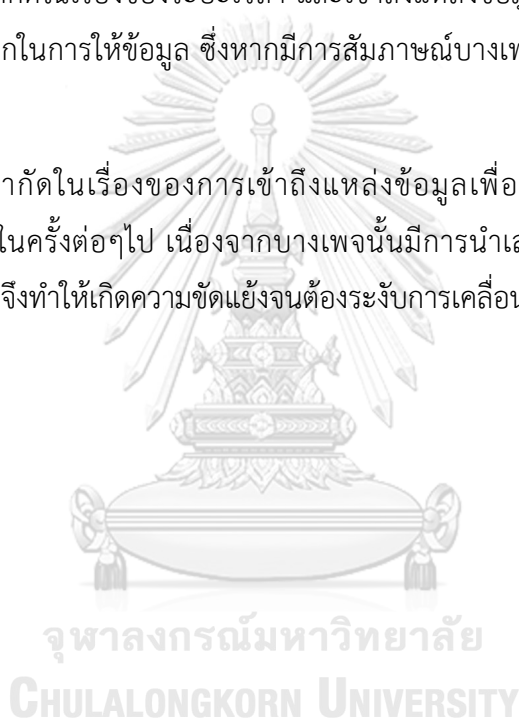
3) งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาในช่องทางเฟซบุ๊กเพจ (Facebook Page) เป็นหลัก แต่ยังไม่ได้อธิบายศึกษาถึงไปในแพลตฟอร์มที่สำคัญบนสื่อสังคมออนไลน์อื่นๆ เช่น ทวิตเตอร์ (Twitter) ยูทูบ (Youtube) หรือ อินสตาแกรม (Instagram) ที่มีลักษณะของการนำเสนอ และบทบาทของแต่ละช่องทางที่มีความเฉพาะ ในแตกต่างกันอย่างชัดเจน การวิจัยในอนาคตจึงควรมุ่งศึกษาช่องทางเหล่านี้ เพื่อให้เห็นถึงตัวตนของศาสนาอิสลามบนสื่อสังคมออนไลน์ที่กว้าง และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

5.4 ข้อจำกัดในงานวิจัย

5.4.1 งานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยไม่สามารถเก็บจำนวนของแหล่งข้อมูล หรือเฟซบุ๊กเพจจากกลุ่มต่างๆให้มีจำนวนเพจที่เท่าๆกันได้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของเฟซบุ๊กเพจบางเพจ ไม่มีคุณสมบัติ หรือคุณลักษณะของเพจที่ตรงตามกลุ่มโครงสร้างสังคมมุสลิมในประเทศไทย รวมถึงความต่อเนื่องในบางเพจที่มีความถี่ในการโพสต์ (Post) น้อย รวมถึงบางเพจที่มีเนื้อหาที่ไม่สามารถบ่งบอกถึงตัวตนที่สอดคล้องกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้อย่างชัดเจนจนอาจทำให้ไม่สามารถกลายเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดีตรงตามวัตถุประสงค์

5.4.2 มีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา และเข้าถึงแหล่งข้อมูลในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกที่บางท่านไม่สะดวกในการให้ข้อมูล ซึ่งหากมีการสัมภาษณ์บางเพจแล้วนั้นเชื่อว่าจะได้มุมมองที่หลากหลายมากกว่านี้

5.4.3 มีข้อจำกัดในเรื่องของการเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อทำการตรวจทานความเที่ยง (Validity) ของข้อมูลในครั้งต่อไป เนื่องจากบางเพจนั้นมีการนำเสนอเนื้อหาที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง จึงทำให้เกิดความขัดแย้งจนต้องระงับการเคลื่อนไหว หรือต้องปิดเฟซบุ๊กเพจไป

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์ (*Critical theory*): แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 4. ed.): Higher Press.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. (2522). ศาสนาคริสต์: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2546). อารุณชีวีต? : แนวคิดเชิงวิพากษ์ว่าด้วยความรุนแรง (พิมพ์ครั้งที่ 1. ed.): ฟ้าเดียวกัน.
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด. (2524). วัฒนธรรมอิสลาม (พิมพ์ครั้งที่ 2. ed.): โรงพิมพ์จุฬินไทย.
- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. (2546). อัตลักษณ์ : การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด (พิมพ์ครั้งที่ 1. ed.): คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อิมรอน มะลูลีม. (2540). มุฮัมมัดศาสดาแห่งอิสลาม (พิมพ์ครั้งที่ 2 ed.). กรุงเทพฯ: อิสลามิกอะเคเดมี.

วิทยานิพนธ์ภาษาไทย

- เชิญขวัญ ภูษมรงค์. (2549). การสื่อสารของกลุ่มชาวกไที่ย้ายถิ่นฐานมาสู่ชุมชนเมืองในการปรับตัวและการแสดงอัตลักษณ์แห่งชาติพันธุ์.
- ธวัชรัศม์ สะละหมัด. (2549). อิสลาม-สื่อ-ความรุนแรง : ปฏิสัมพันธ์บนเส้นทางการสร้างภาพลักษณ์ความรุนแรง. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- สมพร หลงจิ. (2017). บทบาทของมุสลิมไทยในการเคลื่อนไหวทางสังคมผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจอิสลามในประเทศไทย.

บทความภาษาไทย

- ชิตาภา สุขพล่า. (2561). การสื่อสารอัตลักษณ์ผ่านสื่อเฟซบุ๊กไลฟ์ (Facebook Live) ของวัยรุ่นไทย. การประชุมวิชาการระดับชาติ เวทีวิจัยมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 12 “ถิ่น-โลกนิยมในมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: *Glocalism in Humanities and Social Sciences*”, 2561(12), 170-182.
- นายปรัดถกร ทรัพย์ประภา. (2559). การวิเคราะห์เนื้อหาที่ผู้บริโภคร่างขึ้นเองในห้องครัวของ

เว็บไซต์ *Pantip.com*. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร.

สกุลศรี ศรีสารคาม. (2558). การศึกษาเชิงเปรียบเทียบการจัดการเนื้อหาจากผู้รับสาร
ในกระบวนการสื่อข่าว. วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า, 1(2), 145-166.

หนังสือภาษาอังกฤษ

Abu-Nimer, M. (2003). *Nonviolence and peace building in Islam: Theory and practice*:
University Press of Florida Gainesville.

Asghar, E. A. (2005). *On Developing Theology of Peace in Islam*. New Delhi, India:
Sterling Publishers Pvt.Ltd.

Baumeister, R. F. (1999). *The self in social psychology*. New York, NY, US: Psychology
Press.

Benkler, Y. (1998). Communications infrastructure regulation and the distribution of
control over content. *Telecommunications Policy*, 22(3), 183-196.
doi:[https://doi.org/10.1016/S0308-5961\(98\)00005-6](https://doi.org/10.1016/S0308-5961(98)00005-6)

Bleich, E., Stonebraker, H., Nisar, H., & Abdelhamid, R. (2015). Media Portrayals of
Minorities: Muslims in British Newspaper Headlines, 2001–2012. *Journal of Ethnic
and Migration Studies*, 41, 1-21. doi:10.1080/1369183X.2014.1002200

Boyd, D., & Ellison, N. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *J.
Computer-Mediated Communication*, 13, 210-230. doi:10.1111/j.1083-
6101.2007.00393.x

Bruns, A. (2016). User-Generated Content. In.

Cox, R. (2006). *Environmental communication and the public sphere* (1st ed. ed.): Sage.

Dery, M. (1993). *Flame wars : the discourse of cyberculture*. Durham, NC: Duke
University Press.

Hall, S. (1997). *Modernity : An introduction to modern societies*: Blackwell.

Hinton, S., & Hjorth, L. (2013). *Understanding social media* (1st ed. ed.): SAGE.

Holmes, D. (1997). *Virtual politics : identity and community in cyberspace*
(1st ed. ed.): Sage.

Ibrahim, F. A. (1999). Transcultural counseling: Existential worldview theory and cultural

- identity. In *Transcultural counseling, 2nd ed.* (pp. 23-57). Alexandria, VA, US: American Counseling Association.
- Iqbal, M., Sheikh, M. S., & Islāmīyah, I.-y. S. a.-i. (1995). *The Reconstruction of Religious Thought in Islam*: Institute of Islamic Culture.
- Jenkins, H. (2006). *Convergence culture : where old and new media collide* (1st ed. ed.): New York University Press.
- Jenkins, R. (1996). *Social identity / Richard Jenkins*. London ; New York: Routledge.
- Kidd, W., Teagle, A., & Kessler-Harris, A. (2012). *Culture and Identity* (Vol. 2nd ed). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Klandermans, B., & de Weerd, M. (2000). Group identification and political protest. In *Self, identity, and social movements*. (pp. 68-90). Minneapolis, MN, US: University of Minnesota Press.
- MacKinnon, N. (2015). *Self-Esteem and Beyond*.
- Mandiberg, M. (2012). *The social media reader*.
- Melucci, A. (1996). The process of collective identity. In A. Melucci (Ed.), *Challenging Codes: Collective Action in the Information Age* (pp. 68-86). Cambridge: Cambridge University Press.
- Mollett, A., Brumley, C., Gilson, C., & Williams, S. (2017). *Communicating your research with social media : A practical guide to using blogs, podcasts, data visualisations and video*: Sage Publication Ltd.
- O'Reilly, T., & Battelle, J. (2009). *Web Squared : Web 2.0 Five Years on*. [Sebastopol, Calif.]: O'Reilly Media.
- Rosen, J. (2012). The People Formerly Known as the Audience. In (pp. 13-16).
- Safko, L. (2012). *The social media bible : tactics, tools, and strategies for business success* (3rd ed. ed.): Wiley.
- Scott, D. M. (2011). *Newsjacking: How to inject your ideas into a breaking news story and generate tons of media coverage*: John Wiley & Sons.
- Stekelenburg, J. (2013). Collective Identity. In.
- Wyrwoll, C. (2014). *Social Media. [electronic resource] : Fundamentals, Models, and Ranking of User-Generated Content*: Springer Fachmedien Wiesbaden.

บทความภาษาอังกฤษ

- Ahmed, S., & Matthes, J. (2017). Media representation of Muslims and Islam from 2000 to 2015: A meta-analysis. *International Communication Gazette*, 79(3), 219-244. doi:10.1177/1748048516656305
- Anderson, M., & Magruder, J. (2012). Learning from the Crowd: Regression Discontinuity Estimates of the Effects of an Online Review Database. *The Economic Journal*, 122. doi:10.1111/j.1468-0297.2012.02512.x
- Anderson, P. (2007). What is Web 2.0? Ideas, Technologies and Implications for Education. *JISC Technology and Standards Watch*, 60.
- Asmal, F. (2008). Islamophobia and the media : the portrayal of Islam since 9/11 and an analysis of the Danish cartoon controversy in South Africa.
- Aydin, H. (2008). Islam The Religion Of Peace. *The Journal of Rotterdam Islamic and Social Sciences*, 2. doi:10.2478/jriss-2013-0022
- Bakshy, E., Messing, S., & Adamic, L. (2015). Political science. Exposure to ideologically diverse news and opinion on Facebook. *Science (New York, N.Y.)*, 348. doi:10.1126/science.aaa1160
- Baym, N., & boyd, d. (2012). Socially Mediated Publicness: An Introduction. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 56, 320-329. doi:10.1080/08838151.2012.705200
- Bebić, D., Eraković, D., & Vučković, M. (2017). EUens – The Rise of a New Identity Driven by Social Media. *Medijske studije*, 8, 23-38. doi:10.20901/ms.8.15.3
- Brinkman, N. (2018). *Racial Identities on Social Media: Projecting Racial Identities on Facebook, Instagram, and Twitter*.
- Bruns, A., & Jacobs, J. (2006). Uses of Blogs.
- Dunbar, R. (1992). Neocortex Size as a Constraint on Group Size in Primates. *Journal of Human Evolution*, 22, 469-493. doi:10.1016/0047-2484(92)90081-J
- Hogg, M. A., Abrams, D., Otten, S., & Hinkle, S. (2004). The Social Identity Perspective: Intergroup Relations, Self-Conception, and Small Groups. *Small Group Research*, 35(3), 246-276. doi:10.1177/1046496404263424
- lii, V., & Chang, E. (2007). Does Chatter Matter? The Impact of User-Generated Content

- on Music Sales. *Journal of Interactive Marketing*, 23. doi:10.2139/ssrn.1113536
- Johnson, J., & Callahan, C. (2015). Media and Identity in the Margins: The Garifuna Response to Social Media. *The Journal of Social Media in Society; Vol 4, No 2 (2015): The Journal of Social Media in Society*. จาก <https://thejsms.org/index.php/TSMRI/article/view/153>
- Kaplan, A., & Haenlein, M. (2010). Users of the World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 53, 59-68. doi:10.1016/j.bushor.2009.09.003
- Kietzmann, J. H., Hermkens, K., McCarthy, I. P., & Silvestre, B. S. (2011). *Social media? Get serious! Understanding the functional building blocks of social media*.
- O'Brien, J., & Deng, F. (1997). War of Visions: Conflict of Identities in the Sudan. *The International Journal of African Historical Studies*, 30, 178. doi:10.2307/221572
- O'Reilly, T. (2005). What is Web 2.0. *Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software*, 30.
- Pennington, R. (2018). Social media as third spaces? Exploring Muslim identity and connection in Tumblr. *International Communication Gazette*, 80, 620-636. doi:10.1177/1748048518802208
- Popova, M. (2013). Aesthetic consumerism and the violence of photography: What Susan Sontag teaches us about visual culture and the social web. *Publicado en brainpicking. Org*.
- Schmidt, G. (2004). Islamic identity formation among young Muslims: The case of Denmark, Sweden and the United States. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 24, 31-45. doi:10.1080/1360200042000212223
- Smock, A., Ellison, N., Lampe, C., & Wohn, D. (2011). Facebook as a toolkit: A uses and gratification approach to unbundling feature use. *Computers in Human Behavior*, 27, 2322-2329. doi:10.1016/j.chb.2011.07.011
- Snow, D. A. (2001). *Collective Identity and Expressive Forms*.
- Xiang, Z., & Gretzel, U. (2010). Role of Social Media in Online Travel Information Search. *Tourism Management*, 31, 179-188. doi:10.1016/j.tourman.2009.02.016
- Ye, Q., Law, R., Gu, B., & Chen, W. (2011). The Influence of User-Generated Content on Traveler Behavior: An Empirical Investigation on the Effects of E-Word-of-Mouth

to Hotel Online Bookings. *Computers in Human Behavior*, 27, 634-639.
doi:10.1016/j.chb.2010.04.014

วิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

Andersen, S. M. (2017). *Saudi, Shia, Saudi Shia : online identity construction among Saudi Shia activists*. (Master Degree). Norwegian University of Life Sciences,

บทความอินเตอร์เน็ต

Beirut. (2009). Why Do People REALLY Tweet? The Psychology Behind Tweeting! สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2561 จาก <http://blog.thoughtpick.com/2009/08/why-do-people-really-tweet-the-psychology-behind-tweeting.html>

Demer. (2014). The 6 Main Types Of Blog Posts And How To Use ThemThe 6 Main Types Of Blog Posts And How To Use Them. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2561 จาก <https://www.forbes.com/sites/jaysondemers/2014/09/23/the-6-main-types-of-blog-posts-and-how-to-use-them/#e020312c732d>

Development, O. f. E. C.-o. a. (2007). DIRECTORATE FOR SCIENCE, TECHNOLOGY AND INDUSTRY COMMITTEE FOR INFORMATION, COMPUTER AND COMMUNICATIONS POLICY สืบค้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2561 จาก <https://www.oecd.org/sti/38393115.pdf>

Kenton, W. (2019). Investopedia: Social Networking Service.

สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2561 จาก

<https://www.investopedia.com/terms/s/social-networking-service-sns.asp>

Momentum, T. (2017). ผลสำรวจพบชาวยุโรปมากกว่าครึ่งคิดว่าควรหยุดรับผู้อพยพมุสลิมได้แล้ว.

สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2561 จาก

<https://themomentum.co/momentum-feature-negative-views-that-europeans-think-about-muslim-immigration/>

Serai, Y. (2018). What Is Culture Identity? สืบค้นเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2561 จาก

<https://classroom.synonym.com/what-is-culture-identity-12082328.html>

Voicetv. (2017). ทรม์ป้ออกคำสั่งใหม่ แบนพลเมือง 6 ชาติมุสลิม. สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2561

จาก <https://www.voicetv.co.th/read/467970>

Zengstrom. (2005). Why some social network services work and others don't Or: the Case for object-centered sociality. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2561 จาก <https://www.zengstrom.com/blog/2005/04/why-some-social-network-services-work-and-others-dont-or-the-case-for-object-centered-sociality.html>

กรมการศาสนา. (2558). การสำรวจสภาวะทางสังคม วัฒนธรรม และสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย พ.ศ.2557. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2561 จาก <https://e-service.dra.go.th/buddha.php?p=stat>

ณรงค์ยศ มหิทธิวาณิชชา. (2562). ข้อมูลผู้ใช้งานสื่อดิจิทัลของประเทศไทย มกราคม 2019. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2561 จาก <https://www.twfdigital.com/blog/2019/02/thailand-digital-usage-stats-2019/>

การสัมภาษณ์เก็บข้อมูล

นาย คอลิด. (30 ตุลาคม 2562) เจ้าของเพจ SUB / อิสลาม / ไลฟ์สไตล์.

นาย ดิษฐ์ ต่อเล็บ. (28 พฤศจิกายน 2562) ผู้จัดการสหกรณ์อิสลามอมาเนฮอ.

นาย นานาอี. (11 พฤศจิกายน 2562) ผู้ดูแลเพจ มุลินิธีศรัทธาชนเพื่อการศึกษาและเด็กกำพร้า.

นาย มุฮัมหมัดเฟาซี. (8 พฤศจิกายน 2562) เจ้าของเพจ สภาเครือข่ายช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม สำนักจุฬาราชมนตรี

นาย มุฮัมหมัดรุสดี เซคฮารูน. (23 ตุลาคม 2562) กรรมการบริหารพรรคประชาชาติ.

นาย รุสลาน. (22 ตุลาคม 2562) กองบรรณาธิการ เพจ Wartani.

นาย ฮาดิช. (10 พฤศจิกายน 2562) ผู้ดูแลเพจ สวรรค์ในบ้าน.

นายสมาน โอราวัดน์. (29 พฤศจิกายน 2562) ผู้จัดการใหญ่ สหกรณ์อิสลามอัศศิดดิก.

นายสุธรรม บุญมาเลิศ. (18 พฤศจิกายน 2562) เลขานุการจุฬาราชมนตรี.

นายฮัมซี เจะเลห์. (26 ตุลาคม 2562) เลขาธิการสมาพันธ์พันธมิตรนักศึกษามุสลิมแห่งประเทศไทย "MUSTFETH".

ไม่ประสงค์ออกนาม. (20 ตุลาคม 2562) เจ้าของเพจบุ๊กเพจ “บันทึก ผู้ศรัทธา”

อาจารย์ บรรจง บินกาซัน. (31 ตุลาคม 2562) นักวิชาการศาสนาอิสลาม และประธานโครงการอบรมผู้สนใจอิสลาม มุลินิธีสันติชน.

อาจารย์ อาลี เสือสมิง. (19 พฤศจิกายน 2562) นักวิชาการด้านศาสนาอิสลาม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ตารางบันทึก และวิเคราะห์รูปแบบการสื่อสาร

ชื่อเฟซบุ๊กเพจ					
วัน เดือน ปี	ประเด็นสำคัญ	รูปแบบการสื่อสาร			รายละเอียดเพิ่มเติม
		บล็อก	รูปภาพ	วิดีโอ	

ตารางบันทึก และวิเคราะห์วิธีการสื่อสาร

วิธีการสื่อสารเฟซบุ๊กเพจ					
บล็อก		รูปภาพ		วิดีโอ	
ประเด็น	ใช้วิธีการ	ประเด็น	ใช้วิธีการ	ประเด็น	ใช้วิธีการ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ภาณุวัฒน์ บุหงาแดง
วัน เดือน ปี เกิด	20 เมษายน 2537
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่อยู่ปัจจุบัน	159 Sk Mansion เพชรบุรี 5 ถนน เพชรบุรี แขวงทุ่งพญาไท เขต ราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY